

AFRI

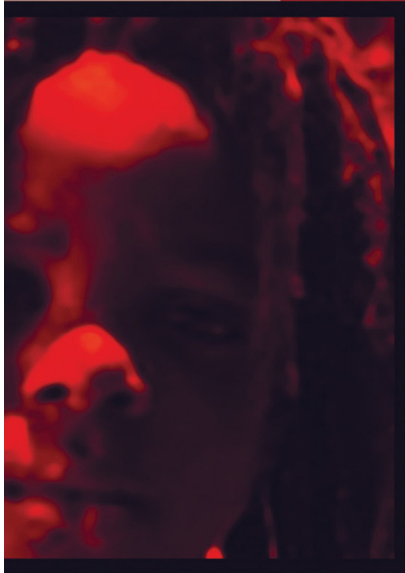
കാപ്പിരികുഴുപ്പ്
നാട്ടിൽ

എസ്.കെ. പൊറ്റുക്കാട്ട്

AFRI

കാപ്പിരികുഴുക്കു
നാട്ടിൽ

എസ്.കെ. പൊറ്റുക്കാട്ട്

കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽ

എസ്.കെ. പൊറ്റക്കാട്ട്
കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽ

MALAYALAM LANGUAGE

Kāppirikalute Nātil

Literature/Travelogue

by S.K. Pottekkatt

Rights Reserved

First DCB Edition March 1998

12th impression June 2014

PUBLISHERS

D C Books, Kottayam 686 001

Kerala State, India

Online Literature News Portal: www.dcbooks.com

Online Bookstore: www.onlinestore.dcbooks.com

e-mail: customercare@dcbooks.com

customercare: 9846133336

DISTRIBUTORS

D C Books-Current Books

Export Sales D C Press (P) Ltd., Kottayam, Kerala

D C BOOKS LIBRARY CATALOGUING IN PUBLICATION DATA

Pottekat, S.K.

Kappirikalute nattil/S.K. Pottekkatt

104 p., 21 cm.

ISBN 81-713-0793-0

1. Travelogue. 2. Africa I. Title.

916-dc 22.

No part of this publication may be reproduced, or transmitted in any form or by any means, without prior written permission of the publisher.

ISBN 81-713-0793-0

268/14-15-Sl.No. 13645-dcb 1886-(12) 2000-2050-06-14-Spb. 18.1-p en-r
(t)ar-d ga.

ഉള്ളടക്കം

ആഫ്രിക്കയുടെ മണ്ണിൽ

ബൈറ

ദക്ഷിണ റൊഡേഷ്യയിൽ

വിക്ടോറിയ വെള്ളച്ചാട്ടം

കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാർ

ജാൻടയറിൽനിന്ന് ഡൊഡോമയിലേക്ക്

ന്യാസാലന്റിലേക്ക് ഒരു തിരിഞ്ഞുനോട്ടം

സ്വഹിലിലാഷ

ഇന്ത്യൻബാന

പ്രസ്താവന

1949-ൽ നടത്തിയ എന്റെ ആഫ്രിക്കൻ പര്യടനത്തിലെ ആദ്യഘട്ടങ്ങളിലെ ചില കാഴ്ചകളുടെയും അനുഭവങ്ങളുടെയും വിവരണങ്ങളാണ് 'കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽ' എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നത്. അക്കാലത്ത് കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ നാടുകളെല്ലാം വെള്ളക്കാരുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിലായിരുന്നു.

കടന്നുപോയ 27 കൊല്ലങ്ങൾക്കിടയിൽ ആഫ്രിക്കയിൽ വമ്പിച്ച രാഷ്ട്രീയ പരിവർത്തനങ്ങൾ സംഭവമായിട്ടുണ്ട്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പരാമർശിക്കപ്പെട്ട 'ടാങ്കനിക്ക'യുടെയും 'ന്യൂസാലാൻഡ്'ന്റെയും പേരുകൾ, കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയുടെ പുതിയ ഭൂപടത്തിൽ ഇന്ന് കാണുകയില്ല. ടാങ്കനിക്ക 1961 ഡിസംബറിൽ ബ്രിട്ടീഷ് അധിപത്യത്തിൽനിന്ന് വിമുക്തമായി, ഒരു സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രമായിത്തീർന്നു. പിന്നെ മൂന്നുവർഷം കഴിഞ്ഞ്—1964 ഏപ്രിൽ മാസത്തിൽ—അത്, സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിയ മറ്റൊരു പൂർവ്വ ആഫ്രിക്കൻനാടായ സാൻസിബാറിനോട് ഐക്യം പ്രാപിച്ചു 'ടാൻസാനിയ'യായി മാറി. ബ്രിട്ടീഷ് പ്രൊട്ടക്ടറേറ്റായിരുന്ന 'ന്യൂസാലാൻഡ്' 1964 ജൂലായ് മാസത്തിൽ ഒരു സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രമായിത്തീർന്നു. ന്യൂസാലാൻഡ്ന്റെ പുതിയ പേര് 'മലാവി' എന്നാണ്.

പോർത്തുഗീസ് പൂർവ്വ ആഫ്രിക്കയും ദക്ഷിണൊഡേഷ്യയുമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പരാമർശിക്കപ്പെട്ട വേറെ രണ്ടു പ്രദേശങ്ങൾ. ഇവയിൽ പോർത്തുഗീസ് പൂർവ്വ ആഫ്രിക്ക ഇന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യമായ ഒരു രാഷ്ട്രമാണ്. ദക്ഷിണൊഡേഷ്യ അവിടത്തെ വെള്ളമേധാവിത്വത്തിന്റെ കീഴിൽത്തന്നെ സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രഖ്യാപിച്ച്, വർണ്ണവിവേചനനിയമങ്ങളുടെ ഇരുമ്പുമുഷികളുയർത്തിപ്പിടിച്ച് ബ്രിട്ടീഷ് മേൽക്കോയ്മയെയും ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയെയും വെല്ലുവിളിച്ചുകൊണ്ട് നിലകൊള്ളുന്നു.

1949-ൽ ദക്ഷിണൊഡേഷ്യയിൽ ഒരിന്ത്യക്കാരനെന്ന നിലയിൽ എനിക്കുണ്ടായ ദുരിതാനുഭവങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ എടുത്തുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യാക്കാരെപ്പറ്റിയും, അവരുടെ അനിശ്ചിതവും ആശങ്കാകുലവുമായ ഭാവിയെപ്പറ്റിയും അന്നു ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ചത് ഇപ്പോൾ വായിക്കുന്നത് രസാവഹമായിരിക്കും. കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങൾ, സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിയതോടുകൂടി, ഇന്ത്യൻവംശജർക്ക് അവിടെനിന്ന് എല്ലാം ഇട്ടെറിഞ്ഞ് ഓടിപ്പോകേണ്ട ഗതികേടാണ് വന്നുപെട്ടിരിക്കുന്നത്.

ടാങ്കനിക്ക, 1961-ൽ സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിച്ച ഉടനെതന്നെ അവിടത്തെ നാഷണൽ അസംബ്ലി ഏഷ്യൻവംശജരെ ഉദ്ദേശിച്ച് ഇങ്ങനെയൊരു വിളംബരം പുറപ്പെടുവിച്ചു: “മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളുമായി തങ്ങൾക്കുള്ള വംശബന്ധങ്ങൾ 1963 ഡിസംബർ 9-ാം തീയതിക്കുമുമ്പായി ഉപേക്ഷിക്കാത്തവർക്ക് പിന്നീട് ടാൻസാനിയൻ പൗരത്വം അവകാശപ്പെടാവുന്നതല്ല.” അതായത് തങ്ങളുടെ ദേശീയ പൗരത്വത്തെ സംബന്ധിച്ച ഒരു തീരുമാനമെടുക്കാൻ ഏഷ്യൻവംശജർക്ക് രണ്ടുകൊല്ലത്തെ അവധി ഗവണ്മെന്റ് അനുവദിച്ചുകൊടുത്തു.

ടാങ്കനിക്ക സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിച്ച ഘട്ടത്തിൽ നാട്ടിൽ 1,20,000 ഏഷ്യൻ വംശജരുണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ, ആഗാഖാന്റെ അനുയായികളായ ഇസ്തെലിയക്കാർ 40,000 പേരും ഡോക്ടർ മുഹമ്മദ് ബുറാനുദ്ദീന്റെ അനുയായികളായ ബോറക്കാർ 6,000 പേരും ഷിയ ഇത്നാഷെറിയക്കാർ 10,000 പേരും (എല്ലാം മുസ്ലിങ്ങൾ) 2,000 ഗോവക്കാരും 7,000 ശിഖരും 5,000 സിലോൺ വംശജരും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ശേഷിച്ച അരലക്ഷത്തോളം ആളുകൾ ഇന്ത്യക്കാരും പാകിസ്ഥാനികളുമായിരുന്നു.

ഇസ്തെലിയക്കാരും, ബോറക്കാരും, ഷിയ ഇത്നാഷെറിയക്കാരും ഉടൻതന്നെ ടാൻസാനിയാ പൗരത്വം സ്വീകരിച്ചു. 5,000 പേർ തങ്ങളുടെ ഇന്ത്യൻ പാസ്പോർട്ട് കൈവെടിയാതെ നിന്നു. ശേഷിച്ച ഏഷ്യക്കാർ “ബ്രിട്ടീഷ് സംരക്ഷിതപ്രദേശ പ്രജകളായും “ബ്രിട്ടീഷ്ജാളണികളിലെ പൗരന്മാരായും പറ്റിക്കൂടാൻ തീരുമാനിച്ചു.

ടാൻസാനിയൻ പൗരത്വമില്ലാത്തവർ ജോലിക്കുള്ള പെർമിറ്റുകൾക്ക് അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളണമെന്ന് ഗവണ്മെന്റ് കല്പന പുറപ്പെടുവിച്ചപ്പോൾ ടാൻസാനിയയിലെ ഇന്ത്യാക്കാർക്ക് തങ്ങളുടെ നിലപാടിനെപ്പറ്റി ഗൗരവമായി ചിന്തിക്കേണ്ടിവന്നു. ചിലർ പെർമിറ്റുകൾക്ക് അപേക്ഷിച്ചു. ചിലർ ഗവണ്മെന്റ് ഓർഡറിനെപ്പറ്റി അജ്ഞത നടിച്ചു മിണ്ടാതിരുന്നു. വേറെ ചിലർ വരുന്നത് വരട്ടെ എന്ന മട്ടിൽ കാത്തിരുന്നു.

1967 ജനുവരിയിലാണ് അത് സംഭവിച്ചത്. ടാൻസാനിയാ പോലീസും ഇമിഗ്രേഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ഒത്തുചേർന്ന് ഉഗ്രമായൊരു വേട്ട നടത്തി. പെർമിറ്റില്ലാത്ത ഇന്ത്യാക്കാരെ ആക്രമാനം പിടികൂടി. അവരെല്ലാം ഉടൻ പിടിച്ചു പുറത്താക്കാനുള്ള പരിപാടിയിലായിരുന്നു.

ഒരു രാത്രികൊണ്ട്, ഇന്ത്യാക്കാർ നാടും
കുടിയുമില്ലാത്ത അനാഥരായിത്തീർന്നു.
ടാൻസാനിയയ്ക്ക് അവരെ വേണ്ട (വെള്ളബാണ
പോയതിനു പിറകെ ഇന്ത്യൻ ബാണയും
പൊയ്ക്കൊള്ളണമെന്ന ഒരു ദുർവാശിയാണ് ഗവണ്മെന്റ്
പ്രകടിപ്പിച്ചത്) ഇന്ത്യ അവരെ സ്വീകരിക്കാൻ ഒരുക്കമില്ല.
ബ്രിട്ടനാകട്ടെ ഇക്കൂട്ടരെ അനാവശ്യമായൊരു ഭാരമായി
തള്ളുകയും ചെയ്തു.

അങ്ങനെ കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയുടെ സാമ്പത്തിക
പുരോഗതിക്കു നൂറ്റാണ്ടുകളായി സഹായിച്ചുപോന്ന
ഇന്ത്യാക്കാർ ഒടുവിൽ അഗതികളും
അഭയാർത്ഥികളുമായി അപമാനിതരായി നാടുവിടാൻ
നിർബ്ബദ്ധരായി.

സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിച്ച കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ
നാടുകളിൽ ഒരു ദശാബ്ദത്തിനിടയ്ക്ക് ഇനിയും
എന്തെല്ലാം മാറ്റങ്ങളും മറിച്ചിലുകളും
നടക്കാനിരിക്കുന്നുവെന്ന് കണ്ടുതന്നെ
അറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

എസ്.കെ. പൊറ്റക്കാട്ട്

കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽ

ആഫ്രിക്കയുടെ മണ്ണിൽ

ബോംബെയിൽനിന്നു സമുദ്രംവഴിയായി 2500 നാഴിക സഞ്ചരിച്ച് പത്താം ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ആഫ്രിക്കൻ വൻകരയുടെ കിഴക്കൻ പടിവാതിലെന്ന് പറയപ്പെടുന്ന ‘മൊമ്പാസ’ തുറമുഖം സ്പർശിച്ച ഞങ്ങളുടെ കപ്പലിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു നോക്കിയപ്പോൾ ആദ്യമായി എന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതു ‘വാർഫി’ലെ—ഗുദാമിന്റെ മുകൾത്തട്ടിൽനിന്ന് അത്ഭുതത്തോടെ കപ്പലിനെ നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന അർദ്ധനഗ്നനായ ഒരു കുറ്റൻകാപ്പിരിയുടെ രൂപമാണ്—കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽവെച്ചു ഞാൻ ആദ്യമായി കണ്ടുമുട്ടുന്ന നീഗ്രോ. ആഫ്രിക്കൻ വൻകരയിലെ കറുത്ത വർഗ്ഗങ്ങളെ മുഴുവനും അവൻ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നതായി എനിക്കു തോന്നി.

പതിനൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ, ആഫ്രിക്കയാകുന്ന ഇരുട്ടറയുടെ വാതിൽ തുറക്കുവാൻ പുറപ്പെട്ട സാഹസികരായ ചില ‘നോർവ്വേ’ നാവികരുടെ കപ്പൽ കടലിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടപ്പോഴും അവൻ ഇങ്ങനെതന്നെ അന്നു മിഴിച്ചുനിന്നിരിക്കണം. 1497-ാമാണ്ടിൽ വാസ്കോഡിഗാമയുടെ കപ്പൽ കരയ്ക്കണഞ്ഞപ്പോഴും അവൻ ഇങ്ങനെതന്നെ തുറിച്ചുനോക്കി നിന്നിട്ടുണ്ടാകും. നൂറ്റാണ്ടുകൾ കഴിഞ്ഞിട്ടും അവന്റെ അത്ഭുതഭാവം മാറിയിട്ടില്ല. അവൻ ഇന്നും പുരോഗമിക്കാതിരിക്കുന്നതിന്റെ കാരണവും

അതുതന്നെ. നമുക്ക് അവന്റെ പൂർവ്വചരിത്രത്തെക്കുറിച്ചു കുറഞ്ഞൊന്നു ചിന്തിക്കാം:

മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉത്ഭവം തെക്കുകിഴക്കേേഷ്യയിലെവിടെയോ വെച്ച്— മിക്കവാറും ഇന്ത്യയിൽനിന്ന്— ആണെന്നു പല ഗവേഷണങ്ങൾകൊണ്ടും തെളിഞ്ഞുവരുന്നുണ്ട്. ‘ആസ്ട്രലോയ്ഡ്’ എന്നു വിളിച്ചുവരുന്ന നരവംശത്തിൽനിന്നു നീഗ്രോ ഉപവർഗ്ഗം ദക്ഷിണേഷ്യയിൽ ഉത്ഭവിച്ചതായും ആ നീഗ്രോ ഉപവർഗ്ഗം ഇന്ത്യ, മലയാ, ന്യൂഗിനിയ, ശാന്തസമുദ്രദ്വീപുകൾ, ആസ്ട്രേലിയ, ന്യൂസിലാന്റ് മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലേക്കു സംക്രമിച്ചതായും പറയപ്പെടുന്നു. ആ നീഗ്രോ ഉപവർഗ്ഗത്തിൽനിന്നുതന്നെ മറ്റൊരു സംഘം പടിഞ്ഞാട്ടു പേർസ്യ, മെസപ്പൊട്ടേമിയ, സിറിയ, അറേബ്യ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലേക്കും പ്രവേശിച്ചു. അറേബ്യയിൽനിന്നും പേർസ്യയിൽനിന്നും അവർ വടക്കേ ആഫ്രിക്കയിലേക്കു കടന്നു. നൂറ്റാണ്ടുകൾ പിന്നെയും കഴിഞ്ഞു.

ഏഷ്യാമൈനറിൽനിന്നുത്ഭവിച്ച കൊക്കേഷ്യൻവർഗ്ഗം കാടത്തത്തിൽനിന്നുണർന്ന്, ആയുധങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ച്, നാല്ക്കാലികളെ ഇണക്കി ഒരുതരം പരിഷ്കാരത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. തങ്ങളുടെ പുതിയ ആയുധങ്ങൾകൊണ്ട് അവർ, മദ്ധ്യധരണ്യാഴിപ്രദേശങ്ങളിൽ മുമ്പേതന്നെ അധിവാസമുറപ്പിച്ച, ഇന്ത്യയിൽനിന്നുവന്ന നീഗ്രോവർഗ്ഗത്തെ കീഴടക്കി. ചിലരെ തെക്കോട്ട് ആട്ടിയോടിച്ചു. കൊക്കേഷ്യൻവർഗ്ഗം ജയഭേരി മുഴക്കിക്കൊണ്ടു പിന്നെയും തെക്കോട്ടു വടക്കനാഫ്രിക്കയിലേക്കു കടന്നു. ഇന്ത്യയിൽനിന്നുവന്ന നീഗ്രോവർഗ്ഗത്തെ പിന്നെയും തെക്കോട്ടു മദ്ധ്യാഫ്രിക്കയിലേക്ക് അകറ്റി. ഏകദേശം 25,000

വർഷങ്ങൾക്കപ്പുറം നടന്ന ഒരാക്രമണകഥയാണിത്.
ആഫ്രിക്കയുടെ ചരിത്രം
ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു
പ്രസ്താവിക്കാൻവേണ്ടിമാത്രമാണ് ഈ പഴയ കഥകൾ
ഇവിടെ എടുത്തുപറയുന്നത്. 25,000 വർഷങ്ങൾക്കപ്പുറം
വെള്ളവർഗ്ഗം വെറും കയ്യടക്കുകൊണ്ട് ഈ കാപ്പിരിയെ
ഉൾനാട്ടിലേക്കു തല്ലിയോടിക്കുന്ന കാഴ്ച നാം കാണുന്നു.
ഈ ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലും അതേ
ദയനീയകാഴ്ചതന്നെയാണ് ആഫ്രിക്കയിൽ നാം
കാണുന്നത്.

വെളുത്ത മനുഷ്യസഹോദരങ്ങളുടെ മർദ്ദനമേറ്റ്,
മദ്ധ്യാഫ്രിക്കയുടെ ഉള്ളിലേക്കു മാറിയ
നീഗ്രോവർഗ്ഗത്തിന്റെ ദുരിതങ്ങൾ അവിടെയും
അവസാനിച്ചില്ല. പ്രകൃതിപോലും
അവർക്കെതിരായിരുന്നു. അതിബൃഹത്തായ
ഭൂഗർഭപരിവർത്തനങ്ങൾ സംഭവിച്ചുതുടങ്ങി.
ഉത്തരയൂറോപ്പിലെ വമ്പിച്ച ഹിമഭിത്തികൾ
ഉരുകിയൊലിച്ചു പുതിയ നദികളുണ്ടായി.
സമുദ്രവിതാനം പൊങ്ങി. അവയുടെയെല്ലാം
പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ആഫ്രിക്കൻ വൻകരയിൽ
അനുഭവപ്പെട്ടു. അവിടെ ഉഷ്ണം വർദ്ധിച്ചു. നദികളും
തടാകങ്ങളും വറ്റി. കൊടുങ്കാറ്റ്! ഭൂകമ്പം! ചിലേടത്തു ഭൂമി
പൊട്ടിപ്പിളർന്നു. പാറക്കെട്ടുകൾ തവിടുപൊടിയായി.
നൂറ്റാണ്ടുകളായി തുടർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ഈ
പ്രകൃതിവിക്രിയകളുടെ ഫലമായി ആഫ്രിക്കയുടെ
വടക്കുഭാഗം വലിയൊരു മരുഭൂമിയായിത്തീർന്നു.
അങ്ങനത്തെ വമ്പിച്ച ഒരു പൂഴിപ്പരപ്പാകുന്ന കേളീരംഗം
സൃഷ്ടിക്കാൻവേണ്ടിയാണോ പ്രകൃതി ഈ
സാഹസങ്ങൾക്കെല്ലാം ഒരുമ്പെട്ടത് എന്നു
തോന്നിപ്പോകും.

മദ്ധ്യാഹ്നിക്കയിൽ അഭയം പ്രാപിച്ച നമ്മുടെ ഇന്ത്യൻ നീഗ്രോവർഗ്ഗം വടക്ക് വലിയൊരു മരുഭൂമിക്കും തെക്ക് വൻകാടുകൾക്കും ഇടയിൽ അകപ്പെട്ടുപോയി. മദ്ധ്യധരണ്യാഴിപ്രദേശത്തു തങ്ങളുടെ ചില പൂർവ്വികർ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ പടവുകൾ കയറിക്കൊണ്ടിരിക്കെ, അവരുമായി ബന്ധപ്പെടാൻ കഴിയാതെ പ്രകൃതിയുടെ തടവിൽപ്പെട്ടുപോയ ഇക്കൂട്ടർ കിടന്നു പരുങ്ങി. മദ്ധ്യാഹ്നിക്കയിലേക്ക് ഓടിവന്ന കാലത്ത് ഇവർക്കും ചില പരിഷ്കാരങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. പക്ഷേ, സഹസ്രാബ്ദങ്ങളായി തുടർന്നനുഭവിക്കേണ്ടിവന്ന ഏകാന്തതടവ്, ഇവരെ പഴയ കാടത്തത്തിലേക്ക്—വെറും മൃഗീയതയിലേക്ക്—വലിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. മനുഷ്യവർഗ്ഗങ്ങളിലൊന്നിന്റെ ദയനീയവും ഭയങ്കരവുമായ പശ്ചാദ്ഗമനമാണ് നാമിവിടെ കാണുന്നത്. “ആഫ്രിക്കൻനീഗ്രോ വിശ്വസിക്കാൻ കൊള്ളാത്ത ഒരു മൃഗമാണ്” എന്ന് അഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നവർ അവന്റെ ഈ ദയനീയമായ പൂർവ്വചരിത്രം ഒന്നോർത്തുനോക്കിയിരുന്നുവെങ്കിൽ!

ആദ്യമായി മനുഷ്യന്റെയും പിന്നെ പ്രകൃതിയുടെയും മർദ്ദനമേറ്റു ഭയംകൊണ്ടു മരവിച്ചുപോയ ഒരു വിചിത്രജീവിതമാണ് ഈ കാപ്പിരിയിൽ നാം കാണുന്നത്. അവന്റെ ‘ഇന്നലെ’ യുഗങ്ങൾക്കപ്പുറമാണ്. അവന്റെ ‘നാളെ’ കിടക്കുന്നതും നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കപ്പുറത്താണെന്നു പറയാം. സഹസ്രാബ്ദങ്ങളിലെ ദീർഘനിദ്രയിൽനിന്ന് അവൻ മെല്ലെ ഉണർന്നുവരികയാണ്. അവന്റെ ഈ മയക്കം തീരാൻ ദശാബ്ദങ്ങളല്ല, ശതാബ്ദങ്ങൾതന്നെ വേണ്ടിവരുമെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. അതുകൊണ്ടാണ് അവന്റെ സ്വഭാവവും ചേഷ്ടകളും മനഃശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരെപ്പോലും വഞ്ചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. നമ്മൾ അറിഞ്ഞതും അനുഭവിച്ചും വരുന്ന സ്നേഹം, നന്ദി, വിശ്വാസം തുടങ്ങിയ

മനോഭാവങ്ങൾ അവനു മനസ്സിലാവുകയില്ല.
സ്വാർത്ഥവും ഭയവുമാണ് അവനെ ഭരിക്കുന്നത്.
'നാളെ'യെപ്പറ്റി അവനൊരു ചിന്തയുമില്ല.
അതുകൊണ്ടാണ് എന്തു കടുംകൈയ്ക്കും അവൻ
മടിക്കാത്തത്. അവസരം കിട്ടിയാൽ അവൻ
മോഷ്ടിക്കാതിരിക്കയില്ല. കണ്ടുപിടിക്കപ്പെടുന്നതുവരെ,
വെള്ളക്കാരന്റെയോ മുപ്പന്റെയോ ശിക്ഷ കിട്ടുമെന്ന
വിചാരംപോലും അവനുണ്ടാവുകയില്ല. കൊല്ലണമെന്നു
തോന്നിയാൽ അപ്പോൾ പരമാധികാരിയായ
വെള്ളക്കാരൻ ഡിസ്ട്രിക്ട് കമ്മീഷണരെപ്പോലും അവൻ
ശരിപ്പെടുത്തിക്കളയും. കുറച്ചുമാസങ്ങൾക്കപ്പുറം
മൊമ്പാസയിലെ ഒരു കാപ്പിരി, തന്റെ അഞ്ചു
വയസ്സുചെന്ന മകനെ ഉരലിലിട്ടിടിച്ചു കൊന്നു
ചമ്മന്തിയാക്കിക്കളഞ്ഞു. വെള്ളം കൊണ്ടുവരാൻപോയ
തള്ളയുടെ കൂടെ പുറപ്പെടാൻ കുട്ടി ശാഠ്യംപിടിച്ചു
കരഞ്ഞപ്പോൾ, വെയിലുകാഞ്ഞു മുറ്റത്തു കുത്തിയിരുന്ന
തന്ത് അവനോട് അടങ്ങിയിരിക്കാൻ പറഞ്ഞു. ചെക്കൻ
പിന്നെയും കരഞ്ഞു. കാപ്പിരിക്കു കലികയറി. അവൻ
ചെക്കനെപ്പിടിച്ച് ഉരലിലിട്ട് അടുത്തു കിടന്നിരുന്ന
ഉലയ്ക്കയെടുത്ത് ഇടിച്ച് അവന്റെ കരച്ചിൽ മാറ്റി.
അതാണ് ശരിയായ കാപ്പിരിസ്വഭാവം.

കാപ്പിരിയുടെ സ്വഭാവം ശരിക്കു
മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുതന്നെയാണ് വെള്ളക്കാരൻ അവനെ
ഭരിക്കുന്നത്. ആഫ്രിക്കയിൽ ഒരു കാപ്പിരിയെ ജോലിക്കു
വയ്ക്കുന്നപക്ഷം—വീട്ടിലോ എസ്റ്റേറ്റിലോ
ഫാക്ടറിയിലോ ഷാപ്പിലോ എവിടെയായാലും—അവനു
കൂലിക്കു പുറമേ 'പോഷ' (ഭക്ഷണത്തിനുള്ള പണമോ
സാധനമോ)കൂടി കൊടുത്തുകൊള്ളണമെന്നു
നിയമമുണ്ട്. വിശപ്പുപറ്റിയ കാപ്പിരിയാണ് നാട്ടിലെ
ഏറ്റവും വലിയ വിപ്ലവകാരി. നാല്ക്കാലികൾക്കു
കൊടുക്കുംപോലെ മനുഷ്യനും ഈ തീറ്റ നല്കുന്ന ഏർപ്പാട്

ആഫ്രിക്കയിലല്ലാതെ ലോകത്തിൽ മറ്റെവിടെയെങ്കിലും ഉണ്ട് എന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഫാക്ടറികളിലും മറ്റും കളവുകുറ്റം ചെയ്ത കാപ്പിരിയെ നേരിട്ടു ശിക്ഷിക്കാൻ മുതലാളിക്കുടികാരമുണ്ട്. കുറ്റക്കാരനോടു വെള്ളമാനേജർ മൂന്നു ചോദ്യം ചോദിക്കും: “ജയിലിൽ പോകണോ, പിഴ വിളിക്കണോ, അടിശിക്ഷ വേണോ?” കാപ്പിരി അടിശിക്ഷ മതിയെന്നായിരിക്കും പറയുക. ന്യൂസാലന്റിലെ ഒരു ഫാക്ടറിയിൽവെച്ച്, കളവു കുറ്റം ചെയ്ത മദ്ധ്യവയസ്കനായ ഒരു കാപ്പിരിയെ മാനേജർ മേശപ്പുറത്തു കമഴ്ത്തിക്കിടത്തി കാണ്ടാമൃഗത്തിന്റെ തോലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചാട്ടവാർകൊണ്ടു പതിനഞ്ചടി അടിക്കുന്നതു ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. ആ കർമ്മം നിർവ്വഹിച്ച വെള്ളക്കാരൻ ആഫ്രിക്കയെ മുഴുവനും കട്ടെടുത്ത ഒരു വിദേശവർഗ്ഗത്തിലെ അംഗമാണെന്നു നാമങ്ങു മറന്നേക്കണം.

അതേ! താൻ ജനിച്ച തന്റെ സ്വന്തം നാട്ടിൽ കാപ്പിരിക്കു സ്ഥാനമില്ല. തന്റെ ജന്മദേശത്തു താമസിക്കുന്നതിന് ഓരോ മുതിർന്ന കാപ്പിരിയും വെള്ളക്കാരനു കൊല്ലത്തിൽ പത്തു ഷില്ലിങ് ആശ്നികൂതി കൊടുക്കണം (റൊഡേഷ്യയിൽ ഈ നികൂതി ഒരു പവനാണ്). തന്റെ സ്വന്തം നാട്ടിൽ, തന്റെ താമസസ്ഥലത്ത് രാത്രി 8 മണിക്കുശേഷം അവൻ കുടിലിൽനിന്നു പുറത്തിറങ്ങി നടക്കുന്നത് കുറ്റകരമാണ് (ആഫ്രിക്കയിൽ ‘നേറ്റീവ്സി’നെ—നാട്ടുകാരായ കാപ്പിരികളെ—മാത്രം ബാധിക്കുന്ന ഒരു പോലീസ് നിയമമാണിത്). ഒരു വെള്ളക്കാരൻപ്പെണ്ണിനെ ബലാൽക്കാരം ചെയ്താൽ ഒരു കാപ്പിരിക്കു വിധിക്കുന്നതു വധശിക്ഷയാണ്. എന്നാൽ ആഫ്രിക്കയിൽ ഇന്നു കാണപ്പെടുന്ന ലക്ഷക്കണക്കിലുള്ള ‘കളേർഡ്’ ജാതികളിൽ, ഓരോ

വൃക്കതിയുടെയും പിറകിൽ ഓരോ വെള്ളക്കാരന്റെ
വൃഭിചാരം മുഴച്ചുനില്ക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി ആരും അത്ര
ഗൗനിക്കാറില്ല.

ബൈറ

പോർത്തുഗീസ് പൂർവാഫ്രിക്കയിൽ ‘ലാറൻസോമാർക്ക്’ കഴിച്ചാൽപ്പിന്നത്തെ പ്രധാന തുറമുഖപട്ടണം ‘ബൈറ’യാണ്.

ബൈറ ഒരു മർമ്മസ്ഥാനത്താണ് കിടക്കുന്നത്. ആഫ്രിക്കയുടെ ഉള്ളിലേക്കു വലിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന വടക്കൻ റൊഡേഷ്യ, തെക്കൻ റൊഡേഷ്യ, ന്യാസാലൻ്റ് എന്നീ ബ്രിട്ടീഷ് ഡീപ് വാട്ടർ ജില്ലകളിലെ ഉയന്നങ്ങളുടെയും വനവിഭവങ്ങളുടെയും ബഹിർഗ്ഗമനമാർഗ്ഗം ബൈറയാണ്. കടൽച്ചുങ്കംവഴി പോർത്തുഗീസുകാർക്കു കണക്കില്ലാത്ത വരുമാനമുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന ഈ തുറമുഖം ഇന്നു സാമാന്യം പരിഷ്കരിച്ച ഒരു പട്ടണമായിക്കാണാമെങ്കിലും, അടുത്തകാലംവരേക്കും ഇതിലെ ആദായം ഊറ്റിയെടുക്കാനല്ലാതെ ഇതിനെ നന്നാക്കിത്തീർക്കാൻ പോർത്തുഗീസുകൃതന്മാർ മിനക്കെട്ടിരുന്നില്ല. ‘ബുസി,’ ‘പംഗ്വെ’ എന്നീ രണ്ടു നദികൾക്കിടയിൽ ഉൾക്കടലിനഭിമുഖമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഈ പട്ടണമൊട്ടുക്കും പണ്ടു ചതുപ്പുനിലമായിക്കിടക്കുകയായിരുന്നു. മലമ്പനിയും ‘ബ്ലേക്ക് വാട്ടർപനി’യും (മൂത്രദ്വാരത്തിലൂടെ ദേഹത്തിലെ രക്തം വാർന്നുപോകുന്ന ഭയങ്കരദീനം) ആയിരക്കണക്കിൽ ആളുകളെ കൊന്നൊടുക്കി, സ്ഥലത്തിനു ‘വെള്ളക്കാരൻ്റെ ശവക്കുഴി’ എന്നൊരു പേരും സമ്പാദിച്ചുകൊടുത്തു. മദ്ധ്യാഫ്രിക്കയിലേക്കു

കുറുക്കുവഴിക്കുള്ള തുറമുഖങ്ങൾ
മറ്റൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബൈറ ജനവാസയോഗ്യമായ
ഒരു പട്ടണമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനു പോർത്തുഗീസുകാർ
നിർബദ്ധരായി. പണവും പ്രയത്നവും ഒരുപോലെ
ചെലവഴിക്കേണ്ടിവന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി
യൂറോപ്യൻമട്ടിലുള്ള മനോഹരമായൊരു നഗരം
നിങ്ങൾക്കിന്നു കാണാം. ചളിയും മണ്ണും
നീർപ്പൊന്തുകളും നിറഞ്ഞു കൊത്തുക്കൾ
കൂകിയാർത്തിരുന്ന നിലങ്ങൾ തൂർത്തും അവിടവിടെ
ഉയർത്തിയും വീതിയുള്ള സിമന്ററോഡുകൾ
നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വർണ്ണപുഷ്പങ്ങൾ ചൂടി
നില്ക്കുന്ന നടക്കാവുവൃക്ഷങ്ങളും
കൊച്ചുപൂന്തോട്ടങ്ങളും കാൽനടപ്പാതകളും റോഡുകളെ
അകമ്പടി സേവിക്കുന്നു. ചായംപൂശിയ
കൊച്ചുവെണ്മൊടങ്ങളും തകരപ്പലകകൊണ്ടു
മേല്പുരയും ഈച്ചയും കൊതുകും കടക്കാതിരിക്കാൻ
നേർത്ത കമ്പിവലകൾ ഘടിപ്പിച്ച ജാലകങ്ങളും
വാതിലുകളുമുള്ള കൊച്ചുബംഗ്ലാവുകളും കോണുകളിൽ
മിന്നുന്ന ഇറ്റാലിയൻ കൃഷ്ണശിലകൾ പതിച്ച
ഭിത്തികളോടുകൂടിയ കുറ്റൻ വ്യാപാരമന്ദിരങ്ങളും (Casa)
നിരന്നുകാണുന്ന ഈ നഗരം ഇരുണ്ട ആഫ്രിക്കയിലെ ഒരു
സ്ഥലമാണെന്നു നിങ്ങൾക്കു വിശ്വസിക്കാൻ കഴികയില്ല.
പക്ഷേ, ഇപ്പോഴും നഗരത്തിൽ അവിടവിടെയായി
തൂർത്തെടുക്കാത്ത ചതുപ്പുനിലങ്ങളും നീർപ്പൊന്തുകളും
അവശേഷിച്ചു കിടക്കുന്നതും കാണാം.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇതരരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു
യാത്രചെയ്യുന്ന ഏഷ്യക്കാർക്കു ബൈറ
ഒരാശ്വാസകേന്ദ്രമാണ്. കാരണം,
പോർത്തുഗീസാഫ്രിക്കയിൽ
വർണ്ണവിദ്വേഷമില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം.
വെള്ളത്തൊലിക്കാരനല്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഇവിടെ

നിങ്ങൾക്കൊരു വിഷമവും നേരിടാൻ പോകുന്നില്ല. ബസ്സിൽ യാത്രചെയ്യുന്നതിനോ, സിനിമ കാണാൻ പോകുന്നതിനോ, ബാറിൽ പോയി കുടിക്കുന്നതിനോ, വെള്ളക്കരിക്കളോടൊപ്പം നൃത്തം ചെയ്യുന്നതിനോ നിങ്ങൾക്കു സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. എന്നാൽ ഒന്നുണ്ട്: നിങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷ് മിണ്ടിപ്പോകരുത്. ഇംഗ്ലീഷ് പറയുന്നതു കേൾക്കുമ്പോൾ പോർത്തുഗീസുകാരനു കലികയറുംപോലെ തോന്നും. ‘ബോൺദേ’ (Good Morning), ‘ഓബ്രിഗാദോ’ (Thank You) എന്നോ മറ്റോ ഒന്നുരണ്ടു പോർത്തുഗീസ്വാക്കുകൾ പഠിച്ചു പറഞ്ഞു നിങ്ങൾ മിണ്ടാതിരുന്നാൽ മതി. പിന്നെ അവൻ ചിലയ്ക്കുന്നതൊന്നും നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല.

പോർത്തുഗീസുകാരന് ഇംഗ്ലീഷുകാരനോടുള്ള ഈ വൈരം പണ്ട് വാസ്കോഡിഗാമയുടെ കാലം മുതലേക്കു ആരംഭിച്ചതാണ്. ആ കച്ചവടമാത്സര്യം ഇന്നും അവസാനിച്ചിട്ടില്ല. കറുത്ത ആഫ്രിക്കയെ പിടിച്ചുപറ്റാൻ വെള്ളവർഗ്ഗം നടത്തിയ പരക്കംപാച്ചിലിൽ, പോർത്തുഗീസ് കയ്യടക്കിയ സ്ഥാവരസ്വത്തുക്കളിൽ പലതും പിന്നീടവർക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടേണ്ടതായി വന്നു. തന്നെ വഞ്ചിച്ച എതിരാളിയോട് ആർക്കും തോന്നാവുന്ന ഒരു വിദ്വേഷം മാത്രമാണ് ഇവരിന്നും വെച്ചുപുലർത്തിപ്പോരുന്നത്.

ഒരു രസകരമായ സംഭവമുണ്ടായി: കപ്പലിൽനിന്നു ചുങ്കപ്പുരയിൽ ഇറക്കിവിട്ട എന്റെ സാമാനങ്ങൾ ഏറ്റുവാങ്ങുന്നതിനു ഞാൻ പിറ്റേന്നാൾ, ഒരു മലയാളി സ്നേഹിതനോടൊപ്പം ഒപ്പിട്ട ഡിക്ലറേഷൻപത്രവുമായി കസ്റ്റം ആഫീസിലേക്കു ചെന്നു. കസ്റ്റംമേധാവി— കണ്ണടവെച്ച ഒരു ചുക്കുന്ന പോർത്തുഗീസുകാരൻ— അവുടെ എന്തോ കടലാസ്സു നോക്കിക്കൊണ്ടു കുത്തിയിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എന്റെ സ്നേഹിതൻ

മെല്ലെ അയാളുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന്, “Will you please allow our luggages to be cleared?” എന്ന് ശാന്തസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ചെങ്കിട്ടിൽ ഒരു കട്ടുറുമ്പു കടിച്ചതുപോലെ മുഖം ചുളിച്ചു ചാടിയെഴുന്നേറ്റു.

“You first of all learn politeness” (നിങ്ങൾ ആദ്യമായി മര്യാദ പഠിക്കൂ) അയാൾ ഇംഗ്ലീഷിൽ, ഞങ്ങളുടെ നേർക്ക് ചൂണ്ടിക്കൊണ്ടു ഗൗരവത്തോടെ താക്കീതുചെയ്തു.

എന്തു മര്യാദകേടാണ് ചെയ്തുപോയതെന്നറിയാതെ ഞങ്ങൾ മിഴിച്ചുനിന്നു.

“You must understand that this is Portugese Africa” (നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കണം, ഇതു പോർത്തുഗീസ് ആഫ്രിക്കയാണെന്ന്). അയാൾ ഇംഗ്ലീഷിൽത്തന്നെ തുടർന്നു: “നിങ്ങൾക്ക് ഇംഗ്ലീഷ് പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാകുമോ എന്നു മുൻകൂട്ടി എന്നോട് അന്വേഷിക്കാതെ, നേരെ കടന്നുവന്ന് ഇംഗ്ലീഷ് ചിലയ്ക്കാൻ നിങ്ങൾ എവിടന്നു പഠിച്ചു? ഞാൻ ഇന്ത്യയിൽ വന്നാൽ ഒരിന്ത്യക്കാരനോടു പോർത്തുഗീസ്സിൽ സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതു മര്യാദയാണോ? എനിക്ക് ഇംഗ്ലീഷറിയാം! പക്ഷേ, അതല്ല കാര്യം. ഞാൻ എന്റെ ഉദ്യോഗത്തിനുവേണ്ടിയാണ് ആ ഭാഷ പഠിച്ചത്. ഇപ്പോഴെനിക്ക് നിങ്ങളോട് ഇംഗ്ലീഷിൽ സംസാരിക്കാൻ മനസ്സില്ല. നിങ്ങൾ മര്യാദ പഠിക്കൂ.”

അങ്ങനെ മര്യാദയെപ്പറ്റി ഒരു നീണ്ട പ്രസംഗം നടത്തിയതിനുശേഷം ആ മേധാവി, ഔദ്യോഗികതർജ്ജമക്കാരനായ മറ്റൊരു പോർത്തുഗീസുദ്യോഗസ്ഥന്റെ നേർക്കു തിരിഞ്ഞു, ‘സത്തോർബത്തോ’ എന്നെന്തൊക്കെയോ ചിലയ്ക്കുന്നതു കേട്ടു. ഔദ്യോഗികതർജ്ജമക്കാരൻ ഞങ്ങളുടെ നേർക്കു തിരിഞ്ഞു, “നിങ്ങൾക്കെന്തു വേണം” എന്ന് ഇംഗ്ലീഷിൽ ചോദിച്ചു.

ഞങ്ങൾക്കു ഞങ്ങളുടെ സാമാനങ്ങൾ പരിശോധിച്ചു വിട്ടുതരണമെന്നു ഞങ്ങൾ ആവർത്തിച്ചു. ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അതു പോർത്തുഗീസ്സിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി മേധാവിയെ കേൾപ്പിച്ചു. മേധാവി തലകുലുക്കി, എന്തോ പോർത്തുഗീസ്സിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു.

“എവിടെ നിങ്ങളുടെ സാമാനങ്ങൾ?” തർജ്ജമക്കാരൻ അതു ഞങ്ങളെ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി കേൾപ്പിച്ചു.

യാത്രക്കാരുടെ സാമാനങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നു ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ പെട്ടി—കിടക്കകളും ഭാഗ്യങ്ങളും മറ്റും പെറുക്കിയെടുത്തു മേധാവിയുടെ മുമ്പിലെ നീണ്ട മേശപ്പുറത്തു നിരത്തിവെച്ചു കൊടുത്തു.

“എടുത്തുകൊണ്ടുപോകൂ.” അയാൾ ഒന്നും തുറന്നുനോക്കാതെ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഞങ്ങൾ സാമാനങ്ങൾ ടാക്കിയിൽ കയറ്റി. ഞങ്ങൾക്കൊന്നും മനസ്സിലായില്ല. ഇത് ആ വിദ്വാന്റെ എന്തോ വികൃതിയായിരിക്കുമെന്നു ഞങ്ങൾ ഭയപ്പെട്ടു. കാരണം, ഞങ്ങളുടെ സാമാനങ്ങൾ തുറന്നു പരിശോധിക്കുകയാകട്ടെ, ഡിക്ലറേഷൻപത്രം ഒപ്പിട്ടു കൊടുക്കുകയാകട്ടെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഗേറ്റു കടക്കുമ്പോൾ അവിടത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഞങ്ങളെ പിടികൂടാതിരിക്കയില്ല.

പക്ഷേ, ഞങ്ങൾ ഗേറ്റിലെത്തിയപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ടാക്കി കണ്ട ഉടനെ, അവിടത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഞങ്ങളെ തടഞ്ഞുനിർത്താതെ, വേഗം ഗേറ്റു തുറന്നുതരികയാണുണ്ടായത്. ഞങ്ങളെ പരിശോധിക്കാതെ കടത്തിവിടണമെന്ന്, ആദ്യത്തെ കസ്റ്റംമേധാവി ഗേറ്റിലേക്കു ഫോൺ ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു പിന്നീടു ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി. രണ്ടിന്ത്യക്കാരെ മര്യാദ പഠിപ്പിച്ച ചാരിതാർത്ഥ്യത്തോടെ ആ പോർത്തുഗീസുദ്യോഗസ്ഥൻ

ചെയ്ത ഒരു രസികത്തം! ഇതിന്റെ മറുവശവും
എനിക്കനുഭവപ്പെടുകയുണ്ടായി.

ന്യാസാലന്റെ സന്ദർശിക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതിപത്രം
പ്രസ്തുത ഗവൺമെന്റ് എനിക്ക് ഇന്ത്യയിലേക്ക്
അയച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതവിടെ
കിട്ടുന്നതിനുമുമ്പായി എനിക്ക് കപ്പൽ കയറേണ്ടിവന്നു.
അത് ഇന്ത്യയിൽനിന്നു മടങ്ങിവരുന്നതും കാത്തു
ബൈറയിൽ അനിശ്ചിതമായി താമസിക്കാൻ ഞാൻ
ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. ഇക്കാര്യത്തിൽ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാൻ
സാധിക്കുമോ എന്നറിയുന്നതിനു ഞാൻ ബൈറയിലെ
ബ്രിട്ടീഷ് കൺസലിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. ആ
ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ എന്റെ പാസ്പോർട്ട് വാങ്ങി നോക്കി.
അശോകചക്രാങ്കിതമായ എന്റെ പുതിയ ഇന്ത്യൻ
പാസ്പോർട്ടു കണ്ടപ്പോൾ അയാളുടെ കൗതുകം വർദ്ധിച്ചു.
അയാളത് ആദ്യമായി കാണുകയാണ്. പക്ഷേ, അതിലെ
ഉള്ളടക്കം വായിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ അയാളുടെ മുഖത്ത്
ഒരരോചകഭാവം ദൃശ്യമായി—എന്റെ പേരിന്റെ നേർക്ക്
‘British Subject’ എന്നതിനുപകരം ‘Indian by Birth’ എന്നാണ്
എഴുതിയിരിക്കുന്നത്. ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ കുറേനേരം
ആലോചിച്ചുനിന്നു. പിന്നെ എന്റെ നേർക്കു തിരിഞ്ഞ്
അയാൾ ഒരു നീണ്ടപ്രസംഗം ചെയ്തു. അതിന്റെ സാരം:

“ഇന്ത്യ ഇന്നും ബ്രിട്ടീഷ് കോമൺവെൽത്തിലെ ഒരു
രാജ്യമാണ്. എന്നിട്ടും ഇതിൽ ‘ബ്രിട്ടീഷ് പ്രജ’ എന്നു
രേഖപ്പെടുത്താതെ ‘ഇന്ത്യക്കാരൻ’ എന്ന് എഴുതിയത്,
നിങ്ങളുടെ പുതിയ ഗവൺമെന്റിന് എന്താണ്
ചെയ്യേണ്ടതെന്നു വിവരമില്ലാത്തതുകൊണ്ടുമാത്രമാണ്.
ഇതു കാണുമ്പോൾ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് എനിക്കും
മനസ്സിലാകുന്നില്ല. കൂടാതെ നിങ്ങളുടെ
യാത്രാസ്ഥലങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു
‘യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങൾ’ എന്നാണ്. ‘ബ്രിട്ടീഷ്സാമ്രാജ്യം
മുഴുവനും’ എന്നെഴുതിയിട്ടില്ല. അതായത്, ബ്രിട്ടീഷ്

കോളനികളിൽ നിങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കുന്നത് നിങ്ങളുടെ ഗവൺമെന്റ് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്ന്. 'ബ്രിട്ടീഷ് പ്രജ' എന്നു പാസ്പോർട്ടിൽ എഴുതിയിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് എല്ലാ സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതരുമായിരുന്നു." അതു കേട്ടപ്പോൾ, ഞാൻ ഒരു Depressed class (അധഃകൃതൻ) എന്നെഴുതിക്കൊടുക്കുന്ന പക്ഷം, എന്നിക്കു സ്കോളർഷിപ്പു നൽകാൻ പരിശ്രമിക്കാമെന്നു പണ്ട് എന്നോടുപദേശിച്ച എന്റെ കോളജ് പ്രിൻസിപ്പാളിനെയാണ് എനിക്കോർമ്മവന്നത്.

അത്രയും പറഞ്ഞിട്ടും ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ മതിയാക്കിയില്ല. അയാൾ തുടർന്നു: "നിങ്ങൾ വേഗം റൊഡേഷ്യയിലേക്കു പോയ്ക്കൊള്ളൂ. ന്യൂസാലന്റ് പെർമിറ്റ് വരുന്നതുംകാത്ത് ഈ ബൈറയിൽ താമസിക്കേണ്ട. നിങ്ങളുടെ പണം ഈ നശിച്ച പോർത്തുഗീസ്സുരാജ്യത്തിൽ ചെലവഴിക്കേണ്ട, മനസ്സിലായോ?"

ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യം തകർന്നുപോയ കഥ ഇനിയും മനസ്സിലാക്കാത്ത ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരനോടു ഞാൻ തർക്കിക്കാൻപോയില്ല. ഏതായാലും ന്യൂസാലന്റിലേക്കു പോകാൻ അയാളുടെ സഹായം വേണ്ടിവന്നില്ല. ന്യൂസാലന്റ് ഗവൺമെന്റ് പെർമിറ്റിന്റെ ഒരു കോപ്പി എന്നിക്കു ബൈറയിലേക്ക് അയച്ചുതന്നതുകൊണ്ട്, എനിക്ക് ന്യൂസാലന്റിലേക്കു സ്വതന്ത്രമായി യാത്ര തുടരാൻ സാധിച്ചു.

പോർത്തുഗീസ്സുകാർ പൊതുവേ സുഖിയന്മാരും അലസന്മാരുമാണ്. കുടിക്കുക, സൊള്ളുക—ഇതാണ് അവരുടെ ജീവിതത്തിലെ പ്രധാനവശം. ഏതാഫീസ്സിൽ ചെന്നാലും കാണാം അവിടത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ആരോടെങ്കിലും അനുദ്യോഗികമായ സംഭാഷണങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നത്. അവരുടെ ആ നർമ്മസല്ലാപം കഴിഞ്ഞാലല്ലാതെ അവർ നിങ്ങളുടെ

ആവശ്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുകയില്ല. എന്നാലും അവർ ഇംഗ്ലീഷുകാരെക്കാൾ നല്ല കൂട്ടരാണ്—സ്വഭാവത്തിലും സൗന്ദര്യത്തിലും.

പോർച്ചുഗൽ ഒരു സ്വേച്ഛാധിപത്യരാജ്യമാണല്ലോ. അതിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ബൈറയിലും കാണാം. ആഫ്രിക്കിലും വീഞ്ഞുകടയിലുംവെച്ച് നർമ്മസല്ലാപം ചെയ്യാനല്ലാതെ ഗവൺമെന്റിന്റെ എന്തെങ്കിലും പ്രവൃത്തിയെ സ്പർശിച്ചുകൊണ്ടു മിണ്ടിപ്പോയാൽ അവനെ പിന്നെ കാണുക മൊസാമ്പിക്കിലെ ജയിലിനുള്ളിലായിരിക്കും. ബൈറാപട്ടണത്തിൽ പൊതുകക്കൂസുകളിലല്ല എന്നൊരു പച്ചപ്പരമാർത്ഥം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതിന് ഒരു ബൈറാപട്ടണത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണം ഗവൺമെന്റ് നിർത്തൽ ചെയ്തുകളഞ്ഞു എന്നു പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുമോ? പക്ഷേ, ആർ ഭരിക്കുന്നു, എങ്ങനെ ഭരിക്കുന്നു എന്നൊന്നും ഒരു സാധാരണ പോർത്തുഗീസ്സുകാരൻ ചിന്തിക്കാറില്ല. ഒരുദ്യോഗവും സുഖമായി തിന്നാനും കുടിക്കാനുമുള്ള വകയും കിട്ടിയാൽ പിന്നെ അവനെക്കൊണ്ട് ഒരുപ്രവൃത്തിയും ഗവൺമെന്റും അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഏതൊരാഫ്രിക്കിലും ഷാപ്പിലും നിശ്ചയിക്കുന്ന പ്രവൃത്തിക്കാരിൽ 90 ശതമാനം പോർത്തുഗീസ് പ്രജകളായിരിക്കണമെന്നു നിയമം നിർബന്ധിക്കുന്നുണ്ട്. പട്ടണംപോലെതന്നെ തുറമുഖവും കാണാൻ ചന്തമുണ്ട്. കടലിനഭിമുഖമായി പട്ടണത്തിന്റെ മുൻവശം സിമന്റുഭിത്തികളെക്കൊണ്ടു ഭംഗിയിൽ ഭദ്രമാക്കിയിരിക്കുന്നു—കാറ്റുകൊണ്ടിരിക്കാനുള്ള കൽത്തിണ്ണകളും അരികിൽ വരിവരിയായി പൂമരങ്ങളും കാണാം.

510 അടി നീളമുള്ള കടൽപ്പാലം കപ്പലിന് അരുപറ്റിനില്ക്കാൻ സാധിക്കത്തക്കവണ്ണം

തള്ളിനില്ക്കുന്നതും ഒരു നല്ല കാഴ്ചയാണ്.
വേലിയേറ്റമുള്ളപ്പോൾ മാത്രമേ കപ്പലിനു പാലത്തിന്റെ
അടുത്തു വരാൻ സാധിക്കൂ എന്നൊരു വിഷമമുണ്ട്.

ബൈറ കാഴ്ചയ്ക്കു ഭംഗിയുള്ള പട്ടണമാണെങ്കിലും
ഇവിടെ പല അസൗകര്യങ്ങളുമുണ്ട്. പ്രധാനമായി
ശുദ്ധജലത്തിനുള്ള ക്ഷാമം. ബൈറയിൽ ബീരാൻ
പച്ചവെള്ളത്തേക്കാൾ ആദായമായിക്കിട്ടുക എന്നാണ്
പറയപ്പെടുന്നത്. മഴവെള്ളം ടാങ്കുകളിൽ ശേഖരിച്ചുവെച്ച്
ഉപയോഗിച്ചുവരികയാണ് പതിവ്.

ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾക്കുള്ള വിലയും കൂടുതലാണ്.
ഉയർന്ന യൂറോപ്യൻ ഹോട്ടലുകൾ
ഒന്നുരണ്ടെണ്ണമുണ്ടെന്നല്ലാതെ ഒരു
സാധാരണയാത്രക്കാരന്റെ സൗകര്യത്തിനനുസരിച്ചുള്ള
ഹോട്ടലുകൾ ഇവിടെ കാണുകയില്ല. റൊഡേഷ്യ,
ന്യാസാലന്റ് മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലേക്കു പോകുന്ന
ഇന്ത്യൻ യാത്രക്കാർക്ക്, വണ്ടിയും കാത്ത് ഇവിടെ
അഞ്ചും ആറും ദിവസങ്ങൾ അലഞ്ഞുതിരിയേണ്ടതായി
വരുന്നുണ്ട്. ഇവിടെ ധനികരായ ഒട്ടനേകം ഇന്ത്യൻ
വ്യാപാരികളുണ്ടെങ്കിലും, യാത്രയിൽ കഷ്ടപ്പെടുന്ന
ഇന്ത്യൻ സഹോദരീസഹോദരന്മാർക്കു
താമസസൗകര്യമുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിന് ഒരു
കെട്ടിടം നിർമ്മിക്കാൻ ഇവർക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നാൽ
ഏതൊരിന്ത്യൻ യാത്രക്കാരനും ആതിഥ്യമരുളുന്നത് ഒരു
വ്രതമാക്കിക്കൊണ്ട് അങ്ങനെയുള്ള നവാഗതന്മാരെ
അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്ന ഒരു മദിരാശിക്കാരൻ
ബൈറയിലുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേര് ഞാൻ
പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല! അദ്ദേഹം അതിനിഷ്ഠപ്പെടുകയില്ല.
മുപ്പതു വർഷങ്ങൾക്കപ്പുറം ഉപജീവനമാർഗ്ഗമന്വേഷിച്ചു
ബൈറയിൽ വന്നുപെട്ട ഈ മനുഷ്യൻ പിന്നെ
ഇന്ത്യയിലെ മണ്ണിൽ ചവിട്ടിയിട്ടില്ല. ഇന്ന് ഇദ്ദേഹം
ഇവിടത്തെ, പോർത്തുഗീസ് അധികൃതന്മാർപോലും

ബഹുമാനിക്കുന്ന, ഒരു പ്രധാന പൗരനാണ്. എന്നാലും
ഇന്ത്യയോടുള്ള—പ്രത്യേകിച്ചു മദിരാശിയോടുള്ള—മമത
ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽനിന്നു മാഞ്ഞുപോയിട്ടില്ല.
ഇന്ത്യയിൽനിന്നുവരുന്ന കപ്പൽ ബൈറാ
തുറമുഖത്തടുക്കുമ്പോൾ, ഇദ്ദേഹം കപ്പലിൽ കയറിവന്ന്,
വല്ല ഇന്ത്യൻ യാത്രക്കാരും ബൈറയിലിറങ്ങാനുണ്ടോ
എന്ന് അന്വേഷിച്ച്, അങ്ങനെയുള്ളവരെ സ്വന്തം
വീട്ടിലേക്കു ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുപോയി സകല
സഹായസൗകര്യങ്ങളും ചെയ്തുകൊടുക്കും.
മാതൃഭൂമിയോടുള്ള സ്നേഹം ഇദ്ദേഹം ഇങ്ങനെയാണ്
പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നത്. രണ്ടാഴ്ചക്കാലത്തോളം ഞാൻ ഈ
മാന്യന്റെ അതിഥിയായി താമസിച്ചു. സ്വന്തം
വീട്ടിലെന്നപോലെ ‘ഇഷ്ടരു’ ഗ്രാമത്തിലുള്ള
ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ തകരംകൊണ്ടുള്ള വീടും, കേരളത്തിലെ
പറമ്പുകളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുമാറു മാവും മുരിങ്ങമരവും
പപ്പായമരവും ചെമ്പരത്തിച്ചെടികളും
വളർന്നുനില്ക്കുന്ന ആ ശാന്തമായ പരിസരവും ഞാൻ
മറക്കുകയില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അതിരുകവിഞ്ഞ
ആതിഥ്യത്തെയും
തമിഴ്സാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങളോടൊപ്പംതന്നെ തന്റെ
അർദ്ധയൂറോപ്യൻ ഭാര്യയെയും
വിസ്കിക്കുപ്പികളെപ്പോലെതന്നെ ‘സുബ്രഹ്മണ്യസ്വാമി’
കളുടെ പടത്തെയും നിത്യവും പൂജിച്ചുവരുന്ന എന്റെ ഈ
സുഹൃത്തിന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിലെ ചില രസികൻ
വിരോധാഭാസങ്ങളും എനിക്കു മറക്കാൻ സാധിക്കയില്ല.

ദക്ഷിണ റൊഡേഷ്യയിൽ

“തെക്കേ റൊഡേഷ്യയിലേക്കോ? സൂക്ഷിക്കണം. നിങ്ങൾക്കവിടെ സഞ്ചരിക്കാൻ എങ്ങനെ അനുമതി കിട്ടി? വെള്ളക്കാരന്റെ സകല ഭേദവും വർണ്ണഭേദത്തിന്റെ പേരിൽ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്ന നാടാണത്.”

ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് എന്റെ ഒരു ഗുജറാത്തി സുഹൃത്ത് എന്നെ താക്കീതു ചെയ്തു. പക്ഷേ, ഞാൻ എല്ലാം കാണാനും അനുഭവിക്കാനും ഒരുങ്ങിക്കൊണ്ടുതന്നെയാണ് പുറപ്പെട്ടിരുന്നത്.

ഞാൻ ബൈറയിൽനിന്നു തീവണ്ടി കയറി. നാലഞ്ചു ദിവസം മുമ്പു തന്നെ രണ്ടാംക്ലാസ്സിൽ ബർത്ത് റിസർവ് ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. തീവണ്ടി എൻജിനോടു തൊട്ടു പിറകിൽ ഒരു വലിയ ബോഗിയിൽ ‘Natives’ (നാട്ടുകാർ) എന്നു വലിയ അക്ഷരത്തിൽ എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. കാലിത്തൊഴുത്തിനേക്കാളും മോശമായ ആ കമ്പാർട്ട്മെന്റ് കാപ്പിരികൾക്കുള്ളതാണ്. കാലികളെപ്പോലെതന്നെ അവർ അതിനുള്ളിൽ തിങ്ങിത്തെരുങ്ങി നില്ക്കണം. കാറ്റും വെളിച്ചവും കടക്കാൻ പ്രയാസമായ ആ കുട്ടിനകത്തു മനുഷ്യൻ ശ്വാസംമുട്ടിച്ചാകാതിരിക്കുന്നതാണത്. അതിനുള്ളിൽ ഒരു വിളക്കുപോലുമില്ല. ആ കാപ്പിരിക്കമ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ പിറകിലായിരുന്നു

രണ്ടാംക്ലാസ്സുകൾ. അതിന്റെ തൊട്ടുപിറകിലുള്ള ഒരു മുറിയിലാണ് എനിക്കനുവദിച്ചുതന്നിരുന്ന ബർത്ത്.

ആഫ്രിക്കയിലെ റെയിൽവെകളെല്ലാം മീറ്റർഗേജാണ്. ഒരറ്റത്തുനിന്നു മറ്റേ അറ്റംവരെ നടന്നുപോകത്തക്കവണ്ണം കോറിഡോറുകളുള്ള ഇടുങ്ങിയ വണ്ടികൾ. മറ്റു ആഫ്രിക്കൻനാടുകളിലെ തീവണ്ടികളെ അപേക്ഷിച്ചു റൊഡേഷ്യൻ റെയിൽവെ കോച്ചുകൾ വളരെ മെച്ചപ്പെട്ടവയാണ് എന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പുറമേ കാണുന്ന പുതുമയും പരിഷ്കാരവും പോലെതന്നെ ഉള്ളിലും മികച്ച സുഖസൗകര്യങ്ങളുണ്ട്. നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ഒന്നാംക്ലാസ്സിനേക്കാളും ഭംഗിയും സൗകര്യവും ഉള്ളവയാണ് റൊഡേഷ്യയിലെ രണ്ടാംക്ലാസ്സ് മുറികൾ.

എന്റെ മുറിയിൽ ഞാൻ തനിച്ച് ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഏഷ്യക്കാർക്കു നീക്കിവയ്ക്കപ്പെട്ട ആ മുറിയിൽ അങ്ങനെ എഴുതിവെച്ചിട്ടില്ലെന്നുമാത്രം—ആ യാത്രയിൽ നിർഭാഗ്യവശാൽ മറ്റ് ഏഷ്യക്കാർ ഇല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് കൂട്ടിന് ആളില്ലാതെ ഞാൻ പരുങ്ങി. അടുത്ത മുറിയിൽ വെള്ളക്കാർ തിങ്ങിയിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, ഓരോ ഭാഗത്തും മുമ്മുന്നു ബർത്തുകളോടുകൂടി ആറുപേർക്കു കിടന്നുറങ്ങത്തക്കവണ്ണം സജ്ജീകരിക്കപ്പെട്ട എന്റെ മുറിയിലെ മറ്റ് അഞ്ചു ബർത്തുകളും ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുകയാണ്. ഒരു കറുത്ത മനുഷ്യൻ കുത്തിയിരിക്കുന്ന ഈ മുറിയിലേക്ക് ഒന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കാൻപോലും അവർ കൂട്ടാക്കുകയില്ല. വർണ്ണവ്യത്യാസത്തിന്റെ അദ്യശ്യമായ അഴിക്കുട്ടിനുള്ളിലാണ് അവർ എന്നെ അടച്ചിരിക്കുന്നത്.

രാത്രി 8 മണിക്കു വണ്ടിയിളകി. ഞാൻ എന്റെ മുറിയുടെ വാതിൽ ബന്ധിച്ച്, കിടക്ക വിരിച്ചു ചാരിക്കിടന്ന്, ജാലകത്തിലൂടെ പുറത്തേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. കാപ്പിരികളുടെ കമ്പാർട്ടുമെന്റിനകത്തുനിന്നു പാട്ടുകൾ പൊങ്ങി.

വീർപ്പുമുട്ടലിൽനിന്നു രക്ഷകിട്ടുവാൻവേണ്ടി ആ പാവങ്ങൾ ഉറക്കെ പാടുകയായിരിക്കും.

ആ വണ്ടിയിലെ ഒരേ ഒരു ഏഷ്യക്കാരൻ ഞാൻ മാത്രമാണെന്ന വസ്തുത എന്നെ തെല്ലൊന്ന് അസ്വസ്ഥനാക്കിത്തീർത്തു. വണ്ടിയുടെ ഡ്രൈവറും ഫയർമേനും വെള്ളക്കാരാണ്. ഗാർഡും കണ്ടക്ടറും വെള്ളക്കാരാണ്. സലൂണിലെ വേലക്കാരിപോലും ഒരു വെള്ളക്കാരത്തി! കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിലാണ് ഞാൻ യാത്രചെയ്യുന്നതെന്ന് എനിക്ക് വിശ്വസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പക്ഷേ, പുറത്തെ കാഴ്ചകൾ ആഫ്രിക്കയുടെ ഹൃദയത്തിലൂടെയാണ് ഞാൻ പോയ്ക്കാണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. പുനിലാവിൽ ആഫ്രിക്കൻ കുറ്റിക്കാടുകളും കൃഷിസ്ഥലങ്ങളും വൃത്താകൃതിയിലുള്ള പുല്ക്കുടിലുകളും മാറിമാറി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. വീർത്ത വയറോടുകൂടിയ ‘ബദാബാബ്’ വൃക്ഷങ്ങൾ, കുറ്റിക്കാടിന്റെ കാവൽഭൂതങ്ങളെപ്പോലെ, വഴിനീളെ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങകലെ മലകളിൽ കാട്ടുതീ ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു—കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ ഉറങ്ങിപ്പോയി.

ചെണ്ടകൊട്ടിന്റെയും ആർപ്പുവിളിയുടെയും ആരവം കേട്ടുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ഉണർന്നത്. അർദ്ധരാത്രി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വണ്ടി ഏതോ ഒരു കാട്ടുഗ്രാമത്തിലെ സ്റ്റേഷനിൽ വെള്ളം നിറയ്ക്കാൻ നില്ക്കുകയാണ്. സ്റ്റേഷന്റെ അപ്പുറത്തു ഗ്രാമത്തിൽനിന്നു കാപ്പിരികൾ നിലാവത്തു നൂത്തം ചെയ്യുന്ന ബഹളമാണ് എന്നെ ഉണർത്തിയത്. നിറകൊണ്ട പാതിരാവിനെ ആ പറയടി പിടിച്ചു കുലുക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു –‘ഓ-ഓ-ഓഹ!’ എന്ന ആർപ്പുവിളികളും പറയടിയുടെ താളത്തിനൊപ്പം തുള്ളുന്ന കാപ്പിരികളുടെ ഇരുണ്ടകോലങ്ങൾ

പുന്നിലാവിൽ ഒരു നിഴൽപ്പാവക്കുത്തു (Shadow Play)
പോലെ തോന്നി.

പിറ്റേന്ന് പുലർച്ചെ അഞ്ചരമണിക്കൂ വണ്ടി
'വില്ലാഡിമൊണിക്കാ' സ്റ്റേഷനിലെത്തി. ഇവിടെയാണ്
പോർത്തുഗീസ് പൂർവ്വആഫ്രിക്കയുടെ അതിർത്തി.
ഭംഗിയുള്ള കുന്നുകൾക്കിടയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു
പുതിയ പട്ടണം. പാസ്സോർട്ട് പരിശോധനയും, ചുങ്കം
പരിശോധനയും മറ്റും കഴിയാൻ കുറച്ചു താമസം നേരിട്ടു.
പിന്നെ അരമണിക്കൂറുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ 'ഉന്താലി'യിൽ
എത്തിച്ചേർന്നു.

തെക്കൻ റൊഡേഷ്യയുടെ ഗോപുരദ്വാരമാണ്
ഉന്താലി. മനോഹരമായ ഒരു താഴ്വരയിൽ
പരിഷ്കൃതരീതിയിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ഒരു പട്ടണം.

വണ്ടി സ്റ്റേഷനിൽ ചെന്നുനിന്ന ഉടനെ ഒരു
വെള്ളക്കാരൻ ആഫീസ്സർ എന്റെ മുറിയിൽ കടന്നുവന്ന്
എന്റെ പാസ്സോർട്ട് വാങ്ങി. സ്റ്റേഷനടുത്തുള്ള ഇമിഗ്രേഷൻ
ആഫീസ്സിലേക്ക് അയാളുടെകൂടെ ചെല്ലാൻ
ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഞാൻ അയാളുടെ ആഫീസ്സുമുറിയിൽ
എത്തിയപ്പോൾ, വെള്ളപ്രഭുത്വത്തിന്റെയും
ഉദ്യോഗഭള്ളിന്റെയും മുരൾച്ചയോടുകൂടി അയാൾ എന്നെ
വിസ്തരിച്ചു:

“എങ്ങോട്ടാണ് പോകുന്നത്?”

“തലക്കാലം ബുലവായോവിലേക്ക്.” ഞാൻ
ശാന്തസ്വരത്തിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു.

“അവിടെനിന്നോ?”

“അവിടെനിന്നു പിന്നെ തരംപോലെ റൊഡേഷ്യയിൽ
പല സ്ഥലത്തും പോകും. വികോനിയവെള്ളച്ചാട്ടംവരെ
പോകണമെന്നാണ് വിചാരിക്കുന്നത്.”

“No you can't go” (നിങ്ങൾക്കു പോയിക്കൂടാ). ആ
വെള്ളക്കാരൻ ഗർജ്ജിച്ചു.

“കാരണം?” ഞാൻ വീണ്ടും ശാന്തസ്വരത്തിൽ അന്വേഷിച്ചു.

“നിങ്ങൾക്കു പോയിക്കൂടാ എന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ കാരണമൊന്നും ചോദിക്കേണ്ട.”

ഞാൻ എന്റെ കീഴയിൽനിന്നു ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യൻ ഗവൺമെന്റിന്റെ ചീഫ് ഇമിഗ്രേഷൻ ഓഫീസ്സർ എന്നിക്ക് ഇന്ത്യയിലേക്ക് അയച്ചുതന്നിരുന്ന എഴുത്തടുത്ത് അയാളെ കാണിച്ചു. ഒരു യാത്രക്കാരൻ എന്ന നിലയിൽ ഗവൺമെന്റ് എന്നിക്കു സകല സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതരുന്നതായിരിക്കും എന്ന് ആ എഴുത്തിൽ വ്യക്തമായി എഴുതിയിരുന്നു.

തന്റെ മേലധികാരത്തിലെ ആ അനുമതിപത്രം കണ്ടപ്പോൾ ആ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ ഭാവം ശാന്തമായി. “നിങ്ങളെ റൊഡേഷ്യയിൽ കടക്കാൻ അനുവദിക്കാൻ ഞാൻ ശ്രമിക്കാം” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പിന്നെയും സംശയം തീരാതെ അയാൾ ബുലവായോവിലേക്കു ഫോൺ ചെയ്യാൻ അകത്തേക്കു പോയി. മേലധികാരത്തിലേക്ക് എന്നെപ്പറ്റി ഫോൺചെയ്തു ചോദിച്ചു സംശയം തീർത്ത് അയാൾ എന്റെ അടുക്കൽ വന്നു പറഞ്ഞു: “ഒരു പവൻ ഫീസ്സു വേണം. ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു 15 ദിവസത്തേക്ക് ഒരനുമതിപത്രം തരാം.”

ഞാൻ പറഞ്ഞു: “എനിക്കു ചുരുങ്ങിയതു മൂന്നു മാസം റൊഡേഷ്യയിൽ സഞ്ചരിക്കണം. അതിനാണ് ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്.”

ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ തന്റെ നിസ്സഹായത വെളിപ്പെടുത്തി: “15 ദിവസത്തേക്ക് എഴുതിത്തരാൻ എനിക്കധികാരമുള്ളു. നിങ്ങൾ ബുലവായോവിൽ ചെന്നാൽ അവിടെവെച്ചു നിങ്ങൾക്കു മൂന്നു മാസത്തേക്ക് അനുമതിപത്രം മാറി എഴുതിവാങ്ങാം.”

അങ്ങനെ ഒരു പവൻ ഫീസ്സ് കൊടുത്ത്, തല്ക്കാലം 15 ദിവസത്തേക്ക് എനിക്കൊരനുമതിപത്രം കിട്ടി.

തെക്കേ ആഫ്രിക്കയെപ്പോലെത്തന്നെ തെക്കൻ റൊഡേഷ്യയും സ്വയംഭരണമുള്ള ഒരു രാജ്യമാണ്. വെള്ളക്കാരന്റെ സ്പഷ്ടാഭരണമാണ് അവിടെ നടമാടുന്നത്. ഏഷ്യക്കാരെ—വിശേഷിച്ചും ഇന്ത്യക്കാരെ—അവിടെ ആവശ്യമില്ല എന്ന നയമാണ് അവരംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അന്നാട്ടിൽ പണ്ടുപണ്ടേ കച്ചവടവുമായി കുടിയേറിപ്പാർത്ത അനവധി ഇന്ത്യക്കാരുണ്ട്. അധികവും ഗുജറാത്തികൾ. അവരെ പുറത്താക്കാൻ വഴികാണാതെ ഭരണാധികാരികൾ വിഷമിക്കുകയാണ്. പുതിയ ഇന്ത്യക്കാർ അവിടെ കടന്നുകൂടുന്നതിനെ തടയാൻ അവർ കർശനനടപടികളെടുത്തുവരുന്നതിന്റെ ഒരുദാഹരണമാണ് എന്റെ അനുഭവം. മേലധികാരത്തിൽനിന്നു പ്രത്യേകാനുമതിപത്രം എന്റെ കൈവശമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, റൊഡേഷ്യയിലേക്ക് ഒന്നു കടന്നുകിട്ടാൻ എനിക്ക് ഉന്താലിയിൽ നൂറു പവൻ (പണമായിട്ടുതന്നെ) ഡെപ്പോസിറ്റ് കെട്ടിവയ്ക്കേണ്ടിവരുമായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഡെപ്പോസിറ്റ് നൽകാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ കുഴങ്ങുന്ന ഒരു ഗുജറാത്തി, ഉന്താലിയിലെ ഇമിഗ്രേഷൻ ഓഫീസിൽ ഒരു തടങ്കൽക്കാരന്റെ നിലയിൽ ഇരിക്കുന്നതും ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി.

കുറച്ചു കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പുവരെ ഇവിടെവെച്ച് ഏഷ്യക്കാരായ എല്ലാ യാത്രക്കാരുടേയും വിരലടയാളം എടുത്തുവയ്ക്കുന്ന ഒരേർപ്പാടുണ്ടായിരുന്നു. ഏഷ്യൻ യാത്രക്കാരോട്, വെറും ജയിൽപ്പുള്ളികളോടെന്നപോലെ പെരുമാറുന്ന ആ പതിവു പിന്നീടു നിർത്തൽചെയ്തുകൊണ്ടുണ്ടായ കാരണം ജപ്പാൻഗവൺമെന്റ് എടുത്ത ഒരു വിദ്യയാണ്. ജപ്പാനിൽനിന്നു വികോറിയാ വെള്ളച്ചാട്ടം കാണാൻ റൊഡേഷ്യയിലെത്തിയ മൂന്നുനാലു പേരെ റൊഡേഷ്യൻ

ഇമിഗ്രേഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ തടഞ്ഞുനിർത്തി
വീരലടയാളം പതിച്ചുകൊടുക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു.
തങ്ങൾ ക്രിമിനൽപ്പുള്ളികളല്ലെന്നു പറഞ്ഞ് ജപ്പാൻകാർ
അതിനു വഴിപ്പെട്ടില്ല.

ഏഷ്യാക്കാരാരിയായാലും അവരുടെ വീരലടയാളം
വാങ്ങിവെച്ചിട്ടേ താൻ അങ്ങോട്ടു കടക്കാൻ സമ്മതിക്കൂ
എന്ന് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ശഠിച്ചു. ഒടുവിൽ
നിവൃത്തിയില്ലാതെ ആ ജപ്പാൻകാർ തങ്ങളുടെ
വീരലടയാളം നൽകുകയും ഒരു സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രത്തിലെ
അംഗങ്ങളായ തങ്ങളെ ഇങ്ങനെ
അപമാനിച്ചതിനെക്കുറിച്ച് അവർ ഉടനെ ജപ്പാൻ
ഗവൺമെന്റിനു കമ്പിയടിക്കുകയും ചെയ്തു. ജപ്പാൻ
അന്നു ധീരതയോടു കൂടിയ ഒരു
സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രമായിരുന്നു. കമ്പി ജപ്പാനിൽ കിട്ടേണ്ട
താമസം, അവർ ജപ്പാനിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന
നാലു ബ്രിട്ടീഷുകാരെ പിടികൂടി, അവരുടെ കാലുറയും
ബൂട്ട്സും അഴിപ്പിച്ച് അവരുടെ കാൽവീരലടയാളംകൂടി
എടുത്തു റിക്കാർഡാക്കി. ആ ബ്രിട്ടീഷുയാത്രക്കാരും
തങ്ങളുടെ ഗവൺമെന്റിലേക്കു സംഭവം റിപ്പോർട്ടു
ചെയ്തു. ബ്രിട്ടീഷ്ഗവൺമെന്റ് ജപ്പാനോടു സമാധാനം
ചോദിച്ചപ്പോൾ, ജപ്പാൻ മറുപടി കൊടുത്തു,
റൊഡേഷ്യയിൽ നടന്നതെന്താണെന്നതിനെക്കുറിച്ച്
ഉടൻ അന്വേഷിക്കാൻ. ആ കുഴപ്പങ്ങൾക്കുശേഷം
ബ്രിട്ടീഷ് ഗവൺമെന്റിന്റെ ശാസനപ്രകാരമാണ്
ഏഷ്യാക്കാർക്ക് ഇവിടെ വീരലടയാളം
പതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിൽനിന്നു രക്ഷ കിട്ടിയത്.

ഞാൻ ഉന്താലിയിലെ ഇമിഗ്രേഷൻ ഓഫീസിൽനിന്ന്
എന്റെ തീവണ്ടിമുറിയിലേക്കു മടങ്ങിവന്നപ്പോൾ ഒരു
ചെറുപ്പക്കാരൻ ഗുജറാത്തി എന്റെ തെർമോഫ്ലാസ്കിൽ
ചൂടുചായ നിറച്ച് എന്നെ കാത്തിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.
ഒരു പുതിയ ഇന്ത്യൻ സഹോദരനെ കണ്ടുകിട്ടിയ

സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിക്കാൻ അയാൾ ചായയുമായി
നില്ക്കുകയാണ്. ഞാൻ റൊഡേഷ്യ സന്ദർശിക്കാൻ
വേണ്ടിമാത്രം വന്ന ഒരു സഞ്ചാരിയാണെന്നു കേട്ടപ്പോൾ
ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ “എന്നാൽ ഇവിടെയിറങ്ങി രണ്ടു
ദിവസം പാർത്തിട്ടു പോയാൽ മതി” എന്ന് എന്നെ
നിർബന്ധിച്ചു. തത്താലം അതിനു നിവൃത്തിയില്ലെന്നും
സമയമുണ്ടെങ്കിൽ മടക്കയാത്രയിൽ ഉന്താലിയിൽ
ഇറങ്ങി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആതിഥ്യം
സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞു.
റൊഡേഷ്യയിൽ ഇന്ത്യക്കാർക്കനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്ന
പല പുതിയ അവശതകളെക്കുറിച്ചും ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ
പറഞ്ഞു. 180-ഓളം ഇന്ത്യക്കാർ ഉന്താലിയിൽ ഉണ്ട് —
കച്ചവടക്കാരും അവരുടെ കുടുംബങ്ങളും. സിനിമാ
ശാലകളിലും യൂറോപ്യൻ റസ്റ്റോറന്റുകളിലും
ഹോട്ടലുകളിലും ഇന്ത്യക്കാരെ കടത്തുകയില്ല.
പട്ടണത്തിന്റെ വൃത്തികെട്ട ഒരു മൂലയിലാണ്
ഇന്ത്യക്കാർക്കു പാർപ്പിടങ്ങൾ
അനുവദിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുന്നത്. ഉയർന്ന
പ്രദേശങ്ങളെല്ലാം വെള്ളക്കാർക്കുമാത്രമേ കിട്ടുകയുള്ളൂ.
(ഉന്താലിയെപ്പറ്റി വിസ്തരിച്ചു മറ്റൊരവസരത്തിൽ
പറയാം).

അന്നു വൈകുന്നേരം 6.30-നു വണ്ടി തെക്കൻ
റൊഡേഷ്യയുടെ തലസ്ഥാനമായ
സാലിസ്ബറിയിലെത്തി. വെള്ളക്കാരത്തി പരിചാരിക
എനിക്കു ഡിന്നർ എന്റെ മുറിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു തന്നു.
അത്താഴവും കഴിഞ്ഞു ഞാൻ സുഖമായി കിടന്നുറങ്ങി.
പിറ്റേന്നു പുലർച്ചെ 6 മണിക്കു ബുലവായോവിൽ
ചെന്നുചേരുകയും ചെയ്തു.

36 മണിക്കൂർ വണ്ടിയിലിരുന്നു 670 മൈൽ
യാത്രചെയ്തു. പ്രഭാതത്തിൽ ബുലവായോ
റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ, എന്റെ

സാമാനങ്ങൾ എടുത്തുകൊണ്ടുപോകാൻ ഒരു
കുലിക്കാരനെ തിരഞ്ഞപ്പോൾ കണ്ടുകിട്ടിയത്
ഒരിന്ത്യക്കാരൻ പോർട്ടുഗലാണ്. ബുലവായോ
റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിൽ വേറെ മൂന്ന്
ഇന്ത്യൻപോർട്ടുഗലരെക്കൂടി ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി.
എല്ലാവരും ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാരായ തമിഴരാണ്. അവരുടെ
മാതാപിതാക്കന്മാർ പണ്ടു തെക്കേ ഇന്ത്യയിൽനിന്നു
കുലിക്കാരായി തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ
വന്നുചേർന്നവരാണ്. തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ
ജനിച്ചുവളർന്ന ഇവർ ഇന്നും തങ്ങളുടെ അച്ഛൻ
മുത്തച്ഛന്മാരെപ്പോലെതന്നെ കുലിവേലചെയ്തു
കഴിയുകയാണ്. ഉത്തരേന്ത്യയിൽനിന്നും
ഗുജറാത്തിൽനിന്നും ആഫ്രിക്കയിൽ
കുടിയേറിപ്പാർത്തവരെല്ലാം സാമാന്യം നല്ല നിലയിൽ,
കച്ചവടക്കാരായി ജീവിക്കുന്നു. മലയാളികൾ
ഗവൺമെന്റുസർവ്വീസിലായാലും
സ്വകാര്യസ്ഥാപനങ്ങളിലായാലും പഴയ
ഗുമസ്തന്മാരായിത്തന്നെ കഴിയുന്നു.
ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാരായ തമിഴരകളെ തലമുറകൾ
കഴിഞ്ഞിട്ടും ഗതി കിട്ടാത്ത കുലിക്കാരായിത്തന്നെ
ജീവിതം തുടർന്നുപോകുന്നത് കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു
സഹതാപവും അതിലേറെ ലജ്ജയും തോന്നിപ്പോയി.

എന്റെ സാമാനങ്ങൾ കൊണ്ടുപോവാൻ വന്ന തമിഴൻ
പോർട്ടുഗൽ ഒരു കിഴവനാണ്—ഞാൻ
മദിരാശിക്കാരനാണെന്നു കേട്ടപ്പോൾ അയാളുടെ
അത്ഭുതവും സന്തോഷവും ഒന്നും പറയേണ്ട. ഞങ്ങൾ
തമിഴിൽ സംഭാഷണമാരംഭിച്ചു. സൗരാജ്യലൂനായിഡു
എന്നാണ് അയാളുടെ പേര്. നെറ്റാളിലാണ് അയാൾ
ജനിച്ചത്. ചെറുപ്പത്തിൽ ഒരിക്കൽ അയാൾ ഇന്ത്യയിൽ
പോയിട്ടുണ്ടത്രേ. അഞ്ചാറു കൊല്ലങ്ങൾക്കുപുറമാണ്

അയാൾ ബുലവായോവിലെ ലൈസൻസ്ഡ് പോർട്ടറായിത്തീർന്നത്.

ഞാൻ ബുലവായോവിൽ രണ്ടാമതും വന്ന്, മൂന്നു ദിവസം താമസിച്ചു. ബൈറയിലേക്കു മടങ്ങുന്ന അവസരത്തിലും സൗരാജ്യലൂനായിഡു തന്നെയാണ് എന്റെ ലഗ്ജേജ് വണ്ടിയിൽ കൊണ്ടുവെച്ചുതന്നത്. റൊഡേഷ്യയിൽ നാടുകാണാൻവേണ്ടി മാത്രം വന്നുചേർന്ന ഒരു ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാരനെ താൻ ആദ്യമായിട്ടു കാണുകയാണെന്ന് അയാൾ എന്നോടു പറഞ്ഞു. അയാളുടെ ആഫ്രിക്കയിലെ കുടുംബകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഞാൻ അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ അതു തുറന്നുപറയാൻ അയാൾ മടിച്ചു. തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ മറ്റു തമിഴരെപ്പോലെതന്നെ അയാളും ഒരു കാപ്പിരിച്ചിയേയും കെട്ടി, കുറ്റിജടത്തലമുടിയോടുകൂടിയ കുറെ കുട്ടികളുമായി ഒരു കുടിയിൽ താമസിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ ഊഹിച്ചു. അവിടെ അങ്ങനത്തെ പല കുടുംബങ്ങളെയും ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. ബുലവായോവിൽത്തന്നെ റെയിൽവേ ഹോട്ടലിലെ ഹെഡ് 'കുക്കാ'യി ഒരു മിസ്റ്റർ നായരുണ്ട്. 30 കൊല്ലം മുമ്പാണ് അയാൾ ആഫ്രിക്കയിൽ വന്നത്. പിന്നെ നായർ ജനിച്ച നാട് കണ്ടിട്ടില്ല. ബുലവായോവിൽ അയാൾക്കു നീഗ്രോ പെണ്ണും നാലഞ്ചു കുട്ടികളുമുണ്ട്.

സൗരാജ്യലൂനായിഡു എന്റെ പെട്ടികളും കിടക്കയും എടുത്ത്, എന്നിക്കു റിസർവുചെയ്തുവെച്ച മുറിയിൽ കൊണ്ടുവെച്ചു. ഞാൻ സഹതാപത്തോടെ അയാൾക്കു രണ്ടു ഷില്ലിങ്ങ് എടുത്തുകൊടുത്തു. അയാൾ കൂലി വാങ്ങാൻ കൂട്ടാക്കിയില്ല. സ്കേഹപൂർവ്വം എന്റെയടുക്കൽ ഇരുന്ന് അയാൾ ഓരോ വർത്തമാനം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി: “എന്നിക്കു മരിക്കുന്നതിലിടയ്ക്ക് ഒരിക്കൽക്കൂടി ഇന്ത്യയും മദിരാശിയും കാണണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ട്.

പക്ഷേ, സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്റെ മണ്ണ് ഇവിടെത്തന്നെ. എന്റെ നാട്ടുകാരനായ ഒരാളെ ഇവിടെവെച്ചു കാണാൻ സാധിച്ചത് ഒരു മഹാഭാഗ്യമായി ഞാൻ കരുതുന്നു.” അയാൾ കീഴയിൽനിന്ന് ഒരു വലിയ ‘ഗോൾഡ് ലീഫ്’ സിഗരറ്റു പായ്ക്കുടുത്ത് എനിക്കു തന്നു. ഞാൻ അതിൽനിന്ന് ഒരു സിഗരറ്റുടുത്തു പെട്ടി തിരികെ കൊടുത്തപ്പോൾ അയാൾ വിലക്കിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു: ‘ഞാൻ പുകവലിക്കുകയില്ല. ഇതു നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്നതാണ്. കയ്യിൽ വെച്ചേക്കണം.’

ഞാൻ അതു സ്വീകരിച്ചു. നായിഡു കുറച്ചുകൂടി എന്റെയടുക്കലേക്കു നീങ്ങിയിരുന്നു സ്വകാര്യമായിട്ട് പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ നാട്ടിൽ— മലബാറിൽ— മടങ്ങിയെത്തിയ ഉടനെ എനിക്കൊരുപകാരം ചെയ്തുതരണം. മറ്റൊന്നുമല്ല, ‘മലയാള’ത്തിൽ നല്ല മന്ത്രവാദികളുണ്ടെന്ന് എനിക്കറിയാം. അച്ഛനും പലപ്പോഴും പറയുന്നത് കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അവിടെയുള്ള ഒരു നല്ല മന്ത്രവാദിയെക്കൊണ്ട് ‘സകല വിജയത്തിനും ശത്രുസംഹാരത്തിനും’ പറ്റിയ ഒരൊന്നാന്തരം ‘യന്ത്രം’ (ഉറുക്ക്) എഴുതിത്തയ്യാറാക്കി, തപാലിൽ വി.പി.യായി എനിക്കിങ്ങോട്ടയച്ചു തരണം. അതിന് എന്തു ചെലവുകൾ വന്നാലും ഞാൻ വഹിച്ചുകൊള്ളാം.” അയാൾ തന്റെ പേരും നക്ഷത്രവും തമിഴിൽ കുറിച്ച ഒരു കഷണം കടലാസ് എന്റെ കയ്യിൽ തന്നു. മേൽവിലാസവും പറഞ്ഞുതന്നു.

ആ കടലാസ്സുകഷണം ഇപ്പോഴും എന്റെ ഡയറിക്കകത്ത് കിടക്കുന്നുണ്ട്. (ബുലവായോവിലെ സൗരാജ്യപുനായിഡുവിന്റെ സമ്പാദ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കാനും അയാളുടെ സകല ആഫ്രിക്കൻ ശത്രുക്കളേയും കൊന്നൊടുക്കാനും ശക്തിയുള്ള ഒരുറുക്കെഴുതിക്കൊടുക്കുവാൻ വല്ല മലയാള

മന്ത്രവാദികളും ഒരുക്കമുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ അറിയിക്കുക).

സൗരാജ്യലൂനായിഡുവിനെയും അയാളുടെ ശത്രുഭയത്തെയും വിട്ടു നമുക്കു റൊഡേഷ്യയിലേക്കു കടക്കാം.

റൊഡേഷ്യയിലെ ആദിമവാസികൾ 'ബുഷെൻ' എന്നറിയപ്പെടുന്ന കാട്ടാളരായിരുന്നു. ഇന്നു റൊഡേഷ്യയിലെ പല പ്രാചീന ഗുഹകളിലും ഭിത്തികളിലും ആ പുരാതനവർഗ്ഗം വരച്ചുവെച്ച ചിത്രങ്ങളും മറ്റും കാണാം. നാട്ടിൽ ധാരാളം സ്വർണ്ണഖനികളും ഉണ്ടായിരുന്നു.

സോളമൻ ചക്രവർത്തിയുടെ കാലത്തിനു കുറച്ചുമുമ്പ്, ഫൊയിനീഷ്യൻ വർഗ്ഗത്തിന്റെ ഒരവാന്തരവിഭാഗക്കാരായ ഷീബക്കാർ റൊഡേഷ്യയിൽ പ്രവേശിക്കുകയും 'ബുഷെൻ' വർഗ്ഗത്തെ അടിച്ചോടിച്ചു സ്വർണ്ണംവിലയുന്ന ഈ നാടുമുഴുവൻ സ്വന്തമാക്കുകയും ചെയ്തു. ഖനികളിൽനിന്നു സ്വർണ്ണം ശുദ്ധിചെയ്തെടുക്കുന്നതിൽ അവർ അതിസമർത്ഥരായിരുന്നു. അവർ ഖനികൾ കുഴിക്കുകയും സ്വർണ്ണം സംഭരിച്ചെടുത്ത് ആ നിധിയെ സംരക്ഷിക്കാൻ ഗംഭീരമായ കോട്ടകളും മറ്റും നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇന്നു റൊഡേഷ്യയിൽ ആരേയും അത്ഭുതപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു പ്രധാന കാഴ്ചയായ 'മഹത്തായ സിംബാബ്വെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ' ഈ ഷീബക്കരുടെ ശക്തിയെയും മാഹാത്മ്യത്തെയും വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അക്കാലത്ത് ഈജിപ്തിൽനിന്നു ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യയിലേക്കു നേരിട്ടു 'സൊഫാലാ' തുറമുഖത്തിലൂടെ വാണിജ്യമാർഗ്ഗം ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും 3000 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് സോളമൻ ചക്രവർത്തിക്കു സ്വർണ്ണം ലഭിച്ചുവന്നിരുന്ന 'ഒഫീർ' ഖനികൾ ഈ

സിംബാബ്വെയിലായിരുന്നുവെന്നും വിശ്വസിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവിടത്തെ അപൂർണ്ണമായിക്കിടക്കുന്ന ഖനികളും സ്വർണ്ണമുരുക്കാൻ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയ പാത്രങ്ങളും സിംബാബ്വെയിൽ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ക്രി.മു. 2000-ാമാണ്ടു മുതൽ ക്രി.പി. 1000-ാമാണ്ടുവരെ ഷീബക്കാർ ഇവിടെ ഭരണം തുടർന്നുപോന്നു. പിന്നെ വടക്കുനിന്നു വന്ന ബാൻടുവർഗ്ഗക്കാർ ഷീബക്കാരെ എതിർത്തു പരാജയപ്പെടുത്തി ഓടിച്ചു നാടു കൈക്കലാക്കി. ബ്രിട്ടീഷുകാർ ഇവിടെ വന്നുചേരുന്നതുവരേക്കും ഈ രാജ്യം കാപ്പിരികളുടെ പരസ്പരസമരങ്ങൾക്കൊണ്ടു കലങ്ങിമറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ വരവിനു മുമ്പു പോർത്തുഗീസ്സുകാർ സാംബസി നദീമാർഗ്ഗമായി ഇവിടെ ആധിപത്യമുറപ്പിക്കാൻ വന്നുചേരുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ 1760-ാമാണ്ട് ആകുമ്പോഴേക്കും അവർക്കു പറ്റേ പരാജയം നേരിട്ടു. കാപ്പിരിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ പരസ്പരാക്രമങ്ങളും കൂട്ടക്കൊലകളും തുടർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷുകാർ രംഗപ്രവേശംചെയ്തതു മട്ടാബലെവർഗ്ഗക്കാർ ഈ നാടുകീഴടക്കി ഭരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്താണ്. ഈ ധീരവർഗ്ഗം വെള്ളക്കാരനു കീഴടങ്ങാൻ കൂട്ടാക്കിയില്ല. വളരെക്കാലം അവർ ചെറുത്തുനിന്നു. ഒടുവിൽ 1888-ാമാണ്ടിൽ ബ്രിട്ടീഷുകാരും മട്ടാബലെവർഗ്ഗത്തിന്റെ രാജാവായ ലൊബേങ്കലായും തമ്മിൽ ഒരു സമാധാന ഉടമ്പടി ഉണ്ടാവുകയും അതനുസരിച്ചു മട്ടാബലേനാടും മഷോണാനാടും ബ്രിട്ടീഷധീനത്തിൽ വരികയും ചെയ്തു. 1889-ൽ വിക്ടോറിയാമഹാറാണി, സൗത്താഫ്രിക്കൻ കമ്പനിക്ക് ആ നാടുകളുടെ ഭരണം

വിട്ടുകൊടുത്തു. കമ്പനിയുടെ തലവനായ സിസിൾറോഡ്സ്, (ആ പേരിനോടനുബന്ധിച്ചാണ് 'റൊഡേഷ്യ' എന്ന പുതിയ പേരു നൽകപ്പെട്ടത്). 1890 സെപ്റ്റംബർ 12-ാം തീയതി മഷോണാനാട്ടിൽ സൈന്യസമേതം പ്രവേശിക്കുകയും യൂണിയൻജാക്കു നാട്ടി ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ ആധിപത്യം പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ സ്ഥലമാണ് സാലിസ്ബറി. 1922-ൽ കമ്പനിയുടെ ഭരണാവധി എത്തിയപ്പോൾ, ഒരു റഫറൻഡം നടത്തി ജനഹിതപ്രകാരം തെക്കൻ റൊഡേഷ്യയുടെ ഭാവിഭരണം തീരുമാനിക്കപ്പെടേണ്ടതായി വന്നു. റഫറൻഡത്തിന്റെ ഫലമായി തെക്കൻ റൊഡേഷ്യ തെക്കേ ആഫ്രിക്കയുമായുള്ള ബന്ധം വേർപെടുത്തി ഒരു സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രമായിത്തീർന്നു. ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്തിലെ സ്വയംഭരണം സിദ്ധിച്ച ആദ്യത്തെ കോളനി.

സാംബസിനദിയുടെയും ലിംബോപ്പോനദിയുടെയും ഇടയിൽ മിക്കവാറും ഒരു മേടുപോലെ കിടക്കുന്ന ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യയുടെ വിസ്താരം 150,344 ചതുരശ്രമൈലാണ്.

ബുലവായോ

ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യയുടെ തലസ്ഥാനം സാലിസ്ബറിയാണെങ്കിലും വാണിജ്യപ്രധാനമായ നഗരം ബുലവായോയാണ്. ധാരാളം സ്വർണ്ണഖനികളും ഫലവത്തായ മണ്ണും വമ്പിച്ച കൃഷിസ്ഥലങ്ങളും നിറഞ്ഞ മട്ടാബലെനാടിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലാണ് ബുലവായോ നിലകൊള്ളുന്നത്. യൂറോപ്യൻ രീതിയിലുള്ള വമ്പിച്ച കെട്ടിടങ്ങളും വീതിയേറിയ തെരുവീഥികളും അറ്റംകാണാത്ത അരുമയുള്ള നടക്കാവുകൾ നിറഞ്ഞ ഒരു ഗംഭീരനഗരമാണ് ബുലവായോ.

ബുലവായോ എന്നത് ഒരു മട്ടാബലെ പദമാണ്. കൊലക്കളം എന്നാണതിന്റെ അർത്ഥം.

മട്ടാബലെവർഗ്ഗക്കാരും ബ്രിട്ടീഷുകാരും തമ്മിൽ വളരെക്കാലം നീണ്ടുനിന്ന സമരമാണ് നടന്നത്. 1888-ലെ ഉടമ്പടിക്കുശേഷവും രണ്ടു തവണ 1893-ലും 1896-ലും മട്ടാബലെവർഗ്ഗം വിപ്ലവം നടത്തുകയുണ്ടായി. 1896-ൽ വെള്ളക്കാരന്റെ ആയുധശക്തി അവരെ പറ്റെടുക്കിക്കളഞ്ഞു എന്നുതന്നെ പറയാം. മട്ടാബലെ രാജാവായ ലൊബേംഗുലയുടെ പ്രധാനവസതി നിലനിന്നിരുന്ന സ്ഥലത്ത് ഇന്നു ഗവർണ്ണറുടെ വസതി കാണാം. ലൊബേംഗുല ഇരുപതിനായിരം യോദ്ധാക്കളോടുകൂടി 'മഹാനുത്തം' ആഘോഷിക്കാറുള്ളത് ഈ സ്ഥലത്തു വച്ചായിരുന്നത്രേ. യുദ്ധത്തിൽ പിടിച്ച ശത്രുക്കളെ കൂട്ടക്കൊലചെയ്തിരുന്നതും ഇവിടെവെച്ചുതന്നെയായിരുന്നു.

പട്ടണത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന കാപ്പിരികൾ, ആണും പെണ്ണും യൂറോപ്യൻ രീതിയിൽ വസ്ത്രധാരണം ചെയ്തുവരുന്നു. സ്കർട്ട് ധരിച്ചു തലയിൽ ഉറുമാൽകെട്ടി ഹൈഹീൽ ഷൂസിന്റെ മുകളിൽ തത്തിത്തത്തിപ്പോകുന്ന ആ കുറുത്ത മദാമ്മമാരെ കാണുമ്പോൾ ചിരിവരും. 'കളർഡ്' (നിറം പിടിച്ച) പെണ്ണുങ്ങളും റൊഡേഷ്യയിൽ പതിനായിരക്കണക്കിനുണ്ട്. വെള്ളക്കാരന് ആഫ്രിക്കക്കാരിലുണ്ടായ സന്താനങ്ങൾക്കാണ് 'കളർഡ്' എന്നു പറയുന്നത്. വെള്ളക്കാരന്റെ വ്യഭിചാരമാണ് ആ പാവങ്ങളെ നിറംപിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ പുതുമിറം അവരെ വീണ്ടും വ്യഭിചാരത്തിലേക്കു വലിച്ചുകൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു.

വെള്ളക്കാരന്റെ സുഖത്തിനും അഭിവൃദ്ധിക്കും വെട്ടിത്തെളിയിച്ച മലഞ്ചെരുവുകളും അവന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗത്തിനുള്ള കൃഷിസ്ഥലങ്ങളും മറ്റും ഒരു സന്ദർശകനെ ആകർഷിക്കുന്നില്ല. തെക്കൻറൊഡേഷ്യയിൽ പ്രാചീനതയുടെ

ഗന്ധംവഹിക്കുന്ന കാഴ്ചകൾ കുറച്ചേയുള്ളൂ.
അജ്ഞാതരായി ജീവിച്ച് അജ്ഞാതരായിത്തന്നെ
മറഞ്ഞുപോയ ഏതോ ഒരു പുരാതനവർഗ്ഗത്തിന്റെ ചില
ശില്പരേഖകളും ചിത്രവേലകളും
പതിഞ്ഞുകാണപ്പെടുന്ന കുറെ ഗൃഹകളും ചുമരുകളും
'സിംബാബ്വെ' അവശിഷ്ടങ്ങളും ഏറ്റവും വടക്കേ
അറ്റത്തുള്ള വിക്ടോറിയ വെള്ളച്ചാട്ടവും 'വാങ്കി'
മൃഗസംരക്ഷണവനങ്ങളും കണ്ടു കഴിഞ്ഞാൽ, പിന്നെ
പരിഷ്കാരത്തിന്റെ പുതുമുദ്രകൾ പതിഞ്ഞ പട്ടണങ്ങളും
പരക്കുകാടുകളും മാത്രമാണുള്ളത്.
മട്ടോപ്പോസ് പാറക്കുന്നുകളുടെ വിചിത്രമായ കിടപ്പും ഒരു
കാഴ്ചയാണ്.

ഈ മട്ടോപ്പോസ് മലകളൊന്നിന്റെ മുകളിലാണ്
തെക്കൻറോഡേഷ്യയുടെ സ്ഥാപകനായ
സിസിൾറോഡ്സിന്റെ ശവക്കല്ലറ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്.
ബുലവായോവിന്റെ തെക്ക് ആയിരം
ചതുരശ്രനാഴികയോളം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സ്ഥലത്തു
ഭയങ്കരാകൃതിയിൽ കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞും ഒറ്റപ്പെട്ടും
നിലക്കുന്ന കുറ്റൻ പാറക്കെട്ടിൻകൂട്ടങ്ങളെയാണ്
മട്ടോപ്പോസ് എന്നു വിളിച്ചുവരുന്നത്. അങ്ങനെയുള്ള
പാറക്കുന്നുകളിലൊന്നിന്റെ മുകളിൽ, നാട്ടുകാർ
'മിലിണ്ടിസ്ലിമു' എന്നു വിളിച്ചുവരുന്ന ഒരു കോണിലാണ്
റോഡ്സിന്റെ മാർബിൾ ശവകുടീരം നിലകൊള്ളുന്നത്.
4700 അടി ഉയരത്തിലുള്ള ഈ കോണിൽനിന്നു
നോക്കിയാൽ താഴെ ലോകം മുഴുവൻ കാണുന്നുണ്ടെന്നു
തോന്നും. ഇംഗ്ലീഷിൽ ഈ സ്ഥലത്തിനു 'World's view'
(വിശ്വവീക്ഷണം) എന്നാണ് പേരിട്ടിരിക്കുന്നത്.
റോഡ്സിന്റെ ജീവിതകാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹം തന്റെ
അന്ത്യവിശ്രമത്തിനു തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥലമാണിത്.
അങ്ങനെ ലോകത്തേയും നോക്കിക്കൊണ്ടു ശയിക്കുന്ന
റോഡ്സിന്റെ സ്ഥാനത്തുനിന്നു കുറെയകലെയായി ആ

കുന്നിൽ, ഒരു ഗുഹയിൽ മറ്റൊരു പടയാളികൂടി ശയിക്കുന്നുണ്ട്: മട്ടാബലെവർഗ്ഗത്തിന്റെ സ്ഥാപകനായ ‘മിസിലിക്കാസി’. തന്റെ ഗുഹയിൽനിന്നു ലോകത്തെ നോക്കുന്ന കാപ്പിരിരാജാവായ മിസിലിക്കാസിയോടാണ് എനിക്കു കൂടുതൽ ബഹുമാനം തോന്നിയത്.

വികോപിയാ വെള്ളച്ചാട്ടം

“ഇതിനു മുമ്പൊരിക്കലും ഒരു യൂറോപ്യന്റെ കണ്ണുകൾ അതു ദർശിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. പക്ഷേ, ആ അഴകുറ കാഴ്ച ആകാശത്തിൽ പറക്കുന്ന ദേവതകൾ പലപ്പോഴും ആശ്ചര്യത്തോടെ ഉറുന്നോക്കിയിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം...”

ഡേവിഡ് ലിവിങ്സ്റ്റൺ ആദ്യമായി വികോപിയാവെള്ളച്ചാട്ടം ദർശിച്ചതിനെപ്പറ്റി പറഞ്ഞത് അങ്ങനെയാണ്.

ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്ന ഈ അത്ഭുത ജലപാതം ആദ്യമായി ദർശിച്ച വെള്ളക്കാരൻ ലിവിങ്സ്റ്റൺ ആയിരുന്നുവോ എന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഇപ്പോഴും തർക്കംതീർന്നിട്ടില്ല. കാരൽ ട്രിച്ചാർട്ടും (Karel Trichardt), വിലും കോട്ടൺ ഓസ്പെൽ (William Cotton Oswell) എന്ന ലോകസഞ്ചാരിയും ലിവിങ്സ്റ്റന്റെ സന്ദർശനത്തിനു മുമ്പുതന്നെ ഈ വെള്ളച്ചാട്ടം കണ്ടിട്ടുള്ളതായി പറയപ്പെടുന്നു. ഇവരിൽ ഓസ്പെൽ, ലിവിങ്സ്റ്റന്റെ ഒരാത്മസുഹൃത്തുകൂടി ആയിരുന്നുവത്രേ. ലിവിങ്സ്റ്റൺ ഈ ജലത്തിന്റെ ‘ഇന്ദ്രജാലം’ കണ്ടതിനു നാലുകൊല്ലംമുമ്പ്, 1851-ൽ, ഓസ്പെൽ തയ്യാറാക്കിയ ആഫ്രിക്കയുടെ ഒരു പടത്തിൽ ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ സ്ഥാനം ശരിക്കും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഓസ്പെല്ലിന്റെ ഈ ഭൂപടം ഇപ്പോഴും ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ ഉണ്ടത്രേ.

സാംബസിനദിയുടെ പാതാളവീഴ്ചയുടെ കാഴ്ച ആദ്യമായി ദർശിച്ച വെള്ളക്കാരൻ ആരായാലും ശരി, ലിവിങ്സ്റ്റൺ അവിടെ വന്നതിന്റെ എത്രയോ നൂറ്റാണ്ടുകൾ മുമ്പുമുതൽക്കുതന്നെ കാപ്പിരികൾ അതിനെ കണ്ടും ആരാധിച്ചും വന്നിരുന്നുവെന്നതു വാസ്തവമാണ്. ഈ ജലപാതംപോലെതന്നെ ഗംഭീരമായ സാംബസിനദിയും കാപ്പിരികൾക്കു ദുർഗ്രഹമായ ഒരത്ഭുതമായിരുന്നു.

ഇരുമ്പുചങ്ങലകൊണ്ടു കൂട്ടിക്കെട്ടിയ അടിമക്കുട്ടങ്ങളേയും വഹിച്ചു നാടൻതോണികൾ സാംബസിനദിയിലൂടെ നീങ്ങുന്നത് അവർ കാണാറുണ്ട്. എന്നാൽ ആ മഹാനദിയുടെ ഗതിയെപ്പറ്റി അവർക്കൊരറിവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവരുടെ ഒരു ഗ്രാമീണഗാനം ഇതായിരുന്നു:

“അയ്യയോ ലീയാംബി [1](#) എങ്ങുനിന്നാകുന്നു?

നീയെങ്ങു പോകുന്നു?—ആർക്കറിയാം...”

യൂറോപ്യന്റെ ആഗമനത്തിന് എത്രയോ വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ്, ബട്ടോക്കോവർഗ്ഗത്തിന്റെ മൂപ്പന്മാർ അനേകം നാഴിക ദൂരേനിന്ന് ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ അടുക്കലേക്കു തീർത്ഥയാത്രയായി വരികയും വെള്ളച്ചാട്ടത്തെ നോക്കി പ്രാർത്ഥന നടത്തുകയും തങ്ങളുടെ സർവ്വശക്തനായ ‘ബരീമോ’ ദേവനു ജലപാതത്തിന്റെ പാറക്കെട്ടിൽവെച്ചു നരബലി കഴിക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നും ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തുനിന്നും യാത്രക്കാർ അവിടെ വരുന്നു— ആ ജലപാതത്തിന്റെ കാഴ്ച ഒന്നു കാണാൻവേണ്ടിമാത്രം.

നല്ല നിലാവുള്ള ഒരു രാത്രിയിൽ, ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന തീവണ്ടി ലിവിങ്സ്റ്റൺ റെയിൽവേസ്റ്റേഷനപ്പുറത്തുള്ള സാംബസിപ്പാലം കടക്കുമ്പോഴാണ് വിക്ടോറിയാവെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ ഒരു

ഭാഗം ആദ്യമായി ദർശിച്ചത്. ജലപാതത്തിന്റെ അനുസ്യൂതമായ ആരവം കുറെ മുമ്പുതന്നെ കേട്ടുതുടങ്ങിയിരുന്നു. തീവണ്ടി പാലം കയറിയപ്പോൾ, പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത് അരഹർലോങ്ങ് അകലെയായി, നിലാവിൽ പാൽക്കുടം മറിക്കുമ്പോലുള്ള ഒരു കാഴ്ച! കുറച്ചുനേരം കഴിഞ്ഞ് അതു മറഞ്ഞു പോവുകയും ചെയ്തു.

പിറ്റേന്നു സന്ധ്യയ്ക്കും ലിവിങ്സ്റ്റണിലെ എന്റെ ഒരു ഗുജറാത്തി സുഹൃത്തിനേയും കൂട്ടി, ഞാൻ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനടുക്കലെത്തി. ‘ചെങ്കുത്താന്റെ കുത്തിത്തിരുപ്പ്’ (Devil’s Cataract) എന്നു വിളിച്ചുവരുന്ന ഏറ്റവും തെക്കുഭാഗത്തുള്ള വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ അടുക്കൽ ഞങ്ങൾ കുറെനേരം ഇരുന്ന്, സൂര്യാസ്തമയത്തിൽ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ ഭംഗി ആസ്വദിച്ചു. മൂന്നാംദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ഞാൻ വീണ്ടും അവിടെ എത്തിച്ചേർന്നു. അന്നു മുഴുവനും ഞാൻ വെള്ളച്ചാട്ടവും പരിസരവും വിസ്തരിച്ചു കണ്ടുകൊണ്ട് അവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

“അഴകിന്റെയും ശക്തിയുടെയും ഗുണങ്ങൾ ഇണങ്ങിച്ചേർന്ന ഒരു സവിശേഷത സകല വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങൾക്കുമുണ്ട്” എന്നു സഞ്ചാരിയായ ഒറിംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യകാരൻ പറയുന്നു. വാസ്തവമാണ്. ശക്തിയേറിയ ഒരഴകെന്നോ, അഴകേറിയ ഒരു ശക്തിയെന്നോ നമുക്കിതിനെ വിളിക്കാം. ലോകത്തിലെ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ജലപാതങ്ങൾക്കെല്ലാം ഈ തത്ത്വം ബാധകമാണെങ്കിലും, ഓരോ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനും സ്വകീയമായ ഒരു പുതുമ ഉള്ളതായി കാണാം.

സാംബസി ജലപാതത്തിന്റെ പുതുമ അത് ഒരു നിരന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ച് ഒരു വെള്ളച്ചാട്ടമായിത്തീരുന്നു എന്നുള്ളതാണ്. അതായത്, നദി ഉയർന്ന കുന്നിൽനിന്നോ പാറക്കെട്ടിൽനിന്നോ പെട്ടെന്നു കീഴ്പ്പാട്ടു ചാടുകയല്ല

ചെയ്യുന്നത്, സമതലത്തിലൂടെ പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ഗംഭീരമായൊരു പാറപ്പിളർപ്പിലേക്കു വഴുതിവീഴുകയാണുണ്ടായത്. ദൂരെനിന്നു നോക്കിയാൽ വെള്ളച്ചാട്ടം കാണാൻ സാധിക്കില്ല. ആകാശത്തിലേക്കുയരുന്ന നീരാവിപടലങ്ങളും ആ നിരന്തരാരവവും ഗംഭീരമായൊരു ജലപാതത്തിന്റെ സാന്നിധ്യം വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്നല്ലാതെ ശരിയായ ചാട്ടം കാണണമെങ്കിൽ അതിനെതിരെയായി അടുത്തുതന്നെ ചെന്നുനില്ക്കണം. 330 അടി ദൂരം മുമ്പിൽ. എതിരെ നിന്നുകൊണ്ടു നമുക്ക് ഈ വെള്ളച്ചാട്ടം നോക്കി രസിക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നുള്ളതാണ് മറ്റൊരു വിശേഷം.

ഡേവിഡ് ലിവിങ്സ്റ്റൺ 94 വർഷം മുമ്പ്, 1855 നവംബർ 16-ാം തീയതി, ഈ വെള്ളച്ചാട്ടവും പരിസരവും ഏതുമനിലയിൽ കണ്ടുവോ, മിക്കവാറും അങ്ങനെതന്നെ അവ ഇന്നും കാണപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതും പ്രസ്താവ്യമാണ്. സ്ഥലത്തെ പരിഷ്കരിക്കാനോ മറ്റുതരത്തിൽ ശാസ്ത്രീയമായി അലങ്കോലപ്പെടുത്താനോ റൊഡേഷ്യൻ ഗവൺമെന്റ് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്ന് ആശ്വാസകരമാണ്. അല്പം അകലെയായി ഒരു റെയിൽവെപ്പാലവും യുദ്ധസ്ഥാനകമെന്നു പറയപ്പെടുന്ന ചെങ്കല്ലുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പേക്കോലവും അവിടെ സ്ഥാപിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അവിടം, ഇന്നും നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കപ്പുറത്തുള്ള ഒരു സവിശേഷരംഗമായിത്തന്നെ കാണപ്പെടുമായിരുന്നു. നമുക്ക് ലിവിങ്സ്റ്റൺ ആ സ്ഥലത്തെപ്പറ്റി നല്കിയ വിവരണത്തന്നെ ആശ്രയിക്കാം:

“ഞങ്ങൾ ഈ നാട്ടിൽ വന്നെത്തിയമുതല്ക്കുതന്നെ ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞു കേട്ടുതുടങ്ങിയിരുന്നു. നാട്ടുകാർ അതിനെ ‘മോസി-ഓ-ആ-ടുന്യാ’ (അതാ, അവിടെ ഒച്ചപ്പെടുത്തുന്ന പുക) എന്നും ‘ഷോംഗേ’

(വെള്ളം തിളച്ചുമറിയുന്ന കുട്ടകം) എന്നും വിളിച്ചുവന്നിരുന്നു. ഞങ്ങൾ 'തലായി' എന്ന സ്ഥലത്തുനിന്ന്, ഒരു നാടൻ തോണിയിൽ കയറി നദിയിലൂടെ 20 മിനിറ്റ് സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു മുമ്പിൽ ദൂരെ ആകാശത്തിൽ അഞ്ചാറു മൈൽ ഉയരത്തിൽ ആ 'പുകപടലങ്ങൾ' കാണുമായി. ആഫ്രിക്കയിലെ പൂല്ക്കാടുകൾക്കു തീ പിടിക്കുമ്പോൾ ആകാശത്തിൽ തിങ്ങിപ്പൊങ്ങുന്ന ധൂമസ്തംഭങ്ങൾപോലെ തന്നെ തോന്നുന്ന ഒരു കാഴ്ച. അങ്ങനത്തെ അഞ്ച് സ്തംഭങ്ങൾ കാണാനുണ്ടായിരുന്നു. ദൂരെനിന്നു നോക്കിയാൽ ഈ സ്തംഭങ്ങൾ വൃക്ഷങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഒരു പാറക്കുന്നിലേക്കു വളഞ്ഞുനീല്ക്കുന്നതായും സ്തംഭങ്ങളുടെ മുകൾഭാഗം മേഘങ്ങളിൽ മറഞ്ഞുപോകുന്നതായും തോന്നും. അവയുടെ കീഴ്ഭാഗം തൂവെള്ളയായും മേലോട്ടു മേലോട്ടു കറുത്തിരുണ്ടും അങ്ങനെ ശരിക്കു ഒരു ധൂമപടലത്തിന്റെ പ്രതീതിയുളവാക്കിയിരുന്നു... (ആ കാഴ്ചയ്ക്ക് ഒന്നുകൂടി മാറ്റുകൂട്ടാൻ) അതിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഒരു പർവ്വതവും കൂടി ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ!”

ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ അകലെക്കാഴ്ചയെപ്പറ്റി ലിവിങ്സ്റ്റൺ തരുന്ന ഹൃദ്യമായ വർണ്ണന! ആ കാഴ്ച കാണാൻ കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു ശരിക്കും 6,000 മൈൽ സഞ്ചരിച്ചിട്ടാണ് ഞാൻ എത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുന്നത്.

പശ്ചിമ ആഫ്രിക്കയിലെ പോർത്തുഗീസ് അങ്കോലയിലെ വൻകാടുകളിലെ ഇരുണ്ട നിഗൂഢതയിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന സാംബസിനദി 800 മൈൽ തെക്കോട്ടൊഴുകി, പിന്നെ ഈ പാറപ്പിളർപ്പിന്റെ പാതാളത്തിലേക്കു ചാടുന്നു. വെള്ളച്ചാട്ടം കഴിഞ്ഞു വീണ്ടും തുടർച്ചയായുള്ള ഇടുങ്ങിയ പാറപ്പിളർപ്പിലൂടെ 40 മൈൽ സാഹസപ്പെട്ടൊഴുകിയതിനുശേഷമേ അതു വീണ്ടും വിശാലമായ നദിയായിത്തീരുന്നുള്ളൂ. പിന്നേയും

900 മൈൽ സഞ്ചരിച്ചു ‘ഷിണ്ടേ’ എന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ചു (വീണ്ടും പോർത്തുഗീസ് ആഫ്രിക്കയിൽ) അതു ഹിന്ദുമഹാസമുദ്രത്തിൽ ലയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സാംബസിനദി നനയ്ക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളുടെ ആകെ വിസ്തീർണ്ണം 4,75,000 ചതുരശ്രമൈലാണ്.

ജൂൺ-ജൂലൈ മാസങ്ങളിലാണ് വിക്ടോറിയാ വെള്ളച്ചാട്ടം സന്ദർശിക്കാൻ പറ്റിയ ഏറ്റവും നല്ല കാലം. മഴ കഴിഞ്ഞു നദി നിറഞ്ഞ്, ആകാശം തെളിഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന കാലം. ഏപ്രിൽ-മേയ് മാസങ്ങളിൽ വർഷക്കാലത്താണ് വെള്ളച്ചാട്ടം വലിപ്പംകൊണ്ടും ശക്തികൊണ്ടും ഊർജ്ജസ്വലതകൊണ്ടും അതിന്റെ മുർദ്ധന്യദശയിലെത്തുന്നത്. പക്ഷേ, ആ അവസരത്തിൽ നീരാവിയുടെ കനത്ത മൂടുപടം ആ ഗംഭീരമായ കാഴ്ചയെ പാടേ മറച്ചുകളയുന്നതുകൊണ്ട് ഒരു നരച്ച അന്തരീക്ഷമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കാണുകയില്ല.

ജലപാതത്തിനു പിറകിൽ നദിയുടെ വീതി 1900 വാരയാണ്. നദിയുടെ ഇടയ്ക്കുള്ള തുരുത്തുകൾ 400 വാറ സ്ഥലം അപഹരിച്ചെടുക്കുന്നു. വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനു നിദാനമായ പിളർപ്പിന്റെ വക്കിൽ കിടക്കുന്ന ഈ തുരുത്തുകൾ അനർഗ്ഗമായി വരുന്ന ജലപ്രവാഹത്തെ നാലായി മുറിക്കുകയും അങ്ങനെ വിശാലമായ ഒരൊറ്റ ജലപാതത്തിനു പകരം നാലു വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

വടക്കൻ റൊഡേഷ്യയിലെ ലിവിങ്സ്റ്റൺ പട്ടണത്തിൽനിന്നു കാർമാർഗ്ഗമായി തെക്കോട്ടു വരുമ്പോൾ ചെറുമരങ്ങൾ നിറഞ്ഞ മനോഹരമായ ഒരു സമതലപ്രദേശം നമ്മെ എതിരേല്ക്കുന്നു. അപ്പുറം ഭൂലോകത്തിലെ ഒരത്ഭുതരംഗം ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുകയില്ല. ഇവിടെ ആഫ്രിക്കയിലെ നിരുപദ്രവികളായ വന്യമൃഗങ്ങൾക്ക്,

ഒരഭയസ്ഥാനം ഗവൺമെന്റ് ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഉയരത്തിലുള്ള കമ്പിവേലികൊണ്ട് നിരത്തിൽനിന്നു വേർപെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഈ വിശാലമായ മൃഗസംരക്ഷണശാല(Game Reserve)യിൽ സീബ്രാ, ജിറാഫ്, മാൻ മുതലായ സാധുമൃഗങ്ങൾ മേഞ്ഞുനടക്കുന്നതു കാണാം. കുറച്ചുദൂരം ചെന്നാൽ, മുതുകിഴവൻ മുതലുകൾ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന സാക്ഷാൽ സാംബസി നദി കണ്ടുതുടങ്ങും. ഈ സമതലം സമുദ്രനിരപ്പിൽനിന്നും 2900 അടി ഉയരത്തിലാണ്.

വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ താഴെ, ആ പിളർപ്പിന്റെ തുടർച്ചയായി നീണ്ടുപോകുന്ന ഇടുങ്ങിയ പാതാളത്തിന്റെ മുകളിൽ—വിതാനത്തിൽനിന്നു 400 അടി മീതെ—കെട്ടിപ്പടുത്ത, 450 അടി നീളമുള്ള മനോഹരമായ ഇരുമ്പുപാലത്തിലേക്കാണ് പിന്നെ നമ്മൾ പ്രവേശിക്കുന്നത്. ഈ സാംബസിപ്പാലം കെട്ടാനുപയോഗിച്ച ഉരുക്കുപലകകളും ദണ്ഡുകളും മറ്റും ഇന്ത്യയിലെ ടാറ്റാ ഉരുക്കുനിർമ്മാണശാലയിൽ ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നതു പ്രത്യേകം പ്രസ്താവ്യമാണ്.

പാലം കടന്നു കുറച്ചു ദൂരം ചെന്നാൽ യുദ്ധസ്ഥാനകസ്തംഭം കാണാം. വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനെതിരെയുള്ള കരയിലേക്ക് ഇവിടെനിന്നു പലവഴിക്കും പാതകൾ വെട്ടിയിറക്കിയിട്ടുണ്ട്. അപ്പുറം വൻകാടുകളാണ്. ഹിംസ്രജന്തുക്കളുടെ വിഹാരരംഗങ്ങൾ! “ഈ പാതയിലൂടെ കാട്ടാനകൾ കടന്നുവരുന്നത് സൂക്ഷിക്കുക” എന്നൊക്കെ എഴുതിവെച്ച ബോർഡുകൾ പല സ്ഥലത്തും സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്.

‘കിഴക്കേ അരുവിച്ചാട്ടം’ (Eastern Cataract), ‘മഴവില്ലിന്റെ വെള്ളച്ചാട്ടം’ (Rainbow falls), ‘പ്രധാന വെള്ളച്ചാട്ടം’ (Main falls), ‘ചെങ്കുത്താന്റെ കുത്തിത്തിരുപ്പ്’ (Devil’s Cataract) എന്നു പറയാവുന്ന ഇവയാണ് വിക്ടോറിയ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ

അംഗങ്ങൾ. നാം ആദ്യമായി ചെന്നുചേരുന്നതു വടക്കൻ റൊഡേഷ്യയോടു തൊട്ടുകിടക്കുന്ന കരയിൽനിന്നുള്ള കിഴക്കേ അരുവിചാട്ടത്തിനടുക്കുലേക്കാണ്.

ഏതാണ്ട് 350 അടി ഉയരത്തിൽനിന്നാണ് ജലം കുതിച്ചു ചാടുന്നത്. ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തെ പല കോണുകളിൽനിന്നും നോക്കി രസിക്കാൻ സാധിക്കുമെന്ന്, പിളർപ്പിന്റെ അടിത്തട്ടുവരെ പടവുകൾ വെട്ടിയിറക്കിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. തെളിഞ്ഞ പൗർണ്ണമിയിൽ ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനു മുമ്പിൽ ചാന്ദ്രികമായ മഴവില്ലുകൾ കാണാം.

കരയിൽ ഏതാണ്ടു മൂക്കാൽമൈൽ നീളത്തിൽ കാട്ടുമരങ്ങളും തടിച്ചുകൊഴുത്ത വള്ളികളും തിങ്ങിവളർന്നുകിടക്കുന്ന സ്ഥലത്തിനു മഴക്കാട് (Rain forest) എന്നാണ് പേര്. ഇതിനെതിരായിട്ടാണ് വിക്ടോറിയാവെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗമെന്നു പറയാവുന്ന 'പ്രധാന വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങൾ' (Main falls) — 1700 അടിയും 970 അടിയും വീതിയുള്ള രണ്ടു ജലപാതകൾ.

353 അടി ഉയരത്തിൽനിന്ന് എത്രയോ ആയിരം കുതിരശക്തിയോടെ താഴത്തെ പാതാളപ്പിളർപ്പിലേക്കു പതിക്കുന്ന ജലത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദത്തിൽനിന്നു തള്ളിയുയരുന്ന നീർക്കണങ്ങളുടെ നിരന്തരപടലങ്ങൾ ആകാശത്തിൽ ഉയർന്നു വീണ്ടും മഴപോലെ മറുഭാഗത്തെ ഈ കാടുകളിൽ ചിതറിവീണുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു... ഒരു നിമിഷനേരംപോലും തടവില്ലാതെ ലക്ഷോപലക്ഷം കൊല്ലങ്ങളായി തുടർന്നുപോരുന്ന മഴ! ഈ നിരന്തരമായ 'തിരുവാതിരത്തൊറ്റുവേല'യിലെ ജലധാരയിൽ മരങ്ങളും വള്ളികളും സദാ തഴച്ചും പച്ചച്ചും പുഷ്പിച്ചും കാണപ്പെടുന്നു. (നമ്മുടെ കേരളത്തിലെ കുരുമുളകുവള്ളി ഇവിടെ നട്ടുപിടിപ്പിച്ചാൽ നല്ലപോലെ വളരുമെന്നു തോന്നുന്നു.) കൂടയോ മഴക്കോട്ടോ കൂടാതെ

ഈ കാട്ടിലൂടെ ആരും സഞ്ചരിക്കാറില്ല. മദ്ധ്യഭാഗത്തെ ഈ വെള്ളച്ചാട്ടം പല ഉയർച്ചകളിൽനിന്നും കണ്ടാനന്ദിക്കുന്നതിനു താഴോട്ട് ഒറ്റയടിപ്പാതകൾ നിർമ്മിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഇവിടെത്തന്നെയാണ് ‘ആപൽക്കരമായ മുന്നമ്പ്’ (Danger point)— നാനൂറടി ആഴമുള്ള പിളർപ്പിലേക്കു തള്ളിനില്ക്കുന്ന കൂർത്ത പാറക്കെട്ട്. ഈ പാറയിൽ ഒരു സ്ത്രീയുടെ കാലടി പതിഞ്ഞതുപോലുള്ള ഒരു പാടും കാണാം. ‘അവ്വായുടെ കാല്പാട്’ (Eve’s foot-print) എന്നാണ് ഇതിനെ വിളിച്ചുവരുന്നത്. കാലത്തിന്റെ ക്രീഡയാൽ പാറയിലുണ്ടായിത്തീർന്ന ഈ പാട് അവ്വായുടെ കാല്പാടാണത്രേ. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ എനിക്ക് ഓർമ്മവന്നതു പമ്പാസരസ്സിനടുത്തു കാട്ടിൽ കണ്ട ‘ശ്രീരാമപാദ’മാണ്. മൂന്നുകൊല്ലം മുമ്പു ഞാനൊരിക്കൽ ശബരിമല സന്ദർശിക്കാൻ ഒരു സാഹസയാത്ര ചെയ്ത അവസരത്തിൽ, പമ്പാസരസ്സിനടുക്കെ വെച്ചു ചില അയ്യപ്പന്മാർ ‘ശ്രീരാമപാദം’ കാട്ടിത്തരാൻ എന്നെ കുറച്ചുകലെയുള്ള ഒരു കാട്ടിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അവിടെ ഒരു പാറമേൽ കാലടിയുടെ ആകൃതിയിലുള്ളൊരു പാടു ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. ആ ‘ശ്രീരാമപാദ’വും ഈ ‘അവ്വായുടെ കാല്പാടും’ ഏതാണ്ട് ഒരുപോലെയാണ്.

മഴക്കാടു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നത്തെ കാഴ്ച ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യയോടു തൊട്ടുകിടക്കുന്നതും ഏറ്റവും ഒടുവിലത്തേതുമായ ‘ചെങ്കുത്താന്റെ കുത്തിത്തിരുപ്പ്’ ആണ്. 200 അടി ഉയരം കാണുന്ന ഒരു ജലധാരയാണിത്. വീതി 90 അടിയും. കരയോടടുത്തു ചെരിഞ്ഞുതിരിഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് ഇതു താഴോട്ടു ചെന്നു ചാടുന്നത്.

ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനെതിരായി, കരയിൽ പടർന്നുപന്തലിച്ചുനില്ക്കുന്ന

കാട്ടുമരക്കുട്ടങ്ങൾക്കിടയിൽ ഡേവിഡ് ലിവിങ്സ്റ്റൺന്റെ ഒരു പ്രതിമ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ലിവിങ്സ്റ്റൺ, തലയിൽ മഞ്ഞുതൊപ്പിയും കയ്യിൽ ഊന്നിപ്പിടിച്ച മുളവടിയുമായി വെള്ളച്ചാട്ടത്തെ അത്ഭുതത്തോടെ നോക്കിനില്ക്കുന്ന മട്ടിലാണ് ആ പ്രതിമ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നത്. വിലുംറെയ്ഡ്സ് (R.A.) എന്ന പ്രതിമാശില്പിയാണ് ഈ സ്മാരകം നിർമ്മിച്ചത്.

ഇവിടെനിന്നു മറ്റൊരു പാത കുറച്ചുകലെയുള്ള മറ്റൊരു കാഴ്ചസ്ഥലത്തേക്കു നമ്മെ നയിക്കുന്നു- 'മഹാവൃക്ഷ'ത്തിനടുക്കലേക്ക്.

ചുവട്ടിൽ 66½ അടി ചുറ്റളവും 146 അടി ഉയരവുമുള്ള ഒരു 'ബാബാബ്' മരമാണിത്— സാംബസിനദിയെയും വെള്ളച്ചാട്ടത്തെയും ഒന്നായി ഒരു വിഹഗവീക്ഷണം നടത്താൻ ഈ വൃക്ഷരാക്ഷസന്റെ ശിഖരങ്ങളിൽ അവിടവിടെ ഏറുമാടങ്ങൾ കെട്ടി ശരിപ്പെടുത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നു.

ആഫ്രിക്കയിൽമാത്രം കണ്ടുവരുന്ന ഒരു വിരൂപവൃക്ഷമാണ് 'ബാബാബ്'. പീപ്പയുടെ ആകൃതിയിൽ വീർത്ത തടിമരവും നേർത്തുകുറിയ കവരങ്ങളുമുള്ള ഒരു വിചിത്രവൃക്ഷം. അയ്യായിരം കൊല്ലങ്ങളോളം ജീവിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഈ കാട്ടുമരങ്ങളെ കാപ്പിരികൾ ആരാധിച്ചുവരുന്നു. ഇളവകായപോലുള്ള ഇതിന്റെ കായ്കൾ കാപ്പിരികൾ ദാഹശമനത്തിനു കടിച്ചുതിന്നുകയും ബാബാബ്ബോലെ ദേഹം തടിപ്പിക്കാൻ ഇതിന്റെ തൊലി അരച്ചു കലക്കി കുടിക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്. ഈ പുരാതനവൃക്ഷങ്ങൾ മുറിച്ചാൽ അതിനുള്ളിൽനിന്നു സിംഹം പുറത്തുചാടുമെന്ന വിശ്വാസം നാട്ടുകാർ വെച്ചുപുലർത്തിപ്പോരുന്നതുകൊണ്ട് അവർ ഒരിക്കലും ഈ മരം മുറിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെടാറില്ല. ടങ്കാനിക്കയിലെ ചില വർഗ്ഗക്കാർ തങ്ങളുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾ മരിച്ചാൽ

അവരുടെ ശവം ഈ മരത്തിന്റെ കുടവയറിനുള്ളിൽ തള്ളി മൂടിക്കളയാറുണ്ടായിരുന്നുവത്രേ.

സാംബസിനദിയുടെ ദക്ഷിണൊഡേഷ്യൻ തീരത്തുനിന്ന്, മഴക്കാലത്തു നാടൻതോണികളിലും വേനൽക്കാലത്ത് ആഴം കുറഞ്ഞ വെള്ളത്തിലൂടെ കാൽനടയായും നമുക്കു 'ചെകുത്താന്റെ കുത്തിത്തിരുപ്പി'നടുക്കെയുള്ള തുരുത്തിൽ (Cataract Island) ചെന്നുപറ്റാൻ കഴിയും. ഈ തുരുത്തിന്റെ വക്കിൽ നിന്നുകൊണ്ടു നോക്കിയാൽ തൊട്ടുമുമ്പിൽ സാംബസി പാതാളത്തിലേക്കു നിരങ്ങിത്തെങ്ങി വീഴുന്ന കാഴ്ച കാണാം.

ഈ തുരുത്തു കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്തതു സാമാന്യം വലിയ 'ലിവിങ് സ്റ്റൺ' ദ്വീപാണ്. പാറപ്പിളർപ്പിന്റെ വക്കിനോടു മൂട്ടിനില്ക്കുന്ന ഈ ദ്വീപിന്റെ അറ്റത്തു പതുങ്ങിക്കിടന്നുകൊണ്ടാണ് ലിവിങ്സ്റ്റൺ, സാംബസിനദി ആ പാതാളത്തിലേക്കു മറഞ്ഞുപോകുന്ന അത്ഭുതരഹസ്യം ആദ്യമായി കണ്ടെത്തിയത്. ലിവിങ്സ്റ്റൺ അന്നു പേനക്കത്തികൊണ്ടു തന്റെ പേരും ആ തീയതിയും കൊത്തിവെച്ചു വലിയൊരു മരം അവിടെ ഇപ്പോഴും നില്ക്കുന്നുണ്ട്. പേർ പാടേ മാഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു; തീയതിയിലെ ആദ്യഭാഗവും - 1885 എന്ന അക്കങ്ങൾ പ്രയാസപ്പെട്ടു വായിച്ചെടുക്കാം.

വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങളുടെ തിരും തിരക്കും കോലാഹലങ്ങളുമെല്ലാം കഴിഞ്ഞു. നാലു വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങളിൽനിന്നുമുള്ള വെള്ളം മുഴുവനും ഒന്നൊന്നായി തിളച്ചുമറിഞ്ഞു നുരച്ചിരമ്പിക്കൊണ്ടു താഴെ വിശാലമായ ഒരു കൊട്ടത്തളത്തിൽ വന്നുചേരുന്നു. ഇവിടെവെച്ചാണ് നദി വീണ്ടും പാറപ്പിളർപ്പുകളിലൂടെ പ്രയാണം തുടരുന്നത്. തിളയ്ക്കുന്ന പാത്രം (Boiling Pot) എന്നാണ് കയത്തിനു പേരുകൊടുത്തിരിക്കുന്നത്. താഴെ ഈ കയത്തിന്റെ

വക്കിലോളം വന്നുചേരുന്നതിനു യുദ്ധസ്ഥാനകത്തിനടുക്കൽനിന്ന് ഒരു കാട്ടുപാത വെട്ടിയിറക്കിയിട്ടുണ്ട്. 687 വാറ നീളമുള്ള ഈ പാത, അതിമനോഹരമായ ഒരു കാട്ടുപൂക്കാവനത്തിലൂടെ ഇറങ്ങിപ്പോകുന്നു. 'പനങ്കാട്' (Palm Forest) എന്നാണ് ഈ സ്ഥലത്തിന്റെ പേര്. ഇവിടെ ആഫ്രിക്കൻ പനകൾ ഇരുവശത്തും പീലിവിടർത്തിനില്ക്കുന്നു. കാട്ടുകിളികൾ വള്ളിക്കുടിലുകളിൽ മറഞ്ഞിരുന്നു പാട്ടു പാടുന്നു. മരക്കൊമ്പുകളിലിരുന്നു ബബൂൺ കുരങ്ങുകൾ പാളി നോക്കുന്നു. വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ നീരാവിയിൽ കുളിച്ചുവരുന്ന കാറ്റ് ആ പച്ചക്കാടിനെ കൂടെക്കൂടെ കോശ്മയിർക്കൊള്ളിക്കുന്നു. ആ കാട്ടുതോപ്പിലൂടെ, ഇടയ്ക്കിടെ സൂര്യപ്രകാശമേല്ക്കാത്ത ഗുഹാത്മകതകളിലൂടെ, വളഞ്ഞും തിരിഞ്ഞും താഴോട്ടിറങ്ങിപ്പോകുന്ന പാത 'വെള്ളം തിളച്ചുമറിയുന്ന കുട്ടക'ത്തിന്റെ വക്കിൽ ചെന്നുമുട്ടുന്നു.

വീഴ്ചപറ്റിയ സാംബസി തലചുറ്റലോടെ വായിൽ നൂരപ്പിണ്ഡവുമായി കിടന്നു മുരളുന്നു. എങ്ങോട്ടു നീങ്ങണമെന്നറിയാതെ വിരളുന്നു. ഒടുവിൽ മെല്ലെ ഒരു നാഗത്തെപ്പോലെ മുമ്പിൽക്കണ്ട അളയിലേക്ക് ഇഴഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു.

അമേരിക്കയിലെ നയാഗ്രാവെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തെക്കാളും ചുറ്റുപാടുകളെക്കാളും അഴകുകൂടിയതാണ് വിക്ടോറിയാവെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ പരിസരമെന്നും അസാമാന്യമായ വനഭംഗിയും സസ്യശൃംഖലയും നിറഞ്ഞ പരിസരമാണ് ഈ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിനു മാറ്റുകൂട്ടുന്നതെന്നും ഇവിടെ സന്ദർശിച്ച കർസൺ പ്രഭു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ഏപ്രിൽ മാസത്തിൽ— മഴയുടെ മുർദ്ധന്യദശയിൽ— വിക്ടോറിയാവെള്ളച്ചാട്ടം ഓരോ മിനുട്ടിലും 601,005 ടൺ വെള്ളമാണ് (75,000,000 ഗ്യാലൻ)

ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഒക്ടോബർ മാസത്തിൽ—
വേനൽക്കാലത്ത്— ഇത് 18,100 ടൺ ആയിച്ചുരുങ്ങുന്നു. ഈ
വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങളുടെ ശരാശരി ഉയരം 347 അടിയാണ്.
(നയാഗ്രയുടെ ഉയരം കേവലം 170 അടിയാണെന്നും
ഇവിടെ പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ).

വെള്ളപ്പൊക്കകാലങ്ങളിൽ നദി, സാധാരണ
ജലവിതാനത്തിൽനിന്നു 12.2 അടിവരെ പൊങ്ങിയിട്ടുണ്ട്;
താഴത്തെ പാതാളത്തിലെ ജലവിതാനം 56 അടിവരെയും.

വെള്ളപ്പൊക്കകാലങ്ങളിൽ ആനപ്പുല്ലും
നീർപ്പൊന്തകളും ഒട്ടിച്ചേർന്ന ചില കുറ്റൻ തുരുത്തുകൾ
നദിയിലൂടെ ഒഴുകിവരുന്നതും വെള്ളച്ചാട്ടം അവയെ
താഴത്തെ പാതാളത്തിലേക്ക് ഒരു ഭൂകമ്പത്തോടെ
എടുത്തു മറിച്ചിടുന്നതും അത്ഭുതാവഹമായ
കാഴ്ചകളായിരിക്കും. ഇളംപച്ചനിറത്തിൽ ഒഴുകിവരുന്ന
നദീജലം വെള്ളച്ചാട്ടമായിത്തീരുമ്പോൾ പെട്ടെന്നു
പാൽപ്പതപോലെയായി മാറുന്നതും
സ്ലിക്പ്പെപ്പാടിപോലെയുള്ള നീരാവിയാൽ
മുടപ്പെടുന്നതുമെല്ലാം ഒരിന്ദ്രജാലംപോലെ തോന്നും.
വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ അടിത്തട്ടിൽനിന്നു തള്ളപ്പെടുന്ന
നീരാവി നാലായിരം അടിവരെ ആകാശത്തിൽ
പൊങ്ങിക്കണ്ടതായി ചില വൈമാനികന്മാർ
രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ, ഈവക സർവ്വേകണക്കുകളൊന്നുമല്ല
വികോറിയവെള്ളച്ചാട്ടം കണ്ടു മടങ്ങുമ്പോൾ നാം
ഓർക്കുന്നത്. ഈ ജലപാതവും വർണ്ണോജ്വലമായ
പരിസരവും കൂടിക്കലർന്ന അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കുന്ന
ആ അലൗകിക പ്രതീതി വാക്കുകളിലൊതുക്കാൻ
സാധിക്കയില്ല; അനുഭവിച്ചറിയുകതന്നെ വേണം.

വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ വികോറിയവെള്ളച്ചാട്ടം
അത്ഭുതരസമല്ല, മറ്റേതോ ഒരു രസമാണ് നമ്മിൽ
ജനിപ്പിക്കുന്നത്. അവിടെയെല്ലാം ഒരിക്കൽ ഒന്നു

ചുറ്റിനടന്നതുകൊണ്ടു വികോറിയാവെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ
'ഭാഷ' നമുക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയുമോ എന്നു
സംശയമാണ്. സാക്ഷാൽ ജലപാതം ഒരുപാധിമാത്രമാണ്.
അതിനെ പൊതിഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന മായികമായ
അന്തരീക്ഷമാണ് നമ്മെ നിർവൃതികൊള്ളിക്കുന്നത്.
എതിരെ വെള്ളച്ചാട്ടവും നോക്കിക്കൊണ്ട് ആ
മഴക്കാട്ടിലെ ഒരു വള്ളിക്കുടിലിൽ ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ
മണിക്കൂറുകൾ മറക്കാവുന്നവയല്ല. എത്രയോ ലക്ഷം ടൺ
ഭാരത്തിൽ വെള്ളം കുത്തിയൊലിച്ചു പതിക്കുന്നതിന്റെ
പ്രത്യാഘാതത്താൽ നിലത്തിന്റെ നിരന്തരമായ
കമ്പനവും ആയിരം സിംഹങ്ങൾ ഒരേസമയത്തു
മുരളുന്നതുപോലുള്ള ആരവവും ക്രമേണ ചെവിக்கு
പരിചയപ്പെട്ട നിങ്ങൾ ശ്രദ്ധിച്ചില്ലെന്നും
അറിയാതായിത്തീർന്നെന്നും വരാം. എന്നാൽ,
നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ ആയിരം ചിലന്തിവലകൾ
അടുക്കിവെച്ചപ്പോലെ തോന്നുന്ന ആ നീരാണുക്കളുടെ
തിരശ്ശീല കാറ്റിൽ പാനിനീങ്ങുമ്പോൾ, ക്ഷണനേരത്തേക്ക്
അപ്പുറത്ത് ഉലഞ്ഞ വെള്ളപ്പലകകൾപോലെ വീതിയുള്ള
ജലധാര പ്രതൃക്ഷപ്പെടുന്നതും വീണ്ടും നീരാവിയാൽ
മൂടപ്പെടുന്നതും ആ തരളാത്മകമായ
ധൂസരദശയ്ക്കകത്തു രത്നഖചിതമായ
കമാനങ്ങൾപോലെ മഴവില്ലുകൾ ഉളവാകുന്നതും മറ്റും
കാണുമ്പോൾ നിങ്ങൾ ഏതോ സ്വർഗ്ഗീയ
സ്വപ്നത്തിലേക്ക് ഉണരുകയാണു ചെയ്യുന്നത്.

[1](#) സാംബസിനദി

കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാർ

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരിൽ, വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽനിന്നും ഗുജറാത്തിൽനിന്നും വന്നവർ കച്ചവടക്കാരും കേരളക്കരയിൽനിന്നു വന്നവർ ക്ലാർക്കുമാരും ദക്ഷിണേന്ത്യയിൽനിന്നു വന്നവർ കുലിക്കാരും ആയിട്ടാണ് പ്രായേണ കാണപ്പെടുന്നത് എന്നു ഞാൻ മുമ്പൊരു ലേഖനത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നുവല്ലോ. ഇവർക്കു പുറമേ ഗവൺമെന്റുവക സ്കൂളുകളിലും സ്വകാര്യവിദ്യാലയങ്ങളിലും അധ്യാപകവൃത്തിയെടുത്തുവരുന്ന കുറേയധികം ഇന്ത്യാക്കാരുണ്ട്. ഗുജറാത്തികളുടെ സംഖ്യാബലംമൂലം ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യൻഭാഷ ഗുജറാത്തിയായിത്തീർന്നിരിക്കുകയാണ്. സ്വകാര്യവിദ്യാലയങ്ങളിൽ ജോലി കിട്ടണമെങ്കിൽ ഗുജറാത്തി അറിഞ്ഞിരിക്കണമെന്നു നിർബന്ധവുമാണ്. ക്ലാർക്കുമാരായ ഗുജറാത്തികളെയും തമിഴരെയും നിങ്ങൾക്കു ചിലപ്പോൾ കാണാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നുവരാം. പക്ഷേ, കച്ചവടക്കാരനോ കൃഷിക്കാരനോ ആയ മലയാളിയെ നിങ്ങൾക്കു കണ്ടെത്താൻ കഴിയുകയില്ല. (സ്വന്തം എസ്റ്റേറ്റും വ്യാപാരവും ഉള്ള മാന്യനായ ഒരു മലയാളി ന്യാസാലന്റിലുണ്ട് — അങ്ങനെ ഒരേ ഒരുദാഹരണം മാത്രം).

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരെ മുഴുവനും ഏഷ്യക്കാർ എന്ന വകുപ്പിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയാണ്. ചെറിയൊരു ശതമാനം ചൈനക്കാരെയും ഇരുന്നൂറോ മുന്നൂറോ സിലോണികളേയും കഴിച്ചാൽ പിന്നെ കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഏഷ്യക്കാർ മുഴുവനും ഇന്ത്യക്കാരാണ്.

കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ 1,80,000 ഇന്ത്യാക്കാരുണ്ടെന്ന് ഒരു കണക്കുകൊണ്ടു കാണുന്നു. ഇവരിൽ 96 ശതമാനവും ഗുജറാത്തിക്കച്ചവടക്കാരും അവരുടെ കുടുംബങ്ങളുമാണെന്നു പറയാം. ആഫ്രിക്കയിലെ ഏതു കാട്ടുഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നാലും ഒരു ഗുജറാത്തിയുടെ 'ഡൂക്കാ' (പീടിക) കാണാം. താഴ്വരകളിലും തടാകക്കരയിലും കുറ്റിക്കാടുകളുടെ ഇരുണ്ട കോണിലും വാഹനഗതാഗതങ്ങളില്ലാതെ അടഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കുന്നിൻമുകളിലും ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകൾ സ്ഥലംപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ സ്റ്റോറുകളിൽ ഉപ്പും പഞ്ചസാരയും പുകയിലയും ഇറ്റലിയിൽ നിർമ്മിച്ച കല്ലും മാലകളും പിത്തളവളകളും ഇന്ത്യയിലുണ്ടാക്കിയ കറുപ്പുതുണിയും ലണ്ടനിൽനിന്നുവന്ന പുള്ളിത്തുണിയും അമേരിക്കൻ മുടിപ്പിന്നും മറ്റു പ്ലാസ്റ്റിക് വസ്തുക്കളും നാടൻ മരക്കയിലും വെട്ടുകത്തിയും മാത്രമല്ല 'എം.എൻ.ബി.' ഗുളികകൾക്കുടി, കാപ്പിരികളെ വശീകരിക്കാനും വിലക്കാനുംവേണ്ടി ശേഖരിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഉൾനാടുകളിൽ ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും ഓരോ ഭാഷയാണ് സംസാരിച്ചുവരുന്നത്. നാട്ടുകാരെപ്പോലെതന്നെ ഗുജറാത്തിക്കച്ചവടക്കാരനും അവരുടെ ഭാഷകൾ വശമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അവരുടെ ആചാരങ്ങളും അവരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളും ആവശ്യങ്ങളും അവനസ്സലായിട്ടറിയാം. ഇരുപതും മുപ്പതും മൈലകലെയുള്ള കാട്ടുഗ്രാമങ്ങളിൽനിന്നു

കാപ്പിരികൾ തങ്ങൾക്കാവശ്യമുള്ള സാമാനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ ഇവിടെ വന്നെത്തുന്നു. തങ്ങളുടെ കന്നുകാലികളെയും കൃഷിചെയ്ത പുകയിലയെയും ധാന്യങ്ങളെയും വിറ്റു പണമാക്കിയിട്ടാണ് അവർ വരുന്നത്. ഗുജറാത്തിയുടെ കടയിൽ കയറിയാൽ പിന്നെ അവരുടെ പണസ്തഞ്ചി കാലിയായതുതന്നെ. അവരെ മേനിപറഞ്ഞിളക്കി താളത്തിൽ തട്ടിപ്പറിക്കാനുള്ള അവന്റെ സാമർത്ഥ്യമൊന്നു വേറെതന്നെയാണ്.

ന്യാസാലന്റിന്റെ അങ്ങേ അതിർത്തിയിലെ ഒരു കാട്ടുഗ്രാമമായ 'മസീംബ'യിൽ ഞാൻ ഒരാഴ്ചയോളം താമസിക്കുകയുണ്ടായി. 40 മൈൽ ദൂരെയുള്ള കാടുകളിൽനിന്നു കാപ്പിരികൾ അവിടെ സാമാനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ വന്നുചേരാറുണ്ട്. അവിടത്തെ എന്റെ ആതിഥേയനായിരുന്ന ഒരു ഗുജറാത്തിയുടെ സ്റ്റോറിൽ അവന്റെ കച്ചവടരീതിയും നോക്കിക്കൊണ്ടു ഞാൻ ചിലപ്പോഴൊക്കെ നേരം പോക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു കഷണം കറുപ്പുതുണികൊണ്ടു കഷ്ടിച്ചു നഗ്നത മറച്ചു വൃത്തികെട്ട കാപ്പിരികൾ ആ ഷാപ്പിൽ കൂട്ടത്തോടെ വന്നുകയറും. അവർക്കു തുണിവാങ്ങണം; ഉപ്പും പഞ്ചസാരയും വാങ്ങണം. നാണുങ്ങൾ പരുത്ത തോൽസ്തഞ്ചിയിലും ചിലപ്പോൾ മുളങ്കുറ്റിയിലും നിറച്ചു കിലുക്കിക്കൊണ്ടാണ് അവരുടെ വരവ്.

പട്ടുവസ്ത്രങ്ങൾ അവർക്കിഷ്ടമില്ല. കറുപ്പുതുണികളോടാണ് കൂടുതൽ പ്രതിപത്തി - അങ്കവസ്ത്രമായുപയോഗിക്കാൻ പുള്ളിത്തുണികളും. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അച്ചും പുള്ളിയും കുത്തി മിനുക്കി ശരിപ്പെടുത്തിയയച്ച ജപ്പാൻതുണിത്തരങ്ങൾക്കാണ് ആഫ്രിക്കയിലെ നാട്ടുകാരുടെയിടയിൽ ഏറ്റവുമധികം പ്രചാരം.

നമ്മുടെ ഗുജറാത്തിസഹോദരൻ തന്റെ കറുപ്പുതുണികളെല്ലാം മേശപ്പുറത്തു

വിരിച്ചുകാണിക്കുന്നു. കാപ്പിരിച്ചികളുടെ മാറിൽ ആ കുടശ്ശീലത്തുണി അമർത്തിവെച്ച് “എന്തൊരു ചേർച്ച!” എന്നു സ്വയം ആസ്വാദനം പാസ്സാക്കുന്നു.

“ഈ തുണി മതി! ഒരു നാലുവാര.” കാപ്പിരിത്തരുണി വളരെ നേരത്തെ ആലോചനകൾക്കും കുട്ടുകാരുമായുള്ള അഭിപ്രായവിനിമയങ്ങൾക്കും ശേഷം തൊട്ടുകാണിക്കുന്നു.

ഗുജറാത്തി വാരക്കോലെടുത്തു തുണിയെന്ന് അറ്റം മടക്കി കത്രികയെടുത്തു മുറിക്കാൻ ഭാവിക്ക്യോപ്പേക്കു കാപ്പിരിച്ചി അവന്റെ കൈ പിടിച്ചു പുഞ്ചിരി തൂകിക്കൊണ്ട് അപേക്ഷിക്കുന്നു. “പീഠാ പഞ്ചാര” (കുറച്ചു സൗജന്യം തരണം).

ഗുജറാത്തി വളരെ ഔദാര്യത്തോടെ തുണിയിൽ അരവാര കുടി നീട്ടിമുറിച്ചുകൊടുക്കുന്നു.

ഇങ്ങനെ ഒന്നുരണ്ടാൾക്ക് അയാൾ അരവാരയും മുക്കാൽവാരയും തുണി സൗജന്യമായി നൽകിയതു കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ ചോദിച്ചു: “ഇതു നിങ്ങൾക്കു നഷ്ടമല്ലേ? ഈ നഷ്ടം നിങ്ങൾ തുണിയുടെ വിലയിൽ ശരിപ്പെടുത്തുകയായിരിക്കും, അല്ലേ?”

“തുണിക്കു വിലകൂട്ടാൻ നിവൃത്തിയില്ല—തുണി മറ്റു സ്റ്റോറുകളിൽ വിലക്കുന്ന വില അവർക്കറിയാം— അതുകൊണ്ട് അളവിൽ ആദ്യം കുറയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്യുക.” ആ ഗുജറാത്തി തന്റെ കച്ചവടരഹസ്യം തുറന്നു പറഞ്ഞു.

“നിങ്ങൾക്കിവിടെ നിന്നാൽ അറിയാം: സൗജന്യം ചോദിക്കാതെ ഒരൊറ്റ കാപ്പിരിയും ഇവിടെനിന്നു നീങ്ങുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു നാലുവാര ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ ഞങ്ങൾ മൂന്നുവാരയളന്നു മുറിക്കാൻ ഭാവിക്കും. ഉടനെ കേൾക്കാം, ‘പീഠാ പഞ്ചാര.’ അപ്പോൾ അരവാരകുടി നീട്ടിയളന്നു മുറിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യും. അവർക്കു തൃപ്തിയും സന്തോഷവുമായി. ഞങ്ങൾക്കു നഷ്ടവുമില്ല.”

അയാൾ പറഞ്ഞതു വാസ്തവമായിരുന്നു. പിന്നെയും തുണിക്കച്ചവടം നടന്നു. തുണി വാങ്ങിയ ഓരോ കാപ്പിരിയും 'പീഠ പഞ്ചാര' ചോദിക്കാതെയും കച്ചവടക്കാരൻ 'പഞ്ചാര' കൊടുക്കാതെയും ഇരുന്നിട്ടില്ല. എത്രയോ കൊല്ലങ്ങളായി ഈ 'പഞ്ചാര വഞ്ചന' നടന്നുവരുന്നു. കാപ്പിരിക്ക് ഇനിയും അതിന്റെ കള്ളി തിരിഞ്ഞിട്ടില്ല.

അവരെ പിരട്ടാൻ വലിയ സാമർത്ഥ്യമൊന്നും ആവശ്യമില്ല. ഈ 'ടംബുക്കാ' വർഗ്ഗത്തിന് എണ്ണവും അളവും ഒന്നും നിശ്ചയമില്ല. അവരുടെ ഭാഷയിൽ 5 വരെമാത്രമേ എണ്ണമുള്ളൂ! പതിനൊന്ന് എന്ന് അറിയിക്കണമെങ്കിൽ അവർ വളരെനേരം ആലോചിച്ചു പ്രയാസപ്പെട്ട് ആംഗ്യത്തോടെ (ചിങ്കോന്റീനെ ചിങ്കോന്റീനെ മോസാ) അഞ്ചും പിന്നെ അഞ്ചും പിന്നെ ഒന്നും എന്നാണ് പറയുക.

തങ്കാനിക്കയുടെ ഒരു കോണിൽ മേരുപർവ്വതത്തിൽനിന്നും നൂറുമൈൽ അകലെയുള്ള ഓൾഡിയാനിമലമ്പ്രദേശത്ത് ഒരിന്ത്യൻ സ്റ്റോറിലേക്കു കടന്നുചെന്നപ്പോൾ, സ്റ്റോറുടമസ്ഥൻ ഒരു മൂലയിൽ ഉടുതുണിയില്ലാത്ത ഒരു 'ന്യൂൾ' കാപ്പിരിച്ചിയുടെ മുമ്പിൽനില്ക്കുന്ന കാഴ്ചയാണ് ഞാൻ കണ്ടത്. അയാൾ അവൾക്ക് ഒരു പുതിയ ഉടുപ്പ് ഇടാൻ സഹായിച്ചുകൊടുക്കുകയായിരുന്നു എന്ന് എനിക്കു പിന്നീടു മനസ്സിലായി. കാപ്പിരികളുമായുള്ള കച്ചവടം മുറയ്ക്കു നടക്കണമെങ്കിൽ ഇന്ത്യൻവ്യാപാരിക്ക് അങ്ങനെ പലതും ചെയ്യേണ്ടിവരും. അതുകൊണ്ടാണ് ഈ കച്ചവടമാത്സര്യത്തിൽ വെള്ളക്കാരന് ഇന്ത്യക്കാരനെ തോല്പിക്കാൻ കഴിയാത്തത്. പട്ടണങ്ങളിലും ചില കുഗ്രാമങ്ങളിലും വെള്ളക്കാരനും സ്റ്റോറുകൾ തുറന്നിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ആ സ്റ്റോറുകളിൽ കാപ്പിരി പോകാൻ മടിക്കും. അവനു വേണ്ടുന്ന എല്ലാ

സാധനങ്ങളും ഒരിടത്തുനിന്നുതന്നെ കിട്ടണമെങ്കിൽ ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകളിൽത്തന്നെ പോകണം. കച്ചവടം പൊളിഞ്ഞാലും മിന്നുന്ന മാഞ്ചസ്റ്റർ തൂണികളുടെ ഒപ്പം മരക്കയലിലും ഉണക്കമീനും വെച്ചുവില്ക്കാൻ വെള്ളക്കാരൻ മുതിരുകയില്ല.

ഇങ്ങനെ സ്റ്റോറുകൾ നടത്തി, ലക്ഷക്കണക്കിനു സമ്പാദിച്ച ഗുജറാത്തികൾ ആഫ്രിക്കയിൽ ധാരാളമുണ്ട്. ദക്ഷിണൊഡേഷ്യയിൽ ചില കോടീശ്വരന്മാരായ ഇന്ത്യൻ കച്ചവടക്കാരെത്തന്നെ കാണാം. ഇവരുടെ ഈ സമ്പാദ്യമെല്ലാം പാവപ്പെട്ട നാട്ടുകാരെ പിഴിഞ്ഞെടുത്തിട്ടാണ് ഉണ്ടായിത്തീർന്നത് എന്നതു വ്യക്തമാണല്ലോ. ആഫ്രിക്കയിൽ ഇന്ത്യക്കാരുടെ അവശതകളെപ്പറ്റി നാം പലതും കേൾക്കുന്നു. എന്നാൽ എന്താണ് ഇവരുടെ അവശതകൾ? നാട്ടുകാരെ കൂടുതൽ ചൂഷണം ചെയ്യാനുള്ള വഴികൾ അടഞ്ഞുകാണുമ്പോൾ അവർ പ്രക്ഷോഭം കൂട്ടുകയായി. അതിനെപ്പറ്റിയെല്ലാം കുറെ വിസ്തരിച്ചു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

പണ്ഡിത് ജവഹർലാൽനെഹ്രു ഇന്ത്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യദിനത്തിൽ, ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാർക്കു നല്കിയ ഒരു സന്ദേശത്തിൽ “ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാർ ആദ്യമായി മനസ്സിരുത്തേണ്ടതു തങ്ങളുടെ ആതിഥേയന്മാർ അവിടത്തെ നാട്ടുകാരാണ് എന്ന കാര്യമാണ്” എന്ന് ഊന്നിപ്പറയുകയുണ്ടായി. ഇന്ത്യക്കാർ അതനുസരിക്കുന്നുണ്ടോ? ഇല്ലെന്നാണ് എന്റെ അനുഭവം. “ആഫ്രിക്കക്കാരുടെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി നിങ്ങൾ വല്ലതും ചെയ്യുകയുണ്ടായോ?” എന്നു ഞാൻ കണ്ടെത്തിയ ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരികളോടൊക്കെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. “ഞങ്ങളെന്തിനു ചെയ്യണം?” എന്നായിരുന്നു അവരുടെയെല്ലാം മറുപടി. അതേ, അവർക്ക് ആഫ്രിക്കയിൽ ഒരൊറ്റ ഉദ്ദേശമേയുള്ളൂ: പണം

സമ്പാദിക്കുക. അതിനുവേണ്ടി എന്തു ക്ലേശകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാനും എന്തു ബലി കഴിക്കാനും അവർ മടിക്കയില്ല.

ഇന്ത്യ ഒരു സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രമായിത്തീർന്നതോടുകൂടി ഇവിടത്തെ ഇന്ത്യക്കാരുടെ സ്ഥിതി കൂടുതൽ കുഴപ്പത്തിലായി. ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാർ തങ്ങളുടെ ‘നേഷണലിറ്റി’ പ്രഖ്യാപിക്കാൻ—‘ബ്രിട്ടീഷ് പ്രജ’യായി ആഫ്രിക്കൻ ദേശീയത്വം സ്വീകരിക്കാനോ, അതല്ല സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിലെ പൗരനായി മാറാനോ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതെന്നു രേഖപ്പെടുത്താൻ—റൊഡേഷ്യയും മറ്റു ചില ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റുകളും നിയമപരമായി ആവശ്യപ്പെടാൻ ആലോചിച്ചുവരുന്നതായറിയുന്നു. “അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ നിങ്ങളെന്തു ചെയ്യും?” എന്നു ഞാൻ പല വർത്തകപ്രമാണിമാരോടും ചോദിക്കുകയുണ്ടായി.

അവരുടെ മറുപടി: “ഞങ്ങൾ വളരെക്കാലമായി, ഇന്നാട്ടിൽ കുടിയേറിപ്പാർപ്പു തുടങ്ങിയിട്ട്. ഞങ്ങളുടെ ധനമെല്ലാം ഇവിടെ വേരുന്നിക്കിടക്കുകയാണ്. അതെല്ലാം നഷ്ടപ്പെടുത്താനോ ഇട്ടെറിഞ്ഞുപോകാനോ സാധ്യമല്ല. നിർബ്ബന്ധം വരികയാണെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ ആഫ്രിക്കൻ നേഷണലിറ്റി അംഗീകരിക്കും.”

അതായത്, സമ്പാദ്യം നിലനിർത്താൻ അവർ തങ്ങളുടെ മഹത്തായ ഇന്ത്യൻ ദേശീയത്വത്തെപ്പോലും വില്ക്കാൻ മടിക്കയില്ലെന്ന്. എന്നാൽ ഇന്ത്യയോടുള്ള സ്നേഹവും ബഹുമാനവും അവർ അഭിമാനം നടിച്ച് പറയുന്നതുകേട്ടാൽ നമ്മൾ മിഴിച്ചു നിന്നുപോകും. പരമാർത്ഥം പറഞ്ഞാൽ, ഇന്ത്യയുമായി ഇവർ ഒടുവിലത്തെ ദേശീയബന്ധം എത്രയും വേഗം വേർപെടുത്തുന്നുവോ അത്രയും അത് ഇന്ത്യയ്ക്കു ഗുണകരമായിരിക്കും. വൃത്തികെട്ട ഉടുപ്പും നടപ്പും കള്ളത്തരവും കരിഞ്ചന്തയുംകൊണ്ട് ഇന്ത്യൻ നാമധേയം മറുനാട്ടിൽ മലിനപ്പെടുത്തിയ കൂട്ടരാണിവർ. ഇന്ത്യൻ

നേതാക്കളുടെ പ്രസംഗങ്ങളോ ഇന്ത്യയിലെ പത്രങ്ങളോ ഇവിടത്തെ വെള്ളക്കാരും കാപ്പിരികളും കേൾക്കുകയോ കാണുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. അവർ ഇന്ത്യക്കാരെ കാണുന്നതും അവരുടെ സംസ്കാരവും സ്വഭാവവും അളക്കുന്നതും ഈ സംസ്കാരശൂന്യരായ— പണക്കൊതിയന്മാരായ—ബനിയാനികളിലൂടെയാണ്.

ഈയിടെ ആഫ്രിക്കയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഒരു ഇംഗ്ലീഷ്നിഘണ്ടുവിൽ Banya എന്ന വാക്കിനു കൊടുത്തിരിക്കുന്ന അർത്ഥം കണ്ടു ഞാൻ ചിരിച്ചുപോയി:

Banya = An Indian Heathen (ഇന്ത്യയിലെ ഒരു നീചവർഗ്ഗം)

വെള്ളക്കാരൻ ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാർക്കെതിരായി ചെയ്യുന്ന പ്രചാരവേലയുടെ ഒരുദാഹരണമാണ് ഈ പുതിയ നിർവ്വചനം. ആഫ്രിക്കയുടെ രക്തം വലിച്ചുകുടിക്കുന്ന ബ്രിട്ടീഷ്സിംഹത്തിന്റെ കൂടെ ഈ ബനിയാനിക്കുറുക്കന്മാരെ പൊറുപ്പിക്കാൻ അവർക്കു സാധിക്കുന്നില്ല.

രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ബ്രിട്ടനിൽനിന്ന് ആയിരക്കണക്കിൽ വെള്ളക്കാർ ഉപജീവനത്തിനുവേണ്ടി ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളെ അഭയം പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവരിലധികവും കൈയിൽ വലിയ മൂലധനമോ, വലിയ പഠിപ്പോ ഇല്ലാത്ത താഴ്ന്ന തരക്കാരാണ്. ഇവർക്ക് ഇവിടെ പുതിയൊരു കച്ചവടം തുടങ്ങാനോ മറ്റു സാധാരണ ജോലികളിൽ പ്രവേശിക്കാനോ ഇന്ത്യക്കാരന്റെ ഇവിടത്തെ പഴക്കവും മിടുക്കും തടസ്സമായി നില്ക്കുന്നു. അപ്പോൾ വെള്ളക്കാർ—മുറവിളികൂട്ടുകയായി: ‘ഇന്ത്യക്കാർ കടന്നു പുറത്തു പോകണം.’

നോയൽ മക്സ് എന്നു പേരായ ഒരു ഇംഗ്ലീഷ് പത്രപ്രവർത്തകൻ കുറച്ചു മാസങ്ങൾക്കുമുമ്പ് തെക്കേ

ആഫ്രിക്കയിലും കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലും ഒരു പര്യടനം നടത്തുകയുണ്ടായി. ലണ്ടനിൽ മടങ്ങിയെത്തിയശേഷം ആ വെള്ളക്കാരൻ ആഫ്രിക്കയിലെ സ്ഥിതിഗതികളെക്കുറിച്ചു കുറെ ലേഖനങ്ങൾ എഴുതിവിട്ടു. ആഫ്രിക്കയിൽ വെള്ളക്കാരന്റെ അധീനതയിലുള്ള സകല ഇംഗ്ലീഷ് പത്രങ്ങളും മക്കിന്റെ ലേഖനങ്ങൾക്കു വലിയ പ്രാമാണ്യം നൽകി, “ആപത്തിനെ സൂക്ഷിക്കുക” എന്നെല്ലാമുള്ള സ്വന്തം പത്രാധിപക്കുറിപ്പുകളും ചേർത്തു പകർത്തിവിടുകയുണ്ടായി. എന്തായിരുന്നുവെന്നോ ഈ മക്കിന്റെ കണ്ടുപിടുത്തം? ആഫ്രിക്കയിലെ ഏറ്റവും വലിയ ആപത്ത് ഇന്ത്യാക്കാരാണെന്ന്.

“Indian invasion is Africa’s big problem” (ഇന്ത്യക്കാരുടെ ആക്രമണമാണ് ആഫ്രിക്കയുടെ ഏറ്റവും വലിയ പ്രശ്നം) എന്ന വലിയ തലക്കെട്ടും കൊടുത്തിട്ടാണ് Mombasa Times മക്കിന്റെ ലേഖനം ചേർത്തത്. ആ ലേഖനത്തിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഇവിടെ പരിഭാഷപ്പെടുത്താം:

“കാർമാർഗ്ഗമായി മദ്ധ്യാഫ്രിക്കയിലും കിഴക്കനാഫ്രിക്കയിലും 6,000 മൈൽ സഞ്ചരിച്ച എന്റെ അനുഭവങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ:

“ദക്ഷിണാഫ്രിക്കായുണിയൻ അയൽരാജ്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് ഒരു നൂറ്റാണ്ടു മുമ്പോട്ടു പോയിട്ടുണ്ട്.”

“ഏഷ്യക്കാരുടെ കുടിയേറിപ്പാർപ്പ് ഉടൻ തടഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ ആഫ്രിക്ക ആഫ്രിക്കക്കാർക്ക് മടക്കിക്കൊടുക്കാൻ നമുക്കു സാധിക്കാതെ വരും. ആഫ്രിക്ക ഇന്ത്യക്കാർ പിടിച്ചടക്കും.”

“ദക്ഷിണാഫ്രിക്കായുണിയനു പുറത്ത്, ദക്ഷിണറൊഡേഷ്യമാത്രമാണ് ഈ ഇന്ത്യനാക്രമണത്തെ കർശനമായി തടയാൻ നടപടികളെടുത്തിരിക്കുന്നത്. വടക്കൻ റൊഡേഷ്യയ്ക്കും ഈ ആപത്തു മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ,

ദക്ഷിണൊഡേഷ്യയെപ്പോലെ ഒരു സ്വതന്ത്ര രാജ്യമല്ലാത്തതുകൊണ്ട്, അവർക്ക് അതിനെ ശക്തിയോടെ എതിർക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല.”

“ന്യൂസാലന്റ്, തങ്കാനിക്കാ, കെനിയ എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഇന്ത്യക്കാർ ഭക്ഷണം, പണം, നിലങ്ങൾ ഇവ മാത്രമല്ല, സിവിൽസർവ്വീസുകളും കൂടി കയ്യേറിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. തങ്കാനിക്കയിലെ സിവിൽസർവ്വീസിൽനിന്ന് ഇന്ത്യക്കാരെയെല്ലാം പുറത്താക്കുകയാണെങ്കിൽ ഭരണം താറുമാറായിപ്പോകുമെന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.”

“ബേയ മുതൽക്കു ദാർസ്സലാംവരെയുള്ള (തങ്കാനിക്കാ) എല്ലാ തപ്പാലാപ്പീസുകളിലേയും പോസ്റ്റ്മാസ്റ്റർമാർ ഇന്ത്യക്കാരാണ്. തപ്പാലാപ്പീസുകളിലെ ക്ലാർക്കുമാരും ഇന്ത്യക്കാർതന്നെ.”

“ബേയയിലെ പോസ്റ്റ്മാസ്റ്റർ എന്നോടു പറഞ്ഞത് അയാൾക്ക് ഇരുപത്തിയൊന്നു സന്താനങ്ങളുണ്ടെന്നും മുത്തമകനെ ഇക്കൊല്ലം ഓക്സ്ഫോർഡ് സർവ്വകലാശാലയിലേക്കയയ്ക്കാൻ പോകുന്നുണ്ടെന്നുമാണ്.”

“കോമൺവെൽത്തുരാഷ്ട്രങ്ങളിൽ ഇന്ത്യയ്ക്കു സിദ്ധിച്ച പുതിയ പദവി കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റുകൾക്ക് ഒരു വമ്പിച്ച കുടുക്കുമസാല ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുന്നു. കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരുടെ എണ്ണം 2,50,000 വരെ എത്തിയിരിക്കുന്നു.”

“ഇന്ത്യക്കാരുടെ ഈ കടുത്ത കയ്യേറ്റത്തെക്കുറിച്ചു സകല ഗവൺമെന്റുദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ആക്ഷേപിക്കുന്നതു കേൾക്കാം. പക്ഷേ, ഇവരെങ്ങനെ സംഖ്യാതീതമായി സംക്രമിക്കുന്നുവെന്നതിനെപ്പറ്റി അവർക്കു പറഞ്ഞുതരാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഉദ്യോഗാർത്ഥിയായ ഒരു ബ്രിട്ടീഷുതൊഴിലാളി ആഫ്രിക്കയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനെക്കാൾ എളുപ്പം

ഇന്ത്യക്കാർ കെനിയയിലും ടങ്കാനിക്കയിലും
കടന്നുകൂടിക്കളയുന്നു. ബ്രിട്ടീഷ്കാർ ഇന്ത്യ കയ്യൊഴിച്ചു.
ഇപ്പോൾ ഇന്ത്യക്കാർ ദുതഗതിയിൽ
ബ്രിട്ടീഷുകോളനികളെ കയ്യേറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.
'കൊംഗ്വാ'യിലെ വമ്പിച്ച
നിലക്കടലക്കുപ്പിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നായകനായ മി.
സ്രാച്ചിക്കുപോലും ഇന്ത്യക്കാരെക്കൂടാതെ കാര്യങ്ങൾ
നടത്താൻ സാധിക്കാതെ വന്നിരിക്കുന്നു. അവിടത്തെ
പോസ്റ്റാഫീസ് നടത്തുന്നത് ഇന്ത്യാക്കാരാണ്. അവിടെ
ഒരേയൊരു സ്റ്റോറുള്ളതും ഇന്ത്യക്കാരന്റേതുതന്നെ."

"എത്ര വമ്പിച്ച തോതിലാണ് ഇന്ത്യക്കാരിങ്ങനെ
ബ്രിട്ടീഷുകോളനികൾ കയ്യേറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നു
മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ അവിടെയെല്ലാം ഒന്നു ചെന്നു
കാണുകതന്നെ വേണം. ന്യാസാലന്റിലെ തലസ്ഥാനമായ
ബ്ലാൻടയറിലെ ഏറ്റവും നല്ല സ്ഥലങ്ങളും വമ്പിച്ച
സ്വത്തുക്കളും ഇന്ത്യക്കാരുടെ കയ്യിലാണിരിക്കുന്നത്.
കെനിയയുടെ തലസ്ഥാനമായ നൈറോബിയിലേയും
സ്ഥിതി ഇതുതന്നെ. ടങ്കാനിക്കയിലെ ദാരസ്സലാമിനെ
'ചെറിയ ഇന്ത്യ' എന്നാണ് വിളിച്ചുവരുന്നത്..."

ആഫ്രിക്കയിലെ ഏറ്റവും വലിയ ആപത്തു
സിംഹങ്ങളും 'ടെസ് ടെസ്' ഈച്ചകളും ഒന്നുമല്ല,
ഇന്ത്യക്കാരാണ് എന്നൊരു പ്രചാരവേല നടത്താൻ ഈ
മങ്കിനെപ്പോലെയുള്ള അനേകം വെള്ളദൂതന്മാർ
ഒരുങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. വെള്ളക്കാരന്റെ കടുത്ത
ആഫ്രിക്കൻ ചൂഷണത്തിനു കുറഞ്ഞൊന്നു വിലങ്ങടിച്ചു
നിലക്കുന്നത് ഇന്ത്യക്കാരാണ്. നാട്ടുകാരായ കാപ്പിരികളെ,
നാലു ശതാബ്ദങ്ങൾക്കിപ്പുറം
നാവനക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം
നടുക്കിക്കളഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്. ഇന്ത്യക്കാരോട് ഈ വിദ്യ
പറ്റുകയില്ല. ആഫ്രിക്കയിൽ തങ്ങൾക്കു
നീണ്ടുവലിയണമെങ്കിൽ ആദ്യം ഇന്ത്യക്കാരെ

തുരത്തിക്കളയണമെന്നു വെള്ളക്കാർ ഉറച്ചിരിക്കുകയാണ്.
എന്നാൽ അതു പ്രായോഗികമായിത്തീരുന്നില്ല.
ഗവൺമെന്റ് ജോലികളിൽ കുറഞ്ഞ ശമ്പളത്തിനു
വെള്ളത്തൊലിയെ കിട്ടുകയില്ല. കാപ്പിരികൾക്ക്
അതിനു തക്ക വിദ്യാഭ്യാസവുമില്ല. നാട്ടുകാരുടെ ഇടയിൽ
ചുരുക്കം ചില അഭ്യസ്തവിദ്യരുണ്ടെങ്കിലും
ഗവൺമെന്റിന് അവരെ വിശ്വാസമില്ല—വിശേഷിച്ചും
പണമിടപാടുകളെ വകുപ്പുകളിൽ. (പണം മുന്നിൽ
കാണുമ്പോൾ—അതു ഗവൺമെന്റിന്റേതല്ല,
പടച്ചവന്റേതുതന്നെയായാലും വേണ്ടതില്ല—
അതെടുത്തൊരു കളികളിക്കാനുള്ള കാപ്പിരിയുടെ
ജന്മവാസന കുപ്രസിദ്ധമാണ്—
ഭവിഷ്യത്തിനെക്കുറിച്ചൊന്നും അവൻ ചിന്തിക്കുകയില്ല.)
അങ്ങനെ ആഫ്രിക്കൻ ഭരണകൂടങ്ങളിലെ ‘നട്ടു’കളും
‘ബോൾട്ടു’കളും ഇന്ത്യക്കാരായിത്തീർന്നു. അതെല്ലാം
അഴിച്ചിളക്കുന്നപക്ഷം ഭരണകൂടം
തകർന്നുപോകുമെന്നു നമ്മുടെ മണ്ണ് പറഞ്ഞതു
വാസ്തവമാണ്; എന്നാൽ ഇതിനൊരു പോംവഴി
നിർദ്ദേശിക്കാൻ ആർക്കും കഴിയുന്നില്ലതാനും.

ഇന്ത്യക്കാരെ കൂടാതെ ഇവിടെ ഭരണം
നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് ഇവിടത്തെ
എല്ലാ ഗവൺമെന്റുകൾക്കും മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്. ഈയിടെ
ന്യാസാലന്റിലെ ഗവൺമെന്റും തങ്ങളുടെ പോസ്റ്റൽ
ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഒന്നു പരിഷ്കരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു.
ന്യാസാലന്റിലെ പോസ്റ്റൽ ഏർപ്പാട് ഒരു
നൊണ്ടിക്കഴുതയെപ്പോലെ അങ്ങനെ നടന്നുവരികയാണ്.
അവിടത്തെ പോസ്റ്റുമാസ്റ്റർ പട്ടാളത്തിൽനിന്നു
പിരിച്ചുവിട്ട വെള്ളക്കാരാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ
പിന്നത്തെക്കഥ ഊഹിക്കാമല്ലോ. അവിടെ—
ന്യാസാലന്റിൽ—പുറത്തേക്കയയ്ക്കേണ്ടുന്ന കത്തുകൾ
തപാലാപ്പീസിൽത്തന്നെ

കെട്ടിക്കിടക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. ‘മസീമ്പാ’
തപ്പാലാപ്പീസിൽ ഒരിടത്തു കുറെ കാപ്പിരികൾ
‘കുപ്പയിൽ കോഴികൾ ചിക്കുംപോലെ’ എന്തൊക്കെയോ
ചെയ്യുന്നതു ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ
അവർ തങ്ങൾക്കു വല്ല കത്തുകളുമുണ്ടോ എന്നു
തിരഞ്ഞുനോക്കുകയാണെന്ന് അവിടത്തെ
കാപ്പിരിക്ലാർക്കു പറഞ്ഞു. ഒരു മാസമായിട്ട് അവിടെ
വന്നുകിടക്കുന്ന എഴുത്തുകളെല്ലാം അവരുടെ മുമ്പിൽ
കൊട്ടിയിട്ടുകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. തപാൽവകുപ്പിന്റെ
ഔദാര്യം നോക്കുക. അങ്ങനെ ന്യൂസാലന്റിലെ
തപാൽവകുപ്പ് വെറും ‘തപ്പൽ വകുപ്പ്’
ആയിത്തീർന്നപ്പോൾ, വെള്ളക്കാർതന്നെ
ആക്ഷേപിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഗവൺമെന്റ്, തപാൽവകുപ്പ്
പരിഷ്കരിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആരാഞ്ഞുതുടങ്ങി.
പോസ്റ്റൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ നല്ല പരിചയം സിദ്ധിച്ച
ആളുകളെ കിട്ടണം. വെള്ളക്കാരെ അന്വേഷിച്ചിട്ടു
ഫലമില്ല. ഒടുവിൽ അവർ ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിനൊഴുതി,
പോസ്റ്റൽവകുപ്പിൽ പരിചയം സിദ്ധിച്ച കുറെ
ക്ലാർക്കുമാരെ അയച്ചുകൊടുക്കാൻ. ഇന്ത്യയിലെ
കോൺഗ്രസ്സ് ഗവൺമെന്റ് അവസരം
പാർത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. അവർ മറുപടി അയച്ചു:
“ചുരുങ്ങിയ ശമ്പളം 30 പവൻ; രണ്ടാംക്ലാസ്സ് പാസേജ്;
ഒന്നാംക്ലാസ്സ് താമസസൗകര്യവും വെള്ളക്കാരോടൊപ്പം
തുല്യനിലയും (Equal status with Europeans). ഇതെല്ലാം
അനുവദിക്കാൻ ഒരുകുമുണ്ടെങ്കിൽ, ഞങ്ങൾ ഈ
കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ആലോചിക്കുന്നതായിരിക്കും” എന്ന്.
ന്യൂസാലന്റ് ഗവൺമെന്റ് പിന്നെ എന്തു
തീരുമാനിച്ചുവെന്നു ഞാനറിയുന്നില്ല.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരുടെ മുഖത്തു
കരിതേക്കാനും അവരെ ഇന്നാട്ടിൽനിന്ന് ആട്ടിയകറ്റി
തങ്ങളുടെ ചൂഷണരംഗം

ഭദ്രമാക്കണമെന്നുദ്യോധിപ്പിക്കാനും വെള്ളക്കാരുടെ ദല്ലാളികൾ എഴുതിവിടുന്ന ലേഖനങ്ങൾക്കു കണക്കില്ല. അതൊരു പ്രസ്ഥാനമായിത്തീർന്നിരിക്കുകയാണ്. ലക്ഷക്കണക്കിനു പണം ഗവൺമെന്റിനെ വഞ്ചിച്ച്, മരുന്നാടുകളിലേക്കു കടന്നുകളയുന്ന വെള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ കുറ്റങ്ങളും അന്തർധാനങ്ങളും ഇംഗ്ലീഷ് പത്രങ്ങളിൽ സ്ഥലം പിടിക്കുകയില്ല. ഒരു സാധു ഇന്ത്യൻ കച്ചവടക്കാരന് 5 പവൻ പിഴ കിട്ടിയാൽ അതു വെണ്ടയ്ക്ക അക്ഷരത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടാകും, 'Indian fined five pounds' എന്ന്.

മക്സ് കാണിച്ച കണക്കുകളും അയാളുടെ പുതിയ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും വെറും അസംബന്ധങ്ങളാണെന്ന് ഒറ്റ നോട്ടത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാം. കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ 2,50,000 ഇന്ത്യക്കാരുണ്ടെന്ന് മക്സ് വിളിച്ചുപറയുന്നു. ഈയിടെ ഇന്ത്യയിൽ സഞ്ചരിച്ച, കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ ജനകീയ നേതാവും വിദ്യാവിചക്ഷണനുമായ മി. പീറ്റർകൊയിനാംഗെ പറയുന്നത്, കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ (സാൻസിബാർ അടക്കം) 1,80,000 ഇന്ത്യക്കാരിലധികമില്ലെന്നാണ്. 'ബെയ'യിൽ താൻ കണ്ടുമുട്ടിയ 21 മക്കളുള്ള ഒരിന്ത്യൻ പോസ്റ്റ്മാസ്റ്ററെക്കുറിച്ചും മക്സ് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. സംഗതിവശാൽ ഞാൻ ബെയയിലുണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ ഈ പോസ്റ്റ്മാസ്റ്ററുമായി പരിചയപ്പെടുകയുണ്ടായി. മി. സോംജി എന്നുപേരായ ഒരു ബോജാമുസ്സിമാണ് ബെയയിലെ പോസ്റ്റ്മാസ്റ്റർ. ആളൊരു രസികനാണ്. ഈ നോയൽ മക്സ് തന്റെ ആപ്പീസിൽ കൂടെക്കൂടെ വരാറുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അയാളെ താൻ പരിഹസിച്ച് അയാൾക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നും മി. സോംജി പറഞ്ഞു.

‘ഞാൻ മൂന്നു വിവാഹം കഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്റെ ഭാര്യമാരെല്ലാവരുംകൂടി 11 പ്രസവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴൊന്നിനു 9 മക്കളുണ്ട്. മൂത്ത കുട്ടി എന്തുചെയ്യുന്നുവെന്നു മങ്ക് ചോദിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു. ഓക്സ്ഫോർഡിലേക്കയയക്കാൻ പോകയാണെന്ന്. ആഫ്രിക്കയിലെ വർണ്ണവിഭേദം കാരണം ഇന്ത്യൻ കുട്ടികൾക്കും പഠിപ്പിനു വിഷമം നേരിടുന്നുവെന്നും അതുകൊണ്ടു വർണ്ണവിഭേദം പ്രകടിപ്പിക്കാത്ത ബ്രിട്ടീഷ് സർവ്വകലാശാലകളിലൊന്നിൽ തന്റെ മകൻ പഠിക്കട്ടെ എന്നും ഞാൻ പരിഹാസത്തോടെ പറഞ്ഞത് അയാൾ പരമാർത്ഥമാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു.’ അത്ര വക്കനാണ് ഈ മങ്ക് എന്നു മി. സോംജി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

പിന്നെ ഇന്ത്യയെക്കുറിച്ചും ഇന്ത്യക്കാരെക്കുറിച്ചും ഒരു പ്രത്യേക വൈരം വെച്ചുപുലർത്തുന്ന പുതിയൊരു കുട്ടരുണ്ട്—ഇന്ത്യയ്ക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടിയപ്പോൾ അവിടെനിന്നും പുറത്താക്കപ്പെട്ട വെള്ളക്കാർ. ഇവരിൽ കുറേപ്പേർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരായും കൃഷിക്കാരായും ആഫ്രിക്കയിൽ സ്ഥിരതാമസമാക്കിയിരിക്കുകയാണ്. ടങ്കാനിക്കയിലെ ഓൾഡിയാനിയിൽ ഞാനൊരു മേജറേയും വേറൊരു ക്യാപ്റ്റനേയും കാണുകയുണ്ടായി. മേജർ മദിരാശിയിൽ ഒരു സൈനികോദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നുവത്രേ. ഇന്ത്യയിലെ പല വലിയ കമ്പനികളിലും ഇയാൾക്കു ഷെയറുകളുണ്ട്. ഒന്നു രണ്ടു കമ്പനികളിൽ സ്വകാര്യ പാർട്ട്നർഷിപ്പും ഉണ്ട്. ഇയാൾ ഈ പണമെല്ലാം എങ്ങനെ ഉണ്ടാക്കി എന്നത് അയാൾക്കുമാത്രമറിയുന്ന ഒരു രഹസ്യമാണ്. ഇന്ത്യയിൽനിന്നും പണം പുറത്തെടുക്കാൻ വഴി കാണാതെ അയാൾ കലിതുള്ളി ഇന്ത്യക്കാരെ ചീത്തപറഞ്ഞുകൊണ്ടു കാപ്പിക്കുപ്പി തുടങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽനിന്നു

പുറപ്പെടുന്ന ‘Outspan’ എന്ന പത്രത്തിൽ J.W. Patten എന്ന മറ്റൊരു പത്രപ്രവർത്തകൻ പരാതിപ്പെടുന്നതു നോക്കുക:

“നൈറോബിയിൽ, 11,000 വെള്ളക്കാരും 40,000 ഏഷ്യക്കാരും 70,000 ആഫ്രിക്കക്കാരുമുണ്ട്. പക്ഷേ, നഗരത്തിലെ കച്ചവടത്തിരക്കുള്ള തെരുവുകളിലെ സകല ഷാപ്പുകളും ഇന്ത്യക്കാർ സ്വന്തമാക്കുകയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുകയാണ്. ബാങ്കുകളിലെ ക്ലാർക്കുമാരെല്ലാം ഇന്ത്യക്കാരാണ്. ഗവൺമെന്റാഫീസ്സുകളിലും വ്യാപാരകേന്ദ്രങ്ങളിലും നിറഞ്ഞുകാണുന്നത് ഇന്ത്യൻ ക്ലാർക്കുമാരെയാണ്.”

ഇന്ത്യയിൽവെച്ചു നടത്തപ്പെട്ട ഏഷ്യൻസമ്മേളനത്തിൽ, കെനിയയിലെ ആഫ്രിക്കക്കാർക്കു പണ്ഡിറ്റ് ജവഹർലാൽ നൽകിയ സന്ദേശമെന്തായിരുന്നു? നോക്കുക:

“ആഫ്രിക്കയിൽ താമസമാക്കിയ ഇന്ത്യക്കാർ എപ്പോഴും ഓർക്കേണ്ടതു തങ്ങൾ ആഫ്രിക്കക്കാരുടെ അതിഥികളാണെന്നും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേക്കുള്ള ആഫ്രിക്കക്കാരുടെ പുരോഗമനമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കു തടസ്സമുണ്ടായിത്തീർന്നേക്കാവുന്ന ഒരു കാര്യത്തിലും തങ്ങൾ പ്രവേശിച്ചു പോകരുതെന്നുമാണ്. അവർ ആഫ്രിക്കക്കാർക്കു സ്വാതന്ത്ര്യസിദ്ധിക്കുള്ള സകല പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലും അവരെ സഹായിക്കണം. സാർവത്രികസ്വാതന്ത്ര്യവും, നരവർഗ്ഗങ്ങളും ജനതകളും തമ്മിലുള്ള സമത്വവുംകൊണ്ടു കെട്ടിപ്പടുത്ത ഒരേക ലോകമാണ് നമുക്കു വേണ്ടത്.”

പണ്ഡിറ്റ്ജിയുടെ ഈ സന്ദേശം തെല്ലൊരു പരിഹാസത്തോടെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട്, പേറ്റൻ പറയുന്നു: “അദ്ദേഹം (പണ്ഡിറ്റ്ജി) ആഫ്രിക്കക്കാർക്കു ശുഭാശംസകൾ മാത്രമല്ല നൽകിയത്; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗവൺമെന്റ്, കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ചില കാപ്പിറിവിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് ഇന്ത്യൻ

സർവ്വകലാശാലകളിൽ ഉപരിപഠനത്തിനു
സ്കോളർഷിപ്പുകൾകൂടി നൽകാൻ തീരുമാനിച്ചു.”

സർ മഹാരാജസിങ്, ഒരിക്കൽ കിഴക്കേ ആഫ്രിക്ക
സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിൽ പറഞ്ഞ വാക്കുകളേയും ഈ
വിദ്വാൻ ഉദ്ധരിക്കുന്നു: “ജനവാസം ചുരുങ്ങിയ
വിശാലതയാണ് ഞാൻ ആഫ്രിക്കയിൽ കാണുന്നത്.”

ജനപ്പെരുപ്പമുള്ള ഇന്ത്യയിലെ ആളുകൾ
ആഫ്രിക്കയിലേക്കുടിച്ചു കേറണമെന്നാണ്
മഹാരാജസിങ് പറഞ്ഞതിന്റെ അർത്ഥമെന്നു പേറ്റൻ
വിളിച്ചുപറയുന്നു.

ആഫ്രിക്കാരാജ്യത്തിന്റെ ഭരണനായകത്വം
ഏറ്റെടുക്കാൻ പറ്റിയ കൂട്ടർ വെള്ളവർഗ്ഗമാണെന്നു
സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഇയാൾ ലേഖനം
ഉപസംഹരിക്കുന്നത്.

തങ്ങളുടെ വാഴ്ച നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻവേണ്ടി
ബ്രിട്ടീഷുകാർ പണ്ട് ഇന്ത്യയിൽ
സമുദായസ്പർദ്ധകൾക്കു വളംവെച്ചുകൊടുത്തു.
ആഫ്രിക്കയിലും അവർ ഇതേനയംതന്നെയാണ്
അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്— ആഫ്രിക്കക്കാരെയും
ഇന്ത്യക്കാരെയും തമ്മിൽ തല്ലിക്കുക. ആഫ്രിക്കൻ
ജനതയെ ഉദ്ധരിക്കുവാനും അവർക്ക് (അനിശ്ചിതമായ
ഒരു ഭാവിയിൽ!) സ്വയംഭരണവും സ്വാതന്ത്ര്യവും
നൽകാനുംവേണ്ടിയാണ് തങ്ങൾ പാടുപെടുന്നതെന്നും
അതിനു വിലങ്ങടിച്ചുനിൽക്കുന്നത് ഇന്ത്യക്കാരാണെന്നും
അവർ നാട്ടുകാരെ പറഞ്ഞു വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു.
അപരിഷ്കൃതമായ ഒരു ജനതയെ അപഥത്തിലേക്കു
നയിക്കാൻ പ്രയാസമില്ലല്ലോ. ബ്രിട്ടീഷുകാർ
ആഫ്രിക്കക്കാർക്കു ചില പുതിയ സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളെല്ലാം
കൂടെക്കൂടെ അനുവദിച്ചുകൊടുക്കുന്നുമുണ്ട്. ഈയിടെ
അവർക്കു (നാട്ടുകാർക്ക്) ബീരു കുടിക്കുവാനുള്ള
സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചുകൊടുത്തു. ഇതേവരെ

കാപ്പിരികൾക്കു ബീരു വില്ക്കുന്നതു നിയമവിരുദ്ധമായിരുന്നു. കാപ്പിരികൾ ഈ പുതിയ സ്വാതന്ത്ര്യം ആഘോഷിച്ച രംഗങ്ങൾ ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി — ബ്രിട്ടീഷ് മദ്യങ്ങൾ കൂടുതൽ വിറ്റഴിക്കാനുള്ള ഒരുപായമാണ് ഈ വിട്ടുവീഴ്ചയുടെ പിന്നിലുള്ളതെന്നു മരമണ്ടുസനായ കാപ്പിരിക്കുണ്ടോ മനസ്സിലാകുന്നു?

ആഫ്രിക്കയിൽ ഇന്ത്യക്കാരുടെ ഭാവിയെന്തായിരിക്കും? അഥവാ അവൻ ആഫ്രിക്കയിൽ ഒരു ഭാവിയുണ്ടോ? ഇന്നത്തെ കുഴപ്പങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ ഈ ചോദ്യത്തിന് എളുപ്പം മറുപടി പറയാൻ സാധിക്കയില്ല. പക്ഷേ, ഒരു കാര്യം എടുത്തു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ഇന്ത്യയ്ക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടിയതോടുകൂടി, ഇവിടത്തെ അഭ്യസ്തവിദ്യരായ ഇന്ത്യക്കാർ, വെള്ളക്കാരുടെ നീചമായ പെരുമാറ്റവും മർദ്ദനവും സഹിച്ചുകൊണ്ട് ഇവിടെ താമസം തുടരാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല. ബനിയാനി കച്ചവടക്കാർ (അവരാണ് ഇന്ത്യക്കാരിൽ വലിയൊരു വിഭാഗം) തങ്ങൾ തലമുറകളിലായുറ്റിയുണ്ടാക്കിയ മുതലുകൾ വിട്ടുപോകാനും ഒരുക്കമില്ല.

ആഫ്രിക്കയിൽ കൂടുതൽ അവകാശം ആർക്കാണ്? അയൽപക്കക്കാരും പുരാതനകാലംമുതൽക്കുതന്നെ ആഫ്രിക്കയുമായി വ്യാപാരബന്ധം പുലർത്തിക്കൊണ്ടുപോന്നവരുമായ ഇന്ത്യാക്കാർക്കോ, അതല്ല തോക്കും വെടിമരുന്നുമായി യൂറോപ്പിൽനിന്നു വന്നെത്തിയ വെള്ളക്കാർക്കോ എന്നു തീരുമാനിക്കേണ്ടത് ആഫ്രിക്കയിലെ നാട്ടുകാരാണ്. ഇവിടത്തെ ഇന്ത്യക്കാർ നാട്ടുകാരുമായി കൂടുതൽ സൗഹാർദ്ദത്തോടെ പെരുമാറുകയും, തങ്ങളുടെ സമ്പാദ്യത്തിലൊരുഭാഗം നാട്ടുകാരുടെ

ഉത്തർഷത്തിനുവേണ്ടി ഉള്ളഴിഞ്ഞു
സംഭാവനചെയ്യുകയും നാട്ടുകാരെ
വിദ്യാസമ്പന്നരാക്കിത്തീർക്കാൻ സഹായിക്കുകയും
ചെയ്യുന്നത് ഇരുകൂട്ടർക്കും ഗുണകരമായിരിക്കും. പക്ഷേ,
വെള്ളക്കാരൻ നാട്ടുകാരും ഇന്ത്യക്കാരും തമ്മിലുള്ള
വേഴ്ചയെ ഭയാശങ്കകളോടെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നുണ്ട്.
അതു തങ്ങളുടെ ആഫ്രിക്കൻവാഴ്ചയുടെ കഴുത്തിൽ
കത്തിവയ്ക്കുമെന്ന് അവൻ മുമ്പേതന്നെ
മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ബ്ലാൻടയറിൽനിന്ന് ഡൊഡോമായിലേക്ക്

ന്യാസാലന്റീൽനിന്നു ടങ്കാനിക്കയിലേക്കു കരവഴി
യാത്രചെയ്യാൻ നേരിട്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളില്ല. ന്യാസാലന്റിലെ
ഉൾനാടുകൾ അങ്ങനെ അടഞ്ഞുമൂടി കിടക്കുകയാണ്.
കുറച്ചുകൊല്ലംമുമ്പ്, ന്യാസാതടാകത്തിലൂടെ
യാത്രക്കാരെ കൊണ്ടുപോയിരുന്ന ഒരു കപ്പൽ
ഉണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, നിർഭാഗ്യവശാൽ ആ കപ്പൽ - 'S.S.
Vipya' - സർവ്വീസ് ആരംഭിച്ചതിന്റെ
പിറ്റേതൊരാത്രയിൽത്തന്നെ, നട്ടുച്ചയ്ക്കു
കരയ്ക്കടുത്തുവെച്ചു ഭയങ്കരമായ കോളിൾപ്പെട്ടു
മുങ്ങിപ്പോവുകയാണുണ്ടായത്. പത്തിരുപതു
വെള്ളക്കാരും ഡക്കിലെ അസംഖ്യം കാപ്പിരികളും
അങ്ങനെതന്നെ മുങ്ങിച്ചത്തു. കപ്പലിലുണ്ടായിരുന്ന
ഒരേയൊരു ഇന്ത്യക്കാരൻ— ഒരു മെക്കാനിക്— മാത്രം
രക്ഷപ്പെട്ടു. ഈ അത്യാഹിതത്തിനുശേഷം,
സാമാനക്കപ്പലുകളിൽപ്പോലും യാത്രക്കാർ പാടില്ലെന്നു
വന്നു.

ന്യാസാതടാകക്കരകൾ അത്യന്തം
പ്രകൃതിസുന്ദരങ്ങളാണ്. നീലക്കുന്നുകൾ നെറുകുത്തനെ
ഉയർന്നുനില്ക്കുന്ന തടാകത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗങ്ങളും
കിഴക്കുഭാഗത്തെ പർവ്വതനിരകളും ആ
പർവ്വതനിരകളിൽനിന്നു പൊങ്ങുന്ന കാട്ടുതീയുടെ
കൊടിയ പുകപടലങ്ങളും അവിടത്തെ

അന്തരീക്ഷത്തിന് ഒരു സവിശേഷസൗന്ദര്യം സംഭാവനചെയ്യുന്നുണ്ട്.

അടിയിൽ 'ഹിപ്പോ'കളും മുതലുകളും മദിച്ചുനടക്കുന്ന ഈ തടാകത്തിന്റെ മുകൾഭാഗം ചിലപ്പോൾ ഭയങ്കരമായ കോളിന്റെയും പിശറിന്റെയും കളിത്തൊട്ടിലായി മാറുന്നതു കാണാം. ന്യാസാതടാകത്തിന്റെ വിസ്തീർണ്ണം 11,000 ചതുരശ്രമൈലാണ് (നീളം 360 നാഴികയും ഏറ്റവും കവിഞ്ഞ വീതി 50 നാഴികയുമാണ്). ആഴം 700 അടി വരെ കാണുന്ന ഭാഗങ്ങളുമുണ്ട്.

ന്യാസാതടാകത്തിന്റെ തെക്കുഭാഗത്ത്, തടാകക്കരയിലെ 'ഫോർട്ട് ജോൺസ്റ്റൻ' എന്ന സ്ഥലത്തു ഞാൻ രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം ഉല്ലാസത്തോടെ ചെലവഴിക്കുകയുണ്ടായി. ബ്ലാൻടയറിലെ എന്റെ ഒരു മലയാളി സുഹൃത്തായ മി. സി.കെ. രാമൻ ഇവിടെ സുഖവാസത്തിനായി സ്വന്തം ബംഗ്ലാവു പണികഴിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ബംഗ്ലാവിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ ന്യാസാതടാകത്തിലെ കാഴ്ചകൾ ആവോളം ആസ്വദിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും തടാകത്തിലൂടെ ഉടനീളം ഒരു കപ്പൽയാത്ര ചെയ്യണമെന്നു കലശലായ ഒരു മോഹം മനസ്സിൽ തിങ്ങിക്കിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

'ഫോർട്ട് ജോൺസ്റ്റനി'ൽനിന്നു മാസത്തിലൊരിക്കൽ പുറപ്പെടുന്ന ഒരു സാമാനക്കപ്പലിൽ ഒരു സ്പെഷൽ യാത്രക്കാരനായി സഞ്ചരിക്കാൻ അനുമതി കിട്ടുന്നതിനു ഞാൻ ചില ശ്രമങ്ങൾ നടത്തിനോക്കി. അവ മിക്കവാറും ഫലിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ചില ശിപാർശകൾമൂലം പ്രധാന ട്രാഫിക് സൂപ്രണ്ടിന്റെ അനുമതി സമ്പാദിച്ചു. അവിടെയാണ് അബദ്ധം പറ്റിയത്. നേർവഴിക്കു പോയാൽ ഗവൺമെന്റുകാരുള്ളിൽ — ഏതു നാട്ടിലും — കാര്യം നേടാൻ പ്രയാസമാണ്. സ്വകാര്യമായി വളഞ്ഞ വഴികളിലൂടെ ഒളിഞ്ഞു ശ്രമിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ

ഒരുപക്ഷേ, ഞാൻ ആ കപ്പലിൽ യാത്ര നിർവഹിച്ചേനേ. ഔദ്യോഗികവഴിക്ക് അപേക്ഷ ചെന്നപ്പോൾ ഞാൻ ഒരു പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ട ‘പാസഞ്ചർ’ ആയി. കപ്പലിന്റെ സർവ്വാധികാരി ക്യാപ്റ്റനാണല്ലോ.

“യാത്രക്കാരനായി ഒരാൾ കപ്പലിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ കപ്പൽ രാത്രിയിൽ ഓടാൻ പാടില്ല” എന്നു ന്യൂസാലന്റിലെ പുതിയ ജലഗതാഗതനിയമം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു ക്യാപ്റ്റൻ അവസാനനിമിഷത്തിൽ എന്റെ അപേക്ഷ നിരസിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഒരൊറ്റ യാത്രക്കാരനുവേണ്ടി കപ്പലിന്റെ നിശാസഞ്ചാരം മുടക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നായിരുന്നു ക്യാപ്റ്റന്റെ വാദം.

ബോർഡിൽനിന്നു ദാരുണലാമിലേക്കു (ടങ്കാനിക്ക) പോകാൻ സാധാരണയായി അവലംബിക്കുന്ന മാർഗ്ഗം, ബോർഡിൽനിന്നു ബൈറയിലേക്കു തീവണ്ടി കയറുകയും, ബൈറയിൽനിന്നു കപ്പൽ പിടിക്കുകയുമാണ്. വന്നവഴിയേതന്നെ പോർത്തുഗീസ്സാഫ്രിക്കയിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോവുകയില്ലെന്നു ഞാൻ തീരുമാനിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ബൈറയ്ക്കു പോകാനുള്ള മടക്കടിക്കറ്റ് (തീവണ്ടി) എന്റെ കയ്യിൽത്തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു (പറയുന്നതിലിടയ്ക്ക്, റൊഡേഷ്യൻറയിൽവേയിലും ന്യൂസാലന്റ് റെയിൽവേയിലും സിംഗിൾ ടിക്കറ്റിനും റിട്ടേൺടിക്കറ്റിനും ചാർജ്ജ് ഒന്നുതന്നെയാണ്. മടക്കയാത്ര റെയിൽവേ സൗജന്യമായനുവദിക്കുന്നു എന്നല്ല ഇതിന്റെ അർത്ഥം. മടക്കയാത്രയുടെ ചാർജ്ജ്—നിങ്ങൾ മടക്കയാത്ര ചെയ്താലും ഇല്ലെങ്കിലും ശരി—അവർ മുൻകൂട്ടി വാങ്ങിവയ്ക്കുന്ന ഒരു തട്ടിപ്പറിയാണിത്).

ഞാൻ മറ്റു മാർഗ്ഗങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചുതുടങ്ങി. കരവഴിക്കുതന്നെ ടങ്കാനിക്കയിലേക്കു പോകണമെങ്കിൽ

ഒരു വളഞ്ഞ മാർഗ്ഗമേയുള്ളൂ—ബ്ലാൻഡറിൽനിന്നു ലീലോംഗെയിലേക്കും, അവിടെനിന്നു വടക്കൻ റൊഡേഷ്യയിലെ ലൂസാക്കാ, ബ്രോക്കൺ ഹിൽ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും, പിന്നെ ‘ബെയ’ വഴിക്കു ടങ്കാനിക്കയിലെ ഏറ്റവും അടുത്ത റെയിൽവേസ്റ്റേഷനായ ഡൊഡോമയ്ക്കും. ഈ വഴിക്കു ഡൊഡോമയിലെത്താൻ 1787 മൈൽ ബസ്സിൽ യാത്രചെയ്യണം.

ആ സാഹസത്തിനൊരുങ്ങിക്കൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ പുറപ്പെട്ടു.

ബ്ലാൻഡറിലെ മലയാളി സുഹൃത്തുക്കളോടു ഞാൻ യാത്ര പറഞ്ഞു. അവിടെ ചുരുക്കം മലയാളികുടുംബങ്ങളേയുള്ളൂ. പക്ഷേ, ആ ഓരോ കുടുംബവും എന്നെ തങ്ങളുടെ ആതിഥ്യംകൊണ്ടും സദ്യകൾകൊണ്ടും വീർപ്പുമുട്ടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവരുടെ സ്നേഹപ്രകടനങ്ങൾക്കും പാരിതോഷികങ്ങൾക്കും എങ്ങനെ നന്ദിപറയണമെന്ന് എന്നിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ.

ആഗസ്റ്റ് 10-ാംതീയതി പ്രഭാതത്തിൽ ഞാൻ ബ്ലാൻഡറിൽനിന്നു ലീലോംഗെയിലേക്കു ബസ്സുകയറി.

ഒരു N.T.C. ബസ്സ്. (ന്യൂസാലൻ്റ് ട്രാൻസ്പോർട്ടുകമ്പനി); അതും ഗവൺമെന്റിന്റേതാണ്. ന്യൂസാലൻ്റിൽ ചില ചായത്തോട്ടങ്ങളും കുറെ കച്ചവടസ്ഥലങ്ങളും ഒഴികെ ബാക്കി നാട്ടുകാരും മൃഗങ്ങളും സകലവിധ ഏർപ്പാടുകളും ഗവൺമെന്റിന്റെ സ്വന്തം വകയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഗവൺമെന്റിന്റെ ബാക്കി ഏർപ്പാടുകൾപോലെതന്നെ ഈ ബസ്സ്സർവ്വീസും വമ്പിച്ച തട്ടിപ്പനിക്കുള്ള മറ്റൊരു വകുപ്പാണ്.

ബ്ലാൻഡറിൽനിന്നു ലീലോംഗെയിലേക്കു 200 മൈൽ ഒരൊന്നാം ക്ലാസ്സ് ടിക്കറ്റിന്—എന്നുവെച്ചാൽ ഡ്രൈവറുടെ തൊട്ടുപിറകിൽ ആമപ്പുറം പോലെയുള്ള

ഒരു സീറ്റു കിട്ടുമെന്നർത്ഥം—ഞാൻ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നത് 1 പവൻ 14 ഷില്ലിങ്ങാണ് (22 ക. 12 ണ). എന്റെ ലഗേജിന്റെ ചാർജ്ജ് ഇതിൽ പെടുകയില്ല. അതു തുക്കിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ 1 പവൻ (13 ക. 11 ണ) വേറേയും കൊടുക്കേണ്ടിവന്നു.

യാത്രക്കാരുടെ ലഗേജിന്റെ ചാർജ്ജ് കണക്കാക്കുന്നതിൽ മറ്റൊരിടത്തും നടപ്പില്ലാത്ത ഒരു പദ്ധതിയാണ് ന്യൂസാലന്റ് ട്രാൻസ്പോർട്ട് കമ്പനി അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. കമ്പനിനിയമപ്രകാരം 20 റാത്തൽ ലഗേജ് ഒരു യാത്രക്കാരനു സൗജന്യമായി കൊണ്ടുപോകാം. എന്നാൽ നിങ്ങളുടെ സാമാനം 21 റാത്തൽ തുങ്ങിപ്പോയാൽ 21 റാത്തലിന്റെ മുഴുവൻ ചാർജ്ജും കൊടുത്തുകൊള്ളണമെന്നതും കമ്പനിനിയമം തന്നെയാണ്. നിങ്ങളുടെ കിടക്കയും ക്യാമ്പുകോട്ടും എല്ലാം തുക്കത്തിൽ പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. ശരിയായ തുക്കിക്കൊല്ലൽതന്നെ. അങ്ങനെ മറ്റൊരു നാട്ടിലുംവെച്ച് ഒരു പെനിപോലും ചാർജ്ജുകൊടുക്കേണ്ടിവന്നിട്ടില്ലാത്ത എന്റെ സാമാനങ്ങൾക്കു ന്യൂസാലന്റിൽ എനിക്ക് ഒരു പവൻ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നു.

എന്നാൽ ആ ബസ്സുയാത്ര വളരെ രസകരമായിരുന്നുവെന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. Thrilling എന്ന ഇംഗ്ലീഷുവാക്കുതന്നെ ക്ഷമാപണപൂർവ്വം ഉപയോഗിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. അതിനു കാരണക്കാരൻ ആ ബസ്സിലെ കാപ്പിരിഡ്രൈവറാണെന്നും പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഒരു വിമാനപ്പെലറ്റായി ജനിക്കേണ്ട പഹയനായിരുന്നു ഈ കാപ്പിരി ഡ്രൈവർ. തെല്ലുദൂരെ മുമ്പിൽ ഒരു വളവോ തിരിവോ ഇടുങ്ങിയ ഓവുപാലമോ കത്തിയുടെ വായ്ത്തലപോലുള്ള പാറക്കുന്നിന്റെ അരുവോ കുത്തനെയുള്ള ഇറക്കമോ അങ്ങനെയുള്ള സന്ധികളെല്ലാംതന്നെ ഇവന്റെ

അഭ്യാസപ്രകടനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിവെച്ചതാണെന്ന വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണ് ഇവന്റെ പ്രവൃത്തികൾ. സ്റ്റീയറിങ് ചക്രത്തിന്മേൽ രണ്ടു കയ്യും അണച്ച് ഉറക്കം നടിച്ചുകൊണ്ടു നിരന്ന പാതയിലൂടെ നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കെ അതാ ദൂരെ ഒരിടുങ്ങിയ ഓവുപാലത്തിന്മേൽ വെള്ളവലിച്ച ഭിത്തികളും ആപൽസൂചകമായ ഒരു ബോർഡും അവന്റെ കണ്ണിൽപ്പെടുന്നു. അവൻ സർപ്പദൃഷ്ടിയോടെ അകലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ട് ഒരു പറക്കൽ. പിന്നെ നമ്മൾ ഓവു പാലം കാണുന്നതു വളരെ പിറകിലായിരിക്കും.

അതു കഴിഞ്ഞാൽ തന്റെ “അഭ്യാസമെങ്ങനെ?” എന്നു ചോദിച്ച് അഭിനന്ദനം ഇരുന്നുവാങ്ങുന്ന മട്ടിൽ അവൻ പിറകിലേക്കു തിരിഞ്ഞ് ഒരു നീണ്ട നോട്ടം വിടും. ആ നോട്ടത്തിന്റെ ഘട്ടമാണ് ആദ്യത്തെ അഭ്യാസത്തെക്കാൾ (യാത്രക്കാർക്ക്) ആപത്തുരമായിട്ടുള്ളത്. കാരണം, കണ്ണില്ലാതെ കുതിക്കുന്ന ബസ്സ് വഴിയരികെയുള്ള ഏതു പാറക്കെട്ടിനോടോ മരത്തോടോ ആണ് ചെന്നിടിച്ചു ഛിന്നഭിന്നമായിത്തീരുകയെന്ന് ഈശ്വരനുപോലും ഊഹിച്ചെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു കാര്യമാണ്.

ഈ ഡ്രൈവർക്കു ഞാൻ ‘ഷീരെ’ നദിയുടെ കരയിലെ വിശ്രമസ്ഥലത്തുവെച്ചു ചായ വാങ്ങിക്കൊടുത്തു. അവനതു വലിയ കാര്യമായിത്തോന്നി. എന്റെ വലിയ ചങ്ങാതിയുമായിത്തീർന്നു. ഞാൻ അവനോടു വഴിക്കുള്ള ഒരു ഗ്രാമത്തിന്റെ പേർ അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ അവൻ പറഞ്ഞുതന്നുവെന്നുമാത്രമല്ല, ബസ്സ് ഓരോ പുതിയ ഗ്രാമത്തിലെത്തുമ്പോഴും അവൻ ഗ്രാമത്തിന്റെ പേർ വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടും ഇരുന്നു. ‘കരിക്കുറ്റി’, ‘വെട്ടിക്കാട്ടിരി’ എന്നെല്ലാമുള്ള റെയിൽവേസ്റ്റേഷൻ പേരുകൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ തീവണ്ടിയാത്രയിൽ റെയിൽവേപോർട്ടർമാർ വിളിച്ചുപറയുന്നതു

കേൾക്കുമ്പോലെ, ഈ ഡ്രൈവർ 'ഇലാംഗേ',
'കൊളോംബിസ്കോ', 'സീഷെ', 'ബിരിവരി'
എന്നെല്ലാമുള്ള വിചിത്രങ്ങളായ ഗ്രാമപ്പേരുകൾ എന്നെ
കേൾപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഉച്ചയ്ക്ക് ഒരു മണിക്കൂ ഞങ്ങൾ 'ലൂസേക്കാ' എന്ന
സ്ഥലത്തെത്തി. ഒരു വശത്തു നീണ്ടുകിടക്കുന്ന
പോർത്തുഗീസ് രാജ്യം ഇവിടെയാണ് വന്നുമുട്ടുന്നത്. 3.30-
ന് ഞങ്ങൾ 'ഡെഡ്സ്'യിലെത്തി. മനോഹരമായ ഒരു
ഗ്രാമം. മലകളും പുൽമൈതാനങ്ങളും പൈൻമരങ്ങളും
ധാരാളം വെള്ളക്കാരായ കൃഷിക്കാരുമുള്ള ഒരു
ആരോഗ്യകേന്ദ്രമാണ് 'ഡെഡ്സ്.'

രാത്രി 8 മണിക്കൂ ബസ്സ് ലീലോംഗെയിൽ
എത്തിച്ചേർന്നു. ബ്ലാൻഡെയറിലെ പ്രമുഖനായ ഒരിന്ത്യൻ
വ്യാപാരിയും ന്യൂസാലന്റിലെ സകല ഉൾനാടുകളിലും
സ്റ്റോറുകൾ നടത്തിവരുന്ന മാനുനുമായ മി. ധാരബ്ബ്
എന്നുപേരായ ഒരു മഹാരാഷ്ട്രക്കാരൻ, ലീലോംഗെയിൽ
എല്ലാ സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതരുന്നതിനും അവിടുന്നു
മുമ്പോട്ടുള്ള യാത്രയ്ക്കു കഴിയുമെങ്കിൽ സ്വന്തം
ലോറിയിൽ സ്ഥലം ശരിപ്പെടുത്തിത്തരാനും
ലീലോംഗെയിലെ തന്റെ ഏജന്റിന്
എഴുതിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. സ്ഥലം
അപരിചിതമായിരുന്നതിനാലും നേരം
രാത്രിയായതിനാലും യാത്രാസാമനങ്ങൾ കുറെ
കനപ്പെട്ടവയായതിനാലും എന്നെ 'ധാരബ്ബ്സ്റ്റോറിൽ'
കൊണ്ടുചെന്നു വിടാമോ എന്നു ഞാൻ എന്റെ
സ്നേഹിതനായ കാപ്പിരിഡ്രൈവറോടു ചോദിച്ചു. അവൻ
സന്തോഷത്തോടെ സമ്മതിച്ചു.
കാപ്പിരിയാത്രക്കാരെയെല്ലാം ബസ്സ്സ്റ്റേഷനിൽ
ഇറക്കിവിട്ടു ഞാനും ഡ്രൈവറും കണ്ടക്ടറും നേരെ
ധാരബ്ബ് സ്റ്റോറിലേക്കു തിരിച്ചു. സ്റ്റോറിന്റെ മുമ്പിൽ ബസ്സു
നിർത്തി, ഡ്രൈവർ ഇറങ്ങിപ്പോയി, സ്റ്റോറിന്റെ

പിൻവശത്ത് ഏജൻ്റ് താമസിക്കുന്ന വീട്ടിൽ ചെന്ന് ഏജൻ്റിനെ വിളിച്ചു. ഡ്രൈവർ അറിയിച്ചു: ഒരു ‘മോയിന്ത്യൻ മറേഗനി’ (ഇന്ത്യൻ അതിഥി) വന്നിട്ടുണ്ടെന്ന്.

ഏജൻ്റ്—മി. മത്തൈ—ഉടൻ പുറത്തേക്കുവന്ന്, കുശലപ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു ബസ്സിൻ്റെ പുറത്തുനിന്ന് എൻ്റെ സാമാനങ്ങൾ താഴെ ഇറക്കാൻ തൻ്റെ കാപ്പിരിഭൃത്യന്മാരെ വിളിച്ചു. എൻ്റെ സൂട്ടേക്കസ്സും കുറ്റൻ കപ്പൽപ്പെട്ടിയും ഹോൾഡ്ഓളും ക്യാമ്പുകോട്ടും ബസ്സിൻ്റെ മുകളിൽ അടുക്കിവെച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. ആ കുറ്റൻ പെട്ടിയൊഴികെ ബാക്കി സാമാനങ്ങളെല്ലാം താഴെ ഇറക്കിവെച്ചു പരിശോധിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ എൻ്റെ ഹോൾഡ്ഓൾമാത്രം അക്കൂട്ടത്തിൽ കണ്ടില്ല.

തിരച്ചിലായി. ബസ്സിൽ ഇല്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടു ഡ്രൈവർ നാക്കു കടിച്ച് എന്തൊരത്യാഹിതം എന്ന ഭാവത്തിൽ തലയാട്ടിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

എനിക്കും വലിയ നിരാശത തോന്നിയെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതിനകത്ത് എൻ്റെ മെത്ത, കമ്പിളി, കൊതുവല മുതലായവയ്ക്കു പുറമേ കുറെ വസ്ത്രങ്ങളും ഒതുക്കിവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. യാത്രയ്ക്ക് അത്യാവശ്യമായ ആ സാധനങ്ങളെല്ലാം ആഫ്രിക്കയിൽനിന്നു വീണ്ടും വാങ്ങേണ്ടിവരുന്നതിൻ്റെ അധികച്ചെലവേറ്റത്തു ഞാൻ കൂണ്ഠിതപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കെ ഡ്രൈവർ പറഞ്ഞു: “പോലീസ്സിനെ ഉടൻ വിവരമറിയിക്കണം, ബ്ലാന.”

ഒരു മാനുയാത്രക്കാരൻ്റെ സാമാനം തൻ്റെ ബസ്സിൽവെച്ചു മോഷണം ചെയ്തുപോയതുകൊണ്ട് ആ ഡ്രൈവർക്കു ലജ്ജയും അരിശവും തോന്നി. എൻ്റെ ഹോൾഡ്ഓൾ പോയതുതന്നെ എന്നു ഞാനും തീർച്ചപ്പെടുത്തി. വഴിക്കുവെച്ച് ഏതോ കാപ്പിരിയാത്രക്കാരൻ അതു തഞ്ചത്തിൽ തട്ടിയെടുത്തു

കടന്നുകളഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. കണ്ണു തെറ്റിയാൽ ഇക്കൂട്ടർ കക്കാൻ തരം നോക്കും. യാത്രക്കാർ തമ്മിൽത്തമ്മിൽ മോഷണം നടത്തുന്നതും വഴക്കടിക്കുന്നതും ബസ്സിൽ സാധാരണ സംഭവങ്ങളാണ്.

ഡ്രൈവർ എന്നെ അവിടെ വിട്ട് ബസ്സ് പോലീസ് സ്റ്റേഷനിലേക്കു തിരിച്ചു കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രണ്ട് അസ്ട്രോനോട്ട് പോലീസ് കളേയും കൂട്ടി അയാൾ സ്ഥലത്തു മടങ്ങിവന്നു.

അസ്ട്രോനോട്ടുകൾ എന്റെ ഭാഗ്യത്തിന്റെ നിറവും വലുപ്പവും അടയാളവും അതിലുൾപ്പെട്ട സാധനങ്ങളുടെ വിവരങ്ങളും മറ്റും എന്നോടു ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കി. പിന്നെ എങ്ങോട്ടോ അന്തർധാനം ചെയ്തു.

എന്റെ കപ്പൽപ്പെട്ടി ബസ്സിന്റെ മുകളിൽത്തന്നെ കിടക്കുന്നു. അതു താഴെ ഇറക്കാനുള്ള പരിശ്രമമായി പിന്നെ.

പതിവിലധികം ഉയരമുള്ള ആ ബസ്സിന്റെ തട്ടിൻപുറത്തുനിന്ന് ആ കുറ്റൻപെട്ടി താഴെ ഇറക്കാൻ അവർ പല സാഹസങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടും സാധിച്ചില്ല. മി. മത്തെ തന്റെ രാത്രികാവൽക്കാരായ രണ്ടു കാപ്പിരികളെക്കൂടി സഹായത്തിനു വിളിച്ചു. എന്നിട്ടും ആ പെട്ടി ഭദ്രമായി താഴെയിറക്കേണ്ടുന്ന പ്രശ്നം അങ്ങനെയെന്നെ നിലനിന്നു.

ഒടുവിൽ മത്തെ തന്റെ ഭൃത്യനോടു ലോറിക്കു കെട്ടാനുപയോഗിക്കുന്ന നീണ്ട ചളിമ്പുകയർ എടുത്തുകൊണ്ടുവരാൻ പറഞ്ഞു. ഒരു കാപ്പിരി മുകളിൽ കയറി പെട്ടിക്കു കുടുക്കിട്ടു മുറുക്കി. കയറിന്റെ അറ്റം താഴോട്ടു നീട്ടിക്കൊടുത്തു. താഴെ നില്ക്കുന്ന രണ്ടു കാപ്പിരികൾ—ആ രാത്രികാവൽക്കാർ—ഉടനെ കയർ പിടിച്ചുവലിച്ചു പെട്ടി താഴോട്ടു വീഴ്ത്താനുള്ള പുറപ്പാടാണെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ ഞാനും മി. മത്തെയും ആ കാപ്പിരികളുടെ കൈ കടന്നുപിടിച്ചു.

ആ കാപ്പിരികളുടെ ബുദ്ധിയുടെ വലിപ്പമോർത്തു ഞാൻ ചിരിച്ചുപോയി. മാർക്ക്ഡൈൻ പറഞ്ഞ ഒരു സൊളളൻകഥയാണ് എനിക്കപ്പോൾ ഓർമ്മവന്നത്:

“ഒരഞ്ചുനില മാളികയ്ക്കു തീപിടിച്ചപ്പോൾ മൂന്നാമത്തെ നിലയിൽ ഒരു മനുഷ്യൻ അകപ്പെട്ടുപോയി. ഞങ്ങൾ കുറേപ്പേർ ആ മനുഷ്യനെ രക്ഷിക്കാൻ യാതൊരു മാർഗ്ഗവും കാണാതെ താഴെ മിഴിച്ചുനിന്നു. അത്ര ഉയരത്തിൽ എത്തത്തക്ക നീളമുള്ള കോണിയൊന്നും കിട്ടാനില്ല. കെട്ടിടത്തിന്റെ മൂന്നാം നിലയിലേക്ക് അഗ്നി പടർന്നു പിടിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു.”

“ഉടൻ എനിക്കൊരു യുക്തിതോന്നി. ‘ആരെങ്കിലും ഒരു നീണ്ട കയർ കൊണ്ടുവരട്ടെ’ എന്നു ഞാൻ അലറി. ആരോ ഒരാൾ എന്റെ കയ്യിൽ ഒരു നീണ്ട കയർ കൊണ്ടുവന്നു തന്നു. ഞാൻ ആ കയറിന്റെ ഒരറ്റം മൂന്നാംനിലയിലെ ആ നിർഭാഗ്യവാൻ എറിഞ്ഞുകൊടുത്തു. അയാൾക്ക് കയറിന്റെ അറ്റം കയ്യിൽകിട്ടി. ‘കയർ അരയിൽ ഭദ്രമായി കെട്ടിമുറുക്കൂ’ ഞാൻ ആ മനുഷ്യനോടു വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. അയാൾ ഞാൻ ഉപദേശിച്ച പ്രകാരം കയർ തന്റെ അരയിൽ ഭദ്രമായി കെട്ടിമുറുക്കി.”

“ശരിക്കു കെട്ടിമുറുക്കിയിട്ടുണ്ടോ?” ഞാൻ വീണ്ടും വിളിച്ചു ചോദിച്ചു. അയാൾ തലയാട്ടി. ഉടൻ ഞാൻ ആ മനുഷ്യനെ താഴോട്ടുവലിച്ചിടുകയും ചെയ്തു.

ഏതാണ്ടിങ്ങനെയാണ് മാർക്ക്ഡൈൻ പറഞ്ഞ കഥ. ഏതായാലും ഞങ്ങൾ ആ കാപ്പിരികളെ സമയത്തിനു തടഞ്ഞുകൊണ്ടു മാർക്ക്ഡൈൻ ‘രക്ഷപ്പെടുത്തിയ’ മനുഷ്യന്റെ അനുഭവം എന്റെ പെട്ടിക്കും സംഭവിക്കാതെ കഴിഞ്ഞുവെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ.

ഞങ്ങളുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾപോലെ ആ കാപ്പിരികൾ പിന്നീടു പ്രവർത്തിച്ചതുകൊണ്ട് എന്റെ പെട്ടിക്കു രക്ഷയോടെ നിലം കാണാൻ കഴിഞ്ഞു.

എന്നിരിക്കുവേണ്ടി ഇത്രയെല്ലാം ബുദ്ധിമുട്ടിയതിനു ഞാൻ ഡ്രൈവർക്കു പെരുത്തു നന്ദിപറഞ്ഞു. അവന്റെ മുഖത്തു വലിയ പ്രസാദമൊന്നും കണ്ടില്ല. ബസ് ഷെഡ്ജിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വിട്ട് ഏതോ കാപ്പിരിച്ചിയുടെ കുടിലിൽ കിടന്നുറങ്ങാൻ പോകാനുള്ള വെപ്രാളമായിരുന്നു അവൻ എന്നെന്നിരിക്കു മനസ്സിലായി.

ഞാൻ മി. മത്തെയുടെ അതിഥിമുറിയിലേക്കു സാമാനങ്ങളെല്ലാം നീക്കം ചെയ്തു. സുഖമായൊന്നു കുളിച്ച്, വസ്ത്രംമാറ്റി, മി. മത്തെയുമായി എന്റെ യാത്രാപരിപാടികളെപ്പറ്റി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ആരോ വന്നു വാതിലിൽ മുട്ടി. വാതിൽ തുറന്നപ്പോൾ അതാ നില്ക്കുന്നു മുന്പേ വന്നുപോയ അസ്കാരികൾ രണ്ടുപേരും. ഒരുത്തന്റെ പുറത്ത് എന്റെ ഹോൾഡ്‌ഓളും ഉണ്ട്!

“ഇതുതന്നെയല്ലെ നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം?” ബാറ്റൻ വടികൊണ്ടു ഭാഗ്യം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് ഒരുത്തൻ ചോദിച്ചു.

“ഇതുതന്നെയാണ്. എവിടുന്നു കണ്ടുകിട്ടി? ആരാണു മോഷ്ടിച്ചത്?” ഞാൻ ഒരേവീർപ്പിൽ ചോദിച്ചു.

“ഇതിനകത്തു നിങ്ങളുടെ സാധനങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടോ എന്നു നോക്കൂ.” അവൻ തെല്ലൊരധികാരസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

ഞാൻ കെട്ടഴിച്ച് എല്ലാം പരിശോധിച്ചു. ഒരു തുണിക്കുപ്പണിപ്പോലും പൊയ്പോയിട്ടില്ല.

“ഇതെവിടുന്നു പിടിച്ചെടുത്തു?” ഞാൻ വീണ്ടും അസ്കാരിയോടു ചോദിച്ചു.

“അതു നിങ്ങൾക്കറിയില്ലെന്നു ആവശ്യമില്ല. നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം തിരിച്ചുകിട്ടി, സമ്മതമായില്ലേ?” അവരിരുവരും ഓരോ സലാംവെച്ചു മുന്പേ പോയതുപോലെ എങ്ങോട്ടോ അന്തർധ്വാനം ചെയ്തു.

എന്റെ ഭാഗ്യം പോയതിന്റെയും അതു തിരിച്ചുകിട്ടിയതിന്റെയും രഹസ്യം ഇന്നും എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇരുണ്ട ആഫ്രിക്കയിലെ പല രസികൻ രഹസ്യങ്ങളിലൊന്നായി ആ സംഭവത്തേയും കണക്കാക്കാനേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ.

നീണ്ട പരക്കൻ യാത്രകളിൽ ഇങ്ങനെ നേരമ്പോക്കുകൾ നിറഞ്ഞ ശിമിലസംഭവങ്ങൾ മനസ്സിൽ എന്നും തങ്ങിനില്ക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

നല്ലൊരു കുളിയും മറാത്തിമട്ടിലുള്ളൊരത്താഴവും കഴിഞ്ഞ് ആതിഥേയൻ മി. മത്തെയുമായി നാട്ടുവർത്തമാനം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കെ, ഞാൻ എന്റെ യാത്രാപരിപാടിയിലേക്കു തിരിഞ്ഞു. ലീലോംഗെയിൽനിന്നു ട്കാനിക്കയിലെത്താൻ ഏതാണ് മാർഗ്ഗം? ഉത്തരറൊഡേഷ്യയിൽ എത്തിയാൽ ബസ്സു കിട്ടുമോ? അല്ല അവിടെ തങ്ങിക്കിടക്കേണ്ടിവരുമോ?

പെട്ടെന്നു മത്തെ എന്തോ ആലോചിച്ചുകൊണ്ട് എന്നോട് പറഞ്ഞു: “അഞ്ചാറുദിവസം നിങ്ങൾക്കിവിടെ കാത്തിരിക്കാമെങ്കിൽ, റൊഡേഷ്യ ചുറ്റിപ്പോകാതെ ട്കാനിക്കയിലെത്താൻ ഒരവസരം കിട്ടും.”

എനിക്കദ്ദേഹം പറഞ്ഞതു മനസ്സിലായില്ല. മത്തെ തുടർന്നു: “മി. ഗോഖലെ എന്നു പേരായ, ‘ബെയ’ (ട്കാനിക്ക)യിലെ ഒരിന്ത്യൻ ലോറിയുമസ്ഥൻ കുറെ ജർമ്മൻ പാതിരിമാരേയുംകൊണ്ട് ഇതിലൂടെ ഇന്നു ബ്ലാൻഡെർവഴി പോർത്തുഗീസ് കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലേക്കു പോയിട്ടുണ്ട്. ഈ ആഴ്ചയുടെ അവസാനത്തിൽ മി. ഗോഖലെ ഒഴിഞ്ഞ ലോറിയുമായി ഇതുവഴി മടങ്ങിയെത്തും. അപ്പോൾ നിങ്ങൾക്ക് ഒരു ‘ലിഫ്റ്റ്’ കിട്ടാതിരിക്കയില്ല. കിഴക്കൻ കാടുകളിലൂടെ ഒരു കുറുക്കുവഴിയാണ് അയാൾ വന്നതും മടങ്ങിപ്പോകുന്നതും.”

എന്റെ ഭാഗ്യത്തിൽ സ്വയം അഭിനന്ദിച്ച്, ഞാൻ കാത്തിരിക്കാൻ തന്നെ തീരുമാനിച്ചു.

ലീലോംഗെയിൽ അങ്ങനെ തങ്ങിക്കിടക്കേണ്ടിവന്ന ദിവസങ്ങൾ ഞാൻ പാഴാക്കിയില്ല. അവിടത്തെ കാപ്പിരിഗ്രാമങ്ങളും കാപ്പിരികളുടെ ജീവിതരീതിയും മറ്റും മനസ്സിലാക്കാൻ ഞാൻ അവിടത്തെ പല സ്ഥലങ്ങളും സന്ദർശിച്ചു.

ലീലോംഗെ, ഉത്തര ന്യൂസാലന്റിലെ ലീലോംഗെ ജില്ലയുടെ തലസ്ഥാനമാണ്. നാട്ടുകാർ സാമാന്യം ഭേദപ്പെട്ട നിലയിലുള്ളവരാണ്. കാരണം, പുകയിലക്കുപ്പിയുടെ നാടാണിത്. നാട്ടുകാർ ചെറിയ തോതിൽ സ്വന്തം നിലങ്ങളിൽ പുകയിലക്കുപ്പി നടത്തുന്നു. നാട്ടുകാരുടെ ഒരു കമ്മിറ്റി ആ ഉത്പ്പന്നങ്ങൾ വാങ്ങുകയും ഗവൺമെന്റ് ഒരു നിശ്ചിതവിലയ്ക്ക് ആ പുകയില ഏറ്റെടുക്കുകയും ചെയ്തുവരുന്നു. ഇങ്ങനെ കിട്ടുന്ന പണമാണ് ഇവിടത്തെ കാപ്പിരികളെ സാമാന്യം പരിഷ്കാരികളാക്കിത്തീർക്കുന്നത്.

ന്യൂസാലന്റിലെ കാപ്പിരികൾ കറുത്ത തുണി ചുറ്റിനടക്കുന്നവരാണ്. കഴുത്തിൽ മാലകളണിഞ്ഞ്, കയ്യിൽ ശുലവുമായി നടക്കുന്ന ഈ കറുപ്പുവസ്ത്രധാരികളെ കാണുമ്പോൾ ശബരിമല അയ്യപ്പന്മാരെ ഓർത്തു പോകും.

അന്നു രാത്രിയിൽ ഞാൻ ആഫ്രിക്കയിലെ കാപ്പിരികളുടെ കമ്പിയില്ലാക്കമ്പിസന്ദേശം സഞ്ചരിക്കുന്നത് ആദ്യമായി ശ്രദ്ധിച്ചു. പരിഷ്കാരിയായ വെള്ളക്കാരൻപോലും അത്ഭുതപ്പെടുന്നതും അസൂയപ്പെടുന്നതുമായ ഒരു കാടൻ ഏർപ്പാടാണിത്.

ആഫ്രിക്കയിലെ കുഗ്രാമങ്ങളിൽ, ഉയരമുള്ള മരത്തിന്റെ ശിഖരങ്ങൾക്കിടയിൽ, പൊള്ളയായ ഉരുണ്ട മരത്തടിയുടെ ഇരുവശവും മരംകൊണ്ടോ തടിച്ച തോലുകൊണ്ടോ പൊതിഞ്ഞ വലിയ ഒരു ചെണ്ട

ഘടിപ്പിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം. രാത്രിയിൽ ഈ ചെണ്ടവഴി സന്ദേശങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കുന്നു.

താളസ്വരഭേദങ്ങളോടെ ഇടവിട്ട് ഇടവിട്ടു കൊട്ടുകൾ കേൾക്കാം. അടുത്ത ഗ്രാമത്തിലെ ‘മരക്കൊമ്പാപ്പീസ്റ്റ്’ ചെണ്ട ഈ സന്ദേശം പകർത്തി മറ്റേഗ്രാമത്തിലേക്ക് അയയ്ക്കും. അങ്ങനെ ഇരുന്നൂറും മൂന്നൂറും മൈൽ അകലെ കിടക്കുന്ന ഗ്രാമങ്ങളിലേക്കുപോലും ആദ്യസന്ദേശം എത്തിക്കാൻ സാധിക്കും. എന്താണ് ആ സന്ദേശം? നമുക്കോ ആ ഗ്രാമീണരിലധികംപേർക്കോ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ കഴികയില്ല. അതൊരു രഹസ്യമായ ‘കോഡ്’ ആണ്. ചില മുപ്പന്മാർക്കും ആ വകുപ്പിലെ വിദഗ്ദ്ധന്മാർക്കും മാത്രം ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന ആകാശവാണിയാണത്.

ഇരുണ്ട ആഫ്രിക്കയിലെ ശാന്തമായ രാത്രികളിൽ രണ്ടുതരം ശബ്ദങ്ങൾ നമ്മുടെ കരളിനെ ചലിപ്പിക്കുന്നു: സിംഹഗർജ്ജനവും കാപ്പിരികളുടെ ഈ കമ്പിയില്ലാക്കമ്പി സന്ദേശവും. മൃഗരാജന്റെ ആ ഗംഭീരമായ അലർച്ച! അതു നമ്മുടെ കരളിലും മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കും. നിശ്ശബ്ദനിശ്ശീമിനികളിൽ പെട്ടെന്നു മുഴങ്ങുന്ന ഈ കാപ്പിരികളുടെ പറയടിയും അങ്ങനെതന്നെ. നമുക്കു ഭയം തോന്നും—കാരണം, ആ സന്ദേശം നമുക്കുജ്ഞാതമാണ്. അതൊരു വിപ്ലവാഹ്വാനമോ മരണവാർത്തയോ ഉത്സവവിളംബരമോ, ‘ഒരു വെള്ളക്കാരൻ വരുന്നുണ്ട്’ എന്ന മുന്നറിയിപ്പോ, എന്താണെന്നറിയാനുള്ള നമ്മുടെ ആവേശവും നിരാശയും തമ്മിലിടഞ്ഞുണ്ടാകുന്ന ഒരു പുതിയ ഭയം.

ഒരു രാത്രിയിൽ ഞാൻ ഇവിടത്തെ കാപ്പിരികളുടെ നൃത്തം കാണാൻ പോയി. അതു വിവരിക്കുന്നില്ല. അത്ര അശ്ലീലമാണ്.

ലീലോംഗെയിൽ കുറച്ചു വെള്ളക്കാരാണ്—
ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും കൃഷിക്കാരും. അവരുടെ
പാർപ്പിടങ്ങൾ കുന്നിൻമുകളിലാണ്. ആഫ്രിക്കയിൽ
എവിടേയും ഉയർന്ന പ്രദേശങ്ങളും ഉയർന്ന
ഉദ്യോഗങ്ങളും വെള്ളത്തൊലിക്കവകാശപ്പെട്ടതാണല്ലോ.

ലീലോംഗെയിൽ മുപ്പതോളം ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകളുണ്ട്.
28-ഉം ഇന്ത്യൻ മുസ്ലിങ്ങളുടേതാണ്. അവരെല്ലാവരും
മുസ്ലിം ലീഗുകാരും പാക്കിസ്ഥാന്റെ
പാർശ്വവർത്തികളുമാണ്. ഇവിടത്തെ ടൗൺകൗൺസിൽ
(മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിൽ) 9 മെമ്പർമാർ അടങ്ങിയതാണ്
— 6 വെള്ളക്കാരും 3 ഇന്ത്യക്കാരും. നാട്ടുകാർ ഒരാളുമില്ല
കൗൺസിലിൽ. കാരണം, നികുതിദായകന്മാർക്കു
മാത്രമേ സ്ഥാനമുള്ളൂ. ഈ സ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം നോമിനേറ്റ്
ചെയ്യപ്പെട്ടവയുമാണ്. മൂന്ന് ഇന്ത്യൻസ്ഥാനങ്ങൾ
ഗവൺമെന്റ്, ഒരു ഹിന്ദുവിനും ഒരു മുസ്ലിമിനും ഒരു
സിക്ക്കിനുമായി വീതിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. നോക്കണേ,
ആഫ്രിക്കയിലും വെള്ളക്കാരന്റെ വിഭജനവിദ്യ!

ആഴ്ചയുടെ അവസാനംവരെ
കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നില്ല. ആഗസ്റ്റ് 13-ാംതീയതി
രാത്രിയിൽത്തന്നെ മി. ഗോഖലെ ഒഴിഞ്ഞ ലോറിയുമായി
ലീലോംഗെയിലെത്തിച്ചേർന്നു. ദീർഘകായനായ
കാപ്പിരിഡ്രൈവർ സിംസണും, ക്ലീനർ പയ്യൻ
നസേറോവും വണ്ടിയിൽനിന്നു പുറത്തുചാടി. വരുന്ന
വഴിക്കു നിരത്തിന്റെ നടുവിൽവെച്ചു വലിയൊരു
പുള്ളിപ്പുലിയുടെ മീതെകൂടി ലോറി കയറ്റി ആ
പഹയനെ കൊന്നിട്ടാണ് താൻ വരുന്നതെന്നു സിംസൺ
വീരവാദമിളക്കി. “പുലിയെ എടുത്തു
ലോറിയിലിടാമായിരുന്നില്ലേ, അതിന്റെ തോൽ
പൊളിച്ചെടുക്കാൻ?” ഞാൻ ചോദിച്ചു.

“പുലി കാട്ടിനുള്ളിലേക്ക് ഒരു മരണപ്പാച്ചിൽ പാഞ്ഞു;
പടർപ്പുകളുടെ ഇടയിൽ വീണു ചത്തിരിക്കണം.

ഞങ്ങൾക്കു തിരിഞ്ഞുനോക്കാൻ നേരമില്ലായിരുന്നു.”
സിംസൺ വ്യസനം നടിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

ഈ സിംസൺ ശുദ്ധാത്മാവായ ഒരു
ടങ്കാനിക്കാക്കാപ്പിരിയാണ്. ശിഥിലമായ തെറ്റു
ചെയ്തുപോയാൽപ്പോലും തന്റെ അച്ഛൻ
ചത്തതുപോലുള്ള ദുഃഖം പ്രദർശിപ്പിക്കും. സദാ
കരയുന്നൊരു മുഖഭാവമാണ് ഈ വിദ്വാനുള്ളത്. ഇംഗ്ലീഷ്
അറിഞ്ഞുകൂടാ. ചില മുറിവാക്കുകൾ പഠിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്.
എന്നെ ഒരു മഹാനായിട്ടാണ് സിംസൺ കരുതിയത്.
കാരണം, ഞാൻ ലോകം കാണാനിറങ്ങിയ ഒരാളാണല്ലോ.
കാപ്പിരികൾ പൊതുവേ സഞ്ചാരപ്രിയരാണ്. സ്ഥിരത
ഇഷ്ടപ്പെടാത്തവരാണ്, മറുനാടുകൾ കണ്ട കാപ്പിരികളെ
അവർ വിജ്ഞാനികളായി കണക്കാക്കുന്നു. ഞാൻ
‘സിംസൺ’ എന്ന് അവനെ വിളിക്കുമ്പോൾ അവൻ
ഇംഗ്ലീഷിൽ വിളി കേൾക്കുക ‘ഹലോ!’ എന്നാണ്. ഈ
‘ഹലോ’ പദം ഇംഗ്ലീഷിലെ ഏറ്റവും
ബഹുമാനസൂചകമായ ഉത്തരമാണെന്നാണ് ഡ്രൈവർ
സിംസൺ ഗ്രഹിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നത്.

ക്ലീനർപയൻ, നസേറോ ഒരു പട്ടുവങ്കനാണ്.
നസേറോവിന്റെ ദേഹബലവും ബുദ്ധിശൂന്യതയും
യാത്രയിലെ ആപത്തുകളിൽ ഞങ്ങളെ പലപ്പോഴും
സഹായിച്ചുവെന്നു പറയാം.

ലോറിയുടമസ്ഥൻ ഇന്ത്യൻഭായി ഗോഖലേക്കു
മദ്ധ്യവയസ്സു കഴിഞ്ഞിരിക്കാം. പക്ഷേ, വായിൽ
പല്ലൊന്നുമില്ല. തലയിൽ രോമവും തമൈവ.
ഗോഖലെയുടെ സംഭാഷണവിഷയം മിക്കവാറും തന്റെ
ഭാര്യയുടെ പാചകസാമർത്ഥ്യത്തെയും തന്റെ ലോറിയുടെ
മേന്മയെയും സംബന്ധിച്ചതായിരിക്കും. നിർഭാഗ്യവശാൽ
ഇവ രണ്ടും അനുഭവത്തിൽ തെളിയിച്ചു കാണിച്ചുതരാൻ
അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചതുമില്ല. അതുപിന്നെ പറയാം.
ഞാൻ ഞങ്ങളുടെ യാത്രയുടെ കഥ തുടങ്ങാം.

ആഫ്രിക്കൻവനങ്ങളിലൂടെയുള്ള നീണ്ട യാത്രയിൽ ഒരിന്ത്യൻഭായിയെ കൂട്ടുകാരനായിക്കിട്ടിയതിൽ ഗോഖലെ വളരെ സന്തോഷിച്ചു. റൊഡേഷ്യ ചുറ്റിക്കൊണ്ട് അനാവശ്യമായി 'അനേകശതം മൈൽ യാത്ര ചെയ്യേണ്ടിവരുമല്ലോ' എന്നു കുണ്ഠിതപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കെ ടങ്കാനിക്കയിലേക്കു കുറുകുവഴിയായി 'കാലി'യടിച്ചുപോകുന്ന ഒരു കുറ്റൻലോറി എന്റെ മുമ്പിൽ വന്നുപെട്ടതിൽ എന്നിക്കുണ്ടായ സന്തോഷവും വിവരിക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ.

അങ്ങനെ, ആഗസ്റ്റ് 14-ാംതീയതി പ്രഭാതത്തിൽ ലോറിയെ സംബന്ധിച്ച സകല മുൻകരുതലുകളോടുംകൂടി ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. 17 മൈൽ അകലെ 'ലുംബാസി' എന്ന സ്ഥലത്തെ ധാരാളം സ്റ്റോർവരെ മി. മത്തെയും ഞങ്ങളുടെ കൂടെ വന്നു. 12 മണിക്കു ഞങ്ങൾ 25 മൈൽ സഞ്ചരിച്ചു 'മസീഗാ'യിലെത്തി. ഇവിടെ 5 ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകളുണ്ട്. 3 മണിക്കു ഞങ്ങൾ 'കസുംഗ'യിലെത്തി (85 മൈൽ). ജനാബ് ഫക്കീർസാഹേബിന്റെ സ്റ്റോറിൽനിന്നു ഭക്ഷണം കഴിച്ച് മൂന്നരമണിക്ക് അവിടെനിന്നും യാത്ര തുടർന്നു.

ഇതേവരെയുള്ള യാത്ര വളരെ സുഖമായിരുന്നു. മോശമല്ലാത്ത നിരത്തുകൾ. വഴിക്കു വിശേഷിച്ചു കാണാനൊന്നുമില്ല. ന്യൂസാലന്റിലെ ഉൾനാടുകൾ ഉണങ്ങിക്കിടക്കുകയാണ്. തീരെ ജനവാസമില്ലാത്ത കുറ്റിക്കാടുകളും, കാട്ടുതീ പറ്റി പറ്റെ കത്തിക്കരിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കുന്നിൻചെരുവുകളും. ഇടയ്ക്കിടെ ഒരു കാട്ടുകഴുകനോ മലയണ്ണാനോ മഞ്ഞക്കിളിയോ ആ കറുപ്പിന്റെ പരപ്പിൽനിന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവെന്നു വരാം.

ഡ്രൈവർ സിംസൺ പെട്ടെന്നു ലോറിനിർത്തി. ലോറിയുടെ റേഡിയേറ്റർടാങ്കിൽനിന്നു വെള്ളം തിളച്ചു നീരാവിപടലം പൊങ്ങുന്നുണ്ടായിരുന്നു. നസേറോ

റേഡിയേറ്റോർടാങ്കിൽ വെള്ളംനിറച്ചു. ഞങ്ങൾ യാത്ര തുടർന്നു. ഒരുമെൽ മുന്നോട്ടു പോയിട്ടുണ്ടാകും.

നസേറോ പിറകിൽനിന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:

‘റേഡിയേറ്ററിലെ വെള്ളം നിരത്തിൽ ഒലിക്കുന്നുണ്ട്.’

സിംസൺ വീണ്ടും ലോറി നിർത്തി, താഴെയിറങ്ങി വണ്ടിയുടെ അടിയിലേക്കു കുനിഞ്ഞുനോക്കി.

“ശരിയാണ്. റേഡിയേറ്ററിൽനിന്നു വെള്ളം ധാരാളമായി ചോർന്നുപോകുന്നുണ്ട്.” അതു പറഞ്ഞു സിംസൺ കരയാൻ ഭാവിച്ചു. ഗോവലെയും ഞാനും ഇറങ്ങി നോക്കിയപ്പോൾ തീരെ ചോർച്ചകണ്ടില്ല—അപ്പോഴേക്കും വെള്ളം മുഴുവനും തീർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

“ഏതായാലും വീണ്ടും വെള്ളം നിറയ്ക്കട്ടെ.” ഗോവലെ കല്പിച്ചു. നസേറോ ഒരു കപ്പു വെള്ളം റേഡിയേറ്ററിന്റെ വായിൽ ഒഴിച്ചുകൊടുത്തു. ആ വെള്ളം ധാരയായി താഴോട്ടൊഴുകാനും തുടങ്ങി. ഗോവലെയും സിംസണും പല പരിശോധനകളും നടത്തിനോക്കിയിട്ടും ചോർച്ചയുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

“ചിലപ്പോൾ അതങ്ങനെ ഒലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും; തന്നിയെ നില്ക്കുകയും ചെയ്യും—നമുക്കു പോകാം.” ഗോവലെ പറഞ്ഞു. ഒട്ടും സമയം കളയാതെ സിംസൺ ലോറി പുറപ്പെടുവിച്ചു. രണ്ടു മൈൽ ചെല്ലുന്നതിനിടയ്ക്കു വെള്ളം കഴിഞ്ഞു. റേഡിയേറ്റർ പിറുപിറുത്തുതുടങ്ങി. സിംസൺ വണ്ടിനിർത്തിയില്ല. എൻജിൻ പുകഞ്ഞുതുടങ്ങിയപ്പോൾ സിംസനു നിർത്തേണ്ടിവന്നു. വീണ്ടും വെള്ളം പകർന്നു മുമ്പോട്ടു നീങ്ങി. അങ്ങനെ നിരങ്ങിയും നിന്നും 6 മൈൽ സഞ്ചരിച്ചപ്പോഴേക്കും ലോറിയിൽ കരുതിവെച്ചിരുന്ന വെള്ളത്തിന്റെ സ്റ്റോക്കും തീർന്നു.

ഏറ്റവും വരണ്ടുകിടക്കുന്ന ഒരു കുറ്റിക്കാട്ടിന്റെ നടുവിലാണ് ഞങ്ങൾ ചെന്നുപെട്ടത്. അടുത്തെത്തും

ജനവാസമുള്ള മട്ടും കാണുന്നില്ല. തപ്പുകളിൽ
അവശേഷിച്ചിരുന്ന വെള്ളം വാർത്തെടുത്തു പോരാതെ
എന്റെ ‘വെള്ളംകുടിക്കുപ്പി’യിൽ ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്ന
വെള്ളവും കുടി, ഞങ്ങൾ റേഡിയേറ്ററിൽ
ഒഴിച്ചുകൊടുത്തു. അങ്ങനെ കുറച്ചുദൂരം
സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ അടുത്തു ചെറിയൊരു ഗ്രാമം
കണ്ടുകിട്ടി. ഞങ്ങൾ ലോറി ആ ഗ്രാമത്തിലെ
കുടിലുകളുടെ മുൻവശത്തേക്കു തിരിച്ചു.

ആ കുടിലുകൾക്കുള്ളിൽനിന്നു
കടന്നലുകളെപ്പോലെ കാപ്പിരികൾ പുറത്തു ചാടി,
ഞങ്ങളെ പൊതിഞ്ഞു.

ആ കാപ്പിരികൾ ചോദിക്കുന്നതും
പറയുന്നതുമൊന്നും ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായില്ല. എന്റെ
‘ചിന്യാഞ്ച’യും ഗോവലെയുടെ ‘സ്വഹിലി’യും അവിടെ
ചെലവാകുന്നില്ല. സിംസണും സ്വഹിലിക്കാരനാണ്.
അവൻ മിണ്ടാതെ കരയാൻ ഭാവിച്ചുകൊണ്ടു
നിന്നതേയുള്ളൂ.

കുറച്ചുനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ
കുടിലുകളിലൊന്നിൽനിന്ന്, ഒരു
കീറകാക്കിഷർട്ടുമാത്രം ധരിച്ച ഒരു മനുഷ്യൻ
ഞങ്ങളുടെ അരികിലേക്കു വന്നു. (അവന്റെ ആ
ഷർട്ടിനടിയിൽ ഒരു കുറിയ മുറിക്കാലുറകുടി ഉണ്ടെന്നു
പിന്നീടാണ് മനസ്സിലായത്.) അവനു കുറച്ച് ഇംഗ്ലീഷറിയാം
—ഒരു മിഷ്യൻപാതിരിയുടെകൂടെ ജോലിചെയ്തിരുന്ന
കാലത്തു പഠിച്ച കുറെ ഇംഗ്ലീഷ് വാക്കുകൾ. ഞങ്ങളുടെ
ഭാഗ്യത്തിന് അവനവിടെ അന്നു
വിരുന്നുവന്നിരിക്കുകയാണ്.

ഞങ്ങൾക്കവിടെ അന്നു രാത്രി കഴിക്കണമെന്ന്
ഞങ്ങൾ അവനെ അറിയിച്ചു.

“വെരി ഗുഡ്.” അവൻ തലയാട്ടി.

ചായ തിളപ്പിക്കാൻ കുറച്ചു വെള്ളം വേണമെന്നു ഞങ്ങൾ പിന്നീടാവശ്യപ്പെട്ടു. അപ്പോഴാണ് ആ പ്രദേശത്തെ ജലദുർലഭ്യത്തിന്റെ കടുപ്പം ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാകുന്നത്.

ന്യാസാലന്തിൽ വേനൽക്കാലത്തിന്റെ മുർദ്ധന്യദശ — കാട്ടാറുകളെല്ലാം വറ്റിവരണ്ടു കിടക്കുകയാണ്. നാലു മൈൽ ദൂരെ, ഒരു കാട്ടാറിന്റെ പാതയിൽ, കുഴിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഒരു കുണ്ടിൽനിന്നാണ് അവർ വെള്ളം കൊണ്ടുവരുന്നത്. ചുരുക്കിപ്പറയാം, ഒരു ഷിപ്ലിങ് (10൩) കൊടുത്ത് ഒരു കുടം വെള്ളം വാങ്ങേണ്ടിവന്നു, ചായ തിളപ്പിക്കാൻ.

‘ചാമക്കാലാ’ എന്നു മലയാളച്ചായ കലർന്ന ഒരു പേരുള്ള ഗ്രാമമാണ് അത്. ആ കൊച്ചുഗ്രാമം മുഴുവനും ഒരൊറ്റ കുടുംബമാണ്. ഗ്രാമത്തലവൻ കിഴവൻ കച്ചാസു എന്ന കാപ്പിരിയും, അവന്റെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന ഭാര്യമാരും, അവന്റെ മക്കളും ഓരോ മകനും മൂന്നു വീതം ഭാര്യമാരും, അവരുടെ പിച്ചളരുമെല്ലാം കൂടിയ ഒരു വമ്പിച്ച തറവാടാണത്. കച്ചാസുവിനു ഭാഷാപരമായ വിഷമങ്ങളൊന്നും കണ്ടില്ല. അവനു ചെവികേൾക്കുകയില്ല.

ഇവർ അങ്കോണിവർഗ്ഗക്കാരാണ്. വാഹംഗിഭാഷയാണ് സംസാരിക്കുന്നത്.

ഞങ്ങളുടെ സംഭാഷണങ്ങളിലൊന്നും പങ്കുകൊള്ളാതെ സിംസൺ ലോറിയുടെ എൻജിൻ അഴിക്കുന്ന തിരക്കിലായിരുന്നു. ഇരുട്ടാകുംമുമ്പെ എല്ലാം അഴിച്ചിടണമെന്നായിരുന്നു അവന്റെ ഉദ്ദേശം. പിറ്റേന്നു പുലർച്ചെ എല്ലാം റിപ്പേർചെയ്തു കൂട്ടിപ്പിടിച്ച് ആശ്വാസത്തോടെ പുറപ്പെടുകയും ചെയ്യാമല്ലോ.

സന്ധ്യയായപ്പോൾ, ചുമലിൽ മഴു തൂക്കിയിട്ടു ചില കറുത്ത സത്വങ്ങൾ കാട്ടിനുള്ളിൽനിന്നു കുടിലുകളുടെ നേർക്കു വന്നുതുടങ്ങി. ചിലരുടെ കയ്യിൽ നീണ്ട

കുന്തങ്ങളുമുണ്ട്. അവർ വിറകുവെട്ടികളല്ല. ഇവിടത്തെ കാപ്പിരികൾ പരശുരാമന്മാരാണ്. മഴുവാൻ ഇവരുടെ ആയുധം— കാട്ടിലെ വഴി വെട്ടിത്തെളിക്കാനും, കാട്ടുമൃഗങ്ങളോടെതിർക്കാനും, ചിലപ്പോൾ വിറകു ശേഖരിക്കാനും പറ്റിയ ക്രൂരമായൊരായുധം.

ഞങ്ങൾക്കു കുറേക്കൂടി പേടി തോന്നിത്തുടങ്ങി. ഞങ്ങൾ മൂന്നു പേർ — അവരുടെ ഭാഷപോലും നിശ്ചയമില്ലാത്ത അന്യനാട്ടുകാർ. ആ കാടന്മാർ അന്നുരാത്രി മഴുവും കുന്തവും ഏന്തിക്കൊണ്ടുവന്നു ഞങ്ങളെ എതിർത്താലോ?

ആ നവാഗതർ കച്ചാസുവിന്റെ മക്കളാണെന്നും, അവർ നാലു മൈൽ അകലെയുള്ള പനംകുഷിക്കാട്ടിൽനിന്നു വേലയും കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിവരികയാണെന്നും കാക്കിപ്പർട്ടുകാരനായ ദ്വിഭാഷി പറഞ്ഞു.

ഗോഖലെ ആ ദ്വിഭാഷിക്ക് എന്നെ പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു: “ഇദ്ദേഹം ആരാണെന്നറിയുമോ? ഡാറസ്സലാമിലെ പോലീസ് ഇൻസ്പെക്ടറാണ്.” (അതൊരു മുൻകരുതലായിരുന്നുവെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ)

കാക്കിപ്പർട്ടുകാരൻ ഉടൻ അറ്റൻഷനായിനിന്ന് എന്നിക്കൊരു മിലിട്ടറി സല്യൂട്ട് തന്നു. താൻ കഴിഞ്ഞ മഹായുദ്ധത്തിൽ പട്ടാളത്തിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അവൻ ഗൗരവത്തോടെ ഞങ്ങളെ അറിയിച്ചു.

അങ്ങനെ ഗോഖലയുടെ സ്വകാര്യമായ ഉപദേശപ്രകാരം എന്നിക്കു ചാമക്കാലായിൽവെച്ച് ഒരു പോലീസ് ഇൻസ്പെക്ടറുടെ വേഷം കെട്ടേണ്ടതായിവന്നു.

സന്ധ്യ മയങ്ങി. കാപ്പിരികളെല്ലാം മുറ്റത്തു തീ കൂട്ടി, ചുറ്റുപാടും ഇരുന്നു കിഴങ്ങു ചൂടാനും കള്ളു കുടിക്കാനും തുടങ്ങി. ഞങ്ങൾ അല്പം അകലെ ഒരടുപ്പു കൂട്ടി ചായ

തിളപ്പിച്ചു. ഒരു റൊട്ടിയും കുറച്ചു ബിസ്കറ്റുംകൊണ്ടു
ഞങ്ങളുടെ അത്താഴം കഴിഞ്ഞു.

കാപ്പിരികൾ പാതിര കഴിയുന്നതുവരെ ആ
അഗ്നികുണ്ഡത്തിനടുക്കെത്തന്നെ ഇരുന്ന്, കുടിച്ചും
വർത്തമാനം പറഞ്ഞും നേരം പോക്കി.

ഞങ്ങൾ ഉറങ്ങാൻ കിടന്നു. ഞാൻ കണ്ണാടിജാലകങ്ങൾ
ഭദ്രമായി അടച്ച്, ലോറിയുടെ മുൻസീറ്റിൽ
ചാരിക്കിടന്നുകൊണ്ട് ഉറങ്ങി. ഗോവലെ ലോറിയിൽ,
ക്യാമ്പോട്ട് നിവർത്തി കിടക്ക വിരിച്ച് ആകാശവും
നോക്കിക്കൊണ്ടു കിടന്നു — സിംസണും നസേറോവും
അംഗരക്ഷകന്മാരായിതാഴത്തും.

ലേശംപോലും ചന്ദ്രികയില്ലാത്ത തണുത്ത രാത്രി —
അജ്ഞാതമായൊരു ഭയവും. കാട്ടിനുള്ളിൽനിന്നു
പുറപ്പെടുന്ന അവ്യക്തശബ്ദങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ
മിനക്കെട്ടില്ല. സിംഹവും പുലിയുമെല്ലാം
സമീപപ്രദേശത്തു ധാരാളമുണ്ടെന്ന് ആ കാപ്പിരികൾ
പറഞ്ഞത് എത്ര ശ്രമിച്ചുനോക്കിയിട്ടും മറക്കാൻ
കഴിഞ്ഞില്ല. പിറ്റേന്നു പുലർച്ചയ്ക്കു തുടങ്ങുന്ന
ഇന്ത്യയിലെ ആഗസ്റ്റ് 15 ആഘോഷങ്ങളിലേക്കു മനസ്സിനെ
തിരിച്ചുവിട്ടുകൊണ്ടു മയങ്ങിക്കിടന്നു ഞാൻ അങ്ങനെ
ഉറങ്ങിപ്പോയെന്നു തോന്നുന്നു.

ഞങ്ങൾ പിറ്റേന്നു രാവിലെ ഉണർന്നു ചായയുണ്ടാക്കി
കുടിച്ചു. ഗോവലെയും സിംസണും ലോറിയെൻജിന്റെ
പുനഃസംഘടന ആരംഭിച്ചു. ഞാൻ ക്യാമറയും
ചുമലിലിട്ടു പരിസരങ്ങൾ ഒന്നു ചുറ്റിക്കാണാനും ഇറങ്ങി.

അവിടെ ഒന്നുതന്നെ കാണാനില്ല. എങ്ങും ഉണങ്ങിയ
ശൂന്യത. ഇലയെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞ ചെറുമരങ്ങൾ,
ഒരേനിരപ്പിൽ, അസ്ഥികൂടങ്ങൾ
നിരത്തിവെച്ചതുപോലെ, അങ്ങനെ അതിർത്തി
കാണാതെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നു. ഇടയ്ക്ക് ഒരു കൂറ്റൻ
ചിതൽപ്പുറ്റ്, ഒരു കുറിയ പന, അഴകുള്ള ഒരു കഴുകൻ,

അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കുരിയാറ്റപക്ഷി (മരക്കൊമ്പുകളിൽ ഇഞ്ചക്കായ തൂങ്ങിക്കിടക്കുംപോലെ അവയുടെ പുൽക്കൂടുകൾ ധാരാളം കാണാം). ആ ശ്മശാനക്കാഴ്ചയെ തെല്ലൊന്നുണർത്തിയെന്നുവരാം. മാർഗ്ഗഭ്രമംമൂലം ഞാൻ അധികം നടന്നില്ല.

പതിനൊന്നു മണിയോടുകൂടി ലോറിയെഞ്ചിനും മറ്റു ഭാഗങ്ങളും ഫിറ്റു ചെയ്തു ശരിപ്പെടുത്തി. 10ണ. കൊടുത്ത് ഒരു കുടം വെള്ളം വാങ്ങി റേഡിയേറ്ററിൽ ഒഴിച്ചു. സിംസൺ എൻജിനും റേഡിയേറ്ററും ഫിറ്റുചെയ്തതെല്ലാം വളരെ ശരിയായിരുന്നു. എന്നാൽ ചോർച്ച അങ്ങനെയൊന്നെ — വെള്ളം ധാരമുറിയാതെ കീഴോട്ടു വീണുകൊണ്ടിരുന്നു.

സിംസൺ വീണ്ടും കരയാൻ ഭാവിച്ചു. ഗോഖലെ പറഞ്ഞു: “നമുക്കു പുറപ്പെടാം. വണ്ടി ഓടിത്തുടങ്ങുമ്പോൾ ചോർച്ചനില്ക്കും.”

“ശരിയാണ്. വണ്ടി ഓടിത്തുടങ്ങുമ്പോൾ ചോർച്ച തനിയെ നില്ക്കും.” ഞാനും ഗോഖലെയുടെ അഭിപ്രായത്തെ പിന്താങ്ങി—മറ്റൊന്നും പറയാൻ തോന്നാത്തതുകൊണ്ട്.

ഞങ്ങൾ ഉടൻ പുറപ്പെടാൻതന്നെ തീരുമാനിച്ചു. വെള്ളം കൂടെ കരുതുന്ന പ്രശ്നം വീണ്ടും ആവിർഭവിച്ചു—വഴിക്കെങ്ങുനിന്നും വെള്ളം കിട്ടിയില്ലെങ്കിലോ?

ഞങ്ങൾക്കു വെള്ളം വിറ്റു പൈസയുണ്ടാക്കാൻ നല്ലൊരവസരം വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മുൻകൂട്ടി കണ്ടറിഞ്ഞ ആ കാപ്പിരിച്ചികൾ, നേരം പുലരുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ, കുടിയിലെ സകല കുടങ്ങളുമെടുത്ത് ആറ്റിലെ കുഴിയിൽനിന്നു വെള്ളം ശേഖരിച്ചു തയ്യാറാക്കിവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

പച്ചവെള്ളം പണംകൊടുത്തു വാങ്ങാൻതന്നെ ഞങ്ങൾ നിർബന്ധിതരായി. നാലഞ്ചു മണ്ണെണ്ണടിനുകൾ നിറയെ വെള്ളം ശേഖരിച്ചു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു.

രണ്ടുമൈൽ ഓടിക്കഴിയുന്നതിനിടയ്ക്ക് എൻജിൻ പുക തുപ്പിത്തുടങ്ങി. സിംസൺ ലോറി നിർത്തി താഴെയിറങ്ങി; പിന്നാലെ ഞങ്ങളും.

ഗോഖലെ റേഡിയേറ്ററിനെ നല്ലപോലെ പരിശോധിച്ച്, അതിന്റെ കമ്പിവലക്കെട്ടിന്റെ ദ്വാരത്തിലൂടെ ഉള്ളിലേക്കു പാളിനോക്കി. ആ ‘എക്സ്പ്’ പരിശോധനകൊണ്ട് ഒന്നും കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. വിലപിടിച്ച വെള്ളം വീണ്ടും റേഡിയേറ്റർ ടാങ്കിനെ കുടിപ്പിച്ചു. പിന്നെ ഗോഖലെ ചില നാടൻ കൗശലങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു നോക്കി. റേഡിയേറ്ററിൽ കുറെ ധാന്യപ്പെടി ഇട്ട് അതിനുശേഷം ടാങ്കിന്റെ മുഖദ്വാരത്തിലൂടെ കവിയും വീർപ്പിച്ച് ഊതിക്കൊടുത്തു. ഗോഖലയുടെ മരുന്നും മന്ത്രവാദമൊന്നും റേഡിയേറ്ററിന്റെ മൂത്രം വാർച്ചയ്ക്കു ഫലിച്ചില്ല. അതു പഴയപോലെ അനുസ്യൂതമായി ജലവിസർജ്ജനം ചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നു.

എന്തു ചെയ്യണമെന്നറിയാതെ ഞങ്ങൾ മിഴിച്ചുനിന്നു. അടുത്ത ഇന്ത്യൻസ്റ്റോറുള്ള ഗ്രാമം അവിടെനിന്നു 28 മൈൽ അകലെയാണ്. എങ്ങനെയെങ്കിലും അവിടെ എത്തിച്ചേരണമെന്നുതന്നെ ഞങ്ങൾ ആലോചിച്ചുറച്ചു. ലോറി പുറപ്പെടുവിച്ചു.

ലോറിയുടെ സുഖക്കേടു വർദ്ധിച്ചു. രണ്ടുമൈൽ ഓടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ലോറി അരമൈൽ ചെല്ലുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ദാഹിച്ചു വരണ്ടുതുടങ്ങി. മാത്രമല്ല, അകത്തുനിന്നു ചില ഞരക്കവും, കഫത്തിളയ്ക്കലുമെല്ലാം പുറപ്പെട്ടും തുടങ്ങി. അത്യാസന്നസ്ഥിതിതന്നെ.

‘ടിയാ മാജി’ (ഒഴിക്കട്ടാ വെള്ളം) ഗോഖലെ സ്വഹിലിയിൽ അരിശത്തോടെ അലറി. നസേറോ, പെട്രോളിനെക്കൊളും വിലപിടിച്ച വെള്ളം അതിസൂക്ഷ്മതയോടെ, ഒരു തുള്ളിപോലും പുറത്തു കളയാതെ, ടാങ്കിന്റെ വായിൽ ഒഴിച്ചുകൊടുത്തു.

ഗോവലെയുടെ കല്പന കാത്തുനില്ക്കാതെ സിംസൺ ലോറി പുറപ്പെടുവിച്ചു.

അങ്ങനെ കരുതിവെച്ച വെള്ളമെല്ലാം കലാശിക്കാനായി. പക്ഷേ, ഒരാശ്വാസമുണ്ടായി; കുറച്ചുദൂരം ചെന്നപ്പോൾ വഴിക്കരികെ ചില കാപ്പിരിക്കുടിയിടങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങി.

ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി ഗ്രാമക്കാരോടു വെള്ളം ആവശ്യപ്പെട്ടു. അവടെയും സ്ഥിതി അതുതന്നെ. 5 മൈൽ അകലെനിന്നാണ് അവർ വെള്ളം കൊണ്ടുവരുന്നത്. അവരുടെ കുടിലുകളിൽ അവശേഷിച്ച വെള്ളമെല്ലാം ഞങ്ങൾ അളന്നുവാങ്ങി. വെള്ളം വിറ്റു പരിചയമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് എന്തുവില ആവശ്യപ്പെടണമെന്നറിയാതെ അവർ പരുങ്ങി. ഒടുവിൽ ഗോവലെ നിശ്ചയിച്ച വില—ഒരു മണ്ണെണ്ണടിൻ വെള്ളത്തിനു 6 പെൻസ് (ണ) തോതിൽ—അവരെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയെന്നു തോന്നുന്നു.

രണ്ടരമണിക്കൂറു ഞങ്ങൾ ഒരു ഗ്രാമത്തിലിറങ്ങി കുറച്ചു വിശ്രമിച്ചു. ഗോവലെയുടെ പെട്ടിയിൽ അവശേഷിച്ചിരുന്ന മധുരപലഹാരങ്ങളും വറുത്ത കടലയും ഭക്ഷിച്ച്, ചേടിമണ്ണു കലങ്ങിയ കുറച്ചു വെള്ളവും കുടിച്ചു ഞങ്ങൾ യാത്ര തുടർന്നു.

അധികദൂരം എത്തുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ഞങ്ങളുടെ വെള്ളം തീർന്നു. അടുത്ത ഗ്രാമത്തിൽ ഞങ്ങൾ ലോറി നിർത്തി, അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ ഒരു മൈൽ അകലെ ഒരു വെള്ളക്കുഴിയുണ്ടെന്നറിഞ്ഞു. ഒരു കാപ്പിരിയേയും തുണകൂട്ടി, ടിന്നുകളും തപ്പുകളും കയ്യിലെടുത്തു ഞങ്ങൾതന്നെ വെള്ളം ശേഖരിക്കാൻ പുറപ്പെട്ടു. കാടുകളും പൊന്തുകളും പാറക്കെട്ടുകളും പുൽക്കോട്ടകളും കടന്നു ഞങ്ങൾ എത്രദൂരം സഞ്ചരിച്ചുവെന്നു നിശ്ചയമില്ല. ചുരുങ്ങിയതു 3 മൈൽ നടന്നിട്ടുണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നു. ഒടുവിൽ കാപ്പിരി ആ

വിലയേറിയ വെള്ളക്കുഴി ഞങ്ങൾക്കു കാട്ടിത്തന്നു.
വെള്ളവും ചുമന്നുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ മടങ്ങി ഉടനെയന്നെ
പുറപ്പെട്ടു.

നാലരമണിക്കു ഞങ്ങൾ 'ഖഖാമാ' എന്ന
ഗ്രാമത്തിലെത്തി. അവിടെ നിരത്തുമുറിച്ചൊഴുകുന്ന ഒരു
വലിയ തോടു കണ്ടപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കുണ്ടായ സന്തോഷം
ഊഹിച്ചുകൊള്ളുക! നീർവാഴകൾ പൂത്തുനില്ക്കുന്ന
നീല ജലം!

ലോറി നിർത്തി ഞങ്ങൾ ലോറിയിലുള്ള സകല
ടിന്നുകളിലും ഡ്രമ്മുകളിലും കുപ്പികളും കൂടി വെള്ളം
നിറച്ചു. ഗോവലെ തന്റെ ദണ്ണക്കാരനായ ലോറിയെ
നല്ലപോലെ ഒന്നു തേച്ചുകുളിപ്പിക്കുകുടി ചെയ്തു.

അഞ്ചരമണിക്കു ഞങ്ങൾ വീണ്ടും പുറപ്പെട്ടു. 6
മണിക്കു ഞങ്ങൾ ചെന്നെത്താനുദ്ദേശിച്ച ഗ്രാമം —
'ലോജുവ' — കണ്ടെത്തി.

റൊഡേഷ്യയുടെ അതിർത്തിയോടു
തൊട്ടുകിടക്കുന്ന ഈ കാട്ടുഗ്രാമത്തിലും അഞ്ച്
ഇന്ത്യക്കാർ സ്റ്റോറുകളുമായി കൂടിയിട്ടുണ്ട്. ആ
ഗുജറാത്തികൾ ആഗസ്റ്റ് 15 ആഘോഷിച്ച്
ആനന്ദത്തോടെയിരിക്കുമ്പോഴാണ് ഞങ്ങൾ
ചെന്നുകയറിയത്.

വിശന്നുവലഞ്ഞ ഞങ്ങൾക്കും നല്ലൊരു സദ്യ
കിട്ടിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ.

ലോജുവ ഒരു വരണ്ട കാട്ടുകുഗ്രാമമാണ്. അവിടത്തെ
പുരുഷന്മാർ ഒട്ടുമുക്കാലും റൊഡേഷ്യയിലെയും തെക്കേ
ആഫ്രിക്കയിലെയും ഖനികളിൽ വേലയ്ക്കു
പോയിരിക്കുകയാണ് — അവർ അവിടെനിന്നയയ്ക്കുന്ന
പണംകൊണ്ടാണ് ലോജുവ ജീവിക്കുന്നത്.
സന്ധ്യയായാൽ പുറത്തിറങ്ങിക്കൂടാ; സിംഹങ്ങളും
പുലികളും നിരത്തിൽ അലയുന്നുണ്ടാകും. ജനങ്ങൾ
ടംബുക്കാഭാഷയാണ് സംസാരിക്കുന്നത്. മഴുവും

കുന്തവും കവണയും ഗോളാകൃതിയിലുള്ള
അഗ്രങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു മരക്കൊടിലുമാണ് അവരുടെ
ആയുധങ്ങൾ. ഇന്ത്യൻവ്യാപാരികളെല്ലാം അരികിൽ
തോക്കും നിറച്ചുവെച്ചിട്ടാണ് ഉറങ്ങാൻ കിടക്കുക.
ആശ്ചിദിയൻ സിംഹങ്ങൾ എപ്പോഴാണ്
ചാടിവരുന്നതെന്നറിഞ്ഞുകൂടല്ലോ.

ലോജുവയിലെ ഇന്ത്യൻസഹോദരന്മാർ അന്ന്
അവിടെ താമസിക്കണമെന്നു വളരെ
നിർബന്ധിച്ചുവെങ്കിലും ഞങ്ങൾ യാത്ര
തുടരുവാൻതന്നെ തീരുമാനിച്ചു. അവിടെനിന്നു 50 മൈൽ
അകലെയുള്ള ‘മസീംബാ’ എന്ന പട്ടണത്തിൽ
ചെന്നെത്തണമെന്നായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ ആശ.
മസീംബായിൽ ഒരു ‘ഗാരേജ്’ ഉണ്ടെന്നും, അവിടെവെച്ചു
ലോറിയുടെ കേടുപാടു തീർത്തു താമസിക്കാതെ വീട്ടിൽ
തിരിച്ചെത്തണമെന്നും ഗോഖലെ പറഞ്ഞു: “രാത്രി നല്ല
തണുപ്പുള്ളതുകൊണ്ടു റേഡിയേറ്ററിലെ വെള്ളം
പകലത്തെപ്പോലെ വേഗത്തിൽ തിളയ്ക്കുകയില്ല-
വഴിക്ക് ഇടയ്ക്കിടെ അരുവികളും കണ്ടതായി ഞാൻ
ഓർക്കുന്നു” എന്നു ഗോഖലെ ചില വിഡ്ഢിത്തങ്ങളും
ഊഹങ്ങളും കൂട്ടിപ്പറഞ്ഞു.

ഞങ്ങളുടെ ആതിഥേയൻ മി. പ്രഭുദാസ് ഞങ്ങളെ
നേരിയമട്ടിൽ ഒന്നു താക്കീതു ചെയ്തു. “വഴിക്കു വെള്ളം
കണ്ടേക്കാവുന്ന അരുവികൾ ഉള്ളതു വാസ്തവമാണ്.
എന്നാൽ ഭയങ്കരമായ ഒരു കാടാണ് നിങ്ങൾക്കു
കടന്നുപോവാനിരിക്കുന്നത്. അവിടെ വെച്ചു ലോറിക്കു
വല്ല തകരാറും പറ്റിയാൽ? —
അതൊന്നാലോചിച്ചുനോക്കൂ.”

“അങ്ങനെയൊന്നും സംഭവിക്കുകയില്ല.” ഗോഖലെ
ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു.

“എന്നാൽ ഞങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ യാത്ര മുടക്കുന്നില്ല.”
ആതിഥേയൻ ഞങ്ങളെ ശുഭാശംസകളോടെ

യാത്രയയച്ചു. നിറയ്ക്കാവുന്നിടത്തോളം വെള്ളവും കരുതി ആഗസ്റ്റ് 15-ാംതീയതി അർദ്ധരാത്രിസമയത്ത് ഞങ്ങൾ ലോജുവ വിട്ടു.

ഇരുട്ടും തണുപ്പുമൊന്നും റേഡിയേറ്ററിനെ ബാധിച്ചതായി കണ്ടില്ല. രാത്രിയുടെ നിശ്ശബ്ദതയിൽ റേഡിയേറ്ററിലെ വെള്ളം തിളച്ചുമറിയുന്ന ശബ്ദം വ്യക്തമായി കേൾക്കാമായിരുന്നു.

ഇടയ്ക്കിടെ അഗാധമായ തോടുകൾ കണ്ടുതുടങ്ങി. ലോറി നില്ക്കുമ്പോൾ, പിറകിൽ ഉറങ്ങുന്ന നസേറോ ഉണർന്നു ചാടിയെഴുന്നേറ്റു വരും — അതു വെള്ളം നിറയ്ക്കാനുള്ള നിർത്തലാണെന്ന് അവനറിയാം. ചിലപ്പോൾ നസേറോവിനെ ഞങ്ങൾ അഗാധമായ തോടുകളിൽ ഇറക്കും, വെള്ളമുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിക്കാൻ. പൊന്തകളുടെ ഇടയിലൂടെ ഒരു മുളിപ്പാട്ടും പാടിക്കൊണ്ടു ഞാൻ പ്രകാശിപ്പിച്ചു കാണിക്കുന്ന ടോർച്ചിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ അവൻ തപ്പിത്തപ്പി ആ അജ്ഞാതമായ അഗാധതയിലേക്ക് ഇറങ്ങിപ്പോകുന്ന കാഴ്ച ഞാൻ മറക്കുകയില്ല. അടുത്തു പുലികളും സിംഹങ്ങളും പതുങ്ങിനില്ക്കുന്നുണ്ടാകാം. എന്നാൽ അവന് അതൊന്നും ചിന്തിക്കുവാനുള്ള ബുദ്ധിയില്ല. മരത്തലയന്മാരെക്കൊണ്ടു ലോകത്തിനുപകാരമുണ്ടെന്ന് അന്നാണ് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയത്.

തപ്പിൽ വെള്ളം നിറയുന്ന ‘ഗുളുഗുളു’ ശബ്ദം ഞങ്ങളെ പുളകം കൊള്ളിക്കും. രണ്ടുമൈൽകൂടി ഞങ്ങൾക്കു മുന്നോട്ടു പോകാൻ കഴിയുമെന്നാണ് ആ ജലമർമ്മരത്തിന്റെ അർത്ഥം.

നിരത്തിന്റെ ഇരുപാടും കെട്ടിപ്പടർന്ന് ആകാശം മുടിക്കിടക്കുന്ന വനങ്ങളെയും അവയ്ക്കകത്തുനിന്നും കേൾക്കുന്ന അജ്ഞാത ശബ്ദങ്ങളെയും ഗൗനിക്കാതെ നിരത്തിന്റെ നരച്ച പാടും നോക്കിക്കൊണ്ടു ഞങ്ങൾ

കുതികുതിച്ചു. ഇടയ്ക്കിടെ ചില വനജന്തുക്കൾ
നിരത്തിൽ വിഹരിക്കുന്നതും കാണുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

അന്നത്തെ രാത്രിയിലെ യാത്രയെപ്പറ്റി ഇപ്പോൾ
അധികമൊന്നും ഓർക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല—പുലർച്ചെ 5
മണിക്കു ഞങ്ങൾ മസീംബയിലെ തെരുവുകൾ കണ്ടു—
ഗോവലെയുടെ സുഹൃത്തായ മി. ശാന്തിലാലിന്റെ
ഷാപ്പിനുമുമ്പിൽ ലോറി നിർത്തി, നേരം പുലരുന്നതും
കാത്തു ഞങ്ങൾ ലോറിയിൽത്തന്നെ തലയും ചായ്ച്ചു
മയങ്ങിക്കിടന്നു.

നേരം പുലർന്നപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ‘ധാരബ്ജ് സ്റ്റോർ’
മാനേജർ മി. ശാന്തിലാലിന്റെ വീട്ടിലേക്കു ചെന്ന്,
ഞങ്ങളുടെ യാത്രാനുഭവങ്ങൾ എല്ലാം അറിയിച്ചു.

ആഫ്രിക്കയിൽ ഞാൻ കണ്ടുമുട്ടിയ ഇന്ത്യക്കാരിൽ
വെച്ച് ഏറ്റവും അധികം അതിഥിസൽക്കാരപ്രിയനായ
ഒരു ഗുജറാത്തിമാനാണ് മി. ശാന്തിലാൽ. അദ്ദേഹം
കുടുംബസമേതം ഇന്ത്യവിട്ടിട്ട് ഏറെ കൊല്ലങ്ങൾ
കഴിഞ്ഞു. കുട്ടികളെല്ലാം ജനിച്ചതു
ന്യാസാലന്റിൽവെച്ചാണ്— ആ
സന്താനങ്ങളിലൊന്നുതന്നെ ഇന്ത്യ കണ്ടിട്ടുമില്ല.
ആഫ്രിക്കയിലെ വിദൂരമായ ആ മലയോരത്തിൽ
കാട്ടുകാപ്പിരികളും കച്ചവടവുമായി അദ്ദേഹം ജീവിതം
കഴിക്കുകയാണ്.

ലോറി റിപ്പേർ കഴിഞ്ഞ് യാത്ര പുറപ്പെടുന്നതുവരെ
ഞങ്ങൾക്കു താമസിക്കാൻ അദ്ദേഹം ഒരു മുറി
ഒരുക്കിത്തന്നു. ഭക്ഷണക്കാര്യം
ആഫ്രിക്കയിലെവിടെയായാലും ഒരു പ്രശ്നമേ അല്ല—
ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞാൽ ആത്മരക്ഷയ്ക്ക് ഒരു
ക്വയനാഗുളികകൂടി വിഴുങ്ങേണ്ടിവരുമെന്ന ഒരു നേരിയ
വിഷമം മാത്രമേയുള്ളൂ.

പൂരിയും ലഡുവും ചപ്പാത്തിയും മറ്റുമടങ്ങിയ
നല്ലൊരു പ്രാതൽ കഴിഞ്ഞു ഞാൻ സുഖമായൊന്നു

കിടന്നുറങ്ങി. പതിനൊന്നുമണിക്ക് ഉണർന്നുനോക്കിയപ്പോൾ ഗോഖലെയെ മുറിയിൽ കണ്ടില്ല. പുറത്തു കടന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, ഗോഖലെയും സിംസണും, സ്റ്റോറിന്റെ പിമ്പുറത്തെ മൈതാനത്തിലെ ഒരു മരച്ചുവട്ടിൽ ലോറിയെൻജിൻ അഴിച്ചിടുന്ന ജോലിയിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. ചുറ്റുപാടും കുറെ നഗ്നരായ കാപ്പിരിപ്പിള്ളരുമുണ്ടായിരുന്നു.

റേഡിയേറ്റർ പുറത്തെടുത്തു പരിശോധിച്ചുനോക്കിയിട്ട് അവർക്ക് അതിന്റെ കേട് എവിടെയാണെന്നോ ചോർച്ചയുടെ സാക്ഷാൽ സ്ഥാനം ഏതു കോണിലാണെന്നോ കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതിന്റെ ദീനം അകത്താണ്. ഒരു 'മേജർ ഓപ്പറേഷൻ' കൂടിയേ കഴിയൂ.

ഗോഖലെ മസീംബയിൽ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന വർക്ക്ഷാപ്പിന്റെ ബോർഡ് ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ തന്റെ ഗാരേജ് ലീലോംഗെയിലേക്കു സ്ഥലമാറ്റം ചെയ്തിട്ടു നാലഞ്ചുദിവസമായെന്നു ഞങ്ങൾ പിന്നീടറിഞ്ഞു.

റേഡിയേറ്റർ ലീലോംഗെയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി അവിടെവെച്ചു കേടുപാടുകൾ തീർത്തുകൊണ്ടുവരാതെ, യാത്രതുടരാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി. മസീംബയിൽനിന്നു ബെയയിലെത്തുവാൻ 370 മൈൽ യാത്രചെയ്യണം. ഉപായംകൊണ്ടൊന്നും പറ്റുകയില്ല.

18-ാംതീയതി രാവിലെ സിംസൺ ആ റേഡിയേറ്റർ ടാങ്കും പൊതിഞ്ഞുകെട്ടി, ഒരു ലോറിയിൽ ലീലോംഗെയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. അവൻ മടങ്ങിവരുന്നതുവരെ ഞങ്ങൾക്കു തങ്ങിക്കിടക്കേണ്ടിവന്നു.

മെംബേറാജില്ലയുടെ തലസ്ഥാനമാണ് 'മസീംബ.' മസീംബയിൽ ജനങ്ങൾ ടാബുക്കാഭാഷ സംസാരിക്കുന്നു.

തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഖനികളിലേക്കു വേലക്കാരെ ഏറ്റവുമധികം റിക്രൂട്ടു ചെയ്യുന്നതും ഇവിടെനിന്നാണ്.

ന്യാസാതടാകത്തിൽനിന്ന് 60 മൈൽ പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്തായി കിടക്കുന്ന ഈ കുന്നിൻപ്രദേശം കൃഷിക്കും ആരോഗ്യത്തിനും ഒട്ടും പറ്റിയതല്ല. കിഴക്കുഭാഗത്തു വിപ്പിയഗിരിനിരകൾ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു — വിപ്പിയയുടെ ഏറ്റവും വലിയ കൊടുമുടിയുടെ ഉയരം 7000 അടിയാണ്.

‘രൂക്കുരു’, ‘ലുന്യാംഗ്വാ’ എന്നീ രണ്ടു നദികൾ ഈ ജില്ലയിലൂടെ ഒഴുകുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവ മഴക്കാലത്തുമാത്രം ജീവിക്കുന്ന അരുവികളാണ്. വേനൽക്കാലത്തെ ജലദൗർലഭ്യം ഭയങ്കരമാണ്. ഇവിടത്തെ ആദിമനിവാസികൾ വാടുംബുക്കാ വർഗ്ഗക്കാരാണ്. അക്കോണി, അവെംബാ, അക്കാമാംഗ, സുക്കുമാ, സാഫ്വാ, വങ്കൊണ്ടെ, വപ്പാക്ക എന്നിങ്ങനെ വിചിത്രനാമങ്ങളോടും വ്യത്യസ്തമായ ആചാരങ്ങളോടും കൂടിയ അന്യവർഗ്ഗക്കാരും മസീംബയിൽ കുടിപാർത്തുവരുന്നുണ്ട്. ഈ ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ വർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം അകലെയുള്ള കാടുകളിൽ അവരവരുടെ ജീവിതാചാരങ്ങളും പുലർത്തിക്കൊണ്ടു സൈവരമായി കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നവരാണ്—രണ്ടാഴ്ച കൂടുമ്പോൾ ഒരിക്കൽ അവർ മസീംബ പട്ടണത്തിൽ കൂട്ടമായി വരും— വനവിഭവങ്ങൾ വിറ്റ്, തുണിയും ഉപ്പും ഉണക്കുമത്സ്യവും പഞ്ചസാരയും പുകയിലയും പിത്തള വളകളും കല്ലുമാലയും ഇരുമ്പായുധങ്ങളും മറ്റും പകരം വാങ്ങി ഘോഷയാത്രയായി മടങ്ങുകയും ചെയ്യും. മസീംബാ ചന്തയിൽ ഇവർ കൂട്ടമായി എത്തിച്ചേരുന്നതു കൗതുകമുള്ള ഒരു കാഴ്ചയാണ്. മലയണ്ണാന്റെ തോലിൽ കെട്ടിപ്പൊതിഞ്ഞു പുറത്തു തൂക്കിയിട്ട കുഞ്ഞുങ്ങളുമായി, മൊട്ടത്തലച്ചികളായ കാടത്തികളും, മഴുവും കവണയുമേന്തി, മുളങ്കുറ്റിയിൽ പൈസയും

കിലുക്കി കോടീശ്വരന്മാരാണെന്ന നാടുത്തോടെ ആ കാടന്മാരും കലപലാ എന്നു ചിലച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാ മൂലയിലും മരച്ചുവട്ടിലും കുടിനില്ക്കുന്നുണ്ടാകും. അവരുടെ വരവും കാത്തുകൊണ്ട് ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരികളും നില്ക്കുന്നുണ്ടാകും. മസീംബയിൽ അഞ്ച് ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകളുണ്ട്, മൂപ്പതുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞിട്ടും ഇവിടെത്തന്നെ ഗവൺമെന്റ് സർവ്വീസിൽ കുടിയിരിക്കുന്ന ഒരിന്ത്യൻ (പഞ്ചാബി) ഡോക്ടറും ഉണ്ട്.

മസീംബാ കഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും അടുത്ത ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകളുള്ള ഗ്രാമം 85 മൈൽ അകലെയുള്ള 'ഏക്കുണ്ടാനി'യാണ്. അതുകൊണ്ട് 50 മൈൽ ദൂരെയുള്ള കാട്ടുപ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നുപോലും കാപ്പിരികൾ മസീംബയിൽ വരുന്നുണ്ട്.

ആഫ്രിക്കൻ ഖനികളിലേക്കു വേലക്കാരെ റിക്രൂട്ടു ചെയ്യുന്നതിന്റെ കുത്തക ഒരു ഇംഗ്ലീഷ് കമ്പനിക്കാണ്. 'വെനീല' (Wenila) എന്നു പേരായ വമ്പിച്ച കമ്പനിയുടെ ജനറൽ മാനേജരുടെ ശമ്പളം മാസത്തിൽ ആയിരം പവനാണത്രേ. തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഖനികളിൽ മുഴുവൻ ജീവിതവും പണയംവയ്ക്കുന്ന ആ പാവപ്പെട്ട കാപ്പിരിക്കു മാസത്തിൽ ലഭിക്കുന്നതു 3 പവനും ദീനവും.

മസീംബയിൽ കണ്ടുവരുന്ന അങ്കോണി വർഗ്ഗക്കാർ തീരെ ചതിയും കളവും അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ശുദ്ധാത്മാക്കളാണ്. 'യാവോ' വർഗ്ഗക്കാർക്കു സദാചാരമെന്നാണെന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. വൈരുദ്ധ്യവും വൃത്തികേടും യാവോവർഗ്ഗക്കാരുടെ പാരമ്പര്യസ്വത്താണ്.

ശനിയാഴ്ച കഴിഞ്ഞിട്ടും സിംസൺ മടങ്ങിയെത്തിയില്ല. ഞായറാഴ്ച വിവരം കിട്ടി, അവൻ ലീലോംഗെയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന്. ഞങ്ങൾ പുറപ്പെടാൻ ഒരുങ്ങിയിരുന്നു. പക്ഷേ, അവൻ അന്നും വന്നുചേർന്നില്ല. തിങ്കളാഴ്ച പുലർച്ചയ്ക്കാണ് സിംസൺ

ആ അനർഘവസ്തുവുമായി സ്ഥലത്തെത്തിച്ചേർന്നത്. അവൻ സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന ലോറിയുടെ ടയർ വഴിക്കുവെച്ചു പൊട്ടിയതിനാൽ ഞങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ അവർക്കും ഒരു രാത്രി കാട്ടിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ടതായിവന്നുവത്രേ.

രാവിലെ ലോറി ഫിറ്റ് ചെയ്തു പരിശോധന നടത്തി. റേഡിയേറ്ററിന്റെ ദീനം പൂർണ്ണമായും സുഖപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. പഴയ ലക്ഷണങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാലും ഗോവലെയ്ക്കു തന്റെ ലോറിയുടെ മേന്മയിലുള്ള വിശ്വാസത്തിന് അപ്പോഴും ചോർച്ചപറ്റിയിട്ടില്ലാതിരുന്നതിനാൽ വഴിക്കിനി തകരാറൊന്നും ഉണ്ടാവുകയില്ല എന്ന തീരുമാനത്തോടെ ഗോവലെയും അങ്ങനെയൊന്ന സന്ദർശിക്കട്ടെയെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു കൂടെ ഞാനും തിങ്കളാഴ്ച ഉച്ചയ്ക്കു മസീംബ വിട്ടു.

മസീംബയിൽനിന്നു ബെയയിലേക്കു യാത്രക്കാരായി പത്തു കാപ്പിരികളും ലോറിയിൽ കയറി —4 പുരുഷന്മാരും 4 സ്ത്രീകളും 2 കുട്ടികളും. വഴിക്കു വെള്ളത്തിനു കൊടുക്കേണ്ടിവന്ന പണം ഗോവലെ അങ്ങനെ യാത്രക്കാരിൽനിന്നു കിട്ടിയ കുലികൊണ്ടു മുതലാക്കിയെന്നു പറയാം.

മസീംബയിലെ ഒരു തോട്ടത്തിൽനിന്നു ഞങ്ങൾ വെള്ളം തപ്പുകളിൽ നിറച്ചു. ഞങ്ങളുടെ ലോറി മസീംബയിലെ കുന്നുകയറിത്തുടങ്ങി. റേഡിയേറ്റർടാക്കിനു തകരാറൊന്നും കണ്ടില്ല.

വരണ്ടു വിസ്തൃതമായിക്കിടക്കുന്ന കുറ്റിക്കാടുകളുടെ സാമ്രാജ്യമാണ് പിന്നെ കടന്നുപോയത്. മസീംബ വിട്ടു 22 മൈൽ ചെന്നതിൽപ്പിന്നെയാണ് രണ്ടുമൂന്നു കുടിലുകൾ കണ്ടത് — പി.ഡബ്ല്യു.ഡി. വക ഷെഡ്ഡുകൾ. പിന്നെയും 5 മൈൽ ചെന്നപ്പോൾ ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമം കണ്ടെത്തി.

6 മണിയായപ്പോൾ ഞങ്ങൾ 62 മൈൽ സഞ്ചരിച്ച് 'ടാറോ' ഗ്രാമത്തിലെത്തി. ന്യാസാതടാകക്കരയിലെ 'കട്ടാ' കായലിലേക്കു തിരിഞ്ഞുപോകേണ്ടത് ഇവിടെവെച്ചാണ് — 62 മൈൽ അകലെ. ഏഴരമണിക്കൂർ ഞങ്ങൾ ജാക്കാഗ്രാമത്തിലെത്തി. ന്യാസാലന്റിലെ ഒടുവിലത്തെ തപാലാപ്പീസ്റ്റ് ഇവിടെയാണ്. 9.40-ന് ഞങ്ങൾ കട്ടുംബിയിലെത്തി. ഞങ്ങളും ഞങ്ങളുടെ കാപ്പിരിപ്പാസഞ്ചർമാരും ഇവിടെ ഇറങ്ങി. പി.ഡബ്ല്യു.ഡി. ഷെഡ്ഡുകളുടെ മുറ്റത്തു തീകുട്ടി ചായയുണ്ടാക്കിക്കൂടിച്ചു. ശാന്തിലാൽ വഴിക്കുവെച്ചു തിന്നാൻ പൊതിഞ്ഞു കെട്ടിത്തന്ന പൂരിയും കടിച്ചുതിന്ന് ആ ഷെഡ്ഡുകളിലൊന്നിൽ കിടന്നുറങ്ങി. രാത്രി നല്ല തണുപ്പുണ്ടായിരുന്നു. കട്ടുംബി ഉയർന്ന ഒരു കുന്നിൻപ്രദേശമാണ്. അടുത്ത് ഒരു അരുവിയും ഉണ്ട്.

പിറ്റേന്നു (ചൊവ്വാഴ്ച) പുലർച്ചെ എഴുന്നേറ്റു ചായ തയ്യാറാക്കിക്കൂടിച്ചു. 7.30-ന് യാത്ര തുടർന്നു. വഴിക്കു മാൻ, മൂയൽ മുതലായ വന്യമൃഗങ്ങളെ ധാരാളം കണ്ടുതുടങ്ങി. 11.45-ന് ഞങ്ങൾ ചിസേംഗ എന്ന ഗ്രാമത്തിലെത്തി. ഇവിടംമുതൽക്കു വനപ്രകൃതി ഭംഗിയുള്ളതാണ്. ചിസേംഗാ വയനാട്ടിലെ ഗ്രാമപോലെ തോന്നും. മുന്നോട്ടു പോകുംതോറും പരിസരത്തിനു ഭംഗി കൂടിത്തുടങ്ങി — പച്ചതഴച്ച വൃക്ഷങ്ങളെക്കൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞ കുന്നിൻചെരുവുകളും കാടും മഞ്ഞപ്പൂക്കുലകൾ മാത്രം കാണുന്ന ഇലകൊഴിഞ്ഞ മരങ്ങളും അതിരാണിപ്പൂക്കളും കാക്കാപ്പ നിറഞ്ഞ വയലുകളും നീരൊഴുക്കുകളും നിറപ്പകിട്ടുള്ള പക്ഷികളും കലർന്ന് ഉണർന്ന് പാടുന്ന പ്രകൃതി!

1.30-ന് ഞങ്ങൾ 'ഫോർട്ട്ഹില്ലി'ലെത്തി. ന്യാസാലന്റിന്റെ അതിർത്തിയാണ് ഫോർട്ട്ഹിൽ. ഒരു വരണ്ട മേട്. നാലുഭാഗത്തും മുൾപ്പടർപ്പുകളുടെ പരപ്പും ദൂരെ ഒരു ഗിരിശൃംഗവും. അസഹ്യമായ ഉഷ്ണം.

ഇവിടത്തെ ചുങ്കമുദ്യോഗസ്ഥൻ (ഒരു കാപ്പിരി) ഞങ്ങളുടെ പാസ്പ്പോർട്ടുകളും മറ്റും പരിശോധിച്ചു. ഇവിടെ ഒരു റെസ്റ്റ് ഹൗസ് ഉണ്ട്. റെസ്റ്റ് ഹൗസിൽനിന്നു ഞങ്ങൾ ചായ കഴിച്ചു 2.45-ന് സ്ഥലം വിട്ടു.

ന്യൂസാലന്റിന്റെ ശരിക്കുള്ള അതിർത്തിരേഖ കിടക്കുന്നതു പിന്നെയും 62 മൈൽ ദൂരെ ‘ടുംഡൂമ’ എന്ന സ്ഥലത്താണ്. ഫോർട്ട് ഹില്ലിന്റെയും ടുംഡൂമയുടെയും ഇടയ്ക്കുള്ള പ്രദേശം ആർക്കും വേണ്ടാതെ കിടക്കുന്ന ഒരു നീണ്ടുവരണ്ട കുറ്റിക്കാടാണ്. 6 മണിക്കൂ ഞങ്ങൾ ടുംഡൂമയിലെത്തി ‘ടങ്കാനിക്കാ ടെറിട്ടറി’യിലേക്കു കടന്നു.

അന്നു രാത്രി ടുംഡൂമയിൽ കിടന്നുറങ്ങി. പിറ്റേന്നു രാവിലെ സ്വയയ്ക്കു പുറപ്പെടണമെന്നായിരുന്നു ഞങ്ങൾ ആദ്യം തീരുമാനിച്ചിരുന്നത്. ടുംഡൂമയിൽ അഞ്ചാറ് ഇന്ത്യൻ സ്റ്റോറുകളുണ്ട്. അവർ ഞങ്ങളെ അവിടെത്താമസിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ, ഗോഖലെ മുൻതീരുമാനം മാറ്റി. അന്നുതന്നെ സ്വയയിൽ എത്തിച്ചേരണമെന്നു ശഠിച്ചു. താൻ മസീംബയിൽനിന്നു ഭാര്യയ്ക്കു കമ്പിയടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അവൾ അത്താഴവും ഒരുക്കി കാത്തിരിക്കുമെന്നും ഗോഖലെ എന്നോടു സ്വകാര്യമായിപ്പറഞ്ഞു. അയാൾ വീണ്ടും തന്റെ പത്നിയുടെ പാചകസാമർത്ഥ്യത്തെപ്പറ്റി പ്രശംസിക്കാനും പ്രസംഗിക്കാനും തുടങ്ങി.

“സക്കർപാളി തിന്നിട്ടുണ്ടോ?” ഗോഖലെയുടെ ചോദ്യം.

ബോംബയിൽനിന്നു ചിലപ്പോഴെല്ലാം ആ മറാത്തിപ്പലഹാരം കഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

“ശ്രീകണ്ഠപുരിയോ?”

“അതും രുചി നോക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നാണ് തോന്നുന്നത്.” ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

തന്റെ ഭാര്യ ഇങ്ങനെ നാനാതരം
പലഹാരങ്ങളുമുണ്ടാക്കി, തന്റെ വരവും കാത്ത്
ഉറക്കമൊഴിച്ചിരിക്കയാണെന്നും മറ്റുമാണ് ഈവക
ചോദ്യങ്ങളുടെ അപ്പുറത്തെ അർത്ഥം.

വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ എനിക്കും നല്ല
വിശപ്പുണ്ടായിരുന്നു. തലേന്നാൾ ഉച്ചയ്ക്കു
മസീംബയിൽനിന്ന് ഊണുകഴിച്ചതിൽപ്പിന്നെ
കാര്യമായിട്ടൊന്നും ഭക്ഷിച്ചിട്ടില്ല.

ഞങ്ങൾ ടുംഡൂമ വിടുമ്പോൾ സന്ധ്യകഴിഞ്ഞിരുന്നു.
കുന്നുകളും മലകളും നിറഞ്ഞ ഒരു നന്മപ്രദേശമാണ്
ടുംഡൂമ. മലഞ്ചരിവുകളിലൂടെയും ചുരങ്ങളിലൂടെയും
ചുറ്റി വളഞ്ഞിറങ്ങിപ്പോകുന്ന നിരത്തുകൾ.
നാലുപാടുമുള്ള മലകളിൽ കാട്ടുതീ പടർന്നു
കത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രകാശം ആകാശത്തെ
വലയം ചെയ്തിരുന്നു. ആ കാഴ്ച അന്യാദൃശമാണ്.
ദീപാലങ്കാരങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു വിശാലനഗരത്തിന്റെ
പ്രതീതി. 'ദസ്സറാ'ക്കാലത്ത് വയനാടൻകുന്നുകളിൽനിന്നു
കാണുന്ന മൈസൂർനഗരമാണ് എനിക്കോർമ്മവന്നത്.

ടുംഡൂമയിൽനിന്നു ഞങ്ങൾ Great Northern Road —
ലേക്കു തിരിഞ്ഞു. ആഫ്രിക്കൻകരയുടെ തെക്കെ അറ്റം
മുതൽക്കു വടക്കേ അറ്റം കൈറോവരെ—Cape to Cairo—
പോകുന്ന പാതയാണിത്.

ടങ്കാനിക്കയുടെ ഭക്ഷിണോന്നതപ്രദേശത്തിലേക്കു
(Southern High-lands) ഞങ്ങൾ പ്രവേശിച്ചു. കാടുകളെല്ലാം
നീങ്ങി പുതിയ ഗ്രാമങ്ങളും ഇഷ്ടികവീടുകളും
അങ്ങാടികളും വിളക്കുകൾ വെച്ച നിരത്തുകളും
കണ്ടുതുടങ്ങി. 10 മണിക്കു ഞങ്ങൾ സ്വയാ പട്ടണത്തിൽ
ഗോഖലയുടെ വീട്ടിനു മുമ്പിൽ ചെന്നുനിന്നു.

ഗോഖലയുടെ വീട് അടച്ചിട്ടിരിക്കുന്നു. വെളിച്ചവും
ഒച്ചയുമില്ല. ഗോഖല വിഷണ്ണനായി നിന്നു. അടുത്ത
വീട്ടിൽച്ചെന്ന് അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ ഗോഖലയുടെ ഭാര്യ

മൂന്നു ദിവസംമുമ്പ്, മരുന്നു സേവിച്ചുകൊണ്ട് ഒരാഴ്ച താമസിക്കാൻ 40 മൈൽ അകലെയുള്ള സഹോദരന്റെ വീട്ടിലേക്കു പോയിരിക്കയാണെന്നു മനസ്സിലായി. സക്കർപാളിയുമില്ല, ശ്രീകണ്ഠപൂരിയുമില്ല, ഒരു കണ്ടം ചുക്കുപോലുമില്ല. പക്ഷേ, സുഖമായൊന്നു കുളിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

വീണ്ടും പഴയ പണിതന്നെ. ഞങ്ങൾ വീടു തുറന്നു, പാത്രം കഴുകി, കുറച്ചു ചായ തിളപ്പിച്ച്, ശാന്തിലാൽ പൊതിഞ്ഞു തന്ന പൂരിയിൽ ബാക്കിയുള്ള ഉണങ്ങിയ കപ്പലങ്ങൾ ഒരു പച്ചമുളകുംകൂട്ടി കടിച്ചു തിന്ന്, കിടക്കയും നിവർത്തി ഒരൊറ്റ ഉറക്കം.

ടങ്കാനിക്കയുടെ തെക്കൻമേടിയുടെ (Southern Highlands) തലസ്ഥാനമാണ് 'ബെയ'. ഗൂഡലൂർ പോലത്തെ ഒരു പ്രദേശം. ഇതൊരു സുഖവാസസ്ഥലമായതുകൊണ്ട് ധാരാളം വെള്ളക്കാർ ഇവിടെ കുടിയേറിപ്പാർത്തുവരുന്നു. 'കേപ്പ് - കൈറോ' പാതയിലെ ഒരു വിശ്രമത്താവളമായതുകൊണ്ടു രണ്ടുമൂന്ന് യൂറോപ്യൻ ഹോട്ടലുകളും ഇവിടെയുണ്ട്.

പട്ടണത്തിനടുത്തായി 'ബെയാമല' ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു. ഇത് അഭ്രലോഹം കലർന്നു തിളങ്ങുന്ന ഒരു മലയാണ് — ഒരു മരമോ പുല്ലോ അതിന്റെ മുകളിൽ കാണുകയില്ല.

ബെയയിലെ ചന്തയിൽ എല്ലാ ദിവസവും ദൂരെയുള്ള കാട്ടുഗ്രാമങ്ങളിൽനിന്നു കാപ്പിരികൾ വന്നുചേരുന്നത് രസകരമായ ഒരു കാഴ്ചയാണ്.

ബെയയിൽ കച്ചവടക്കാരായും ഗവൺമെന്റുദ്യോഗസ്ഥന്മാരായും ഒട്ടേറെ ഇന്ത്യക്കാരാണ്. ഇവിടത്തെ പോലീസ് സബിൻസ്പെക്ടർ ഒരു മലയാളിയാണ് — കണ്ണൂർക്കാരനായ മി. ശേഖരൻ. യൂറോപ്യൻ ജനസംഖ്യ 2,000 അതാളം വരും; 200 ഇന്ത്യക്കാരും. പഞ്ചാബികളും ഗുജറാത്തികളും

മഹാരാഷ്ട്രക്കാരും സിലോൺകാരും അടങ്ങിയ ഇവിടത്തെ ഇന്ത്യൻ ജനത ഒരുവിധം ഐക്യത്തോടുകൂടിത്തന്നെയാണ് കഴിഞ്ഞുവരുന്നത്. പക്ഷേ, ഇന്ത്യൻ മുസ്ലിങ്ങൾ, മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലെപ്പോലെതന്നെ, പാകിസ്ഥാന്റെ വാലിൽ തൂങ്ങിക്കൊണ്ടാണ് നിലകുന്നത്.

ഇവിടത്തെ ഗവൺമെന്റുസർവ്വീസിലെ പല ഇന്ത്യക്കാരും എന്റെ സുഹൃത്തുക്കളായിത്തീർന്നു. അവരുടെ സ്നേഹപൂർവ്വമായ നിർബന്ധംമൂലം എനിക്കു ഹോട്ടലുകളെ ആശ്രയിക്കേണ്ടതായിവന്നില്ല. സ്വയയിലെയും പരിസരങ്ങളിലെയും പല കാഴ്ചകളും എനിക്കു കാട്ടിത്തരുന്നതിലും സ്വയയിലെ എന്റെ താമസം സുഖകരമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിലും ഇവിടത്തെ ഇന്ത്യൻ സുഹൃത്തുക്കൾ വലിയ ഉത്സാഹം പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരുദിവസം വൈകുന്നേരം ഞങ്ങൾ 9 മൈൽ അകലെയുള്ള ‘ന്വാലസി’ വെള്ളച്ചാട്ടം സന്ദർശിക്കാൻ പുറപ്പെട്ടു.

യാത്രയ്ക്ക് ഒരു കാപ്പിരിഡ്രൈവറുടെ ടാക്സിയാണ് ഏർപ്പാടുചെയ്തിരുന്നത്. ഗോവലെയടക്കം ഞങ്ങൾ ഏഴുപേരുണ്ടായിരുന്നു. ഡ്രൈവർ ഏതെല്ലാമോ വഴിക്കു കാരോടിച്ച് ഒരു കാട്ടിൽ കയറി, ഒരു തോട്ടിനരികെ കാർ നിർത്തി പാറയിൽ തട്ടി ഒഴുകുന്ന ഒരു നേർത്ത നീർച്ചാട്ടത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതന്നു.

ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലെ രണ്ടുപേർ ‘ന്വാലസി’ വെള്ളച്ചാട്ടം മുമ്പു കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവർ പറഞ്ഞു: “ഇതു വെള്ളച്ചാട്ടമാണോ? ന്വാലസി വെള്ളച്ചാട്ടമാണ് ഞങ്ങൾക്കു കാണേണ്ടത്.”

“ഇതാണ് വെള്ളച്ചാട്ടം.” കാപ്പിരി ശഠിച്ചുപറഞ്ഞു. “എടോ, തനിക്കു വഴി തെറ്റി; ന്വാലസിവെള്ളച്ചാട്ടം പടിഞ്ഞാറെ കുന്നിലാണ്— ഇതൊരു തോടാണ്.”

ഡ്രൈവർ കൈ മലർത്തിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു: “ശൗരിയ മുംഗു.”

അപ്പോഴാണ് ഞാൻ കാപ്പിരികളുടെ ഈ ‘ശൗരിയ മുംഗു’ പ്രയോഗം ആദ്യമായി കേട്ടത്. കാപ്പിരികളുടെ സ്വഭാവവും വിശ്വാസവും പ്രതിഫലിക്കുന്ന ഒരു പ്രയോഗമാണിത്. തങ്ങൾക്ക് എന്തബദ്ധം പിണഞ്ഞാലും, അതിന്റെ കാരണം ‘ദൈവത്തിന്റെ ഇഷ്ടം അങ്ങനെയായതുകൊണ്ട്’ എന്നായിരിക്കും അവർ പറയുക. മൊമ്പാസയിലെ ഒരു മലയാളി സ്കൂളിന്റേ പറഞ്ഞ ഒരു കഥ ഞാനോർക്കുന്നു. തങ്ങളുടെ ക്ലബ്ബിൽ ഒരു ടെന്നീസ് കോർട്ട് നിർമ്മിക്കുന്നതിന് അയാൾ ഒരു കാപ്പിരിയെ കരാറ് ഏല്പിച്ചു. പണിയെല്ലാം പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ടെന്ന് കാപ്പിരി അറിയിച്ചു. നമ്മുടെ സ്കൂളിന്റേ ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ കുമായം തേച്ചതെല്ലാം വിണ്ടുകീറിക്കിടക്കുന്നതായിട്ടാണ് കണ്ടത്. “എടോ, ഇതെന്തു പണിയാണ്? ഇതാണോ കോർട്ട്?” സ്കൂളിന്റേ ചോദിച്ചു.

കരാറുകാരൻ കാപ്പിരി കൈ മലർത്തിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞുവത്രേ: “ശൗരിയ മുംഗു. എന്റെ പണമിങ്ങു താ.”

അങ്ങനെ കുമായപ്പണിയിൽപ്പോലും തകരാറുകൾ വരുത്താൻ തക്കംപാർത്തു നില്ക്കുന്ന ഒരു ദൈവമാണ് കാപ്പിരിക്കുള്ളത്. അവർ ഇതു വെറുമൊരു ഉപായത്തിനുവേണ്ടി പറയുന്നതല്ല. ആത്മാർത്ഥമായി വിശ്വസിച്ചു പറയുന്നതുതന്നെയാണെന്ന് അറിയുമ്പോഴാണ് നമുക്ക് കൂടുതൽ ചിരിവരുന്നത്.

ഞങ്ങളുടെ കാപ്പിരിഡ്രൈവറും അതുതന്നെയാണ് പറഞ്ഞത്. തന്റെ അജ്ഞതയെക്കുറിച്ചോ തന്റെ മാർഗ്ഗഭ്രംശത്തെക്കുറിച്ചോ ചിന്തിക്കാൻ അവൻ മിനക്കെട്ടില്ല. “നിങ്ങൾ സ്വാലസി വെള്ളച്ചാട്ടമല്ല, ഈ ഓവുചാൽച്ചാട്ടം കാണണമെന്നാണ് ദൈവത്തിന്റെ ഇഷ്ടം” എന്നായിരുന്നു അവൻ പറഞ്ഞതിന്റെ സാരം.

ദൈവത്തിന്റെ ഇഷ്ടത്തിനെതിരായി പ്രവർത്തിക്കാൻ തയ്യാറാകാൻ അവൻ ഒരുക്കമല്ലായിരുന്നു.

പക്ഷേ, ഞങ്ങൾ കാപ്പിരിദൈവത്തിന്റെ കല്പനയ്ക്കെതിരായി പ്രവർത്തിക്കാൻ തന്നെ തീരുമാനിച്ചു. അവനെ അവിടെത്തന്നെ നിർത്തി ഞങ്ങൾ കുന്നുകയറി മറുപുറത്തെത്തി. അകലെ ആ വെള്ളച്ചാട്ടം കാണാമായിരുന്നു. കാട്ടിലൂടെ നടന്നു ഞങ്ങൾ അവിടെയെത്തി ആ കാഴ്ച കണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടു.

കാപ്പിരികൾ പട്ടണത്തിനകത്തു പാർക്കുന്നതു നിയമവിരുദ്ധമാണ്. പട്ടണത്തിനു പുറമേ അവർക്കു കുടിൽ കെട്ടിത്താമസിക്കാൻ പ്രത്യേകം സ്ഥലം ഏർപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്— ‘നാട്ടുകാരുടെ പട്ടണം’ (Native Town) എന്നൊരു പേരും.

വിളക്കുകളോ ജലസൗകര്യമോ ഒന്നുംതന്നെയില്ലാത്ത ഒരു കറുത്ത പട്ടണം. കാപ്പിരികളെ പരിഷ്കരിക്കാൻ ഗവൺമെന്റ് ‘Native Welfare Centre’ എന്ന പേരിൽ ഒരേർപ്പാട് ഇവിടെ നടത്തിവരുന്നുണ്ട്. ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ കാര്യദർശിയായ കാപ്പിരി ഞാനുമായി പരിചയപ്പെട്ടു. ആ കേന്ദ്രം ഞാൻ സന്ദർശിക്കണമെന്ന് അയാൾ ഉപദേശിച്ചു. “ഇന്നു രാത്രി ഒരു ഡാൻസ് ഉണ്ട്, അതും കാണാം. വരാതിരിക്കരുത്.” അയാൾ നിർബന്ധിച്ചു. കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ കാപ്പിരികളുടെ നൃത്തം കാണാൻ ഒരവസരം കിട്ടിയെന്നോർത്തു ഞാൻ സന്തോഷത്തോടെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു. രാത്രി സ്ഥലത്തു ചെന്നുനോക്കിയപ്പോൾ കാപ്പിരികൾ— ആണും പെണ്ണും— കള്ളും കുടിച്ച്, ഇംഗ്ലീഷ് പാട്ടുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രാമഫോൺ യന്ത്രത്തിന്റെ ചുറ്റുംനിന്ന് ഇംഗ്ലീഷ് മട്ടിൽ കൈകോർത്തു നൃത്തം ചെയ്യുന്ന കാഴ്ചയാണ് ഞാൻ കണ്ടത്.

“ആഫ്രിക്കൻനൃത്തം—ശരിയായ ‘ഗോമ’— കാണാമെന്നു കരുതിയാണ് ഞാൻ വന്നത്. ഇതാണോ

നിങ്ങളുടെ ഗോമ?” ഞാൻ സെക്രട്ടറിയോടു ചോദിച്ചു.

അയാൾ തെല്ലൊരു വിഷാദത്തോടെ പറഞ്ഞു:
“ഞങ്ങളുടെ നാടൻ നൃത്തങ്ങൾ ഇവിടെവെച്ചു ചെയ്യാൻ
ഗവൺമെന്റ് സമ്മതിക്കുകയില്ല. അതു ചെയ്യാൻ
ഞങ്ങൾക്കു കാട്ടിൽ വല്ലയിടത്തും പോകണം. ഈ
പാശ്ചാത്യനൃത്തമാണ് ഞങ്ങൾക്ക് അഭ്യസിക്കേണ്ടത്
എന്നാണ് ഗവൺമെന്റിന്റെ കല്പന.”

ഞാൻ ഉടൻ സ്ഥലംവിട്ടു — ഗവൺമെന്റ് കാപ്പിരികളെ
പരിഷ്കരിക്കുന്ന രീതി ചിലതെല്ലാം എനിക്കു
മനസ്സിലായിത്തുടങ്ങി.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഗവൺമെന്റ് സർവ്വീസിലെ
വെള്ളക്കാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ മൂക്കൊലും
ധിക്കാരികളും തൊലിമേന്മ നടിക്കുന്നവരുമാണ്. പക്ഷേ,
ചിലപ്പോൾ അവരുടെയിടയിൽ ചില
ശുദ്ധാത്മാക്കളെയും കണ്ടുമുട്ടിയെന്നുവരാം!

മി.വി. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു ശുദ്ധാത്മാവാണ്.
കുറെക്കാലം ഇന്ത്യയിലെ സിവിൽവകുപ്പിലെ
ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു ഇദ്ദേഹം. 1947-നു ശേഷം
വെള്ളക്കാർക്ക് ഇന്ത്യയിൽനിന്നു
കെട്ടുകെട്ടേണ്ടിവന്നപ്പോൾ ഇദ്ദേഹവും കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടു.
അങ്ങനെ ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട മറ്റുപല
വെള്ളക്കാർക്കുമുള്ള നൈരാശ്യാജനകമായ പകയോ
ഇന്ത്യയെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു പുച്ഛമനോഭാവമോ ഈ ഇംഗ്ലീഷ്
യുവാവിൽ ഞാൻ കണ്ടില്ല. ഇന്ത്യയിൽനിന്ന് ഒരു
സഞ്ചാരി സ്വയയിൽ
എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുണ്ടെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ, ഒരു ഇന്ത്യൻ
ഉദ്യോഗസ്ഥൻ മുഖാന്തിരം ഇദ്ദേഹം എന്നെ കാണാൻ
താത്പര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു. ഞാൻ ചെന്നപ്പോൾ ഇദ്ദേഹം
എന്നെ വളരെ മര്യാദയോടെ സ്വീകരിക്കുകയും,
സ്നേഹിതന്മാരെപ്പോലെ ഞങ്ങൾ രണ്ടുമണിക്കൂർ നേരം
വർത്തമാനം പറഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇന്ത്യയിൽ— കിഴക്കൻബംഗാളിലും മദിരാശിയിലും — താൻ ഉദ്യോഗത്തിൽ കഴിച്ച കാലങ്ങളെ അദ്ദേഹം ആനന്ദത്തോടെ അനുസ്മരിച്ചു.

“ഈ ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റ് സർവ്വീസ് ഞാൻ വെറുക്കുന്നു. ഇവിടെ ഭരണത്തിന് ഒരു ചിട്ടയും വ്യവസ്ഥയും ഒന്നും കാണുന്നില്ല. ഇന്ത്യയിൽ എന്റെ മേലുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ നല്ല പരിജ്ഞാനവും പാകതയുമുള്ള മാനുഷന്മാരായിരുന്നു; എന്റെ കീഴിലെ ഇന്ത്യക്കാർ പ്രവൃത്തിയിൽ ജാഗ്രതയുള്ള അഭ്യസ്തവിദ്യരും. ഇവിടെയാകട്ടെ, മേലും കീഴും കടംതന്നെ. പ്രവൃത്തിയിൽ യാതൊരുത്സാഹവും തോന്നുന്നില്ല. കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റിന്റെ ഭരണനയത്തെയും ഞാൻ വെറുക്കുന്നു. ‘ഭരിക്കുക, സ്വാദിക്കുക’ എന്നൊരു വ്രതമാണ് പല ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കുമുള്ളത്. ഗവൺമെന്റിന്റെ നയം ഇതാണ്: ‘പോലെ പോലെ ബാഡു കിഡോഗോ’ (ഈ സ്വഹിലിവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം? ‘ധൂതിപ്പെടേണ്ട എല്ലാം മെല്ലെ മെല്ലെ മതി’ എന്നാണ്).

“ഇന്ത്യയിൽ എനിക്കൊരുദ്യോഗം കിട്ടുകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ സന്തോഷപൂർവ്വം അത് സ്വീകരിക്കും.” അദ്ദേഹം തുടർന്നു: “പക്ഷേ, ഇന്ത്യയിലെ ഇന്നത്തെ പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ അത് പ്രയാസമാണെന്നിരിക്കറിയാം.”

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇംഗ്ലീഷുകാരനായ ഒരുദ്യോഗസ്ഥൻ ഇങ്ങനെ വെട്ടിത്തുറന്നു സംസാരിക്കുന്നതു കേട്ടു ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെട്ടുപോയി.

മി.വി. എനിക്കു ഡൊഡോമയിൽ എല്ലാ സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതരാൻ അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു ഡൊഡോമയിലെ തന്റെ സ്നേഹിതന്— ഇന്ത്യയിൽനിന്നു റിട്ടയർചെയ്ത് ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റുസർവ്വീസിൽ ചേർന്ന ഒരു ഐ.സി.എസ്. കാരനായ ഇംഗ്ലീഷുകാരന്—

ഒരേഴുത്തുതന്നു. (ഡൊഡോമയിലെത്തിയ ദിവസംതന്നെ എനിക്കു ഡാരസ്സലമിലേക്കു പുറപ്പെട്ടേണ്ടിവന്നതുകൊണ്ട് ആ എഴുത്തും മി.വി.യുടെ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ സുഹൃത്തിന്റെ ആതിഥ്യവും ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ സാധിച്ചില്ല.)

അഞ്ചുനാൾ ഞാൻ സ്വയയിൽ സുഖമായി കഴിച്ചു. 6-ാം ദിവസം— ആഗസ്റ്റ് 27-ന് രാവിലെ സ്വയി സുഹൃത്തുക്കളോടു യാത്ര പറഞ്ഞു ഞാൻ ഡൊഡോമയിലേക്കു ബസ്സുകയറി— തപാൽ കൊണ്ടുപോകുന്ന ഒരു റെയിൽവേ ബസ്സ്.

സ്വയാ പട്ടണം വിട്ടാൽ പിന്നെ മലഞ്ചെരിവുകളാണ്. വിവിധ വേഷക്കാരായ കാട്ടുജാതിക്കാരെയും കാണാം. കീഴ്ച്ചുണ്ടു തുള്ളു മുളക്കുപ്പണം തിരുകിയ സ്ത്രീകളും, നാഭിയുടെ കീഴെ കല്ലുമാല തൂക്കിയിട്ടു നഗ്നത മറച്ച്, ദേഹം മുഴുവനും മുഖവും കളിമണ്ണിൻചായം പുശിയ പെൺകിടാങ്ങളും ബസ്സുപോകുന്നതു കാണാൻ റോഡരികിൽ വന്നു നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇവർ ‘ടിണ്ടിഗാ’ ജാതിക്കാരാണ്. വായിലെ മുകൾവരിയിലെ മുൻപല്ലുകൾ ആണിപോലെ രാകിക്കൂർപ്പിക്കുന്നത് ഈ ജാതിയുടെ സമ്പ്രദായമാണ്.

ബസ്സ് ചുരങ്ങൾ നിറങ്ങിക്കൊണ്ടു നീങ്ങി. സൂര്യകാന്തിപ്പൂക്കൾ (Sun flower) നട്ടുപിടിപ്പിച്ച വയലുകൾ (ഭംഗിക്കുവേണ്ടിയല്ല, ഈ ചെടിയുടെ വിത്തിൽനിന്ന് എണ്ണയെടുക്കാനാണ്) പച്ചക്കറിക്കുപ്പി സമൃദ്ധിയായി നടക്കുന്ന മലഞ്ചെരിവുകളും വാഴത്തോപ്പുകളും ഇടകലർന്ന നിലങ്ങൾ. 30 നാഴിക ചെന്നപ്പോൾ ‘കാഫിർ’-കളുടെ (Kaffir: അറബികൾക്ക് നാട്ടുകാരികളിൽ ജനിച്ച സന്താനങ്ങൾ) മൺവീടുകൾ കണ്ടുതുടങ്ങി.

ആറരമണിക്കു ഞങ്ങൾ ‘ചിമാല’യിലെത്തി. ബസ്സും യാത്രക്കാരും ഇവിടെ താവളമടിച്ചു. ബസ്സിലെ

ഒന്നാംക്ലാസ്സുയാത്രക്കാർക്കു താമസിക്കാൻ ഇവിടെ ഒരു യൂറോപ്യൻ ഹോട്ടലുമുണ്ട്.

തിങ്കളാഴ്ച രാവിലെ 8 മണിക്കു ബസ്സുയാത്ര തുടർന്നു. 'ഇഗാവ', 'മലങ്കാളി', 'സവോഹിൽ', 'ഇഫിണ്ടി' (പോളണ്ടുകാരായ ധാരാളം അഭയാർത്ഥികൾ കുടിയേറിപ്പാർക്കുന്ന ഒരു കാട്ടുഗ്രാമമാണിത്) മുതലായ സ്ഥലങ്ങൾ കടന്നു വൈകുന്നേരം അഞ്ചരമണിക്കു ഞങ്ങൾ 'ഇരിങ്ങ'യിലെത്തിച്ചേർന്നു.

ഇരിങ്ങയിലെ ബസ്സ്റ്റാഷൻമാസ്റ്റർ, പാലക്കാട്ടുകാരനായ മി. കെ. എസ്. മേനോനാണ്. ഒരിന്ത്യൻ സഹോദരൻ വരുന്നുണ്ടെന്നും സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളണമെന്നും കാണിച്ച്, ബെയയിലെ സുഹൃത്തുക്കൾ മേനോനു കമ്പിയടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ ഒരു മലയാളിയാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടും അറിഞ്ഞിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന് ആദ്യം വിശ്വസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

മേനോൻ പഴയ ജർമ്മൻകാർ പണിത ഒരു കുറ്റൻ കെട്ടിടത്തിൽ ഒറ്റയ്ക്കു താമസിക്കുകയാണ്. കുളിയും ചായകുടിയും കഴിഞ്ഞു ഞാൻ മേനോന്റെകൂടെ ഇരിങ്ങപട്ടണം കാണാനിറങ്ങി.

ഇരിങ്ങ ഉയർന്ന ഒരു കുുന്നിൻമുകളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാമാന്യം മനോഹരമായ ഒരു പട്ടണമാണ്. കുുന്നിന്റെ താഴെക്കൂടി 'കൊച്ചു റൂഹ' (Little Ruah) എന്ന നദി ചുറ്റി വളഞ്ഞൊഴുകുന്നു. ഇവിടെ നാനൂറോളം ഇന്ത്യക്കാരുണ്ട്. അധികവും ഖോജാമുസ്ലിങ്ങളാണ്. ഇവിടെ വലിയ ഒരു ഖോജാപ്പള്ളിയും, ഹിന്ദുമണ്ഡലവും, ക്ഷേത്രവും, സിക്കുഗുരുദ്വാരയും മറ്റും പണിതീർത്ത് ഇന്ത്യക്കാർ ഇരിങ്ങയെ ഒരിന്ത്യൻപട്ടണമാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുകയാണ്.

ഇരിങ്ങയിലെ കാപ്പിരികൾ 'വഹേഹെ' വർഗ്ഗക്കാരാണ്. തെക്കെ ആഫ്രിക്കയിൽനിന്നു

സുഖവർഗ്ഗക്കാരായ ആക്രമികൾ ഇവിടെവന്നു
 കയറിയപ്പോൾ വഹേഹെക്കാർ അവരെ സ്പേഹപൂർവ്വം
 സ്വീകരിക്കുകയും അവരോടു കൂടിച്ചേർന്നു തങ്ങളുടെ
 പൂർവ്വവൈരികളായ ചില അയൽപക്കക്കാരെ
 ആക്രമിച്ചു കീഴടക്കാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും
 സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു. വഹേഹെക്കാരുടെ
 രാജാവായിരുന്ന 'മക്ബാവ'യുടെ ചരിത്രം ഏതാണ്ടു
 നമ്മുടെ കേരളത്തിലെ
 പഴശ്ശിരാജാവിന്റേതുപോലെയാണ്. ജർമ്മൻകാർ
 ആദ്യമായി തന്റെ രാജ്യത്തെ ആക്രമിച്ചപ്പോൾ മക്ബാവ
 തന്റെ ശക്തികളും തന്ത്രങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചു സകല
 ജർമ്മൻസേനയേയും ആട്ടിയോടിച്ചുകളഞ്ഞു.
 ജർമ്മൻകാർക്ക് ഈ പരാജയം ഓർക്കാപ്പുറത്തു കിട്ടിയ
 ഒരടിയിായിരുന്നു. അവർ വീണ്ടും വലിയൊരു
 സേനയുമായി മടങ്ങിവന്നു മക്ബാവയെ എതിർത്തു.
 യൂറോപ്യന്റെ പീരങ്കിപ്പടയ്ക്കു മുമ്പിൽ മക്ബാവയുടെ
 അമ്പുകൾ പുകഞ്ഞുപോയി. തന്റെ പടയാളികളെല്ലാം
 ചത്തൊടുങ്ങിയപ്പോൾ മക്ബാവ കാട്ടിലേക്കോടി.
 ശത്രുക്കൾക്കു പിടികൊടുക്കാതെ ആ കാപ്പിരിമന്നൻ
 വളരെക്കാലം കാട്ടുഗുഹകളിലും, പടർപ്പുകളിലും
 ഒളിച്ചുനടന്നു. ജർമ്മൻകാർ ഒടുവിൽ മക്ബാവയുടെ
 രഹസ്യസങ്കേതം കണ്ടുപിടിച്ചു. താൻ പിടിക്കപ്പെടുമെന്നു
 മനസ്സിലാക്കിയപ്പോൾ ആ കാപ്പിരി രാജാവു
 കഠാരിയെടുത്ത് തന്നത്താൻ
 കുത്തിമരിക്കുകയാണുണ്ടായത്.

പിറ്റേന്നു (ചൊവ്വാഴ്ച) രാവിലെ ഞാൻ പുതിയൊരു
 ബസ്സിൽ ഇരിങ്ങയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു.

ഒമ്പതു മൈൽ ദൂരം ചെന്ന് 'വലിയ റൂഹാ' (Great Ruah)
 നദി കടന്നു. ഇവിടന്നങ്ങോട്ടു കുന്നുകളും
 കുറ്റിക്കാടുകളുമാണ്. കേഴമാൻ, കലമാൻ തുടങ്ങിയ
 മൃഗങ്ങളും കാട്ടാനകളും ഈ കാടുകളിൽ ധാരാളമുണ്ട്. 36

മൈൽ കഴിഞ്ഞാൽ ഗംഭീരമായ ഒരു ചുരം
ആരംഭിക്കുകയായി.

വാഗോഗോ വർഗ്ഗക്കാരുടെ മലമേടുകൾ.
പത്തരമണിക്കു ഞങ്ങൾ താഴ്വാരത്തിലെ 'യംഗോറോ'
എന്ന താവളത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. പന്ത്രണ്ടരമണിക്കു
'കീപ്പഗോറോ' എന്ന ഗ്രാമത്തിലെത്തി. ഭക്ഷണം
കഴിക്കാനും വിശ്രമിക്കാനും ഇവിടെ കുറച്ചുനേരം തങ്ങി.

കീപ്പഗോറോവിലെ ഒരു അറബിഹോട്ടലിൽനിന്നു
ചോറും കറിയും കിട്ടി. ബസ്സ് യാത്രക്കാരെ മാത്രം
ആശ്രയിച്ചു ജീവിക്കുന്ന ഒരു ഹോട്ടലാണിത്. പന്ത്രണ്ടര
ഷില്ലിങ്(ഒരുറൂപ്പിക)യാണ് ഊണിനു കൊടുക്കേണ്ടിവന്ന
ചാർജ്ജ്.

വാഗോഗോവർഗ്ഗക്കാർ പല പ്രകാരത്തിലും
കെനിയയിലെ 'മസായി'കളോടു സാമ്യം
വഹിക്കുന്നവരാണ്. വേഷവും മട്ടും കണ്ടാൽ അവർ
മസായികളായി തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെടാനും ഇടയുണ്ട്.
എന്നാൽ മസായികളുടെ ശൗര്യമോ ദേഹബലമോ
ഇക്കൂട്ടർക്കില്ലതാനും. വാഗോഗോക്കാർ കാലിമേച്ചു
നടക്കുന്നവരാണ്. കൃഷിചെയ്യുകയില്ല. പരന്ന
മേൽപ്പുരയുള്ള താഴ്ന്ന കുടിലുകളാണ് ഇവരുടെ
വസതികൾ. മാടുകളാണ് ഇവരുടെ ധനം. ചിലർക്കു
സ്വന്തമായി 200-ഉം 300-ഉം കാലികളുണ്ടായിരിക്കും.
വസ്ത്രങ്ങളും, പുകയിലയും മറ്റും വാങ്ങുന്നതിനു പണം
വേണ്ടിവരുമ്പോൾ ഇവർ കാലികളിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ
എണ്ണത്തിനെ വില്ക്കും. മസായികളെപ്പോലെ
വാഗോഗോക്കാർ കാലിയെ കൊന്നു തിന്നുകയില്ല.
സസ്യഭക്ഷണമാണ് ഇവർക്കിഷ്ടം. 'മാവലെ' എന്ന
ധാന്യമാണ് ഇവരുടെ ആഹാരം. കൂടാതെ
മുള്ളിൻപഴങ്ങളും വാഴപ്പഴങ്ങളും ധാരാളം
ഭക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും.

വാഗോഗോക്കാർക്കു വിചിത്രങ്ങളായ ചില
ആചാരങ്ങളുണ്ട്: ആണുങ്ങളും പെണ്ണുങ്ങളും കാതുകൾ
തുള്ളൂ വളർത്തുന്നു. കാതിന്റെ വള്ളികൾ ചുമൽവരെ
തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്നതായി കാണാം. നെറ്റിയിൽ ചൂടുവെച്ചു
പൊള്ളിച്ച് ഒരു വലിയ കലയുണ്ടാക്കും. വായിലെ
കീഴ്വരിയിലെ രണ്ടു മുൻപല്ലുകൾ
പൊരിച്ചെടുത്തുകളയും. ഈ ഏർപ്പാട് ആഫ്രിക്കയിലെ
മറ്റു പല വർഗ്ഗങ്ങളും അനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. ഇങ്ങനെ
പല്ലു പൊരിച്ചെടുത്തുകളയുന്ന സമ്പ്രദായം ഉത്ഭവിച്ച കഥ
ഒരു കാപ്പിരി എന്നോടു പറഞ്ഞതു കേൾക്കാൻ രസമുണ്ട്.
പണ്ട് ഒരു കാപ്പിരി മൂപ്പൻ അപസ്‌മാരം ബാധിച്ചു
മരിക്കാറായി. വായ കടിമുറുകിക്കിടക്കുകയാണ്.
വെള്ളംകൊടുക്കാൻ ഒരു വഴിയുമില്ല. ഒടുവിൽ വെള്ളം
കുടിക്കാതെ മരിച്ചു. നീചപ്രേതമായിത്തീരുന്നതിൽനിന്ന്
ആ മൂപ്പനെ രക്ഷിക്കാൻ, വായിലേക്കു
വെള്ളമെത്തിക്കാനൊരു വഴിയുണ്ടാക്കാൻ, അവർക്കു
മൂപ്പന്റെ രണ്ടു പല്ലുകൾ തട്ടിനീക്കേണ്ടതായിവന്നു.
ഭാവിയിൽ ജനങ്ങൾക്ക് അങ്ങനെയൊരാപൽഘട്ടം
വന്നുചേരരുതെന്നു കരുതി, കാലേകൂട്ടിത്തന്നെ പല്ലു
നീക്കി വായിൽ വഴിതയ്യാറാക്കിവയ്ക്കുന്ന സമ്പ്രദായം
അന്നുമുതൽക്കു നടപ്പിൽ വരികയും ചെയ്തു!

വാഗോഗോവർഗ്ഗക്കാർ കാവിമണ്ണു കുഴച്ചു
ദേഹത്തിലും തലയിലും പൂശി നടക്കുന്നവരാണ്.
കളിമണ്ണിൽ കുഴച്ചുണക്കിയ ശീലച്ചുരുളുകൾ
മൂർദ്ധാവിൽനിന്നും ഒടിഞ്ഞു തൂങ്ങിയ കൊമ്പുപോലെ
ചുമലിൽ വിശ്രമിക്കുന്നതായിക്കാണാം. നല്ല
വെള്ളത്തുണികൾ കാവിമുക്കി ചുകപ്പിച്ചിട്ടേ അവർ
ധരിക്കുകയുള്ളൂ. വസ്ത്രം അരയിൽ പിടിപ്പിച്ചു
ചുമലിലൂടെ ഇടണമെന്നല്ലാതെ നഗ്നത മറയ്ക്കണമെന്ന്
അവർക്കുദ്ദേശമില്ല. ഇവരെക്കണ്ടാൽ ഏതാണ്ടു നമ്മുടെ
നാട്ടിലെ പളനിപ്പണ്ടാരങ്ങളെപ്പോലെ തോന്നും.

5 മണിക്കൂ ഞങ്ങൾ
ഡോഡോമതീവണ്ടിയാപ്പീസിലെത്തി — ബ്ലാൻഡർ
വിട്ടതിൽപ്പിന്നെ ആദ്യമായി കാണുന്ന തീവണ്ടിപ്പാത.

ബ്ലാൻഡറിൽനിന്ന് ഇവിടെ എത്തിച്ചേരാൻ, ബസ്സിലും
ലോറിയിലുമായി ആയിരത്തിഒരുന്നൂറ്റി
അറുപത്തൊന്നുമെലാണ് ഞാൻ യാത്ര ചെയ്തത്.

രാത്രി പതിനൊന്നരമണിക്കൂ ‘ടബോറ’യിൽനിന്നു
വരുന്ന തീവണ്ടിയുടെ ചൂളംവിളി കാടുകളിൽനിന്നു
നഗരത്തിലേക്കുള്ള വിളിയായി എനിക്കു തോന്നി.

ന്യാസാലന്തിലേക്ക് ഒരു തിരിഞ്ഞുനോട്ടം

ആഫ്രിക്കയിൽ അനേകായിരം കാപ്പിരിവർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്; ഓരോ വർഗ്ഗത്തിനും ഓരോ പ്രത്യേക ഭാഷയും. ന്യാസാലന്തിൽ ഗവൺമെന്റ് അംഗീകരിച്ച പൊതുഭാഷ ‘ചിന്യാഞ്ച’യാണ്. പട്ടണങ്ങളുമായി സമ്പർക്കമുള്ളവർക്ക് ഈ ഭാഷ മനസ്സിലാവുമെങ്കിലും ഉൾനാടുകളിലേക്കു കടന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷും ചിന്യാഞ്ചയും അവർക്ക് ഒരുപോലെയാണ്.

ന്യാസാലന്റ് ആകപ്പാടെ ഒരു കറുത്ത നാടായിട്ടാണ് എനിക്കു തോന്നിയത് — കാട്ടുതീ പടർന്നു കത്തിക്കരിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന നിലങ്ങൾ, കറുപ്പുവസ്ത്രം ധരിച്ചു നടക്കുന്ന കറുത്ത കാപ്പിരികൾ, കറുപ്പു തിന്ന മട്ടിലുള്ളൊരു ഗവൺമെന്റും. നാട്ടിനെയോ ജനങ്ങളെയോ പരിഷ്കരിക്കാൻ ഗവൺമെന്റ് ചെയ്യുന്നതായി നാം കാണുന്നതു കടലാസ്സിൽ മാത്രമാണ്. ന്യാസാലന്തിൽ പാഴായിക്കിടക്കുന്ന നിലങ്ങളെയും പതിരായിക്കഴിയുന്ന മനുഷ്യരെയും കാണുമ്പോൾ നമുക്കു സങ്കടം തോന്നും.

ന്യാസാലന്റ് ഒരു ‘പ്രൊട്ടക്ടറേറ്റാ’ണ് — ബ്രിട്ടൺ ഏറ്റെടുത്തു നടത്തിവരുന്ന ഒരു ഭൂമി. അതിൽനിന്നുള്ള ആദായം ആവുന്നത്ര പറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കാനല്ലാതെ ഭൂമിയെ നന്നാക്കിത്തീർക്കണമെന്ന മനോഭാവം ആ നടത്തിപ്പുകാരനുണ്ടായിരിക്കയില്ലല്ലോ. ഗവൺമെന്റിന്റെ തല കിടക്കുന്നത് ലണ്ടനിലാണ്. അവിടെനിന്ന് അവർ

ചില ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ ഇങ്ങോട്ടു കടത്തിവിടും,
തങ്ങളുടെ ഉദ്യോഗകാലാവധിക്കുള്ളിൽ ജീവിതകാലം
മുഴുവനും സുഖമായി കഴിഞ്ഞുകൂടാനുള്ള വക
തട്ടിയെടുക്കണമെന്ന ഒരുദ്ദേശ്യമേ ഈ
ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കുള്ളൂ. കൈക്കൂലിയും കരിഞ്ചന്തയും
ഇത്ര നഗ്നമായി നടന്നു ചെയ്യുന്ന ഒരു ഭരണകൂടം
ആഫ്രിക്കയിൽ മറ്റൊരു നാട്ടിലും കാണുകയില്ല.

ഞാൻ ന്യൂസാലന്റിലുള്ളപ്പോൾ അവിടെ രസകരമായ
ഒരു കേസ്സു നടന്നു. പെർമിറ്റില്ലാതെ കുറെയധികം
വിസ്കി കൊണ്ടുവന്നതിന് ഒരിന്ത്യൻവ്യാപാരിയുടെ
പേരിൽ കസ്റ്റംവകുപ്പു കുറ്റം ചുമത്തി. കോടതിയിൽ
കേസ്സാക്കി. തന്നിക്കു പെർമിറ്റുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അതു
തന്റെ കയ്യിൽനിന്ന് എവിടെയോ പൊയ്ക്കപ്പായെന്നും
ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരി വാദിച്ചു. തന്റെ പെർമിറ്റിന്റെ തീയതി
കൂടി അയാൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. അതനുസരിച്ചു
കോടതി, അക്കാലത്തു നൽകപ്പെട്ട പെർമിറ്റുകളുടെ
കോപ്പികൾ ഹാജരാക്കാൻ അന്യായക്കാരോടു കല്പിച്ചു.
അപ്പോഴല്ലേ രസം! കൺട്രോളറുടെ ആഫീസിൽ ആ
ഫയൽമാത്രം കാണാനില്ല; പെർമിറ്റു നൽകിയതായി
പറയപ്പെടുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അവധിയിൽ ലഭ്യനിലും.
കോടതി പ്രതിയെ വെറുതെ വിട്ടയച്ചു. അയാളുടെ
വിസ്കിപ്പെട്ടികളും തിരികെ കിട്ടി.

പണാപഹരണത്തിലോ കൈക്കൂലിയിലോ
ഒരുദ്യോഗസ്ഥൻ പിടിക്കപ്പെട്ടുപോയാലും,
ലഭ്യനിൽനിന്ന് അന്വേഷണവും തെളിവെടുക്കലും
വിചാരണയും കഴിയുമ്പോഴേക്കും അയാളുടെ
ഉദ്യോഗകാലാവധി അവസാനിച്ചിട്ടുണ്ടാകും: അല്ലെങ്കിൽ
ആ കാലത്തിനുള്ളിൽ അയാൾ വേറെ വല്ല
കോളനിയിലേക്കും കടന്നുകൂളത്തിട്ടുണ്ടായിരിക്കും.

ഇങ്ങനെ സ്വാർത്ഥലാഭം മാത്രമുദ്ദേശിച്ച്
ആഫ്രിക്കയിൽ ഉദ്യോഗത്തിൽ വന്നവരെക്കൊണ്ടു നാടു

നന്നാകുമോ? ന്യൂസാലന്റിൽ ധാരാളം ഖനികളുണ്ട്.
അവയെ പരിഷ്കരിക്കാൻ ഗവൺമെന്റ്
മുതിർന്നുകാണുന്നില്ല. കാരണം മറ്റൊന്നുമല്ല. അതിന്
ആദ്യമായി ധാരാളം മുതലിറക്കണം. ലാഭം
പ്രതീക്ഷിക്കാൻ ഏറെക്കാലങ്ങൾ വേണ്ടിവരും.
അതിനിടയ്ക്ക് അതെല്ലാം ഇവിടെത്തന്നെ വിട്ടുവെച്ച്,
കെട്ടുകെട്ടേണ്ടിവന്നെങ്കിലോ? എന്തിന് ഈ ദീർഘകാല
പരിപാടികൾ? പുകയിലക്കൃഷിമാത്രം മതി.

ഇതാണ് ഗവൺമെന്റിന്റെ മനോഭാവം.

പോർത്തുഗീസ്സാഫ്രിക്യിൽനിന്ന് ന്യൂസാലന്റിലേക്കു
കടക്കുന്നതോടുകൂടി ഈ പ്രൊട്ടക്ടറേറ്റിന്റെ
ചുഷ്ണനയം നിങ്ങൾക്കനുഭവപ്പെടും.

തീവണ്ടി സാംബസിനദിയുടെ പാലം കടക്കുന്നു.
ലോകത്തിലേക്കുവെച്ച് ഏറ്റവും വലിയ പാലം ഇതാണത്രേ.
ഇതിന്റെ നീളം 12,034 അടിയാണ് — രണ്ടേക്കാൽ
നാഴികയിലധികം. എന്നാൽ ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും
വലിയ ഈ പാലം കടക്കുന്ന ന്യൂസാലന്റിന്റെയ്ക്കിടയിൽവേ,
ലോകത്തിൽവെച്ച് ഏറ്റവും കൂടിയ യാത്രാച്ചാർജ്ജാണ്
തട്ടിയെടുക്കുന്നതും. ബൈറയിൽനിന്നു
ബ്ലാൻഡെറിനിലേക്ക് (350 മൈൽ) ഒരു രണ്ടാം ക്ലാസ്സ്
ടിക്കറ്റിനു കൊടുക്കേണ്ടിവന്നത് 70 ക.യാണ്.
ന്യൂസാലന്റിന്റെ തലസ്ഥാനനഗരമാണ് ബ്ലാൻഡെർ—
ഡേവിഡ് ലിവിങ്സ്റ്റൺ ജനിച്ച ഐർലന്റിലെ ബ്ലാൻഡെർ
ഗ്രാമത്തിന്റെ പേരു നൽകപ്പെട്ട പുതിയ
ആഫ്രിക്കൻനഗരം. നഗരത്തിലെ ജനസംഖ്യയും
മോട്ടോർകാറുകളുടെ എണ്ണവും ഒത്തുനോക്കുമ്പോൾ
ലോകത്തിലെ നഗരങ്ങളിൽവെച്ചു കൂടുതൽ
മോട്ടോർകാറുകളുള്ളതു ബ്ലാൻഡെറിലാണെന്ന് അവർ
പറയുന്നു. ആ നഗരം ഒന്നു കാണേണ്ടതാണ്—
പൊടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു പൊടിപടലം പരത്തുന്ന പഴയ
നിരത്തുകളും, കോഴിക്കോട്ടെ വലിയങ്ങാടിയിലെ ‘വാസ്

കോഡിഗാമാമോഡൽ ഗുദാമു'കളെപ്പോലുള്ള കുറെ പീടികകളും. അതാണ് ബ്ലാൻഡർ. 45

കൊല്ലംകൊണ്ടുണ്ടായ പുരോഗമനത്തിന്റെ ഫലം.

ന്യാസാതടാകം—ആ തടാകത്തിന്റെ നാമധേയത്തോടാണല്ലോ ന്യാസാലന്റ ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നത്—വലിപ്പംകൊണ്ട് ആഫ്രിക്കയിലെ മൂന്നാമത്തെ തടാകമാണ്. സമുദ്രവിതാനത്തിൽനിന്നു 1920 അടി മീതെ, 360 മൈൽ നീളത്തിലും 20 മുതൽ 50 മൈൽവരെ വീതിയിലും കിടക്കുന്ന നയനാനന്ദകരമായ ഈ ശുദ്ധജലതടാകത്തിനു ചിലേടത്തു 700 അടിയിലധികം ആഴമുണ്ട്. ന്യാസാലന്റിനെപ്പറ്റി സ്മരിക്കുമ്പോൾ ആ തടാകതീരത്തിൽ ചെലവഴിച്ച ദിവസങ്ങളാണ് എന്റെ മനസ്സിൽ തെളിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നത്. തടാകത്തിന്റെ നടുവിൽ അവിടവിടെ പൊങ്ങിനില്ക്കുന്ന കുന്നുകളും, പനകൾ അണിനിരന്നുനില്ക്കുന്ന കരയും, 'തണ്ടായി'ട്ടു മീൻപിടിക്കുന്ന കാപ്പിരികളുടെ നഗ്നരൂപങ്ങളും സമ്മേളിച്ച ഒരു ചിത്രം. ഹിപ്പോജന്തുക്കളെ ഞാൻ ആദ്യമായിക്കണ്ടതും ന്യാസാതടാകത്തിൽവെച്ചാണ്. എന്നാൽ തടാകം മുഴുവനും ന്യാസാലന്റിനവകാശപ്പെട്ടുകൂടാ. തടാകക്കരയുടെ വലിയൊരു ഭാഗം കിടക്കുന്നതു പോർത്തുഗീസ്സാഫ്രിക്കയിലാണ്. ന്യാസാലന്റിലെ കാപ്പിരികളിൽ പ്രധാന വർഗ്ഗങ്ങൾ 'ചേവാ', 'ന്യാഞ്ചാ', 'ടുംബുക്കാ', 'യാവോ', 'അങ്കോണി', 'ങ്കോണ്ടെ', 'അങ്കൂരു', 'ടോംഗാ' എന്നിവയാണ്—ആകാരപ്രകൃതികൾകൊണ്ടും ആചാരവിശേഷങ്ങൾകൊണ്ടും ഭാഷകൊണ്ടും വ്യത്യസ്തപ്പെട്ട വർഗ്ഗങ്ങൾ.

യാവോ വർഗ്ഗക്കാർ പണ്ടു മഹാ പരാക്രമശാലികളായിരുന്നു. ഇവർ ന്യാസാലന്റുകാരായിരുന്നില്ല.

പോർത്തുഗീസ്സാഫ്രിക്കയിൽനിന്നു കടന്നുകൂടിയവരാണ്. ന്യാസാലന്റിൽ ശാന്തജീവിതം നയിച്ചിരുന്ന മുക്കുവരുടെയും കൃഷിക്കാരുടെയും ഗ്രാമങ്ങൾ ആക്രമിച്ചു ജനങ്ങളെ കൂട്ടത്തോടെ പിടിച്ചുകെട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി അടിമവ്യാപാരത്തിന്റെ ദല്ലാളികളായ അറബികൾക്കു വില്ക്കുക; അതായിരുന്നു അവരുടെ തൊഴിൽ. ഇന്ന് അവർ അടങ്ങിയൊതുങ്ങി കൃഷിയും കാലിവളർത്തലുമായി കഴിയുകയാണ്.

യാവോവർഗ്ഗക്കാർ തങ്ങളുടെ ആൺകുട്ടികൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും പ്രായമെത്തിയാൽ അവരെ 'ഉണ്യോഗോ' എന്ന പേരിലുള്ള ഒരു കർമ്മത്തിനു കാട്ടിലേക്കയയ്ക്കും. കാട്ടിൽ ഒരു രഹസ്യസ്ഥലത്ത് ഇവർക്ക് ഒരു പരിശീലനക്യാമ്പ് തുറന്നിട്ടുണ്ടാകും. പുരോഹിതൻ ആൺകുട്ടികളെയും, പുരോഹിത പെൺകുട്ടികളെയും വെച്ചേറെ ക്യാമ്പുകളിലേക്കു നയിക്കുന്നു. ഇവിടെ വെച്ച് ഇവരെ സകലവിധ ദാമ്പത്യമുറകളും ലിംഗബന്ധരഹസ്യങ്ങളും കാമശാസ്ത്രങ്ങളും അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നു. മാസങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പരിശീലനക്യാമ്പാണിത്. ആ പരീക്ഷയിൽ പാസ്സായാലേ ഒരു യാവോയുവാവു പുരുഷനായി എണ്ണപ്പെടുകയുള്ളൂ; ഒരു യാവോയുവതി ഭാര്യയാകാൻ കൊള്ളുകയുള്ളൂ.

അങ്കുരുകളും പോർത്തുഗീസ്സാഫ്രിക്കയിൽനിന്ന് അഭയം തേടി വന്നവരാണ്. പോർത്തുഗീസ്സുരാജ്യത്തിലെ ക്വിലിമേൻ സംസ്ഥാനത്തിൽനിന്നു ന്യാസാലന്റിലെ മാഞ്ചിപർവ്വതത്തിന്റെ താഴ്വരകളിൽ അവർ കുടിയേറിപ്പാർത്തു. ഇന്ന് ഇവരിലധികംപേരും, ദക്ഷിണന്യാസാലന്റിലെ ചായത്തോട്ടങ്ങളിലും, കാപ്പിത്തോട്ടങ്ങളിലും വേലയെടുത്തുവരുന്നു. പണ്ടുകാലത്ത് ഇവർ മനുഷ്യഭുക്കുകളായിരുന്നു. ഇന്നും ഇവർ തഞ്ചത്തിൽ കിട്ടിയാൽ നരമാംസം

ഉപേക്ഷിക്കുകയില്ല. പച്ചമാംസംതന്നെ വേണമെന്നില്ല; ശവമായാലും മതി. തങ്ങളുടെ മുത്തച്ഛന്മാരിൽനിന്നു കിട്ടിയ ഈ മനുഷ്യമാംസക്കാതി ഇവർ ഇക്കാലത്തും പ്രദർശിപ്പിച്ചുവരുന്നുവെന്നതിനു നാലു കൊല്ലംമുമ്പു ന്യൂസാലന്റിൽ നടന്ന ഒരു സംഭവം—ഇംഗ്ലീഷ് പത്രങ്ങളിൽ റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തത്—തെളിവാണ്.

ഒരു അങ്കുരുക്കാരിയുടെ ഭർത്താവ് മരിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ സ്നേഹിതയായ മറ്റൊരു അങ്കുരുക്കാരി മരിച്ചയാളുടെ ഒരു കൈ മുറിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ ആ വിധവയോടപേക്ഷിച്ചു.

“എന്നാൽ ഞാൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ മറ്റൊരു മനുഷ്യക്കൈ എനിക്കു പകരം തന്നുകൊള്ളുകയും വേണം” എന്നൊരു കരാറിന്മേൽ അവൾ ഭർത്താവിന്റെ ശവത്തിൽനിന്ന് ഒരു കൈ അറുത്തെടുത്തു സ്നേഹിതയ്ക്കു കൊടുത്തു. ഒന്നുരണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു. ഒരു ദിവസം ആ വിധവയ്ക്കും മനുഷ്യമാംസത്തിന്റെ രുചിയറിയാൻ ഒരു കൊതി കയറി. ഉടനെ അവൾക്കു പണ്ടു സ്നേഹിതയ്ക്കു കടം കൊടുത്ത കയ്യിന്റെ കാര്യം ഓർമ്മവന്നു. തന്റെ മുതൽ മടക്കിക്കൊടുക്കാൻ അവൾ സ്നേഹിതയെ നിർബന്ധിച്ചുതുടങ്ങി. മറ്റേവൾ എവിടന്നു കൊടുക്കാനാണ്? വെള്ളക്കാരൻ നാട്ടിൽ വന്നിറങ്ങിയതോടുകൂടി ആളിറച്ചി കിട്ടാൻ വഴിയില്ലാതായില്ലേ? അതൊന്നും കടക്കാരി കേട്ടില്ല. അവൾ നിർബന്ധം തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരുന്നു. ഒടുവിൽ പൊറുതിമുട്ടിയപ്പോൾ ആ സ്നേഹിത ഒരു പണി ചെയ്തു: തന്റെ പതിനഞ്ചുവയസ്സു പ്രായം ചെന്ന മകളെ കാട്ടിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി കഴുത്തറുത്തുകൊണ്ട്, ഒരു കൈ അരിഞ്ഞെടുത്തു സ്നേഹിതയുടെ കടം വീട്ടി. മകളുടെ ശേഷിച്ച അവയവങ്ങൾ അവൾ പുച്ചയെപ്പോലെ തൃപ്തിയോടെ തിന്നുതീർക്കുകയും ചെയ്തു. ആ കൊല്ലപ്പെട്ട പെൺകിടാവിന് ഒരു കാമുകനുണ്ടായിരുന്നു.

തന്റെ പ്രേമഭാജനത്തെ കാണാതായപ്പോൾ അവൻ അന്വേഷിച്ചുതുടങ്ങി. നടന്ന സംഭവങ്ങളെല്ലാം ഒടുവിൽ അവനു മനസ്സിലായി. ഉടനെ അവൻ—തന്റെ പ്രിയതമയെ കൊന്നവളോടുള്ള പകകൊണ്ടോ, അല്ല, അതിൽ ഒരോഹരി തനിക്കു കിട്ടാത്തതിലുള്ള നിരാശതകൊണ്ടോ എന്തോ—നേരെ പോലീസിൽ പോയി വിവരം കൊടുത്തു.

മകളെ കൊന്നുതിന്ന കുറ്റത്തിനു കോടതി ആ കാപ്പിരിച്ചിയെ വിസ്തരിച്ചപ്പോൾ അവൾ മൊഴികൊടുത്തത് ഇങ്ങനെയായിരുന്നു: “എന്റെ മകൾ എന്റെ സ്വന്തംവക സ്വത്താണ്. കടം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ മകളെ ഒടുക്കി അതു വീട്ടുന്നതാണ് നല്ലത് എന്നെന്നിക്കു തോന്നി. ഞാൻ വേറെ ഒരു കുറ്റവും ചെയ്തിട്ടില്ല.”

അങ്കുരുപ്പെണ്ണങ്ങൾ മുഖത്തു പച്ചകുത്തി മുക്കിനുതാഴെ മേൽച്ചുണ്ടിൽ വലിയ തുളയുണ്ടാക്കി മുളക്കോലോ പിത്തളക്കമ്പിയോ തിരുകി നടക്കുന്നവരാണ്. ആണും പെണ്ണും മുൻവരിയിലെ പല്ലുകൾ രാകി കുർപ്പിക്കും. ഇങ്ങനെ പല്ലുകൾ മുളളാണിപോലെ രാകി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുന്നത് നരഭുക്കുകളായ കാപ്പിരിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഒരു സ്വഭാവവിശേഷമാണെന്ന് നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു.

ഉപ്പ് ഒരാദാധ്യവസ്തുവായി കരുതുന്നവരാണ് ‘അങ്കോണി’ വർഗ്ഗക്കാർ. ഭർത്താവ് വീട്ടിലില്ലാത്ത അവസരത്തിൽ അന്യപുരുഷ സംസർഗ്ഗം ചെയ്ത ഒരു പെണ്ണ് തന്റെ ഭർത്താവിന് അന്നു തയ്യാറാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന ഭക്ഷണത്തിൽ ഉപ്പു ചേർക്കുകയില്ല. ഉപ്പിടാത്ത കഞ്ഞി കുടിക്കുമ്പോൾ ഭർത്താവിനു തന്റെ ഭാര്യയുടെ ചെയ്തിയെപ്പറ്റി മനസ്സിലാകുമെങ്കിലും, അവൻ ഒന്നും മിണ്ടുകയില്ല.

വൃദ്ധിചരിച്ച പെണ്ണു ഭർത്താവിനു കൊടുക്കുന്ന
അന്നത്തിൽ ഉപ്പിട്ടുപോയാൽ, ആ ഭർത്താവിനു 'ഒട്ടേമ്പാ'
(ദേഹം വീങ്ങി കുറച്ചു ചാകുന്ന ഒരു ദീനം)
ബാധിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നവരാണ് അങ്കോണികൾ.
തന്റെ ഭാര്യ ഒന്നു വൃദ്ധിചരിച്ചുപോയാലും
ഒട്ടേമ്പായിൽനിന്നു തന്നെ രക്ഷിച്ചുവല്ലോ
എന്നായിരിക്കും ഉപ്പില്ലാത്ത അന്നം കഴിക്കുന്ന ആ
കാപ്പിരിക്കണവന്റെ ചിന്താഗതി.

ന്യാസാലന്തിലെ എന്നല്ല
ആഫ്രിക്കയിലെവിടെയുമുള്ള കാപ്പിരിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ
ആചാരവിചാരങ്ങളും അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും
സാമുദായികനിയമങ്ങളും സ്വകാര്യജീവിതത്തിലെ
അനുഷ്ഠാനങ്ങളും മുഴുവൻ മനസ്സിലാക്കുവാൻ
അവരുടെയിടയിൽ വളരെക്കാലം മിനക്കെട്ടു
താമസിച്ചാൽപ്പോലും ഒരു വിദേശീയനു സാധ്യമല്ല.
ഓരോ വർഗ്ഗത്തിനും ഓരോ
രഹസ്യസംഘടനയുണ്ടായിരിക്കും. പരമ്പരയായി
പുർവ്വികന്മാരിൽനിന്നു ലഭിച്ച അറിവുകൾ ആ
വർഗ്ഗത്തിന്റെ സ്വകാര്യസ്വത്തുക്കളാണ്. ദുർമ്മന്ത്രവാദം,
ആഭിചാരം, വൈദ്യം, വശീകരണം തുടങ്ങിയ വിദ്യകൾ
ഓരോ വർഗ്ഗവും പ്രയോഗിക്കുന്നതു പ്രത്യേക
രീതിയിലായിരിക്കും. അതിന്റെയെല്ലാം രഹസ്യങ്ങൾ
അവരുടെ അയൽപക്കക്കാരായ മറ്റു
കാപ്പിരിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കുപോലും അറിയാൻ സാധ്യമല്ല. ഈ
കാപ്പിരികളുടെ സാമുദായികമായ
സ്വകാര്യജീവിതത്തെച്ചൂഴുന്ന അന്ധകാരമാണ്
ആഫ്രിക്കയെ ഇരുണ്ട ആഫ്രിക്കയായി മാറ്റിയത്.

സ്വഹിലിഭാഷ

കെനിയ, ടങ്കാനിക്ക, ഉഗന്ത, സാൻസിബാർ, ബൽജിയൻ കോംഗോവിന്റെ കിഴക്കേ അതിർത്തി എന്നിങ്ങനെ ആഫ്രിക്കയിൽ വലിയൊരു വിഭാഗത്തിലടങ്ങിയ നാടുകളിലെ പൊതുഭാഷയാണ് 'സ്വഹിലി.' ഗവൺമെന്റ് അംഗീകരിച്ച നാട്ടുഭാഷയും അതുതന്നെയാണ്. ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിലും റൊഡേഷ്യയിലും അങ്ങനെ പൊതുഭാഷകളില്ല. ഓരോ പ്രദേശത്തിലെയും വർഗ്ഗീയഭാഷകൾ തരംപോലെ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നു. ന്യാസാലന്റിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട നാട്ടുഭാഷ 'ചിന്യാഞ്ച'യാണ്.

'സ്വഹിലി' എന്നതിന്റെ അർത്ഥം 'കടലോരത്തിലെ ഭാഷ' എന്നാണ്. സാൻസിബാറിൽനിന്നായിരിക്കണം ഈ ഭാഷയുടെ ഉത്ഭവം. അതു ക്രമേണ വൻകരയുടെ കിഴക്കൻ തീരങ്ങളിലേക്കും, ഉള്ളിലോട്ടും വ്യാപിച്ചു. ആഫ്രിക്കയിൽ നൂറ്റാണ്ടുകളായി അടിമകളും ആനക്കൊമ്പുകളുംകൊണ്ട് വ്യാപാരം നടത്തിയ അറബികൾ ഈ ഭാഷയ്ക്കു ഗണ്യമായ പദസമ്പത്തു സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇന്നത്തെ സ്വഹിലിയിൽക്കാണുന്ന അത്തരം വാക്കുകൾ പഴയ അറബിയിൽനിന്നു തുലോം കോലംകെട്ട നിലയിലാണുള്ളത്. 'സമാക്ക്', മത്സ്യത്തിനുള്ള വാക്കാണ്, അറബിയിൽ. സ്വഹിലിയിൽ അതു 'സമാക്കി'യായിത്തീർന്നു. സ്വഹിലിയിൽ

വിദേശഭാഷയിൽനിന്നു കടന്നുകൂടിയ മിക്കവാറും വാക്കുകൾക്ക് ഇങ്ങനെ അവസാനം ഒരു 'ഇകാരം' ചേർത്തുകാണാം. ആരംഭത്തിൽ ഒരു മുറുക്കം സ്വഹിലിവാക്കുകൾക്കുള്ള ഒരു പ്രത്യേകതയാണ്: 'മ്ക്കുബ' (വലിയ), 'മോണി' (നദി), 'മൂംകു' (വെള്ളക്കാരൻ) തുടങ്ങിയ വാക്കുകൾ ഉച്ചാരണസൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി വിദേശികൾ മുറുക്കം മകാരമാക്കി മാറ്റി 'മക്കുബ', 'മോണി' എന്നാക്കെ പറയാറുണ്ട്. അറബ് പദങ്ങൾ മാത്രമല്ല, ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരികളായ 'ബനിയ' കാരുടെ സമ്പർക്കംകൊണ്ടും ധാരാളം ഹിന്ദുസ്ഥാനി വാക്കുകളും സ്വഹിലിയിൽ കലർന്നിട്ടുണ്ട്. 'ചാ തച്ചാറീ' എന്ന് അടക്കളയിൽനിന്നു കാപ്പിരിവേലക്കാരൻ വന്നു പറയുമ്പോൾ ആഫ്രിക്കയിൽ പുതുതായിവന്ന നിങ്ങൾ അവൻ സംസാരിക്കുന്നതു ഹിന്ദുസ്ഥാനിയിലാണെന്നു സംശയിച്ചുപോകും. എന്നാൽ അതു ശുദ്ധമായ സ്വഹിലിയാണ്. 'മേസ' (മേശ), 'ഗാരി' (വണ്ടി), 'ദൂക്കാ' (ദൂക്കാനു=പീടിക) തുടങ്ങിയ എത്രയോ സ്വഹിലിവാക്കുകൾ ഹിന്ദുസ്ഥാനിയിലും കേൾക്കാം. ഇടക്കാലത്തായി ഇംഗ്ലീഷിൽനിന്നും ഒട്ടേറെ വാക്കുകൾ സ്വഹിലിയിൽ ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. വെള്ളക്കാരൻനിന്ന് ആഫ്രിക്കക്കാർക്കു ജനിച്ച സന്താനങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ ആ വാക്കുകൾക്കും തലയേക്കാരു പിരിമുറുക്കം കാണാം. 'ആഫീസ്സി' (ആഫീസ്), 'ജെയിലി' (ജെയിൽ), 'പോസ്റ്റാ' (തപാലാപ്പീസ്റ്റ്) മുതലായവയെ ഉച്ചാരണസൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി കോലംകെടുത്തിട്ടും ഉണ്ട്.

സ്വഹിലി ഉച്ചരിക്കാനും പഠിക്കാനും സുഖമുള്ള ഒരു ഭാഷയാണ്. സ്വഹിലിയുടെ ശബ്ദഭണ്ഡാഗാരം വലുതല്ല. വ്യാകരണസംബന്ധമായ വിഷമങ്ങളും ചുരുക്കമാണ്. സ്വന്തമായ ലിപിയില്ല. ഇംഗ്ലീഷക്ഷരങ്ങളിലാണ് എഴുതപ്പെടുന്നത്. സ്വഹിലിയിൽ പല വാക്കുകൾക്കു

വ്യാപകമായ അർത്ഥം കാണാം. സന്ദർഭോചിതം നിങ്ങൾ അർത്ഥം ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളണം. ചിലപ്പോൾ ആശയപ്രകടനത്തിലും അർത്ഥഗ്രഹണത്തിലും ഇരുകൂട്ടർക്കും അബദ്ധംപറ്റിയെന്നു വരാം — നൈരോബിയിലെ ഒരു സിങ്ങിനു പറ്റിയപോലെ.

നൈരോബിയിലെ ഒരിന്ത്യൻ സിക്കുകാരൻ (കാപ്പിരികൾ ഇവിടെ ഇവരെ ‘സിങ്ങസിങ്ങ്’ എന്നാണ് വിളിക്കുന്നത്) തന്റെ കിടക്കയിൽ മൂട്ടകൾ പെരുകി, തടിയെ മാത്രമല്ല തന്റെ നീണ്ട താടിയേയും കടന്നാക്രമിക്കാൻ തുടങ്ങി. പൊറുതിമുട്ടിയതിനാൽ ഒരു ദിവസം രാവിലെ ആപ്പീസിലേക്കു പോകുമ്പോൾ തന്റെ ‘ടോട്ടോ’ (കാപ്പിരിവേലക്കാരൻ)വിനോടു കല്പിച്ചു, കിടക്കയെടുത്തു മുറ്റത്തിട്ടു വെയിലിൽ ഉണക്കാൻ. ഉച്ചയ്ക്കു സിങ്ങ് ആപ്പീസിൽനിന്നു വരുമ്പോൾ കണ്ട കാഴ്ച തന്റെ മെത്ത തീയിൽക്കിടന്നെന്നരിയുന്നതാണ്. അതു ദഹിക്കുന്നതും നോക്കിക്കൊണ്ടു ടോട്ടോ ശാന്തനായി അരികെത്തന്നെ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

വെയിലിനു സ്വഹിലിയിലുള്ള വാക്ക് ‘മോട്ടോ’ എന്നാണ്. തീക്കും അതേ വാക്കുതന്നെയാണ്. മാത്രമല്ല, ചൂട്, പൊള്ളുന്നത്, ദഹിക്കുന്നത് എന്നതിനെല്ലാം ആ ഒരേ വാക്കാണുപയോഗിക്കുന്നത്—മോട്ടോ. വെയിലത്തിട്ടുണക്കുക എന്നതിനും തീയിലിട്ടു ദഹിപ്പിക്കുക എന്നതിനും സ്വഹിലിയിൽ ഒരേ പ്രയോഗമാണ്. കിടക്ക ‘മോട്ടോ’വിലിട്ടു മോട്ടോവാക്കാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ മൂട്ടയുടെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കാത്ത ആ ടോട്ടോ വിചാരിച്ചു, ബ്യാന പറഞ്ഞതു കിടക്ക കത്തിച്ചുകളയാനാണെന്ന്. അവൻ കേട്ടതുപോലെ പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഒരു ജനതയുടെ സ്വഭാവവും മനോവൃത്തിയും അവരുടെ ഭാഷയിലും, ശൈലികളിലും പ്രതിഫലിച്ചുകാണാം. കാപ്പിരികളുടെ ഭാഷയിലും,

അവരുടെ പല സന്മനോഭാവങ്ങളും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന അനേകം പ്രത്യേക വാക്യങ്ങളുണ്ട്. 'ഹോഡി', 'കരീബ്' എന്നീ പ്രയോഗങ്ങൾ കാപ്പിരികളുടെ ഇടയിൽമാത്രം കേൾക്കുന്ന സവിശേഷപദങ്ങളാണ്.

നമ്മൾ (ഇന്ത്യയിൽ) ഒരപരിചിതന്റെ വീട്ടിൽ ചെല്ലുകയാണെന്നു വിചാരിക്കുക. പുറത്തോ പൂമുഖത്തോ ആരെയും കാണുന്നില്ല. നമ്മളെന്താണ് ചെയ്യുക? നിലത്തു ചവിട്ടി കാലനക്കം കേൾപ്പിക്കും. അതു ഫലിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഒരു കൃത്രിമച്ചുമ ചുമച്ച് ഒന്നു മുരളും. അതുകൊണ്ടും അകത്തൊരനക്കവും കേൾക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ 'ഏയ് ഇവിടാരുലേ' എന്നു വിളിച്ചു ചോദിച്ചു വീടിന്റെ ഓരോ മൂലയിലേക്കും പാളിനോക്കും. കാപ്പിരികൾക്ക് ഈവക വിക്രിയകളൊന്നുമില്ല. കുടിലിന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നുനിന്നു 'ഹോഡി' എന്നു പറയും. ഉടൻ അകത്തുനിന്നു കേൾക്കാം മറുപടി 'കരീബ്.' 'ഞാൻ അകത്തേക്കു വരട്ടെയോ?' എന്നാണ് 'ഹോഡി' യുടെ സൂചന. 'അടുത്ത് (അകത്തു) വരു' എന്നാണ് 'കരീബു'വിന്റെ ക്ഷണം. എത്ര മധുരമായ വാക്കുകൾ! എത്ര ഹൃദ്യമായ ആതിഥേയത്വം! നിത്യപരിചയമുള്ള കുടിലിലേക്കു ചെല്ലുകയാണെങ്കിലും, ഹോഡി പറഞ്ഞു കരീബു കേട്ടാലല്ലാതെ ഒരാളും അകത്തു കടക്കുകയില്ല.

കാപ്പിരികൾ നല്ല ധർമ്മബോധമുള്ളവരാണ്. എന്റെ ആഫ്രിക്കൻ പര്യടനത്തിനിടയിൽ കരയുന്ന ഒരു കാപ്പിരിയെ കണ്ടെത്താൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അവന്റെ പൊട്ടിച്ചിരി നമ്മളുടേതുപോലെ 'ഹ ഹ ഹ' എന്നല്ല, 'ഹെയ് ഹെയ് ഹെയ്' എന്നാണ്. അവസാനത്തിൽ 'ഭേഹേയ്' എന്ന ഒരു നീട്ടലും കേൾക്കാം.

വിദേശികൾക്ക്, വിശേഷിച്ചും വെള്ളക്കാർക്ക്, ഹാസ്യപ്പേരുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ കാപ്പിരികൾ മിടുക്കന്മാരാണ്. 'നാലു കണ്ണുള്ള മനുഷ്യൻ'

(കണ്ണടക്കാൻ), ‘മൂന്നു കയ്യുള്ള മനുഷ്യൻ’ (വാക്കിങ് സ്റ്റിക്കുമായി നടക്കുന്നവൻ) എന്നൊക്കെ അവർ പേരു കൊടുക്കും. ന്യൂസാലന്റിൽ ‘കണ്ടോഡോ’ എന്ന വലിയൊരു കച്ചവടസ്ഥാപനമുണ്ട്. ന്യൂസാലന്റിന്റെ നാനാഭാഗത്തും ശാഖകളുള്ള ഈ വമ്പിച്ച സ്റ്റോർ സ്ഥാപിച്ച ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ എപ്പോഴും ഒരു വാക്കിങ് സ്റ്റിക്കുമായിട്ടാണ് നടന്നിരുന്നതത്രേ. നാട്ടുകാർ അയാൾക്കു ‘വടിപിടിച്ചു നടക്കുന്ന മനുഷ്യൻ’ എന്നർത്ഥംവരുന്ന ‘കണ്ടോഡോ’ എന്ന പേരുനൽകി. ഈ രസികനായ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ തന്റെ സ്റ്റോറിനും തനിക്ക് കിട്ടിയ ഹാസ്യനാമംതന്നെ നൽകി, തന്റെയും സ്റ്റോറിന്റെയും പേരിനു കൂടുതൽ പ്രചാരം വരുത്തി.

കാപ്പിരികളുടെ സമയത്തിനും ഒരു വിശേഷതയുണ്ട്. നമ്മുടെ വാച്ചിൽ സമയം 12 മണിയാകുമ്പോൾ അവനു സമയം 6 മണിയായിരിക്കും. സൂര്യനസ്തമിക്കാൻ പോകുമ്പോൾ അവനോടു സമയമെത്രയായി എന്നു ചോദിച്ചാൽ 12 മണി എന്നു പറയും. രാവിലെ 6 മണി മുതൽക്കാണ് അവന്റെ സമയം തുടങ്ങുന്നത്. 7 മണി അവന് 1 മണിയാണ് — ഉദിച്ച ഒരു മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞുവെന്നർത്ഥം. മലയാളത്തിലെ ‘ഉദയാൽപരം നാലു നാഴിക ചെന്ന്’ എന്നു പറയുന്നപോലെ, അല്ലെങ്കിൽ ബൈബിളിലെ സമയപരിഗണനപോലെ.

‘സിജൂയി’ (എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ), ‘സിറ്റാക്കി’ (എന്നിക്കാവശ്യമില്ല), ‘സിവേസി’ (എന്നിക്ക് ചെയ്യാൻ സാധിക്കയില്ല) എന്നിങ്ങനെ ആശയപ്രകടനങ്ങൾക്കുള്ള ഒറ്റ വാക്കുകൾ സ്വഹിലിയിൽ ധാരാളം കാണാം. അവ സംഭാഷണത്തിനു ഹ്രസ്വതയും ശക്തിയും കൂട്ടുന്നു. പക്ഷിക്കും വിമാനത്തിനും സ്വഹിലിയിൽ വാക്ക് ഒന്നുതന്നെയാണ് ‘ൻഡേഗെ.’ വലിയ തോക്കിനു പേര് അതിന്റെ ശബ്ദംതന്നെ — ‘ട്ടക്-ട്ടക്’.

‘ജാംബോ’ എന്നുള്ള കാപ്പിരിയുടെ അഭിവാദ്യവാക്ക് നമസ്കേ എന്ന ഇന്ത്യൻപദത്തെപ്പോലെതന്നെ മധുരമായിത്തോന്നുന്നില്ലേ?

‘ജാംബോ’ (വന്ദനം)

‘ജാംബോ’ (വന്ദനം)

‘ഹബ്ബാരി?’ (എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു?)

‘മുസൂരി’ (വളരെ നല്ലതുതന്നെ)

ഇങ്ങനെയാണ് രണ്ടു കാപ്പിരികൾ കണ്ടുമുട്ടിയാലത്തെ കുശല പ്രശ്നങ്ങൾ.

ന്യാസാലന്റിലായിരുന്നപ്പോൾ ഞാൻ കുറച്ചു ചിന്താഞ്ചു പഠിച്ചിരുന്നു. ‘ഹോട്ട്ഹിൽ’ വിട്ടതോടുകൂടി എന്റെ കീഴയിൽ ശേഷിച്ച റൊഡേഷ്യൻനാണുങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ എന്റെ ചിന്താഞ്ചുവും ഉപയോഗശൂന്യമായി. ന്യാസാലന്റിൽ ‘ഒളോണ്ടോ’ ¹വായിരുന്ന ഞാൻ ടങ്കാനിക്കയിൽ ‘മഗേനി’യായിത്തീർന്നു. എന്റെ ‘കട്ടുണ്ടു’, ² ‘കിപ്പാണ്ടു’യായി മാറി. പക്ഷേ, ന്യാസാലന്റിലും ടങ്കാനിക്കയിലും ഞാൻ ‘മൂയിന്തി’ ³തന്നെയായിരുന്നു.

ട്രാൻസ്വാർട്ട് കൺട്രാക്ടർ ഗോഖലയുടെ കാപ്പിരി ഡ്രൈവർ, സിംസൺ, എന്നിക്കു കുറെ സ്വഹിലിവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുതന്നിരുന്നു. അവ ആ ലോറിയുടെ റേഡിയേറ്ററിലെ വെള്ളംപോലെ യാത്രയിൽ ചോർന്നുപോയി. പക്ഷേ, വിധി എന്നെ വെറുതെ വിട്ടില്ല. ബെയയിൽനിന്നു ഇരിങ്ങയ്ക്കുള്ള ബസ്സുയാത്രയിൽ എനിക്കൊരു സ്വഹിലിതർജ്ജമക്കാരനാകേണ്ടിവന്നു. അതൊരു നേരമ്പോക്കുള്ള കഥയാണ്.

ഞാൻ ബസ്സിന്റെ മുൻസീറ്റിൽ ഡ്രൈവറുടെ അടുത്തു സുഖമായങ്ങനെ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു— അതാണ് ഒന്നാംക്ലാസ്. ബസ്സ് കുറെ ദൂരം ചെന്നു മിഷ്യനറികളുടെ ചില ബംഗ്ലാവുകളും സ്ഥാപനങ്ങളുമുള്ള ഒരു

ഗ്രാമത്തിലൂടെ കടന്നുപോകുമ്പോൾ നിരത്തിനരികെ കാത്തുകൊണ്ടു നിന്നിരുന്ന ഒരു വെള്ളക്കാരൻ ബസ്സിന്റെ നേർക്കു കൈ കാട്ടി. ഡ്രൈവർ ബസ്സു നിർത്തി. വൃത്തിയായി വസ്ത്രധാരണം ചെയ്ത ആ വെള്ളക്കാരൻ— അയാളുടെ കക്ഷത്തിൽ പ്രസവിക്കാനടുത്ത പോർക്കിനെപ്പോലുള്ള ഒരു പഹയൻ തോൽബാഗും ഉണ്ടായിരുന്നു—ഡ്രൈവറുടെ അടുക്കലേക്കു വന്നു സ്ഥലമുണ്ടോ എന്ന് ആംഗ്യം കാണിച്ചുകൊണ്ടു ചോദിച്ചു. കാപ്പിരിഡ്രൈവർ എന്റെ മുഖത്തേക്ക് അഭ്യർത്ഥനാഭാവത്തിൽ ഒന്നു നോക്കി. ആ ഒറ്റ സീറ്റ് എന്റെ സ്വന്തമാണ്. പിന്നിലത്തെ കൂടു മുഴുവനും ‘കാപ്പിരിക്ലാസ്സാ’ണ്. ആ മനുഷ്യനും എന്നെപ്പോലെ ഒരു സഞ്ചാരിയായിരിക്കുമെന്നു കരുതി സഹതാപത്തോടെ ഞാൻ നീങ്ങിയിരുന്ന് അയാൾക്ക് അർദ്ധാസനം നൽകി. അയാൾ പറഞ്ഞ നന്ദിക്കു കണക്കില്ല.

ഞങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷിൽ സംഭാഷണമാരംഭിച്ചു. താൻ ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽനിന്നു വരികയാണെന്നും, സ്വദേശമായ ഐർലണ്ടിലേക്കു പോവുകയാണെന്നും, ഒരു മോട്ടോർമെക്കാനിക്കാണെന്നും, വഴിനീളെ ജോലികൾ ചെയ്തു യാത്രച്ചെലവു നിർവ്വഹിച്ചു വരികയാണെന്നും മറ്റും അയാൾ പറഞ്ഞു.

ബസ്സ് പിന്നെയും കുറെ ദൂരം ഓടി ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നു നിന്നു. അപ്പോൾ ഡ്രൈവർ — ബസ്സിലെ കൂലിപിരിവുകാരനും ഡ്രൈവർതന്നെയാണ് — ടിക്കറ്റുബുക്കും നിവർത്തി, വെള്ളക്കാരൻ പാസഞ്ചറോടു ചാർജ്ജ് ആവശ്യപ്പെട്ടു. അപ്പോഴല്ലേ കുഴപ്പം. വെള്ളക്കാരൻ ഇംഗ്ലീഷിൽ പറഞ്ഞു: ‘എന്റെ കയ്യിൽ ഇപ്പോൾ ഒരു പെനിപോലുമില്ല. ഇരിങ്ങയിലെത്തിയാൽ ആരോടെങ്കിലും വാങ്ങിത്തരാം.’

കാപ്പിരിഡ്രൈവർക്ക് ഇംഗ്ലീഷിന്റെ ഗന്ധം പോലുമില്ല. വെള്ളക്കാരനു സ്വഹിലിയും തമിമവ. ഒടുവിൽ ആ

വെള്ളക്കാരൻ എന്നോടപേക്ഷിച്ചു. താൻ പറഞ്ഞതു സ്വഹിലിയിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി ഡ്രൈവറെ കേൾപ്പിക്കാൻ. അപ്പോൾ അവർ രണ്ടാളേക്കാളും കുഴപ്പത്തിൽപ്പെട്ടതു ഞാനായിരുന്നു. ഞാൻ എന്റെ സ്വഹിലിഗുരുനാഥൻ സിംസനെ സ്മരിച്ചു. പെട്ടെന്നു സിംസൺ, ഗോഖലയോടു തന്റെ കയ്യിലെ പൈസ തീർന്നതിനെപ്പറ്റി പരാതി പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ എനിക്കോർമ്മവന്നു: ‘ഹക്കൂന ഫൈസി.’ ഞാൻ യാതൊരു ചാഞ്ചല്യവുംകൂടാതെ, ആ വെള്ളക്കാരനെ ചൂണ്ടിക്കാണു ഡ്രൈവറോടു പറഞ്ഞു: ‘ഹക്കൂന ഫൈസി.’

ഡ്രൈവർ കുറച്ചുനേരം മിഴിച്ചിരുന്നു. പിന്നെ അഞ്ചുമിനിറ്റുനേരം തുടർന്നുനിന്നു സ്വഹിലിയുടെ ഒരു പേമാരി!

‘എന്താണ് അവൻ പറയുന്നത്?’ വെള്ളക്കാരൻ എന്നോടു തെല്ലൊരു ഉത്സാഹത്തോടും എന്നാൽ ദയനീയതയോടും കൂടി അന്വേഷിച്ചു.

ഞാനെന്നു പറയും? എന്റെ സ്വഹിലി വൊക്കേഷണലറി (ശബ്ദഭണ്ഡാരം) ‘ഹക്കൂന ഫൈസി’യോടുകൂടി അവസാനിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഡ്രൈവർ എന്റെ ചുമലിൽ തോണ്ടി താൻ പറഞ്ഞതു പരിഭാഷപ്പെടുത്തി വെള്ളക്കാരനെ കേൾപ്പിക്കാൻ നിർബന്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

കാപ്പിരിഡ്രൈവർക്ക് ഇംഗ്ലീഷും, വെള്ളക്കാരനു സ്വഹിലിയും തെല്ലും മനസ്സിലാവുകയില്ലെന്ന് ഉറപ്പുകിട്ടിയതിനാലും, ഗതിമുട്ടിയ ആ വെള്ളക്കാരൻ വലിയ വീമ്പിളക്കാൻ മുതിരുകയില്ലെന്നു നിശ്ചയമുള്ളതിനാലും ബസ്സിലിരുന്നു മുഷിഞ്ഞു നേരമ്പോക്കിനു വഴിയൊന്നും കാണാത്തതിനാലും ഞാൻ എന്റെ ദ്വിഭാഷിത്വം തുടരാൻതന്നെ തീരുമാനിച്ചു. ആ വെള്ളക്കാരനോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: ‘ഡ്രൈവർ

പറയുന്നതു കാര്യം വളരെ ഗൗരവമുള്ളതാണെന്നാണ്. ഇതു ഗവൺമെന്റുബസ്സാണ്. ബസ്സിൽ കയറി കൂലി കൊടുക്കാതിരിക്കുന്നത്, ജയിൽ ശിക്ഷ കിട്ടുന്ന ഒരു കുറ്റമാണ്. നിങ്ങൾ ചാർജ്ജ് കൊടുക്കാത്ത പക്ഷം, നിങ്ങളുടെ ചാർജ്ജ് അവൻ അടച്ച്, നിങ്ങളുടെ ഈ സഞ്ചി അവൻ പിടിച്ച് കൊടുക്കുമെന്നാണ് പറയുന്നത്.'

ഇത് ആ കാപ്പിരിഡ്രൈവർ സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും പറയാൻ വിചാരിക്കാത്തതാണെന്നും, ആ വെള്ളക്കാരൻ കേൾക്കാൻ തെല്ലും ഇഷ്ടപ്പെടാത്തതാണെന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. വെള്ളക്കാരന്റെ മുഖം മങ്ങി. തന്റെ സർവ്വസ്വവും കുത്തിനിറച്ച ആ വീർത്ത സഞ്ചിയെ നോക്കിക്കൊണ്ട് അയാൾ പറഞ്ഞു: 'ഞാൻ ഇരിങ്ങയിൽ എത്തിയ ഉടൻ എന്റെ നാട്ടുകാരെയൊക്കെയെങ്കിലും അന്വേഷിച്ചു പിടിച്ച് ബസ്സുകൂലി ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കാമെന്ന് അവനോടു പറയൂ.' അയാൾ പറഞ്ഞുതീർന്ന ഉടനെ, ബസ്സ് യാത്രക്കാർക്കിറങ്ങാൻ ഒരു സ്ഥലത്തു നിന്നു. ഡ്രൈവറും താഴെയിറങ്ങി. ഞാനും താഴെയിറങ്ങി, ആ വെള്ളക്കാരനോടു പറഞ്ഞു: 'ഡ്രൈവറെ പറഞ്ഞു സമാധാനിപ്പിച്ചു നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കാൻ വല്ല വഴിയും ഉണ്ടോ എന്നു നോക്കട്ടെ.'

ഞാൻ ഡ്രൈവറുടെ അടുത്തേക്ക് ഒരലസമട്ടിൽ ചെന്ന്, ഒന്നു പുഞ്ചിരിതൂകി, കീഴയിൽനിന്നു സിഗരറ്റുപെട്ടിയെടുത്ത്, ഒരു സിഗരറ്റ് അവനു കൊടുത്ത്, മറ്റൊന്നു ഞാനും വലിച്ചു. ഡ്രൈവർക്ക് അതു വലിയ കാര്യമായിത്തോന്നി. പിന്നെ ഞാൻ ലോകത്തിലെ ഏതു കാടൻഡ്രൈവർക്കും മനസ്സിലാകത്തക്ക മുറിയൻ ഇംഗ്ലീഷിൽ, അവൻ ഓടിക്കുന്ന ഷെവർലെ വണ്ടി വളരെ നല്ലതാണെന്നും, അവൻ മിടുക്കനായൊരു ഡ്രൈവറാണെന്നും മറ്റും പറഞ്ഞു. ലോകത്തിലെവിടെയുമുള്ള ബസ്സ് ഡ്രൈവർമാർ— ഇന്ത്യക്കാരനോ, കാപ്പിരിയോ, വെള്ളക്കാരനോ,

ആരായാലും— തങ്ങൾ ഓടിക്കുന്ന
മോഡൽവണ്ടിയെക്കുറിച്ചും തങ്ങളുടെ
നിയന്ത്രണസാമർത്ഥ്യത്തെക്കുറിച്ചും പ്രശംസിക്കുന്നതു
കേൾക്കാൻ കൊതിക്കുന്നവരാണ്. ആ കാപ്പിരി
ഡ്രൈവറോടു സംസാരിക്കാൻ— അവനു മനസ്സിലാകുന്ന
ഭാഷയിൽ—മറ്റൊരു വിഷയവും ഞാൻ കണ്ടില്ല. അവൻ
അഭിമാനത്തോടെ തന്റെ വണ്ടിയെപ്പറ്റിയും തന്റെ പല
പരാക്രമങ്ങളെപ്പറ്റിയും (അങ്ങനെയൊന്നു ഞാൻ
ഊഹിക്കുന്നു) സ്വഹിലിയിൽ ഒരു നീണ്ട പ്രസംഗവും
ചെയ്തു. ഞാൻ അവൻ ഇളക്കിവിട്ടതെല്ലാം മുഴുവൻ
മനസ്സിലാക്കി ആസ്വദിക്കുന്ന മട്ടിൽ ‘ഇൻഡിയോ’,
‘ഇൻഡിയോ’ (അങ്ങനെയൊന്നു) എന്നും ‘അഡ്വാ’ (ഹോ)
എന്നും ഇടയ്ക്കിടെ മൂളിച്ചുകൊടുത്തു. ഞങ്ങളുടെ ഈ
കൂടിക്കാഴ്ചയും വാഗ്വാദത്തിലുള്ള ആംഗ്യങ്ങളും
വെള്ളക്കാരൻ സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ബസ്സ്
വിടാനായെന്നു കണ്ടക്ടർ കൂട്ടി വിളിച്ചുപറഞ്ഞപ്പോൾ,
സംഭാഷണം നിർത്തി ഡ്രൈവറും
സന്തോഷഭാവത്തോടെ ഞാനും ബസ്സിൽ വന്നിരുന്നു.
ബസ്സിലുകിയപ്പോൾ ഞാൻ എന്റെ വെള്ളക്കാരൻ
സുഹൃത്തിനോടു പറഞ്ഞു: ‘ഞാൻ ഡ്രൈവറെ പറഞ്ഞു
സമാധാനിപ്പിച്ചു നിങ്ങളുടെ കാര്യമെല്ലാം
ശരിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇരിങ്ങയിൽ ബസ്സുനിന്ന ഉടനെ,
സഞ്ചിയുമെടുത്തു കുത്തനെ നടന്നാൽ മതി,
തിരിഞ്ഞുനോക്കരുത്. ടിക്കറ്റുവാങ്ങാതെ
ഇറങ്ങിപ്പോവുകയാണെന്നു മറ്റാർക്കും സംശയം
ജനിപ്പിക്കരുത്. ഡ്രൈവർ ഇനിയൊന്നും പറയുകയില്ല.’

വെള്ളക്കാരൻ ആഫ്രിക്ക ഭരിക്കുന്ന കാലത്തോളം,
മറ്റൊരു വെള്ളക്കാരൻ ടിക്കറ്റു വാങ്ങാതെ ബസ്സിലെന്നല്ല,
തീവണ്ടിയിലെ ഒന്നാം ക്ലാസ്സിൽപോലും സഞ്ചരിച്ചാൽ
ഒരു ചുക്കും വരാൻപോകുന്നില്ലെന്ന് ആ പാവപ്പെട്ട
ഐറിഷ്കാരനറിഞ്ഞുകൂടെങ്കിലും

എന്നിരിക്കുന്നിടത്തായിരുന്നു. ഇരിങ്ങയിലേത്തിയപ്പോൾ ഞാൻ ഉപദേശിച്ചതുപോലെതന്നെ അയാൾ പ്രവർത്തിച്ചു. എന്നോടു യാത്രപോലും പറയാതെ ആ മനുഷ്യൻ തന്റെ ഭാഗ്യവും തൂക്കിയെടുത്ത് ആദ്യം കണ്ട വഴിയും നോക്കി ഒരു നടത്തം വെച്ചുകൊടുത്തു. ഡ്രൈവർ ആ വെള്ളക്കാരന്റെ കാര്യം തീരെ മറന്നപോലെ നടിച്ചിരുന്നതേയുള്ളൂ.

എന്റെ സ്വഹിലിയെപ്പറ്റി എന്റെ ആഫ്രിക്കൻ സുഹൃത്തുക്കൾ എന്തൊക്കെ അപവാദം പറഞ്ഞുപരത്തിയാലും സ്വഹിലിയിലുള്ള എന്റെ വാചാലതയെക്കുറിച്ച് ഒരു ഐറിഷ്കാരൻ എന്നിക്കു നല്ലൊരു സർട്ടിഫിക്കറ്റ് തന്നിട്ടുണ്ട്. അതുമതി.

എന്നിരിക്കുന്നിടത്തുപോലും സ്വഹിലി നിശ്ചയമില്ലാത്ത മി. തോംസൺ എന്നൊരു വെള്ളക്കാരൻ, ഗവൺമെന്റ് നടത്തിയ സ്വഹിലിപരീക്ഷ പാസ്സായിട്ടുണ്ടത്രേ. കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ ഗവൺമെന്റ് സർവ്വീസിൽ പ്രവേശിച്ച് ആറുമാസം ചെല്ലുന്നതിനിടയ്ക്ക് എല്ലാവരും ഒരു സ്വഹിലിപരീക്ഷയ്ക്കിരിക്കണമെന്നും അതിൽ പാസ്സാകണമെന്നും നിർബന്ധമുണ്ട്. നമ്മുടെ തോംസൺ പരീക്ഷയ്ക്കിരുന്നു. പരീക്ഷകൻ തോംസന്റെ ഒരു സുഹൃത്തായിരുന്നു. തോംസൺ കാലേകൂട്ടിത്തന്നെ പരീക്ഷകനോടു പറഞ്ഞു: ‘എനിക്കൊന്നും നിശ്ചയമില്ല. ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുതേ.’ ‘ഇല്ല, രണ്ടു ചോദ്യം മാത്രമേ ചോദിക്കേണ്ടൂ. പേടിക്കേണ്ട.’ പരീക്ഷകൻ സമാധാനപ്പെടുത്തി. വാചാപരീക്ഷയാണ്. പരീക്ഷകൻ തോംസനോടു പറഞ്ഞു: ‘അതാ, പുറത്തു നില്ക്കുന്ന ആ വേലക്കാരൻ കുട്ടിയെ മുറിയിലേക്കു വിളിക്കൂ.’

തോംസൺ കൂസലില്ലാതെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു: ‘കുജാ ഹാപ്പാ’ കുട്ടി മുറിയിലേക്കു വന്നു.

‘ഇനി അവനോടു പുറത്തുപോകാൻ പറയൂ.’
പരീക്ഷകന്റെ അടുത്ത ചോദ്യം.

തോംസൺ മിഴിച്ചിരുന്നു. ആ ‘കുജാ ഹാപ്പാ’
മാത്രമാണ് തോംസന്റെ സ്വഹിലി വൊക്കെബുലറി.
പക്ഷേ, തോംസൺ നിരാശപ്പെട്ടില്ല. അയാൾ പരീക്ഷ
പാസ്സാവാൻതന്നെ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഉടനെ
തോംസൺ ഇരുന്നേടത്തുനിന്നെന്നീറ്റു മുറിയിൽനിന്നു
പുറത്തു കടന്നു വാതിലിന്റെ കുറേയപ്പുറം പോയി
തിരിഞ്ഞുനിന്ന്, മുറിയിൽ നില്ക്കുന്ന കാപ്പിരിയോടു
പറഞ്ഞു: “കുജാ ഹാപ്പാ.”

കുട്ടി പുറത്തുപോയി. തോംസൺ നൂറു ശതമാനം
മാർക്കുവാങ്ങി സ്വഹിലിപരീക്ഷ പാസ്സാവുകയും
ചെയ്തു.

[1](#) അതിഥി

[2](#) യാത്രാസമാനം

[3](#) ഇന്ത്യക്കാരൻ

ഇന്ത്യൻബാന

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരിൽ വ്യാപാരികളായ ഉത്തരേന്ത്യക്കാരെ കഴിച്ചാൽ പിന്നെ കാണുന്നത് ഗവൺമെന്റ് സർവ്വീസിലുള്ള ക്ലാർക്കുമാരെയും അധ്യാപകന്മാരെയും സ്വകാര്യവിദ്യാലയങ്ങളിൽ (ഇന്ത്യൻ) ജോലിയെടുത്തുവരുന്നവരെയുമാണ്. ആഫ്രിക്കയിൽ ഇങ്ങനെ ഗവൺമെന്റുദ്യോഗങ്ങളിലുള്ള ഇന്ത്യക്കാർ ഉയർന്ന ശമ്പളം വാങ്ങി പ്രഭുജീവിതം നയിച്ചു വരുന്ന ഭാഗ്യവാന്മാരാണെന്ന് ഒരു തെറ്റിദ്ധാരണ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പലർക്കുമുണ്ട്.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഗവൺമെന്റ് ജീവനക്കാരായ ഇന്ത്യക്കാരിൽ ഭൂരിപക്ഷവും ഇന്ത്യയിലെ ഹൈസ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസംപോലും പൂർത്തിയാക്കാത്തവരും അവിടെനിന്നു ഗതികാണാതെ ആഫ്രിക്കയിലേക്കു കടന്നുകൂടിയവരുമാണ്. ഇവിടെ പണ്ടും ഇന്നും ഗവൺമെന്റ് സർവ്വീസിൽ ജോലി ലഭിക്കാൻ വലിയ വിദ്യാഭ്യാസമൊന്നും ആവശ്യമില്ല. ഇംഗ്ലീഷ് എഴുതാനും വായിക്കാനും കുറച്ചു കണക്കുകൂട്ടാനും അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ മതി. 1947-48-ലെ 'ഹോംസ് ശമ്പളക്കമ്മീഷൻ' റിപ്പോർട്ടിനുശേഷമാണ്, മടിക്കുലേഷൻ പരീക്ഷ പാസ്സായവർക്കും ബിരുദധാരികൾക്കും ശമ്പളത്തോതു കുറച്ചൊന്നു കയറ്റിക്കൊടുക്കുന്നത്. എന്നിട്ടും അവരുടെ ശമ്പളം വെള്ളക്കാരന്റേതിൽ നിന്നു ബഹുദൂരമായിട്ടാണ്

കാണുന്നത്. ഏഷ്യക്കാർ ഒരിക്കലും ആഫ്രീസർമാരോ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിന്റെ തലവൻമാരോ ആയിത്തീരുകയില്ല. അവർ എന്നും ക്ലാർക്കുമാർതന്നെ. മൂന്നാംഗ്രേഡ്, രണ്ടാംഗ്രേഡ്, ഒന്നാംഗ്രേഡ്, വളരെ ചുരുക്കമായി സ്പെഷൽഗ്രേഡ്— അങ്ങനെ പോകുന്നു അവരുടെ ഉദ്യോഗക്കയറ്റങ്ങൾ. സ്പെഷൽഗ്രേഡ് എത്തിയാൽ പിന്നെ നമുശിവായ എന്നും പറഞ്ഞു പെൻഷൻ പറ്റിക്കൊള്ളണം. എന്നാൽ ഒരു വെള്ളക്കാരൻ സർവ്വീസിൽ പ്രവേശിക്കുന്നത് ആഫ്രീസറായിട്ടാണ്.

ഹോംസ്കമ്മീഷൻ (Holme's Commission) അഥവാ 'East African Salaries Commission Report 1947/48' ന്റെ ഒരു പ്രതി എന്റെ മുമ്പിലിരിക്കുന്നുണ്ട്. നമുക്കതൊന്നു മറിച്ചുനോക്കാം.

1. ജനറൽ ഡിവിഷൻ

മൂന്നാംഗ്രേഡ് ക്ലാർക്കിന്റെ ശമ്പളത്തോൽ: കൊല്ലത്തിൽ 60 പവൻ + 3-75 പവൻ x 3-87 x 3. 2. രണ്ടാംഗ്രേഡ്കാരൻ: 100 പവൻ x 6-136 x 8-144 x 9-171 പവൻ. 3. ഒന്നാംഗ്രേഡ്കാരൻ: 180 പവൻ x 10-240 x 10-270 പവൻ. മട്രിക്കുലേഷൻപരീക്ഷ പാസ്സായവർക്ക് ഒന്നാംഗ്രേഡ് അനുവദിക്കും. 240 പവൻ ശമ്പളമെത്തുമ്പോൾ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡിവിഷനിലേക്കു പ്രമോഷൻ ഒരു പരീക്ഷ നടത്തും.

2. എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡിവിഷൻ

ഗ്രേഡ് B കാരൻ: 255 പവൻ x 15-330 x 15-375 പവൻ.
 ഗ്രേഡ് A കാരൻ: 390 പവൻ x 15-450 പവൻ.
 സ്പെഷൽ ഗ്രേഡ്: 450 പവൻ x 20-550 പവൻ.
 സൂപ്പർ സെക്രട്ടറി: 530 പവൻ x 20-590 പവൻ.

ഈ കണക്കുപ്രകാരം മട്രിക്കുലേഷൻ പാസ്സായ ഒരിന്ത്യൻ ക്ലാർക്കിന് അനുവദിക്കപ്പെട്ട പ്രാരംഭശമ്പളം കൊല്ലത്തിൽ 180 പവനാണ്. (മാസത്തിൽ ഏതാണ്ട് 190 ക.) ഒരിന്ത്യക്കാരനു വാങ്ങാവുന്ന ഏറ്റവും കൂടിയ ശമ്പളം,

സ്പെഷൽഗ്രേഡിൽ 570 ക. സൂപ്പർസ്പെഷ്യലിന്റെ അവസാനം എത്തിയാൽത്തന്നെ 40 ക. കൂടുതൽ കിട്ടുമെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കാം.

ഒരു വെള്ളക്കാരൻ 'സ്റ്റേനോഗ്രാഫർക്ക്' അനുവദിക്കപ്പെട്ട ശമ്പളം കൊല്ലത്തിൽ 370 പവൻ മുതൽ 540 പവൻ വരെയാണ് (മാസത്തിൽ 390ക. മുതൽ 565ക. വരെ). മെഡിക്കൽവകുപ്പിൽ ഒരു ഇന്ത്യൻഡോക്ടർക്ക് ഏറ്റവും അങ്ങേയറ്റത്തെ ഉദ്യോഗം സീനിയർ അസിസ്റ്റന്റ് സർജ്ജന്റിന്റേതാണ്. ശമ്പളം കൊല്ലത്തിൽ 610 പവൻ. ഒരു വെള്ളക്കാരൻ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ വാങ്ങുന്ന ശമ്പളം 1335 പവനാണ്.

മറ്റ് കണക്കുകൾ

ചീഫ്ജസ്റ്റീസിനു കൊല്ലത്തിൽ 2550 പവൻ. ചീഫ് സെക്രട്ടറിക്കു കൊല്ലത്തിൽ 2400 പവൻ, പോലീസ് കമ്മീഷണർക്കു 1750 പവൻ, പ്രൊവിൻഷ്യൽ കമ്മീഷണർക്കു 1775 പവൻ.

ഞാൻ മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചപോലെ ഇന്ത്യക്കാർക്കു കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റ്സർവ്വീസിൽ, ഏതു വകുപ്പിലായാലും ക്ലാർക്കുമാരുടെ സ്ഥാനമേ ഉള്ളൂ. ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യൻ 'ബ്യാന'കളിൽ ('ബ്യാന' എന്ന പദത്തിനു 'സ്വഹിലി'യിൽ യജമാനൻ, മാനുസ് എന്നൊക്കെ അർത്ഥം കല്പിക്കാം) മൂക്കാൽഭാഗവും കൂടുംബസമേതം താമസിക്കുന്നവരാണ്. കിട്ടുന്ന ശമ്പളം കൊണ്ടു സുഖമായി കഴിഞ്ഞു കൂടാമെന്നല്ലാതെ സമ്പാദ്യത്തിന്റെ കാര്യം കഷ്ടിയാണ്. 4 കൊല്ലം കൂടുമ്പോൾ ഒരിക്കൽ നാട്ടിൽ പോയി 4 മാസം താമസിക്കുവാൻ മുഴുവൻ ശമ്പളത്തോടുകൂടിയ അവധിയും രണ്ടാംക്ലാസ്സ് യാത്രച്ചെലവും കിട്ടുമെന്നതാണ് ഒരു പ്രലോഭനം.

ശമ്പളത്തിന്റെ ഏഴര ശതമാനം വീട്ടുവാടകയ്ക്കു പിടിച്ചെടുക്കും. എന്നാലും ഇന്ത്യക്കാർക്കു കിട്ടുന്ന ശമ്പളംകൊണ്ട് ഇന്ത്യയിലേതിനേക്കാളും ഉയർന്ന ഒരു ജീവിതത്തോടു നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുവരാൻ സാധിക്കുന്നു. ആഫ്രിക്കയിലെ—വിശേഷിച്ചും ഉൾനാടുകളിലെ—ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾക്കുള്ള സുഭിക്ഷതയും വിലക്കുറവും, പണം ചെലവഴിക്കാനുള്ള മറ്റു വഴിയില്ലായ്മയും അവരുടെ അന്തസ്സിലുള്ള ജീവിതരീതിയെ സഹായിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കുഷ്യൻകസേരകളും സോഫകളുംകൊണ്ടു നിറച്ച വിശ്രമമുറികൾ മിക്കവാറും എല്ലാ വീടുകളിലും കാണാം—ഒരു റേഡിയോവും. അടുക്കളപ്പണിക്കാരൻ, അലക്കുകാരൻ, തോട്ടക്കാരൻ അങ്ങനെ മൂന്നുനാലു കാപ്പിരി വേലക്കാരും സ്വന്തമായുണ്ടായിരിക്കും (മാസത്തിൽ 10ക. ശമ്പളത്തിനു വേലക്കാരെ കിട്ടും). ശമ്പളത്തിൽ ശേഷിച്ച സംഖ്യ വല്ലതുമുണ്ടെങ്കിൽ അവർ വിരുന്നിനും വിദേശമദ്യങ്ങൾക്കും ചെലവഴിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നമുക്ക് മി. റഫേലിന്റെ ചരിത്രമെടുക്കുക: മി. റഫേൽ ഉഗന്തയിലെ ഉൾനാട്ടിലെ ഒരു പോസ്റ്റാഫീസ്സിലെ സബ്-പോസ്റ്റ്മാസ്റ്ററാണ്. (പോസ്റ്റ്മാസ്റ്റർ ഉദ്യോഗം ഒരിക്കലും ഒരേഷ്യക്കാരന് അനുവദിക്കയില്ല. ആ സ്ഥാനം വെള്ളക്കാരന്റെ കുത്തകയാണ്.) 30 കൊല്ലംമുമ്പാണ് മി. റഫേൽ ബാംഗ്ലൂരിൽനിന്ന് ആഫ്രിക്കയിൽ വന്നത്. 28 കൊല്ലമായി ഗവൺമെന്റ് പോസ്റ്റൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ ജോലി ചെയ്തുവരുന്നു. രണ്ടു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞാൽ പെൻഷൻ പറ്റാറായി. പിന്നെ എന്തുചെയ്യണം? ഇന്ത്യയിലേക്കു മടങ്ങണമോ? അല്ല, ആഫ്രിക്കയിൽത്തന്നെ ആയുശ്ശേഷം കഴിക്കണമോ? മി. റഫേലിനെ വിഷമിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു പ്രശ്നമാണിത്. മി. റഫേലിനെ മാത്രമല്ല

അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ജീവിതത്തിന്റെ മൂക്കാൽഭാഗവും ആഫ്രിക്കയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ അനേകം ഇന്ത്യൻ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ വിഷമിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പ്രശ്നമാണിത്. ഇന്ത്യയിലേതിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായ ആഫ്രിക്കൻ കാലാവസ്ഥയോടിണങ്ങി അനേകം വർഷങ്ങൾ കഴിച്ച് ഏതാണ്ട് ഒരു പ്രഭുജീവിതമാണ് പരിശീലിച്ചുവരുന്നത്. വേലക്കാരായ കാപ്പിരിയടിമകളും വിഭവസമൃദ്ധമായ നിത്യസദ്യകളും—ഇന്ത്യയിൽ പോയാൽ ഈ ജീവിത രീതി ഇന്നത്തെ നിലയ്ക്കു സാധ്യമല്ല.

ഗവൺമെന്റിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന മാസം തോറുമുള്ള പെൻഷൻ, സർവ്വീസിലിരിക്കുമ്പോൾ ആകെ പറ്റിയ ശമ്പളത്തിന്റെ 600-ൽ ഒരു ഭാഗം എന്ന തോതിലായിരിക്കും. ആ സംഖ്യകൊണ്ട് അവിടെ ജീവിക്കാനൊക്കുമോ? കാലാവസ്ഥയുടെ കാര്യമാണ് കൂടുതൽ വിഷമിപ്പിക്കുന്നത്. ആഫ്രിക്കയിൽനിന്നു പെൻഷൻപറ്റി ഇന്ത്യയിൽ പോയിക്കൂടിയവരിൽ അധികം പേർക്കും ഒരു കൊല്ലത്തിലധികം പെൻഷൻ പറ്റേണ്ടി വന്നിട്ടില്ല എന്നാണ് അവരുടെ അറിവ്.

മറ്റൊരു ഭയം: ഇന്ത്യയിൽ അവർക്ക് ഉറവരോ അടുത്ത പരിചയക്കാരോ സുഹൃത്തുക്കളോ ഇല്ല.

അഭയാർത്ഥികളെപ്പോലെ അവിടെ ചെന്നുചേരേണ്ടി വരും. അനിശ്ചിതമായ ജീവിതം. ഈ അനിശ്ചിതാവസ്ഥയെ വരിക്കണമോ അതല്ല, പഴയ ജീവിതത്തിന്റെ നിഴൽ പറ്റിക്കൊണ്ട് ആഫ്രിക്കയിൽത്തന്നെ ഒട്ടിനില്ക്കണമോ? മാതൃഭൂമിയോടു സ്നേഹമില്ലാഞ്ഞിട്ടല്ല, മാതൃഭൂമി അവരോടു സ്നേഹം പ്രദർശിപ്പിക്കുമോ എന്നാണവരുടെ സംശയം.

കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ ഗവൺമെന്റിനു കീഴിൽ അനേകം പോലീസ് സബ് ഇൻസ്പെക്ടർമാരുണ്ട്. (ഇവരിൽ അഞ്ചാറു പേർ മലയാളികളാണ്.)

സബ് ഇൻസ്പെക്ടറായിച്ചേർന്ന് സബ്
ഇൻസ്പെക്ടറായിത്തന്നെ പെൻഷൻപറ്റുന്ന ഒരു
വകുപ്പാണിത്. ഏഷ്യൻ സബ് ഇൻസ്പെക്ടർമാർക്കു
സ്റ്റേഷൻക്ലാർക്കിന്റെ അധികാരമേയുള്ളൂ. ആഫ്രിക്കൻ
പോലീസ് കോൺസ്റ്റബിൾമാർ ഇവരെക്കണ്ടാൽ സലൂട്ടു
ചെയ്യേണ്ടാ എന്നാണ് പോലീസ്സുചട്ടങ്ങളിൽ പറയുന്നത്!

ഇന്ത്യ സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രമായിത്തീർന്നതിനുശേഷവും
ഇങ്ങനെയുള്ള അപമാനങ്ങളും അടിമത്തങ്ങളും
പൊറുത്ത് ആഫ്രിക്കൻ ഗവൺമെന്റിനു കീഴിൽ
വേലയെടുക്കുന്നതു പലർക്കും വേദനാജനകമായി
തോന്നുന്നുണ്ട്. ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റിനു കീഴിൽ
ജോലികിട്ടാൻ അവർ ആഗ്രഹിക്കുകയും ശ്രമിക്കുകയും
ചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ, ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റ് അനുകൂല
മനോഭാവമല്ല പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നത്.

കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കയിൽ
ഗവൺമെന്റുദ്യോഗങ്ങളിലും മറ്റുമായി ധാരാളം
ഗോവക്കാർ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ട്. ആഫ്രിക്കയിലെ ഈ
ഗോവക്കാർ പൊതുവേ തങ്ങളെ ഇന്ത്യക്കാരെന്നു
വിളിക്കുന്നതിനെ ഇഷ്ടപ്പെടാത്തവരായിട്ടാണ്
കണ്ടുവരുന്നത്. അവർ ഇന്ത്യക്കാരുമായി കൂടിച്ചേരാതെ
സ്വയം മേന്മമനോഭാവം നടിച്ചു നിറംമങ്ങിയ
യൂറോപ്യന്മാരെപ്പോലെ സാമൂഹ്യമായി അകന്നു
നില്ക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

പോർത്തുഗീസ് അധീശരാജ്യങ്ങളിലെ
വർണ്ണവിഭേദിക്കുറവും മതപരമായി
ഭരണാധിപന്മാരോടുള്ള കുറും ഐക്യവും യൂറോപ്യൻ
പരിഷ്കാരത്തോടുള്ള അതിർകവിഞ്ഞ
ഭ്രമവുംകൊണ്ടായിരിക്കണം ഇങ്ങനെയൊരു
വിചിത്രമനോഭാവം ഈ ഗോവക്കാരിൽ വളർന്നുവന്നത്.
ഭാവിയിൽ ഗോവ ഇന്ത്യയുണിയനിൽ
ലയിച്ചുകഴിയുമെന്നുവന്നാലും ഈ മറുനാടൻ

ഗോവക്കാർ ആ പുതിയ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ താത്പര്യം പ്രദർശിപ്പിക്കാതെ പോർത്തുഗീസ് സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ഒറ്റുകാരായി ഒറ്റിരിഞ്ഞു നിൽക്കുമെന്നുതന്നെ ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരിൽ ഭൂരിപക്ഷവും ഗുജറാത്തിൽനിന്നും ഉത്തരേന്ത്യയിൽനിന്നും വന്ന വ്യാപാരികളാണെന്നു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. മേൽപറഞ്ഞ പ്രശ്നങ്ങളൊന്നും ഇക്കൂട്ടരെ തീരെ ബാധിക്കുന്നില്ല. ദരിദ്രമായ ആഹാരവും ഏറ്റവും ലഘുവായ ജീവിതരീതിയും തുടർന്നുകൊണ്ടു ധനാർജ്ജനത്തിൽ ഏകാഗ്രഹിതരായി ആഫ്രിക്കയിൽ ഒട്ടിച്ചേർന്നുനിൽക്കുന്ന ഇക്കൂട്ടർ തങ്ങളെയും ഭാവിതലമുറകളെയും ആഫ്രിക്കയിലെ ഗ്രാമങ്ങളിലേക്ക് ഉഴിഞ്ഞിട്ടിരിക്കുകയാണ്. ആഫ്രിക്കയിലെ ഗവൺമെന്റ്, ഭാവിയിലെപ്പോഴെങ്കിലും തങ്ങളെ ഇവിടെനിന്ന് ആട്ടിയോടിക്കുമോ എന്നൊരു ഭയം മാത്രമേ ഇവരെ ബാധിക്കുന്നുള്ളൂ. ഇവരിൽത്തന്നെ വലിയൊരു ഭാഗം സനാതനികളായ ഹിന്ദുക്കളാണ്.

ഹിന്ദുധർമ്മത്തിന്റേതെന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്ന നാനാതരം പരിശുദ്ധികളും അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും അനാചാരങ്ങളും ആഫ്രിക്കൻകാടുകളിൽ വെച്ചുപോലും തെറ്റാതെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടു വരുന്നവരാണ് ഇതിലധികംപേരും. ഇന്ത്യയിൽതന്നെയുള്ള ഉത്തരേന്ത്യക്കാർക്കു ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാരെ— വിശേഷിച്ചും ‘മദിരാശി’കളെ— കുറിച്ചുള്ള അജ്ഞതകളും തെറ്റിദ്ധാരണകളും കുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. എന്നാൽ പണ്ടെങ്ങോ ഇന്ത്യയിൽനിന്നു വിട്ടുപോന്ന് ഇന്ത്യയുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രംപോലും മനസ്സിൽ കുഴഞ്ഞുമറിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന ഈ ഉത്തരേന്ത്യൻ ഹിന്ദുക്കൾ, ആഫ്രിക്കയിലെ ഇന്ത്യക്കാരിൽ ഒരു ന്യൂനപക്ഷം മാത്രമായ ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാരുടേ

അനുവർത്തിക്കുന്ന സാമുദായികമായ അകൽച്ച
മനോഭാവം കാണുമ്പോൾ നമുക്ക് അവരുടെ
അജ്ഞതയിൽ അനുകമ്പ തോന്നിപ്പോകും.
ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാർ മുഴുവനും ഗോവക്കാരെപ്പോലെ
ക്രിസ്ത്യാനികളാണെന്നും, അവരുടെ മാതൃഭാഷ
ഇംഗ്ലീഷാണെന്നും ആത്മാർത്ഥമായി വിശ്വസിക്കുന്ന പല
ഗുജറാത്തിവിദ്വാന്മാരെയും ഞാൻ
കണ്ടുമുട്ടുകയുണ്ടായി. മദിരാശികളെ, ഒരയിത്തം
ബാധിച്ചവരെപ്പോലെ കരുതി, ഈ
ഉത്തരേന്ത്യൻസഹോദരന്മാർ സാമുദായികമായി അകറ്റി
നിർത്തുന്നതു തങ്ങളുടെ ദേശീയത്വത്തിനു
ഹാനികരമായിത്തീരുമെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല.
ദേശീയത്വത്തിനും ഉപരിയായിട്ടാണ് അവർ തങ്ങളുടെ
മതശുദ്ധിയെ പരിഗണിക്കുന്നത്.

ആഫ്രിക്കയിൽ ഇന്ത്യൻകുടുംബങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള
സമ്പർക്കത്തിനും ആശയവിനിമയങ്ങൾക്കും
ഭാഷാപരമായ ഒരു പ്രതിബന്ധവുംകൂടിയുണ്ട്. ഹിന്ദിയോ
ഗുജറാത്തിയോ സംസാരിക്കാൻ വശമില്ലാത്തവരാണ്
ദക്ഷിണേന്ത്യൻ കുടുംബങ്ങൾ. ഉത്തരേന്ത്യൻ
കുടുംബങ്ങളുമായി സംഭാഷണം ചെയ്യാൻ
മദിരാശിക്കാർക്ക് ഇംഗ്ലീഷ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവരുന്നു.
എന്നാൽ ഗുജറാത്തിക്കച്ചവടക്കാർ—പ്രത്യേകിച്ച്
അവരുടെ സ്ത്രീജനങ്ങൾ—തീരെ ഇംഗ്ലീഷ്
വിദ്യാഭ്യാസമില്ലാത്തവരാണ്. അപ്പോൾ തങ്ങൾ
ഭൂതന്മാരായ കാപ്പിരികളോടു ശീലിച്ച ‘സ്വഹിലി’
ഭാഷയെ ഇരുകൂട്ടർക്കും ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്നു.
ദേശീയമായ സാമൂഹ്യ സമ്പർക്കങ്ങൾക്കും,
സാമുദായികവേഴ്ചയ്ക്കും അനാശാസ്യമായ ഒരു
കൃത്രിമത്വം സ്വീകരിക്കേണ്ടിവരിക—കുഴപ്പങ്ങളുടെ
പ്രധാന കാരണം അതാണ്.

കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽ എസ്.കെ. പൊറ്റക്കാട്ട്

പൊറ്റക്കാട്ട് നടത്തിയ ആഫ്രിക്കൻ പര്യടനത്തിൽ അദ്ദേഹം കണ്ടറിഞ്ഞതും അനുഭവിച്ചതുമായ വസ്തുതകളാണ് ഈ ചെറിയ പുസ്തകത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളത്. കാലം 1949. അന്ന് കിഴക്കേ ആഫ്രിക്കൻ നാടുകൾ വെള്ളക്കാരുടെ കീഴിലായിരുന്നു. ആഫ്രിക്കയുടെ ഭൂപ്രകൃതിയെയും ജീവിത സമ്പ്രദായങ്ങളെയും വിമോചനയത്നങ്ങളെയും ആഫ്രിക്കൻ ജനതയുടെ സാമൂഹിക, സാംസ്കാരിക ജീവിതത്തിന്റെ സവിശേഷതകളെയും ആഫ്രിക്കയിൽ ജീവിക്കുന്ന ഇന്ത്യക്കാരുടെ പ്രശ്നങ്ങളെയും പൊറ്റക്കാട്ട് വിവരിക്കുന്നു. ഈ വിവരണങ്ങൾ നാം അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം സഞ്ചരിച്ച, ചിന്തിച്ച, വികാരംകൊണ്ട അനുഭവമുണ്ടാക്കുന്നു. പോർത്തുഗീസ് പൂർവ്വാഫ്രിക്കയെയും ദക്ഷിണ റൊഡേഷ്യയെയുംകൂടി ഈ യാത്രാവിവരണത്തിൽ പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്.

കവർ ഡിസൈൻ: മഹേഷ് വെട്ടിയാർ

ഡിസി ബുക്സ്

www.dcbbooks.com

യാത്രാവിവരണം
